NICHOLAS SHAKESPEARE

coregrafia violenței

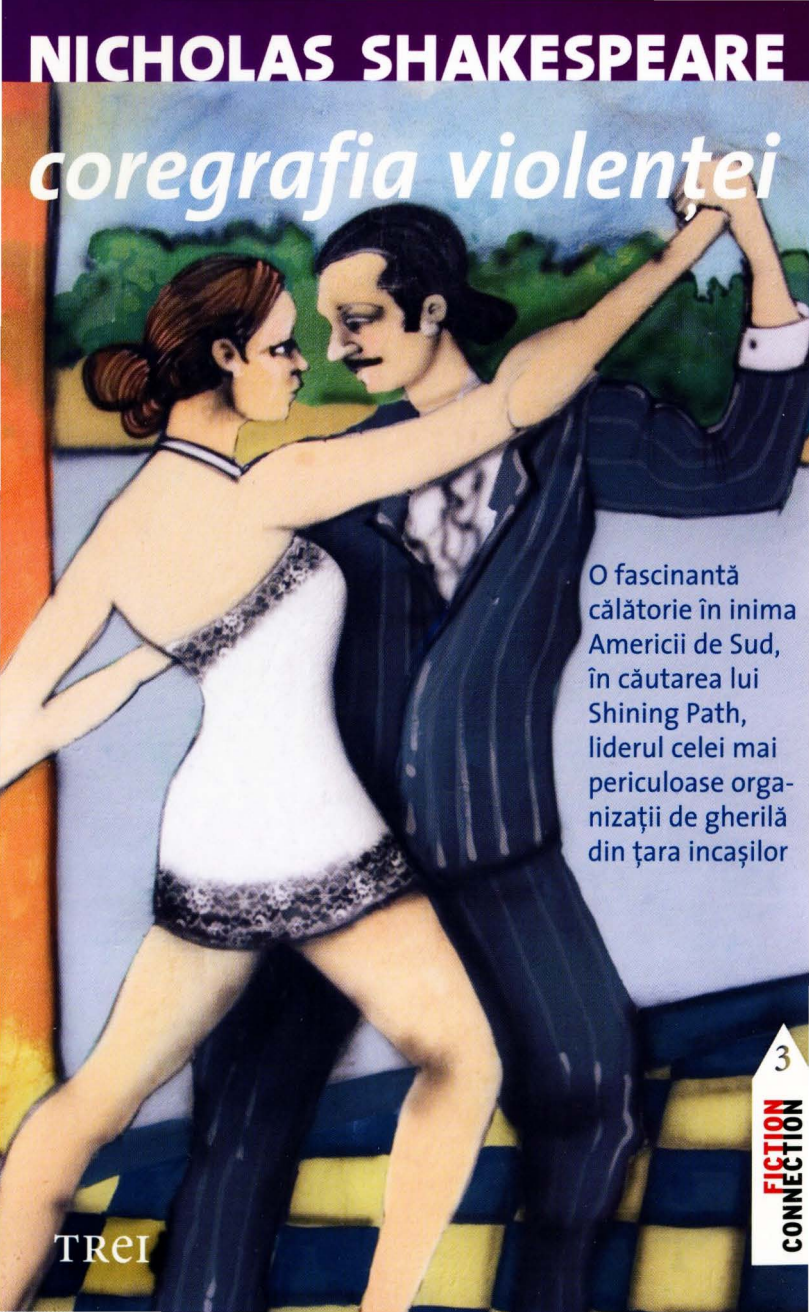

O fascinantă călătorie în inima Americii de Sud, în căutarea lui Shining Path, liderul celei mai periculoase organizații de gherilă din țara incașilor

3

FICTION CONNECTION

TREI

NICHOLAS SHAKESPEARE

Coregrafia violenţei

Traducere din engleză şi note de Laura Karsch

3
TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Coperta colecţiei:
Faber Studio (S. Olteanu, B. Haţeganu, D. Dumbrăvician)
Foto copertă: © Guliver Trade S.R.L. / Getty Images

Director producţie:
Cristian Claudiu Coban

Redactor
Liliana Urian

Dtp:
Victoria Gârlan

Corectură:
Sînziana Doman; Eugenia Ursu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SHAKESPEARE , NICHOLAS
Coregrafia violenţei - Nicholas Shakespeare ; trad.:
Laura Karsch. - Bucureşti : Editura Trei, 2010
ISBN 978-973-707- 365-5

I. Karsch, Laura (trad.)
821.111-31=135.1

Titlul original: *The Dancer Upstairs*
Autor: Nicholas Shakespeare

Copyright © 1995 Nicholas Shakespeare

© Editura Trei, 2010
pentru prezenta ediţie
C.P. 27-0490, Bucureşti
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro, www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707- 365-5

Pentru Ruth Shakespeare şi Donna Tartt

„Întotdeauna am fost de părere că,
dacă un singur minut am spune toţi ce gândim,
societatea noastră ar intra în colaps."

ALBERT CAMUS,
citându-l pe Sainte-Beuve

1

Bezna înghiţea piaţeta. Pavajul sclipea în pâcla care se întindea dinspre râu şi nu vedeai decât la câţiva paşi în faţă. Nişte strigăte stranii — nu-şi putea da seama dacă erau omeneşti — au străpuns ceaţa, iar dinspre vechea fortăreaţă de la capătul cheiului se auzeau bătăile înfundate ale unui ritm de samba.

Dyer şi-a amintit că restaurantul era în colţul piaţetei, pe malul fluviului. Ştia că e aproape, căci auzea apele izbindu-se de scări. O pală de vânt a despicat pentru o clipă ceaţa şi atunci a văzut firma care se legăna sub balconul din fier forjat de deasupra lui. „Cantina da Lua." Din sala de la etaj se revărsa lumină, un oblon s-a izbit de plăcile de faianţă.

Când avea să-şi amintească, mai târziu, acele seri şi plimbările prin piaţetă, avea să simtă mirosul de coajă de mango, fum de lemne şi peşte prăjit al nopţii. Dar cel mai bine avea să-şi amintească vântul, care gonea în rafale calde de-a lungul malului, făcând să trosnească crengi pe acoperiş şi izbind oblonul.

Un chelner s-a strecurat pe balcon, a legat oblonul cu un inel de sârmă şi s-a întors înăuntru. Atunci l-a

văzut Dyer pentru prima oară pe bărbat, un contur definit de lumina becului de deasupra. Dyer era uimit de cât de nemişcat şedea. Cum de nu-i abătuse atenţia izbitura oblonului? Însă bărbatul îşi aţintise privirea asupra fluviului care curgea în noapte, de parcă n-ar mai fi existat nimic altceva în jur.

Dyer a trecut pe sub balcon, a intrat în casă şi a urcat treptele de piatră. O perdea de mărgele străjuia în capul scării intrarea unei încăperi văruite; feţe de masă roşii ca vinul, scaune din lemn curbat, o casă de bani demodată, pe un bar. Pe fiecare masă, o vază micuţă cu o floare. În restaurant nu mai era nimeni în afara chelnerului şi a bărbatului de la fereastră.

Cu spatele drept, atent, îmbrăcat într-un tricou polo bleumarin, stătea de vorbă cu chelnerul în spaniolă. Pe masă era o carte deschisă.

Dyer l-a auzit pe chelner întrebând:

— Cum se simte señora astăzi?

— Mai bine, mulţumesc. În clipa aceea, şi-a ridicat privirea, l-a zărit pe Dyer şi s-a aplecat din nou deasupra cărţii.

Dyer a văzut un bărbat cu unu sau doi ani mai în vârstă decât el. Avea puţin peste patruzeci de ani, era de înălţime potrivită, cu păr negru scurt, bărbierit cu grijă. Iar în acel schimb rapid de priviri i-a văzut ochii, a căror inteligenţă fusese oţelită de suferinţa extremă pe care o văzuse şi o trăise.

Nu ştia de unde, dar îl cunoştea.

Când primise ultimatumul, Dyer se pregătea să plece în Ecuador, pentru a relata despre tulburările de la graniţă.

Mi-aş dori să putem discuta faţă în faţă despre asta. Ar fi mult mai uşor dacă ne-ar despărţi un birou, nu Atlanticul. Pe scurt, reducerile pe care trebuie să le facem sunt atât de draconice, încât nu văd cum am mai putea păstra biroul din Rio. Am făcut tot ce-am putut, dar proprietarul mi-a spus că nu înţelege de ce mă mai agit. Contabilii îi cer să închidă trei birouri — iar primul pe listă e al tău, John. Dacă se ajunge la un nou Falklands, te scoatem noi de acolo.

Era un lucru ştiut de toţi, Dyer era decanul corespondenţilor din America Latină. Nimeni nu era mai vrednic decât el de o nouă misiune importantă etc., motiv pentru care redactorul-şef îi făcea următoarea propunere.

Poţi să alegi între Moscova şi Orientul Mijlociu.

Singurul lucru care mai trebuia lămurit era data întoarcerii.

Primirea acestui bilet scris în grabă, de mână, de redactorul-şef nu l-a împiedicat pe Dyer să meargă în nord, dar l-a preocupat tot timpul cât a rămas în junglă. A petrecut patru zile şi patru nopţi cu unităţi ale armatei ecuadoriene. Un bărbat aplecat dintr-un elicopter a tras în el, pe când traversau un fluviu. O durere i-a apăsat în tot acest timp inima şi globii oculari, parcă ar fi suferit de rău de munte. Nu reuşea să găsească niciun strop de entuziasm pentru Moscova sau Orientul Mijlociu. Aceasta era regiunea care-l formase şi-i dăduse viaţă. Nu s-ar fi simţit nicăieri altundeva în largul lui.

S-a întors la Rio, în biroul de pe Joaquim Nabuco, de unde a trimis o descriere de nouă sute de cuvinte a

confruntărilor. După douăzeci de minute, a sunat telefonul. Redacţia externă voia, desigur, să mai taie din text. Îngrijorat de soarta lui — despărţirea iminentă de prieteni, de rudele soţiei, de mediul lui —, depăşise limita.

Era vocea redactorului-şef, care huruia dintr-un telefon de maşină.

— Dacă nu vrei să dai niciun semn, John, ţi-o spun pe şleau. Contabilii au decretat: Închideţi America Latină. Stop. Aşadar, ce vrei: Moscova sau Ierusalim?

Dyer s-a îndreptat spre fereastră. Ţinea receptorul la câţiva centimetri de ureche, pentru a distinge cuvintele printre pârâiturile catarale ale telefonului.

— Asta-i tot?

Privea în josul străzii, spre plaja Ipanema. Un zmeu de hârtie se prinsese în firele de telegraf, iar un băiat cu piele albă îşi ridicase privirile spre el.

— Te rog să mă crezi că nu-mi face nicio plăcere, a spus redactorul-şef, cu o compasiune exagerată. Dar vin de la o nouă întâlnire cu proprietarul, plină de frecuşuri. Totul depinde de războiul ăsta al preţurilor. Nu mai avem bani. Tu ce-ai face dacă ai fi în locul meu?

Dyer continua să ţintuiască din priviri zmeul.

— E vorba de cincişpe ani.

— Ascultă-mă, ştiu cât de bun eşti, a spus vocea de peste Ocean, probabil în drum spre club. Dar cititorii suplimentului nostru extern nu sunt chiar atât de fascinaţi de capătul tău de lume.

— Douăzeci şi una de ţări?

— Nu te înţeleg. Eşti pe fir? John? John?

Ultimul lucru pe care l-a auzit Dyer a fost o înjurătură lungă, plină de viaţă, după care s-a întrerupt legătura.

A aşezat telefonul în furcă şi s-a rezemat de birou, în aşteptare. Pe perete era un portret în acuarelă, pe care i-l făcuse lui Astrud. Cu ochii fixaţi pe chipul ei, cântărea în gând alternativele. BBC îl înlocuise pe şeful biroului din Buenos Aires cu o lună în urmă. *Le Monde* ar fi avut nevoie de el, asta era clar, dar nu ar fi angajat probabil un englez. *New York Times*? Greu de spus, iar actualul lor corespondent îi era prieten.

A sunat telefonul.

Astrud îi zâmbea de sub o umbrelă verde de plajă.

— Slavă cerului. Chestiile astea nu-s bune de nimic pentru internaţionale. Tocmai voiam să te întreb, putem conta pe tine la sfârşitul lui aprilie?

— Imposibil. E vorba de o carte, pe care vreau s-o scriu. Trebuie s-o termin înainte de a pleca.

— De cât timp ai nevoie?

— Să pun cap la cap bucăţile — patru, cinci săptămâni.

— Bine. Atunci îţi iei vacanţă o lună. În iunie vreau să te văd aici.

— Bine, a spus Dyer, deloc încântat.

— Te las să-ţi iei vacanţa asta cu o singură condiţie. Să-mi scrii un articol gras. Îl băgăm sâmbătă sau duminică. Poate să fie de 12 000 de cuvinte, dar să-i spui lui Nigel ce poze vrei. Ai suficiente informaţii din culise. Ai un subiect despre care vrei neapărat să scrii? Ceva ce am putea vinde şi altora?

Dyer îşi imaginase mereu că, dacă avea să părăsească vreodată continentul, avea să încheie cu ceva măreţ. Cartea era o introducere în istoria culturală şi socială a bazinului Amazonului. Dar, pentru el, era o misiune ce trebuia îndeplinită. Nu era nota de final cu care să-şi încheie cariera sud-americană.

Pe de altă parte, misiunea de rămas-bun, pe care i-o încredinţa redactorul-şef, îi oferea lui Dyer cel puţin libertatea de a realiza un interviu pe care orice jurnalist de aici ar fi plesnit de invidie să-l vadă tipărit, apogeul logic al poveştii pe care o urmărea de zece ani.

— Am un subiect despre care mi-ar plăcea să scriu, a spus. Ţi-l aminteşti pe teroristul Ezequiel?

— Tipul din cuşcă?

Ezequiel era un lider revoluţionar, capturat după o urmărire de doisprezece ani. Războiul de gherilă purtat împotriva instituţiilor din ţara lui din Anzi se soldase cu 30 000 de morţi şi nenumărate persoane torturate şi mutilate. Umilirea publică a lui Ezequiel — fusese într-adevăr prezentat presei internaţionale închis într-o cuşcă — se aflase pe prima pagină a ziarelor din întreaga lume, cu un an în urmă.

— Poţi să ajungi la el? Întrebarea făcea dovada ignoranţei redactorului-şef.

— Nu la Ezequiel. Nimeni n-are voie să-l vadă. După ce-l plimbaseră pe străzi sub escortă militară, îl închiseseră într-o celulă subterană, fără lumină. Nu spusese niciun cuvânt presei.

— E vorba de tipul care l-a vârât în cuşcă.

— Cum îl cheamă?

— Tristan Calderón.

— Şi cine e?

— Aparent, un umil căpitan al serviciului de informaţii. În realitate, mâna dreaptă a preşedintelui. Cel care conduce ţara.

— A dat vreodată interviuri?

— Niciodată.

— Şi atunci ce te face să crezi că vei reuşi?

— Am o persoană de legătură valoroasă.

Persoana de legătură era într-adevăr valoroasă. Calderón îi făcea curte lui Vivien Vallejo, o englezoaică. Aceasta renunţase la cariera de primă balerină a Royal Ballet, pentru a se mărita cu un diplomat sud-american. Calderón o suna mereu şi îi trimitea cadouri, spre marea enervare a soţului ei. Vivien era mătuşa lui Dyer.

— De ce n-ai spus nimic până acum?

— Am spus. De două ori. Redacţia externă, obligată să reducă din cheltuieli, considerase că e o treabă prea nesigură.

Lui Dyer nu-i stătea în fire să arhiveze un subiect care îl interesa, dar ştia prea bine cât de ostilă era mătuşa lui faţă de presă: articole în ziare de scandal, poze care o arătau pe Vivien la braţul unui bărbat care nu era Hugo îi periclitaseră nu o dată căsnicia. Din acest motiv, Dyer nu voise să apeleze la ajutorul ei înainte de a fi sută la sută sigur că avea să primească un spaţiu corespunzător în ziar.

— Atunci, ne-am înţeles, a spus redactorul-şef, cu mulţumire în glas. Îmi faci rost de interviul cu Caldéron şi îţi iei o lună vacanţă. Nimic nu m-ar face mai fericit decât să-ţi faci ieşirea cu surle şi trâmbiţe.

Dyer privea în josul plajei, spre locul unde o desenase pe Astrud. Zmeul era tot acolo, dar băiatul plecase.

Când a zărit, două zile mai târziu, deasupra arborelui de jacaranda, olanele cenuşii ale foişorului, a avut sentimentul că revine acasă.

Zidurile grădinii care înconjurau casa lui Vivien de la malul mării păreau mai înalte de când îşi petrecuse el verile aici, în copilărie. Pe coama lor erau cioburi de sticlă

maro şi sârmă electrică, iar în spatele lor, o clădire care imita o vilă din Gasconia. Efectul era însă departe de a fi cel intenţionat. Casa nu părea altceva decât un capriciu subtropical, ticsit, din cauza profesiei lui Hugo, de obiecte care exprimau prea puţină frumuseţe, emanând, în schimb, multă nostalgie.

La această adresă de pe Malecón trimisese Dyer faxul. Venea pentru o vreme la ei, o anunţase pe Vivien. Spera să nu-i deranjeze, dar se găsea într-o situaţie disperată. O implora să-i aranjeze un interviu cu Calderón — oficial sau neoficial. Încheiase scrisoarea trimisă pe fax exprimându-şi cu toată sinceritatea dragostea. Vivien, cartea cea mai valoroasă pe care avea s-o joace, era totodată persoana de la care îşi dorea cel mai mult să-şi ia rămas-bun, înainte de a părăsi America de Sud.

Abia în ultima clipă, când a intrat cu taxiul pe strada ei, şi-a amintit cât de mult îi dusese dorul. Prima dată când intrase cu maşina pe această stradă fusese la şase ani, după moartea mamei. La intrare stătea o femeie scundă, vioaie. După poziţie, crezuse că-l aşteaptă pe el, să-i ureze bun venit, dar, de fapt, îşi lua rămas-bun de la un bărbat elegant, chel, care era pe punctul de plecare. Când l-a văzut pe băiat, a alergat în întâmpinarea lui, a deschis cu un gest energic portiera şi l-a tras afară, în lumina soarelui. Mâinile ei înţelegătoare i-au mângâiat faţa, în căutarea surorii ei. Apoi l-a ridicat la piept şi a râs.

Una dintre cele mai timpurii amintiri ale lui erau hohotele de râs gutural ale lui Vivien. Privirea îndrăzneaţă a ochilor ei albaştri îi vrăjea pe toţi cei asupra cărora se aţintea. Spre deosebire de majoritatea femeilor seducătoare, Vivien aflase ce înseamnă suferinţa, iar ochii ei aveau, de asemenea, acel luciu pal al celor care

au privit în abis. Fusese doborâtă în adolescență de o febră reumatică, căreia niciun doctor și mai ales nimeni din familia ei nu crezuse că avea să-i supraviețuiască. După ce-și revenise, începuse să ia ore de balet pentru a-și tonifica mușchii slăbiți de boală. „N-a fost niciun miracol, dragul meu, am hotărât pur și simplu, într-o bună zi, că fiecare ceas e un dar și că îmi place să fiu în viață." Curând, a devenit celebră ca dansatoare clasică. Avea puterea de a renunța la orice în clipa când își dorea un lucru.

Era deja a zecea ei stagiune la Royal Ballet din Londra, când l-a cunoscut pe Hugo Vallejo, după o reprezentație cu *Giselle*, la Lisabona. Hugo, pe atunci atașat al ambasadei țării lui, i-a spus că era ceva incredibil, dar forma și culoarea aluniței de pe obrazul ei drept erau identice cu stropul de ceai pe care-l vărsase în după-amiaza aceea pe o față de masă din reședința ambasadorului.

„Un text ieftin, așa i-am spus." În seara aceea, au cinat la Tavares. O lună mai târziu, a schimbat Covent Garden cu America de Sud.

Se mai rotunjise de când stătuse Dyer la ei. Pe atunci, atrăgea o armată de admiratori devotați în casa lor. Bârfele o acuzau că își rezerva cei mai rafinați pași pentru dansul la care ea conducea, iar soțul ei era cel condus. „M-am măritat cu Hugo, i-a spus lui Dyer folosind una din acele expresii ale ei de neuitat, pentru că nu mi-a pus mâna pe genunchi după cină, pentru a întreba: «Ce facem acum?» A așezat-o aici, pe coapsă, în locul care contează cu adevărat." Chiar dacă, între timp, îi descleștase poate degetele și își îngăduise o pasiune sau două în spatele lui Hugo, căsnicia lor rezistase. Se apropia de șaptezeci de ani și rămăsese devotată, echilibrată și mondenă;

şi, în ciuda accentului ei, cu modulaţiile unei prezentatoare-radio din anii cincizeci, foarte nebritanică.

Nici emoţia pe care o simţea în prezenţa lui Vivien, nici faptul că era mătuşa lui nu-i puteau ascunde lui Dyer tenacitatea ei fundamentală. În ţara ei adoptivă, era o persoană eficientă, cu un talent deosebit de a rezolva lucrurile, pe care-l atribuia educaţiei primite la Covent Garden. „Toate balerinele sunt făcute din oţel, dragul meu. Dacă lucrezi în fiecare zi nouă ore, ai o viaţă disciplinată, ordonată şi extrem de strictă. Nu-ţi poţi permite nicio urmă de imprecizie." Şi era adevărat. Când Vivien spunea, deşi cu o graţie desăvârşită: „Asta-i ceea ce vreau", toţi săreau să-i îndeplinească voia.

Se bucura de simpatia tuturor, dar era perfect conştientă, nu în ultimul rând datorită unor prieteni precum Calderón, de ceea ce se întâmpla în ţară pe plan politic. Prea înţeleaptă pentru a-şi fixa poziţia, deşi părerea şi compania ei erau în mod deliberat căutate, Vivien era un fel de „ambasador fără portofoliu" — la un moment dat i se propusese chiar să devină ambasador al UNESCO. Refuzase, sub pretextul că şi-ar putea pierde cetăţenia britanică. În afară de asta, diplomaţia era resortul lui Hugo.

Renunţase de dragul lui la dans, dar nu rupsese legăturile cu lumea baletului. Ca directoare a Metropolitanului, numele îi rămăsese ilustru — dacă nu chiar sfânt — în domeniu. În ultima vreme însă, era asociat în opinia publică mai degrabă cu Orfelinatul Vallejo.

Era o poveste celebră despre cum văzuse, trecând cu maşina printr-o suburbie a capitalei, nişte copii jucându-se lângă un turn de apă. Crezuse că fiinţa pe care o necăjeau şi care se zvârcolea pe pământ era un animal. Dar apoi zărise, printre picioarele celorlalţi, un băieţel.

Îi spusese lui Hugo să oprească şi îşi făcuse loc printre copii. Victima lor avea cinci, şase ani. Gura i se încleştase într-o grimasă spasmodică, iar gemetele lui gâlgâiau dintre fire de salivă amestecată cu nisip. Unul dintre torţionari ridicase un picior şi îşi îndesase degetele între buzele mânjite ale băieţelului.

Vivien îl împinsese la o parte, îl luase pe băieţel în braţe şi-i ceruse lui Hugo să-i ducă la spitalul din Miraflores, unde acceptase să suporte cheltuielile medicale.

Băiatul nu vorbea aproape deloc spaniola, dar Vivien îi aflase din frânturi povestea. Era din apropiere de Sierra de Pruna. Tatăl lui fusese executat de Ezequiel. Mama lui fugise. Copilul se îmbolnăvise de meningită. La munte, un astfel de handicap era un stigmat. Mama lui o pornise spre capitală şi, când ajunsese aici, îl abandonase la marginea drumului.

„Mi-a schimbat viaţa. Ar fi schimbat viaţa oricui. Ce să fi făcut? Să-l fi lăsat în plata Domnului? Fii recunoscător că nu l-ai găsit tu, dragul meu."

În săptămânile care au urmat, Vivien a aflat de alte cazuri similare. Două surori din Lepe, singure în oraş, ai căror părinţi căzuseră victime armatei. O fată a cărei familie fusese nimicită de o maşină-capcană. Un băieţel de doi ani a cărui mamă fusese răpită de trei bărbaţi deghizaţi în poliţişti.

„La fiecare copil găsit, mai apăreau doi — buimaci, înfometaţi, bolnavi. Mi se frângea inima la vederea lor, dar nu aveam, pur şi simplu, destul loc."

Începuse să apeleze la cei care i se considerau datori.

Reputaţia internaţională de care se bucura ca dansatoare reprezentase întotdeauna o atracţie snoabă pentru un anumit gen de persoane influente. Acum, le ceruse

susţinerea. Îşi linguşise şi presase prietenii să facă donaţii, închiriase o casă în San Isidro şi, înainte de a pricepe ce se întâmplă, înfiinţase un cămin pentru orfanii victime ale violenţei. În opt săptămâni, devenise responsabilă pentru şaizeci de copii. Dyer îi auzea uneori, în timpul repetiţiilor de la Metropolitan, cum se loveau şi vociferau ascunşi pe sub scaune. De îndată ce începea muzica, amuţeau.

Una dintre persoanele influente pe care le bătuse la cap Vivien era fostul avocat Tristan Calderón. Acum era unul dintre directorii orfelinatului.

Pe o tavă de argint din hol, sub un pantof de balet, autentic, de culoarea muşchiului, îl aştepta un plic. Îi scrisese pe o hârtie crem, groasă. Vivien spălase putina.

J — Ni s-au petrecut drumurile/ Trebuie să plec în Brazilia, organizez o gală caritabilă la opera din Pará/ Nu mă pot sustrage, a fost ideea mea/ Între timp, eşti aici/ Foarte supărător.

Am primit mesajul tău/ Însă, dragul meu, nu pot/ În primul rând, T nu dă niciodată interviuri/ Cum bine ştii/ În al doilea rând, ce te face să crezi că te-aş ajuta după tot ce s-a-ntâmplat data trecută cu preşedintele/ Ai scris lucruri foarte neplăcute/ Nedemne de tine.

Ai toată compasiunea mea/ Dar sunt o Bătrână Doamnă şi nu mai pot suporta să aud iar din partea unui prieten: „Afurisitul tău de Nepot, am acceptat întâlnirea de dragul tău — şi acum a dat în vileag acest Secret Teribil/ Credea că suntem prea departe pentru a afla?/ etc. etc."

Ştii că te iubesc, Johnny/ Nesuferită mi-e doar profesia ta/ Nu uita: Hugo şi eu trebuie să trăim aici/ Aşadar, o parte din mine e alături de tine şi speră să-ţi scrii povestea, dar, de data asta, va trebui să te descurci singur/ Îmi pare rău.

Felicitarea ta a fost drăguţă/ Spune-i tatălui tău Mulţumesc pentru acea umbrelă simpatică/ Apropo, ai putea să iei pantoful cu tine când te întorci/ Magazinul e pe undeva pe lângă Copacabana/ Ţi-am scris adresa în interior/ Întreabă-l pe Hugo — el ştie/ E îngrozitor de enervant/ Le-am scris de-atâtea ori că asta e pielea care îmi place şi ei îmi trimit mereu altceva/ Vreau să vadă pantoful cu ochii lor/ Şi, dragul meu, să fie verde smarald — nu frunză.

Simte-te ca acasă etc./ Hugo se bucură că vii/ Vei vedea că e mult mai bine.

Cu drag — V.

P.S. E casa ta, ori de câte ori ai nevoie/ Revino curând/ Nu mai aştepta un nou război.

P.P.S. Ştii foarte bine/ Nu există interviuri neoficiale.

Dyer a intrat în panică. E foarte uşor să faci promisiuni pripite dintr-un birou aflat la o mie de mile depărtare. Susţinerea lui Vivien era crucială pentru realizarea interviului. Fără ajutorul ei, n-avea nicio speranţă să ajungă la Calderón.

A încercat mijloacele evidente. Un deputat căruia îi fusese prezentat de Vivien cu doi ani în urmă. I-a lăsat trei mesaje. Omul era fie plecat, fie n-avea poftă să reia contactul.

Nici presa locală, de obicei un izvor nesecat de piste neexplorate, nu i-a fost de niciun folos. Colegii lui de la

Caretas şi *La Republica* s-au bucurat să-l vadă, dar, de îndată ce a rostit numele lui Calderón, au devenit atât de rezervaţi cum nu fuseseră nicicând în legătură cu Ezequiel. Nici măcar în perioada în care colegii lor erau ucişi de către oamenii lui.

Dyer a încercat căile oficiale, însă cei pe care-i cunoscuse la Palat fuseseră înlocuiţi. Căpitanul Calderón era un funcţionar de grad mijlociu, nimic mai mult; iar aceasta era politica guvernului, de a nu acorda interviuri mass-mediei.

A doua zi, l-a invitat pe Hugo la cină la Costa Verde.

— Ce mai face prietena aia drăguţă a ta? Era pentru prima oară că-şi vedea nepotul singur.

— Nu mai e actuală de o groază de vreme, a spus Dyer.

Hugo a clătinat din cap, ruşinat.

— N-ar trebui să pun atâtea întrebări.

Unchiul fusese alături de el la clinica din Rio, când murise Astrud. Vivien era în turneu în Argentina, cu compania ei de dans. Hugo venise la Rio când lucrurile se agravaseră. Astrud intrase în travaliu prematur. Dyer şi Hugo aşteptaseră în faţa sălii de operaţii. Soarele iernii arunca umbre rombice pe linoleum; pe coridor, un bărbat vindea reviste; doctorul îşi dăduse jos ochelarii, pentru a-şi şterge transpiraţia.

Lichidul amniotic intrase în sânge. Murise dând naştere unei fetiţe moarte.

Hugo se ocupase de tot. Rezolvase cu spitalul, cu înmormântarea, cu redacţia externă din Londra. Vorbise cu părinţii lui Astrud din São Paulo şi cu bunica ei din Petropolis. Apoi îl adusese pe Dyer acasă, în Miraflores.

Trecuseră unsprezece ani de atunci. Hugo şi Vivien îl primiseră mereu cu aceeaşi căldură. „E casa ta, Johnny." Putea să invite pe oricine voia. Casa de pe Malecón devenise, aşadar, locul în care Dyer îşi aducea noile lui prietene.

— Am s-o chem pe Mona mâine-seară. Hugo se referea la o verişoară anostă, care divorţase de curând.

— Am venit să lucrez, a spus Dyer.

Hugo a dat din cap. Nu l-a întrebat ce anume voia să lucreze, iar Dyer nu i-a spus nimic. Nu voia să-şi amestece unchiul în goana după Calderón. Hugo nu se simţise prea bine în ultima vreme şi preferase oricum, mereu, să închidă un ochi la aventurile lui Vivien.

În timpul cinei, Hugo i-a vorbit despre orfelinatul lui Vivien, căruia Dyer presupunea că aveau să i se doneze beneficiile galei din Pará. A trecut în revistă membrii clubului Jockey, al cărui secretar devenise; când au ajuns la cafea, iar conversaţia a început să lâncezească, a trecut la subiectul legumelor modificate genetic, care îl interesa de când suferise atacul. Despre războiul civil care-i devastase ţara n-a scos nicio vorbă.

— Cum mai stau lucrurile pe aici? a întrebat Dyer în cele din urmă.

— E o pace dificilă, a răspuns Hugo în doi peri. E reală, pentru că există, dar poate se va mai întâmpla şi altceva.

— Aţi dat dovadă de curaj că aţi rămas aici. De ce nu aţi plecat, pentru Dumnezeu?

— Nu eu. Vivien, a spus Hugo, iar Dyer şi-a dat seama, nu pentru prima oară, că discuţiile purtate cu soţul lui Vivien rareori atingeau miezul problemei.

— Când se întoarce?

Hugo evitase până acum cu multă îndemânare subiectul şi i-a răspuns şi de data aceasta vag.

— O aştept la sfârşitul săptămânii. Sau poate mai rămâne o vreme în Pará.

— Uitasem că există o operă în Pará.

Hugo a ridicat din ceea ce fusese cândva o sprânceană. După atac, pierduse ambele sprâncene, iar chipul lui, deja chel, căpătase un aer neajutorat.

— Pavlova a dansat acolo.

Până duminică, nici urmă de Vivien.

— Ar trebui să se întoarcă deseară, a spus Hugo, care îşi petrecuse ziua la curse. Dar nu s-a întors.

Nici luni.

Miercuri dimineaţa, Dyer a luat micul dejun cu Hugo în seră. Înainte de culcare, recitise scrisoarea lui Vivien.

— Hugo, care-i treaba cu pantoful ăsta?

— E vorba de pantofarul din Rio? Vivien e foarte încântată de pantofii pe care-i face. L-am descoperit din întâmplare, când am stat atunci cu tine.

Hugo a luat scrisoarea din mâna lui Dyer şi a citit-o atent.

— Dacă vrei să-mi cunoşti părerea — dar nu e decât o bănuială —, cred că vrea să-ţi transmită, în felul ei, că nu se va întoarce înainte de a fi sigură că ai plecat.

— Dar de ce ar face asta?

Dyer a observat că unchiul nu dorea să-l jignească.

— N-am vrut să-ţi spun, a spus Hugo. Dar poate n-ar fi aşa de rău să ştii şi tu. Adevărul era că Dyer devenise, prin ultimul lui articol, persona non grata în anumite cercuri.

— Vivien s-a speriat rău de tot. Iar eu am avut, la rându-mi, parte de remarci tăioase la club.

— În legătură cu ce?

— Ai scris ceva ce l-a supărat pe Calderón. Din câte am înţeles eu, i-a sugerat lui Vivien că s-ar putea, la un

moment dat, să fie nevoită să rupă relaţiile cu tine. Îl irită să aibă în preajmă persoane atât de bine informate.

— Speram să obţin un interviu cu el.

— Păi, tocmai, ar fi mai bine s-o laşi baltă. Eşti un jurnalist bun, Johnny, şi asta te face periculos. Pentru unele persoane din societatea noastră, întreaga activitate jurnalistică nu face altceva decât să le tulbure liniştea sufletească. La jumătate din petrecerile la care merge Vivien, e mândră să fie mătuşa ta. La cealaltă jumătate, tace mâlc.

Au urmat două zile tensionate. Nemaiavând nicio posibilitate de a ajunge la Calderón, Dyer şi-a petrecut timpul în biblioteca Universităţii Catolice, profitând de şansa de a citi cronicile primilor exploratori ai Amazonului. Joi a priceput în sfârşit că Vivien avea să-şi prelungească şederea în Brazilia. Era bătător la ochi cât de mult timp petrecea Hugo la clubul Jockey, dar continua să se arate neobosit de ospitalier cu Dyer, cu rarele ocazii în care se întâlneau.

Pentru a nu-i mai da bătăi de cap, Dyer i-a comunicat intenţia de a pleca în susul fluviului. Trebuia să facă cercetări pentru cartea lui despre tribul Ashaninka. Pentru a nu o alarma pe Vivien, i-a spus lui Hugo că va rămâne câteva zile la un trib indian din apropiere de Satipo. Dar, de fapt, se hotărâse să-i dea de urmă lui Vivien în Pará.

Opera din Pará e o clădire roz-coral, din Praça da Republica, vizavi de hotelul Madrid. În dimineaţa sosirii, Dyer s-a îndreptat, pe o alee mărginită de copaci de mango strălucitori, spre o intrare mascată de nişte schele.

Tânăra din secretariat a mărturisit că este surprinsă. Auzise, desigur, de senhora Vallejo, dar nu credea că

Metropolitanul dădea vreo reprezentaţie în Pará. În afară de asta, nici nu era posibilă susţinerea vreunei reprezentaţii înainte ca municipalitatea să termine de renovat clădirea. I-a propus lui Dyer să încerce la Teatro Amazonas din Manaus.

A sunat la Manaus, dar tot fără noroc. Şase sute de mile în amonte şi nici urmă de Vivien, nici urmă de balet. A contactat teatre din Santarém şi Macapá. Pe la mijlocul după-amiezii, a înţeles că-şi pierdea timpul degeaba. Povestea cu baletul nu fusese decât un şiretlic. Mătuşa lui plecase de acasă pentru că ştia că vine el.

A coborât până la malul râului, apoi s-a întors la hotel, trecând prin piaţa de păsări. Aerul era umed, dulce de la fructele prea coapte de mango, pe ceafă îl gâdilau picături de sudoare şi tânjea după un duş. S-a întins pe un pat tare, sub fereastră, dar îi era imposibil să adoarmă. Şi-a apăsat o mână peste ochi, dar cu fiecare inhalare a aerului încărcat de parfumul fructelor de mango, senzaţia sporea. Era ora patru după-amiaza, se afla într-un loc în care nu voia să fie şi era furios.

Era ţintuit acolo. Acum pricepea. Cumpărase un bilet de avion cu dată fixă; întoarcerea era peste o săptămână. Detesta ideea de a renunţa la goana după Calderón. Încă mai credea că-şi va putea convinge mătuşa, printr-un ultim apel disperat. Dar ce să facă între timp? N-avea niciun sens să se întoarcă, pentru a-i ţine companie lui Hugo. Cel mai înţelept era să recurgă şi el la tertipul lui Vivien. Să rămână ascuns câteva zile şi s-o ia apoi prin surprindere.

A doua zi dimineaţa, s-a mutat într-un hotel din apropierea portului construit de britanici; o clădire cu faţada tencuită, cu obloane albe şi o verandă cocoţată

deasupra uriaşului fluviu. Era cartierul vechi, ridicat în timpul perioadei de aur a negoţului cu cauciuc. Cândva prosper, decăzuse. Ferestrele şi uşile multor case erau închise cu scânduri, prin acoperişuri crescuseră copaci. Din altele, precum cea de vizavi, nu mai rămăsese nimic în spatele faţadelor. Golul de după faţadele conservate îi amintea lui Dyer de decorul unuia dintre spectacolele lui Vivien. Şedea pe verandă şi vedea prin ferestrele oarbe cerul fără nori, vulturi plutind pieziş printre arhitrave şi, din când în când, zborul agitat al unei păsări negre cu galben, pasărea bem-te-vi.

Bem-te-vi, bem-te-vi, te-am văzut, te-am văzut.

Frustrat, letargic, doborât de dogoare, Dyer nu putea să nu se gândească, auzind chemarea păsărilor, la negustorii de sclavi, care dresaseră păsările să-i vâneze pe fugari. Zărind cum planează aripile lor galbene în aerul dulce-lipicios, îi venea să le strige: „Du-te şi găseşte-o, pasăre tâmpită".

Bem-te-vi, bem-te-vi.

Încerca să nu se frământe în legătură cu soarta lui. I se oferise undă verde să exploreze lumea care-l interesa cel mai mult, izvorul poveştilor lui, şi eşuase. Dacă l-ar fi sunat pe Hugo, s-ar fi dat de gol în faţa lui Vivien. Dacă şi-ar fi sunat redactorul-şef, ar fi riscat să fie chemat de îndată înapoi la Londra. Cu ce să-şi omoare timpul în Pará — în afară de ceea ce trebuia oricum să facă?

Ideea unei cărţi despre bazinul Amazonului îl interesa de când îl abordase o editură din Londra. De multă vreme îl fascina regiunea şi nu avea nicio îndoială că era persoana potrivită pentru a scrie o introducere — deşi, în lipsa unor noi semne din partea editurii, se gândise că poate adoptase şi ea cursul ziarului său. Dispariţia lui

Vivien îi oferea un pretext bine-venit. Avea notiţele făcute în biblioteca Universităţii Catolice şi avusese suficient simţ de prevedere pentru a lua cu el câteva cărţi de specialitate. Şi nu-l adusese, oare, goana după cai verzi pe pereţi într-un port despre care trebuia să scrie? În loc să stea o săptămână cu ochii pe pereţi, avea să-şi petreacă timpul formulând titluri pentru fotografii încă imaginare, studiind texte, strângând informaţii.

De îndată ce schimbase hotelul, începuse să se bucure mai mult de Pará. Aflându-se la Ecuator, era un loc care trăia cu încăpăţânare în vremea lui. Timpul din Pará nu trecea. Spre deosebire de orele cărora le ţinea socoteală restul lumii.

Îi plăcea că soarele răsărea şi apunea la aceeaşi oră în fiecare zi. Îi plăceau mirosurile inimitabile ale portului şi toropeala fluviului, căreia-i corespundea propria lui stare sufletească. Pentru că pierduse, într-o oarecare măsură, legătura directă cu ziarul lui, brusc se bucura de timpul pe care-l avea la dispoziţie, timpul de a reflecta asupra viitorului, timpul de a domoli spirite neliniştite, timpul de a-şi pune la cale cartea. Nimic şi nimeni nu-i putea distrage atenţia, îşi amintea că gândise în drum spre restaurantul pe care-l zărise mai devreme.

Singur cu Euclides da Cunha, recunoscător că avea la el romanul lui *Revoltă în hinterland*.[1]

[1] Hinterland – zonă din spatele unui port de mărfuri, de obicei o regiune mai înapoiată ca infrastructură.

2

Dyer s-a aşezat la o masă şi a început să citească. Citise deja un capitol, când bărbatul de la fereastră a cerut nota. Dyer a zâmbit, încercând să-şi amintească în ce împrejurări se mai întâlniseră. Bărbatul a răspuns cu acel zâmbet schiţat, prea puţin binevoitor, pe care oamenii îl rezervă de regulă vânzătorilor care se oferă să-i ajute. Dyer şi-a întors privirea.

Ritualul s-a repetat a doua seară. Cei doi nu stătuseră mai mult de douăzeci de minute împreună în local, când bărbatul a cerut, cu punctualitatea ultimului feribot, nota. Citeau şi mâncau în tăcere. Chelnerului i se părea probabil ciudat că singurii lui clienţi şedeau la mesele lor fără să scoată o vorbă.

Dyer ar fi putut crede că bărbatul era, ca şi el, străin de Pará, dacă nu i s-ar fi arătat atâta respect din partea chelnerului. Emilio nu se grăbea pentru nimeni, însă de îndată ce bărbatul de la masa şaptesprezece îi făcea semn, se întrerupea din orice ar fi făcut şi se apropia printre scaunele cu împletitură de paie, strângând în mână mapa neagră, de parcă n-ar fi conţinut nota pentru un peşte prăjit, ci declaraţia de independenţă a oraşului. O clipă

mai târziu, celălalt client a trecut pe lângă masa lui Dyer, cu mersul cuiva care şi-a lăsat uniforma acasă.

Emilio nu i-a putut satisface lui Dyer curiozitatea. Politeţea cu care aducea şi strângea farfuriile ascundea un dispreţ extraordinar. Când Dyer citea, Emilio nu se sfia să ridice atât cartea cât şi farfuria, pentru a şterge firimiturile, scuzându-se tot timpul cu un zâmbet, de parcă ar fi fost vina lui că se aflau pe masă. Purtarea lui părea să izvorască din convingerea că Dyer nu-i va lăsa niciun bacşiş. Emilio i-a strigat din urmă, la plecare, „Bună seara, senhor", de parcă ar fi vrut să spună cu totul altceva. Aceste cuvinte, rostite într-o portugheză corectă, dar cu o urmă de accent spaniol, erau singurele pe care i le-a adresat lui Dyer. Întrebat despre bărbatul de la fereastră, a ridicat din umeri.

Abia a treia seară s-a oprit bărbatul la masa lui Dyer.

***

Dyer era atât de cufundat în lectura *Revoltei în hinterland*, încât i-au trebuit câteva secunde, înainte de a pricepe că cineva i se uita peste umăr.

Bărbatul ţinea în mână propriul lui exemplar legat în pânză. Citeau aceeaşi carte.

— Nu-mi vine să cred. Fenomenal!

Dyer s-a ridicat. Nu era o coincidenţă chiar atât de fenomenală, cel puţin nu în Brazilia. Dar în restaurantul atât de rar vizitat, era într-adevăr ciudată.

Dyer a arătat spre scaunul din faţa lui. Bărbatul s-a uitat la ceas.

— Nu stau decât o clipă, a spus în spaniolă. Şi-a tras scaunul şi s-a aşezat pe marginea lui, privind în altă parte. Mă aşteaptă acasă.

Dyer îl căuta din priviri pe Emilio, dar acesta, atent ca-ntotdeauna, se apropia deja.

— Bere?

— Aş prefera o cafea.

Bărbatul a aşezat cartea, în traducere spaniolă, pe masă.

— Dac-ar vedea autorul!

— Ştiţi cum obişnuiesc oamenii să-ţi ridice în slăvi o carte şi apoi eşti dezamăgit, a spus Dyer. Dar e la fel de bună cum sperasem.

— Am început să citesc târziu.

Ceva părea să-l preocupe.

— Tatăl meu avea o bibliotecă, dar n-am folosit-o niciodată. Acum am, în sfârşit, timp.

— Înseamnă că ne aflăm în aceeaşi situaţie.

Îl cerceta pe Dyer cu privirea fermă a ochilor lui căprui. Nu era nici frumos, nici urât, dar, în vreme ce o femeie tânără n-ar fi întors probabil capul după el, uneia mai în vârstă i-ar fi putut atrage atenţia chipul lui şi urmele evidente ale unei pasiuni trăite cândva.

— Nu sunteţi de părere că ori de câte ori se scrie o carte bună e un triumf pentru toată lumea? a întrebat bărbatul. La fel, ori de câte ori cineva e vindecat de o boală sau un criminal e prins. E încă o victorie modestă împotriva întunericului. Era înduioşătoare încrederea lui în cărţi. Abia le descoperise, dar le descoperise cu patimă.

— Nu sunt însă Da Cunha şi alţii de felul lui, a spus Dyer, reprezentanţii unei arte pe cale de dispariţie? Oamenii preferă imagini filmate. Nu mai vor să citească *Revoltă în hinterland.*

A preferat să nu-i răspundă.

— Nu sunteţi brazilian?

— Sunt englez.

— Aţi venit cu afaceri?

Dyer considera mai nimerit să nu spună nimănui în America de Sud că e jurnalist.

— Vreau să termin o carte.

— Despre Pará? Îşi fixase privirile asupra lui Dyer.

— Vreau să scriu mai degrabă despre indieni.

Bărbatul a oftat.

— Noi, când mergem în Europa, căutăm civilizaţia. Voi, în schimb, când veniţi aici, căutaţi primitivitatea.

Dyer a întrebat stângaci.

— Dar dumneavoastră cu ce vă ocupaţi?

Ochii lui nu-i trădau gândurile. Privirea se odihnea pe cărţile care îi apropiaseră.

— Am fost poliţist cândva.

— Cândva? La vârsta dumneavoastră? Adică v-aţi pensionat?

— Nu tocmai. Sunt însă tot mai puţin solicitat.

La Pará îl aduseseră probleme familiale. Stătea cu sora lui, care era bolnavă, veghind la căpătâiul ei, prin rotaţie cu soţul ei brazilian.

— Deci nu sunteţi nici dumneavoastră din Brazilia?

— Nu, a luat de pe masă cartea lui Dyer, cu un deget între file.

— Spuneţi-mi, unde aţi ajuns?

Dyer citise o odă în onoarea unui soldat mort, care, îngenuncheat lângă trupul neînsufleţit al comandantului său, luptase până când i se terminase muniţia. A doua zi după bătălie, cel mai important ziar din Rio dedicase o bună parte din prima pagină acestui poem. Dyer reflectase asupra probabilităţii ca redacţiile străine din Canary

Wharf să dedice o parte din timpul lor preţios lecturării unor pentametri iambici.

— Eu am ajuns ceva mai departe. L-a privit pe Dyer din spatele cărţii. Pot să văd — să-mi verific cunoştinţele de engleză?

— Vă rog.

A studiat atent textul.

— Faceţi notiţe pe margine. Apoi, răsucind cartea. Dar nu vă înţeleg scrisul.

— E un vechi obicei de-al meu, a spus Dyer.

— Vi-l împărtăşesc. M-am uitat de curând peste cărţile mele de drept. Pline de mâzgăleli ilizibile. Parc-ar fi aparţinut altcuiva.

Chipul bărbatului s-a destins în clipa aceea, iar Dyer şi-a amintit de unde-l ştia.

Simţea cum îi zvâcneşte inima în piept. Respira sacadat. Studia bulele de aer din bere, calculându-şi următoarea mişcare.

„Cel mai căutat om din lume." Titlurile ziarelor uzaseră expresia, însă vreme de doisprezece ani se referise la profesorul de filosofie Edgardo Vilas — devenit cunoscut sub numele de Preşedintele Ezequiel. La mai puţin de un metru distanţă, atât de aproape, încât, dac-ar fi vrut, Dyer i-ar fi putut atinge mâneca, şedea bărbatul care-l capturase pe Preşedintele Revoluţiei Mondiale.

Nimeni nu cunoştea adevărata poveste. Poliţistului i se interzisese să vorbească. Încălcase ordinele; nu-l predase pe Ezequiel imediat lui Calderón, care l-ar fi executat, mai mult ca sigur. Toţi se aşteptaseră ca revoluţionarul să fie împuşcat, să se elibereze prin forţă, să-şi ia viaţa. Doar el ar fi putut povesti cum se lăsase Ezequiel arestat fără împotrivire.

Îl chema Agustín Rejas. Lucrase ani de zile sub acoperire, pentru a pune mâna pe Inamicul public numărul unu. Fusese ani de zile un colonel de poliţie necunoscut. Numele lui ajunsese apoi, brusc, pe buzele tuturor. Câteva zile mai târziu, se specula deja asupra candidaturii sale la preşedinţie. În săptămâna următoare dispăruse. Aşa se întâmplau lucrurile în ţara lui.

Dyer nu ştia altceva despre colonelul Rejas, decât că avea patruzeci şi patru de ani şi că provenea dintr-un sat la nord de Cajamarca. Douăzeci de ani lucrase în poliţie, din care doisprezece se ocupase de un singur caz. În legătură cu acest caz încercase Dyer, cu o săptămână în urmă, să ia legătura cu el, fără să-şi pună însă prea mari speranţe. Pretextul fusese de a strânge informaţii suplimentare, care să întregească portretul lui Calderón. Dacă ar fi avut norocul spectaculos de a-l întâlni pe Rejas, şi-ar fi dorit să discute cu el şi despre o mulţime de alte chestiuni. Dar Rejas era un om pe care nimeni nu-l întâlnea. Se spunea că părăsise ţara. Era de negăsit.

— Se pare că a intrat într-un program de protecţie a martorilor, îi spusese corespondenta BBC. Dintre toţi corespondenţii străini din regiune, ea avea informaţiile cele mai sigure. Am auzit însă şi varianta că ar fi plecat în străinătate, să stea de vorbă cu americanii.

Beau ciocolată în Café Haiti. Dyer îi relata mesajul redactorului-şef.

— Poate că cel de sus vrea să-ţi spună ceva. Şi-a şters nasul. Poate a sosit într-adevăr momentul să pleci.

Singur, dornic de companie, Dyer ar fi invitat-o la cină, dar ea îşi ducea iubitul mai tânăr la un concert de Brahms în Teatro Americano. Cu un an în urmă, când Ezequiel era încă în libertate, ar fi fost ceva de neconceput.

— S-a împăcat Calderón cu Rejas?

— M-aş mira. Sunt convinsă că dorinţa lui Calderón fusese de a-i face pe loc felul lui Ezequiel. Omul meu de la Palat afirmă că s-a înfuriat atât de tare când l-a văzut pe Rejas prezentându-l pe Ezequiel presei, încât a zvârlit o sticlă de whisky în ecranul televizorului.

Cu un an în urmă, Dyer împrumutase de la un coleg de la Canal 7 o înregistrare a lui Rejas, citind cu voce tare o declaraţie pregătită. Poliţistul se afla în faţa Cartierului General Antiterorist din Via Expreso. Stătea drept, aproape nemişcat. Declaraţia era impresionantă prin modestia ei. Datorită muncii susţinute, răbdării şi disciplinei de care dăduseră dovadă vreme de doisprezece ani oamenii săi, bărbatul căruia-i plăcea să se numească Preşedintele Ezequiel fusese arestat cu o seară înainte, la ora opt patruzeci. Rejas spunea că nu încheiase interogatoriul. Ultimele cuvinte ale lui Rejas exprimau speranţa lui de bine pentru ţară; credinţa lui în instituţiile justiţiei şi ale democraţiei. Intenţiona să doneze recompensa unei societăţi de binefacere pentru copii orfani, victime ale violenţei.

Camera se mişcase de câteva ori. Pentru o clipă, se fixase pe Rejas, în timp ce citea, iar bărbia lui avea exact aceeaşi poziţie pe care o vedea Dyer în restaurant. Dar lucrul cel mai extraordinar era că faţa lui Rejas nu vădea nici urmă de încântare.

Două zile mai târziu se anunţase, printr-un comunicat concis de la Palat, că Ezequiel fusese scos de sub custodia colonelului Rejas.

— S-a răspândit zvonul că s-au purtat mizerabil cu Rejas, i-a spus cunoştinţa de la BBC.

— Deci nu şi-a relatat propria versiune a evenimentelor?

— Se pare că nu. După ce i-au luat prada, a fost promovat în tăcere. Acum e şeful intendenţei poliţiei naţionale, o funcţie fără nicio responsabilitate executivă. Ceea ce înseamnă că rămâne sub supravegherea lui Calderón. Nu-ţi dai seama cât i-a scos din sărite la Palat brusca lui popularitate. A luat exemplarul lui Dyer din *Spectator* şi l-a strecurat în geanta ei. Calderón îl are cumva la mână, e clar — altfel de ce să nu fi vorbit Rejas? Toţi l-ar fi ascultat cu interes. Oamenii de aici îl venerează.

— Sunt adevărate zvonurile?

— Că va candida la preşedinţie? Ştiu doar că un anumit grup de deputaţi, destul de influenţi, au stat de vorbă cu el.

I-a înşirat numele. Era o listă impresionantă.

— Care sunt şansele să accepte candidatura?

— Oamenii îşi doresc nespus de mult o persoană de calibrul lui, un erou adevărat, dar în acelaşi timp modest. Dar cine ştie? După ce şi-a câştigat atâta faimă, a dispărut de pe scena publică.

***

După ce i se năruise planul de a-l intervieva pe Calderón, din cauza dezertării lui Vivien, Dyer nu mai voise să se gândească la astfel de personaje. Dar soarta îi adusese acum, într-un port de pe Amazon, o comoară şi mai mare, un bărbat care, întâmplător, l-ar fi putut ajuta în cazul Calderón, şi care ştia, de asemenea, mai multe decât oricine despre organizaţia lui Ezequiel.

Dyer ştia că trebuie să se stăpânească. Făcuse o captură uimitoare, minunată. Nu avea voie s-o sperie cu nerăbdarea lui. Dacă întindea coarda, putea distruge totul —

dar nu avea timpul necesar pentru o abordare elegantă, pe ocolite.

Rejas citea, când Dyer a spus:

— Carevasăzică, poliţist. Aţi avut de-a face cu acel terorist care a fost capturat?

Rejas şi-a ridicat privirea de pe carte.

— Care terorist?

— Preşedintele Ezequiel.

Rejas şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit în râs. Nu era un râs neplăcut sau aspru. Dacă n-ai fi cunoscut situaţia, ai fi crezut că râde amuzat, spunând parcă: „Ce te face să crezi aşa ceva?" Pentru Dyer însă râsul implica sunetul zăvoarelor trase, al obloanelor care se închid, al omului care caută să se protejeze. Îi spunea că Rejas n-avea de gând să-i divulge nimic, că, dac-ar fi dat vreun semn de curiozitate, s-ar fi îndepărtat de la subiect, că poliţistul ar fi părăsit restaurantul şi, de îndată ce perdeaua de mărgele ar fi revenit în locul ei, nu s-ar mai fi întors nicicând la masa de lângă fereastră, iar Dyer nu l-ar mai fi revăzut niciodată.

— O altă coincidenţă interesantă, a spus Dyer, dar cred că mătuşa mea e prietenă cu un asociat al dumneavoastră.

Rejas a lăsat cartea din mână.

— Un asociat?

— Tristan Calderón.

Prea târziu şi-a dat seama că-l alertase pe Rejas, că-i dăduse de înţeles că ştia cine e.

Rejas a mutat cartea în spatele lalelei din hârtie.

— Cine e mătuşa dumneavoastră?

— Cred că e destul de celebră în ţara dumneavoastră. Vivien Vallejo.

— Dansatoarea?

— Exact.

— Balerina? — parc-ar fi vrut să fie sigur. Directoarea de la Metropolitan?

— Da.

Dyer l-a văzut sucind gândul pe toate părţile, aprobându-l.

— Vă interesează baletul?

— Fiica mea are o poză a mătuşii dumneavoastră pe perete. E o mare admiratoare a ei. Mai sunt şi alţii... Când şi-a reluat vorbele, nu se uita la Dyer, se uita la râu. E foarte apreciată pentru filantropia ei.

— M-aş simţi onorat să i-o prezint pe fiica dumneavoastră.

— Sunteţi foarte amabil, dar... Rejas s-a întrerupt.

O lumină a traversat fundalul negru din spatele geamului, era una dintre bărcile cu acoperiş din frunze de palmier, care se legăna în amonte.

— Dac-ar şti, desigur, că e fiica dumneavoastră... a spus Dyer, încercând să-l reţină cu orice pretext, cât de slab, pe Rejas la masă. Pe de altă parte, de ce să-i fi vorbit un bărbat care îşi păstra secretele cu atâta stricteţe? Doar nu era un bătrân marinar. Venise aici ca să scape de ţara lui, nu pentru a vorbi despre ea.

Rejas nu i-a răspuns. Iar lui Dyer nu-i mai venea nimic în minte. Şedea la masă, neajutorat, obosit, uşor cherchelit, observând cum i se scurg gândurile afară pe fereastră, odată cu privirea lui Rejas, incapabil de a le opri.

În cele din urmă, întorcându-şi privirea, Rejas a spus:

— Ştiaţi că l-am prins pe Ezequiel deasupra unui studio de balet?

3

— Ştiaţi că l-am prins pe Ezequiel deasupra unui studio de balet?

— Nu.

Rejas cântărea în gând minciuna.

— Aţi văzut vreodată un bărbat cu capul tăiat?

— Nu.

— Eu am văzut odată un bărbat cu capul tăiat, a spus Rejas. Corpul îşi aminteşte ce făcea, ce i se spusese cu câteva clipe în urmă să facă şi continuă pur şi simplu, împroşcând sânge, să se târască înainte. Abia după un timp pricepe că nu mai e nimeni acolo sus.

— Unde l-aţi văzut?

— Într-un cătun. Jaci. Departe, în munţi. Nu cred c-aţi auzit de el. Eram prins acolo în dimineaţa în care l-au invadat oamenii lui Ezequiel. Am văzut întreaga execuţie de după un dâmb, întins pe burtă. Bărbatului i s-a ordonat să îngenuncheze şi să se târască înainte, în genunchi. După lovitura de macetă, a mai înaintat câţiva paşi, ca în încheierea unui pelerinaj istovitor, de o zi, la Fatima. Visele mele încă mai sunt bântuite de acel trup contorsionat. Zvâcnea pe pământ, stârnea praf, tremura, nu era

deloc mort. Călăul lui, o fată de şaptesprezece ani, a ridicat apoi capul şi i l-a legănat ca un lampion deasupra pieptului, zbierând: „Uită-te, porcule! Uită-te!" A fost uimitor. Mă refer la expresia feţei. Încercaţi să vă imaginaţi expresia unui chip uman care-şi priveşte propriul cadavru. Pentru că, vedeţi, capul continuă şi el să funcţioneze. Pentru câteva clipe, e capabil să vadă încă, să audă şi să gândească. Ochii clipesc, buzele se-ncreţesc. Mai poate chiar să rostească una-două propoziţii. Sau, mă rog, aproape. Cuvintele se îngrămădesc bolborosite în gură, dar nu le auzi, pentru că i-au sfârtecat corzile vocale. Când i-am spus medicului patolog, n-a vrut să creadă. A spus că sunt muşchii care se contractă. Dar eu am văzut altceva. Bărbatul pe care l-au executat era sacristanul[2]: aflaseră că e informatorul meu. Când îmi amintesc situaţia în care s-a aflat ţara mea în mai 1980, mă gândesc la faţa sacristanului. Când şi-a proclamat revoluţia, Ezequiel intenţiona să reteze capul statului. Să ne apuce de păr şi să ne legene capetele, să ne aplece privirile, să ne zbiere în urechi. Voia să recunoaştem cât de ticăloşi fuseserăm. Dar poate că nu înţelegeţi despre ce vorbesc.

Rejas s-a lăsat pe spate, şi-a vârât o mână în buzunarul blugilor şi a scos un portofel, din care a extras o fotografie mică, boţită.

— Nu ştiu de ce o mai păstrez. Cerceta poza, cu o expresie neutră pe chip. Cu degetul arătător, i-a împins-o lui Dyer peste masă.

Dyer a luat fotografia alb-negru, frontală, şi a ţinut-o în lumina becului de deasupra. Avea urme de degete şi înfăţişa un bărbat trecut de treizeci de ani, arătos, bărbie-

[2] Sacristan – persoană care are în grijă sacristia unei biserici.

rit, cu trăsăturile de metis pe care le avea şi Rejas: sprâncene negre, un nas mai lat spre rădăcină, ochi înguşti. Ochii îl priveau ţintă pe fotograf, dar nu spuneau nimic. Era o faţă de pe care se stinsese orice urmă de emoţie.

— Ştiţi cine e?

Dyer a dat din cap. Câte afişe nu văzuse, în titlurile cărora se oferea o recompensă de un milion de dolari. Vreme de zece ani fusese singura fotografie cunoscută a lui Ezequiel.

— A fost făcută la ora douăsprezece şi cincisprezece minute, în ziua de şaptesprezece mai, o mie nouă sute optzeci. Adică, a spus Rejas, în ziua în care a dispărut.

Dyer s-a uitat la chipul pe care şi-l amintea foarte bine. Bărbia înălţată sfidător. Părul negru şi des, pieptănat pe spate, în onduleuri dure ca oţelul, dezvelind o frunte înaltă. Ochii inexpresivi. Fularul de culoare închisă de la gât. Niciun vizitator al ţării lui Rejas din ultimul deceniu nu putea să nu fi văzut acest chip.

— Şade pe o ladă goală de bere.

Dyer s-a uitat mai de aproape.

— Chiar? După ce vă daţi seama?

— Eu l-am fotografiat.

4

L-am întâlnit pe Ezequiel de două ori. Prima dată, aveam treizeci şi unu de ani. Mă apropiam de finalul stagiului din Sierra de Pruna, un orăşel la nord de Villoria. Sylvina îl ura, îl numea Stixul. „Nu pentru asta m-am măritat cu tine", spunea. Dar, după alegeri, urma să ne mutăm în capitală. Fusesem promovat într-o unitate care se ocupa de paza diplomaţilor străini. Sylvina avea să-şi regăsească curând prietenele. Laura avea să se joace cu fiicele lor.

Erau primele alegeri democratice după lovitura de stat. Trecuseră doisprezece ani de atunci. Uitasem ce aveam de făcut, dar ne aşteptam la tulburări. Misiunea mea era de a bara drumurile care duceau în sate şi de a verifica actele. O muncă plicticoasă, ca atunci când stai de strajă la mormântul Soldatului Necunoscut; şase luni de veghe, ca să nu stingă careva flacăra! O dată chiar s-a stins, în timpul unei greve a lucrătorilor de la gaz; a trebuit să folosesc primusul din dotare. Paza la bariere era la fel. După trei ani în Sierra de Pruna, ajunsesem în faza în care nu-mi mai făceam munca cum trebuie. Rutina mă istovise. Ca şi Sylvina, aşteptam şi eu cu nerăbdare să o luăm de la capăt sub un guvern ales de popor.

Rar trecea careva prin faţa postului de poliţie în dimineaţa aceea. La ora unsprezece treizeci am oprit însă o camionetă Ford roşie, care se îndrepta spre oraş. În faţă, privind ţintă la capota încinsă pe care-mi aşezasem mâna, şedea bărbatul din fotografie; lângă el, ţeapănă, strângând în ambele mâini volanul, era o metisă cu nas lung, avea vreo douăzeci de ani. În spate erau trei indieni, cu părul încâlcit cu iarbă şi bucăţi de coajă de copac. Dormiseră probabil sub cerul liber.

— Actele, am spus.

Şi-au scos cărţile de identitate, toţi în afara bărbatului din dreapta, care se lovea peste buzunare de parcă şi-ar fi rătăcit pe undeva actele.

Era cât pe-aci să ridic bariera, când mi-am trecut privirea peste camionetă şi am văzut un sac mare de iută care forma o grămadă ciudată. Din gura sacului se ţea coada unui animal, cu cheaguri de sânge pe blana neagră cu alb.

Fata, zveltă, îmbrăcată într-o fustă largă, s-a dat jos.

— L-am călcat cu maşina.

S-a aplecat deasupra platformei.

— Ne-a apărut din senin în faţă.

Am tras de sac, dezvelind coada până la baza ei rozalie, încreţită.

— Pare a fi dalmaţian, a spus fata.

Cine e stăpânul? De ce l-aţi luat cu voi? Ce aveţi de gând să faceţi cu un câine mort? Nu i-am întrebat. Nu m-am obosit nici măcar să verific dacă era îndoită bara de protecţie.

— Mergem la o înmormântare. Şi-a dat părul pe spate iar la tâmplă îi pulsa o venă în lumina soarelui. Unchiul meu — după-amiază îl înmormântează.

— Unde?

— În Pelas. La douăzeci de mile est. Era mecanic. Şi-a petrecut toată viaţa şezând pe un scaun. Brusc, a căzut mort. A pocnit din degetele ei lungi, producând o trosnitură în aerul uscat.

Am înconjurat maşina spre geamul din dreapta.

— Le-ai găsit?

Bărbatul din maşină a clătinat din cap. Era o căldură ucigătoare, dar el îşi înfăşurase în jurul gâtului un fular maro din lână de alpaca. Purta o cămaşă roşie cu gulerul ridicat.

— Or fi pe undeva. Fata mă urmase. În oglinda laterală, faţa ei arăta nerăbdătoare. Hai, că trebuie să le ai la tine.

— Cred că le-am lăsat acasă, a mormăit el. A luat un pachet de ţigări de pe bord, a scos una bătând uşor cu degetul şi şi-a aprins-o. Pe ceafă, în spatele urechilor, avea pielea iritată.

— Cu tine care-i treaba? am întrebat.

— E o rudă, a spus fata.

I-am cerut sergentului Pisac să mă acopere şi am deschis portiera.

— Trebuie să-ţi iau datele.

Le-am bătut la maşină într-un mic birou, bărbatul şedea în faţa mea; o descriere simplă, care se ataşează la fotografie.

Nume: Melquiades Artemio Duran
Sex: masculin
Vârstă: 34
Rasă: metis
Profesie: muncitor
Înălţime: 1,73 m

Constituţie: slab
Ochi: căprui
Dantură: cinci plombe în maxilarul inferior
Semne distinctive: iritaţie — posibil eczemă

— Unde eşti născut?

— În Galiteo.

— La Marañon?

— Da.

— Atunci, ştii La Posta?

A dat din cap.

— De acolo mă trag eu, am spus.

— Chiar? Şi-a aprins încă o ţigară Winston şi a scos două fire drepte de fum.

Asta a fost. Asta a fost tot. Nu vă puteţi imagina de câte ori am recapitulat în memorie scena. Toată conversaţia durase, conform notiţelor mele, şaptesprezece minute. Din ceea ce spusese, era imposibil de bănuit că bărbatul acesta era un filosof care, douăsprezece ore şi jumătate mai târziu, avea să pornească o revoluţie mondială.

Dacă priveşti înapoi, e ca şi cum ai privi printr-un binoclu puternic. Ar fi trebuit să-l reţin. Ar fi trebuit să aştept, s-o trimit pe femeie înapoi după actele lui. Ar fi trebuit să-i pun mult mai multe întrebări. Dar a doua zi părăseam Sierra de Pruna. Nu aveam de gând să acord o atenţie exagerată unor acte de identitate rătăcite. Şi am fost sentimental. Veneam din văi învecinate, bărbatul cu fular din lână de alpaca şi eu, iar el mergea la o înmormântare.

La ora douăsprezece fără cinci, l-am însoţit pe Melquiades Duran în curtea din spate, l-am aşezat pe-o ladă de bere şi l-am fotografiat cu un Nikon pentru poliţie, aşezat pe un trepied.

Probabil s-a mişcat, conturul bărbiei nu e foarte clar. Vedeţi? Nici lumina nu-i prea bună. Cei de la laborator au spus că poate nu fusese etanş aparatul. Însă pata aceea de lumină a apărut pentru că tocmai se ivea soarele din spatele acoperişului. Nu sunt foarte priceput la fotografiat. Pare un personaj dintr-o pictură medievală, nu vi se pare?

La ora douăsprezece şi douăzeci şi patru de minute ne-am întors în clădirea postului de poliţie, unde aşteptau sub pază fata de la volan şi cei trei indieni. I-am dat fetei cheile.

— Duceţi-vă la înmormântare.

Au ieşit. Motorul n-a pornit imediat. Cei trei indieni mă priveau acuzator. Sub ei, camioneta se legăna înainte şi-napoi.

— Stai. Lasă-l un pic, i-am strigat fetei. Înecase motorul.

A aşteptat, a dat la o parte cu mâna o şuviţă de păr şi a răsucit cheia, nerăbdătoare să pornească la drum. De data aceasta, a pornit.

M-am sprijinit de barieră, privind în urma camionetei. Mă aşteptasem ca fata să-mi facă un semn cu mâna, dar nu mi-a făcut. Bărbatul pe care-l fotografiasem mă fixa cu privirea în oglinda laterală. Camioneta a cotit, soarele a scânteiat pe acoperişul ei, iar cei cinci au dispărut într-o trombă de praf.

La următoarea întâlnire cu Ezequiel, l-am găsit în viaţă, pe o canapea, într-o încăpere de la etaj, din capitală. Devenise de nerecunoscut, doar fularul era acelaşi. Dar, între timp, trecuseră doisprezece ani, cu treizeci de mii de morţi şi două mii de maşini-capcană.

Acum ştiu că atunci când l-am oprit pe Ezequiel la barieră se îndrepta cu soţia lui şi trei gărzi de corp spre o

casă conspirativă din Sierra de Pruna. Dacă aş fi demontat camioneta, aş fi găsit, ascuns sub banchete, explozibil furat dintr-o mină de tungsten. Trebuia să-mi fi dat seama că ceva nu era în regulă cu câinele vârât într-un sac — în general, cu câinele în camionetă.

În seara aceea, Ezequiel a vorbit unui grup de tovarăşi, înghesuiţi într-un depozit din spatele străzii Junin. Fusese o întâlnire tensionată. Pentru a le ridica moralul, le citise cu voce tare fragmente din Mao, Kant, Marx şi Furtuna, printre care versul: „Tăcere, numai ochi să fim! Tăcere". La douăsprezece şi un minut, cu glas scăzut şi precis, sorbind uneori dintr-un pahar de apă minerală, ceruse declanşarea luptei armate. Unul câte unul, îşi îmbrăţişase camarazii, sărutându-l pe fiecare pe amândoi obrajii. Nu avea să-i mai vadă până la victorie. După ce ieşea pe uşă, avea să intre în ilegalitate, sub o nouă identitate.

La douăsprezece şi douăzeci de minute, după ce i se comunicase că drumul era liber, a plecat.

Pentru mine însă, povestea lui Ezequiel începe abia şapte luni mai târziu, cu un alt câine mort.

Stau pe un pod din capitală şi privesc în sus, spre un felinar. E două noaptea, douăzeci şi şapte decembrie. Suspendat în întuneric, globul portocaliu al lămpii este înconjurat de o aură galbenă. Dar ceva nu e-n regulă. Ceva negru se leagănă sub puternica lumină artificială. Are urechile smulse, iar gâtul i-e sfârtecat de o rană conică.

Nu există alegorie mai bună pentru oroarea care ni se pregătise.

— De ce i-au tăiat gâtul? şopteşte Sucre.

— Pentru ca sufletul să nu poată ieşi pe bot.

În satul meu, când murea cineva, i se spânzura câinele de un copac. Câinii, ne învăţa mama, pot fi utili la trecerea râurilor din lumea de apoi. Noi nu obişnuiam însă să le tăiem gâtul.

— Iisuse, spune Sucre, care nu are de gând să rămână în poliţie decât până când va moşteni livezile tatălui său.

Deasupra mea, cadavrul e răsucit de briză. Animalul a fost spânzurat de coadă. Labele din faţă, legate cu cablu telegrafic, atârnă mai jos de cap. Cum se roteşte, seamănă cu unul dintre renii de alamă pe care-i aranjam deasupra lumânărilor de Crăciun, doar că nu scoate niciun clinchet. Simt o picătură pe faţă.

— Are ceva în bot, spune Sucre.

Mă dau un pas înapoi. Maxilarele au fost deschise cu forţa, ceva le menţine parcă împietrite într-un gâfâit. De labe atârnă o bucată de carton.

Încerc de două ori să sar, dar câinele e prea sus. Încercările mele de a-l trage jos alungă muştele care i s-au strâns la ochi. Aduc maşina până la bordură şi tai cablul, cocoţat pe acoperiş. Cadavrul cade, scoţând o pală de aer. În lumina portocalie, citesc cuvintele: „Deng Xiaoping".

Dezleg bucata de carton şi i-o dau lui Sucre. Nedumerit, citeşte cu glas tare mesajul scris dedesubt: „Conducerea ta fascistă a trădat revoluţia noastră mondială".

Se încruntă.

— Cine-i Preşedintele Ezequiel?

Dar eu sunt atent la câine. Din bot îi atârnă un tub îngust de dinamită. Primul lucru la care mă gândesc e traficul de dedesubt.

Câini spânzuraţi de felinare aveau să răsară odată cu soarele în Belgrano, Las Flores şi Lurigancho. Alte patru

animale mutilate au fost găsite de-a lungul şoselei spre aeroport şi unul în faţa Universităţii Catolice. Oamenii adunaţi dedesubt au fost la fel de nedumeriţi. Nimeni nu avea habar cine sau ce era Ezequiel. Ori revoluţia lui mondială.

Dimineaţa, am luat legătura cu ambasada Chinei. În ciuda menţionării lui Deng Xiaoping, nu se primise nici-o ameninţare. După două săptămâni fără alte incidente, nu m-am mai gândit la ce se întâmplase în noaptea aceea.

Pentru Sylvina era o uşurare că ne întorsesem în capitală. Nu mai fusese atât de fericită din primele luni de căsnicie.

Un an, am locuit cu chirie în apartamentul vărului ei Marco, care se mutase cu soţia la Miami. Am găsit în cele din urmă un apartament modest la subsolul unei case din Miraflores, trei străzi la nord de Parque Colón. Nu era la fel de plăcut ca apartamentul lui Marco sau cel în care locuisem cu şase ani în urmă, când lucrasem ca avocat; iar chiria nu mi-era la îndemână. După moartea mamei, Sylvina moştenise însă o sumă modestă. Niciunul dintre noi n-avea curajul să se întrebe ce vom face când se va epuiza această sursă. Între timp, plăteam din moştenire femeia de serviciu şi abonamentul la un club de tenis din San Isidro, unde Sylvina mergea patru după-amiezi din săptămână.

Fiica noastră, Laura, începuse să semene cu sora mea: ochi mari, căprui, o constituţie robustă şi o coamă de păr negru, pe care Sylvina se încăpăţâna s-o împletească într-o coadă. Sylvina se gândea deja s-o dea la balet.

Locuiam de un an în noul apartament când am fost numit şef adjunct al serviciului de pază al corpului diplo-

matic. În ciuda promovării, Sylvina continua să fie convinsă că era o nebunie să rămân în poliţie. Cine-şi putea imagina aşa ceva? Toţi poliţiştii aveau fie probleme psihice, fie avuseseră cândva conflicte cu legea. „Şi toţi sunt săraci." Dar aveam un program fix, iar căsnicia noastră şi capitala treceau printr-o perioadă liniştită.

Într-o dimineaţă din noiembrie, am fost convocat într-un birou de la etajul trei al unei clădiri din Via Expreso.

Aici mă prezentasem pentru ordine la întoarcerea în capitală, dar, de-atunci, nu mai avusesem decât rareori ocazia de a reveni. E o clădire sumbră, ale cărei coridoare miros a gaze de eşapament, porumb şi urină, când bate vântul dinspre mare, ca în dimineaţa aceea. Pentru că fusese întotdeauna considerată una dintre cele mai urâte clădiri de birouri din oraş, se investiseră ceva bani în înviorarea faţadei, pe care-o vopsiseră într-o nuanţă nefericită de verde, care-i accentua lipsa de farmec. Nu e o combinaţie reuşită, cu sârma ghimpată de la intrare şi blocurile de beton menite să împiedice parcarea maşinilor.

Generalul Merino e un bărbat cu umeri laţi, mustaţă subţire şi ochi mici, strălucitori, adânciţi într-o faţă cenuşie. E îmbrăcat într-o helancă neagră, o jachetă din piele întoarsă, cu găici pentru cordon şi se uită la mine când cu un ochi, când cu celălalt, ca o găină. Încă nu are ticul nervos din colţul ochilor, care avea să-i apară mai târziu. Are o privire binevoitoare.

Merino e poliţistul cu cele mai multe decoraţii de la noi din ţară. În anii şaizeci, cadet fiind, a contribuit la înăbuşirea revoltei lui Fuente, iar unitatea şi-o protejează

cu aceeaşi ferocitate. Se spune că urăşte armata şi are reputaţia unui bărbat cinstit, curajos, care munceşte prea mult. Bucuria vieţii lui e pescuitul. O undiţă se sprijină de harta atârnată pe perete, în spatele biroului.

— Vorbeşti quechua, nu-i aşa?

— Da.

— Cunoşti bine nordul?

— Da.

Pe birou e un castron din sticlă plin cu portocale.

— Vrei o portocală?

— Mulţumesc, nu.

Ia o portocală şi începe s-o decojească.

— Pentru a-ncolţi un motan, colonele Rejas — te promovez, vezi bine, de-aia te numesc colonel —, ce faci? Nu trimiţi doi lupi alsacieni. Că-ncep să-şi facă de cap cu tomberoanele, iar pisica o ia la sănătoasă prin copaci. Nu. Trimiţi pe cineva care cunoaşte regiunea, mentalitatea celuilalt, mirosul lui. Trimiţi un alt motan.

Generalul, voi afla curând, e genul de persoană care ia decizii rapide, mai mult sau mai puţin înţelepte, iar odată ce a delegat problema, nu vrea să mai fie sâcâit cu ea. Arată spre un dosar gros, albastru de pe birou.

— Vreau să fii motanul nostru, Rejas.

Mi-l dă să-i studiez conţinutul până a doua zi dimineaţă.

Acasă, desprind şina metalică a dosarului. Actele inventariază incidentele petrecute în provincie începând cu 17 mai 1980, ziua ultimelor alegeri generale. În noaptea aceea, cu şapte luni înainte de apariţia lor în capitală, au fost spânzuraţi câini de stâlpii felinarelor în patru sate din provincia Nerpio. Se pare că e un simbol maoist. „În China, un câine mort simbolizează un tiran condamnat la

moarte de către popor." Nu s-au limitat la regiunea Anzilor. În săptămânile următoare, alţi câini morţi aveau să atârne sub felinare pe străzile din Cajamarca, Villaria şi Lepe, culminând cu incidentul pe care vi l-am descris, de pe podul peste Rimac. În capitală, n-au mai avut loc alte incidente după acel prim val.

Animalele care au urmat au fost vii.

În februarie, în Cabezas Rubias, alerga prin piaţă, cu spume la gură, un câine negru. Un zarzavagiu l-a alungat cu o coadă de mătură, când câinele a explodat. Trei persoane au suferit leziuni cumplite, un stand de carne a fost aruncat în aer, răspândindu-se în întreaga piaţă.

În Judio, un măgar în galop sălbatic a explodat în mii de bucăţi însângerate în faţa postului de poliţie. Nimeni nu a fost rănit, însă sângele părea să fi fost gravat în tencuiala clădirii.

În Salobral, în timpul unei şedinţe de consiliu a fost adusă o găină în biroul primarului, care a împroşcat pereţii cu sânge amestecat cu pene.

Nimeni nu a revendicat vreunul dintre aceste incidente, însă câinele şi măgarul purtaseră legată în jurul cefei o bucată de carton vizibilă, pe care scria: „Ezequiel".

„Un infractor!!!" a declarat primarul din Salobral. „Un argentinian" şi-a dat cu părerea episcopul din regiune, cu ocazia unei predici transmise la radio. „Un american", a mărturisit un glas dintr-o coadă la autobuz, citat ulterior de corespondentul lui El Comercio.

Erau şi rapoarte din cele mai îndepărtate unghere ale ţării.

De la postul de poliţie din Tonda: declaraţii ale martorilor unui asasinat public, victima fusese acuzată că furase nişte tauri.

Din Anghay: două prostituate asasinate pe o stradă aglomerată.

Din Tieno: primarul asasinat într-o frizerie.

Din nou, asociat cu aceste atrocităţi, apărea numele Ezequiel, uneori mâzgălit pe vreun zid cu sângele victimei, alteori format din pietre pe coasta vreunui deal. „Viva El Presidente Ezequiel. Viva la Revolución."

Numele se repeta din vale în vale. Oricine ar fi fost acest Ezequiel, era omniprezent. În acelaşi timp era inexistent. Nu tipărise niciun manifest. Nu căuta să explice acţiunile întreprinse în numele lui. Dispreţuia presa. Părea să nu vorbească decât cu săracii.

Din acest motiv a fost ignorat de guvern.

Dumneavoastră aţi trăit o vreme în ţara mea. Înţelegeţi, desigur, de ce numea Ezequiel capitala „capul monstrului". Acolo, „revoluţia" lui trecea neobservată. Acţiunile lui, dacă ajungeau vreodată în presă, nu erau luate în serios, ci catalogate drept aberaţii, gesturi ale unor „infractori" şi „tâlhari".

Dar ştiţi cum e capitala. Se crede întreaga ţară. În afara graniţelor ei se întinde marele necunoscut. Nu arată interes decât în momentul în care nu mai funcţionează aerul condiţionat sau nu mai are curent pentru frigidere. Câtă vreme operase doar în munţi, Ezequiel nu prezentase niciun pericol pentru metropolă. Iar mişcarea lui prinsese în tot acest timp, neştiută de nimeni, rădăcini tot mai adânci. Ca un scarabeu gigantic, căruia-i cresc cleşti şi dinţi. Ignorat. Până în clipa în care, cu o săptămână înainte de a fi convocat la generalul Merino, un băiat cam de aceeaşi vârstă cu Laura intrase în holul unui hotel din Coripe şi sărise în aer.

Asta i-a speriat pe oameni.

Fotografia din *Ziarul de Coripe* este datată 10 iunie. Probabil fusese făcută într-o cabină foto, pentru că faţa lui frumoasă este străbătută de îndoială. Îşi reţine un zâmbet, nesigur, în aşteptarea bliţului.

În ziar, portretul lui este aşezat alături de o imagine a holului ars al hotelului. Şase trupuri au fost întinse pe târgi. Conform managerului, care supravieţuise exploziei, Paco purtase haine bune, de duminică şi un sac maro de piele aruncat pe umărul drept. Managerul îşi amintea că-i văzuse faţa, umbrită de un braţ, apărând la uşă. În hol se strânsese o comisie de parlamentari locali, pentru a discuta despre construcţia unei fabrici de lapte praf. Văzând cum se zgâieşte prin sticlă, managerul îi deschisese uşa. Copilul avea un mesaj urgent pentru tatăl lui, preşedintele comisiei. Trebuia să i-l transmită personal. „Uite-l acolo", spusese managerul, arătând spre preşedintele care se ridicase deja în picioare, nedumerit de băiatul care alerga spre el, ţinând în mâna ridicată un sac şi strigând „Tată, tată!" Nu avea niciun fiu.

— Viva El Presidente Ezequiel!

— Despre Ezequiel ăsta ştim ceva, domnule? l-am întrebat a doua zi pe generalul Merino.

— Îmi bag picioarele în toată treaba asta. Nimic, în afară de ce vei găsi în dosar. Generalul avea dificultăţi în a înţelege lucruri abstracte.

— Eram o unitate mică, la început nu mai mult de şase oameni. Misiunea noastră era „să investigăm şi să combatem crimele comise în numele infractorului Ezequiel". Dar e greu să construieşti un serviciu eficient de informaţii, pornind de la zero. Ai nevoie de bani — iar noi aveam

foarte puţini. Într-un an, nu ne-am putut permite bocanci noi. E nevoie şi de timp.

— Aţi avut doisprezece ani, i-a atras atenţia Dyer.

— Parc-aţi fi generalul. Şi am să vă spun ce i-am spus şi lui. Serviciul de informaţii nu se deosebeşte prin nimic de orice alt meşteşug. Important e să nu precipiţi lucrurile. Important e să aşteptaţi. Ştiţi de cât timp are nevoie o sămânţă de sequoia pentru a încolţi? De un deceniu. Vine, desigur, şi vremea nerăbdării, când trebuie să acţionezi mai rapid decât ai acţionat vreodată. Dar, până atunci, trebuie să sortezi şi să analizezi informaţii. Aduceţi-vă aminte că Ezequiel îşi pregătise dispariţia încă din 1968. După ce a dispărut, am avut nevoie de încă doisprezece ani pentru a-i da de urmă. Tot atât a durat şi starea de urgenţă din Malaezia.

Poate că succesul ar fi venit mai devreme, dacă am fi reacţionat mai rapid, dacă am fi avut o strategie clară şi imaginea unui stat drept, generos şi ferm. Din nefericire, statul nu a fost deloc aşa. Nu avea nicio direcţie clară, iar politica lui difuză a dat apă la moară apelurilor lui Ezequiel către ţărani şi ulterior, desigur, către cei de la oraşe. În momentul în care am decis să-l luăm în serios, era deja prea târziu. Luase deja atâta avânt, încât nu mai putea fi stăvilit.

Eram bucuros că mi se încredinţase cazul. Profesia mea, pentru care renunţasem la o poziţie prosperă, nu atinsese încă nivelul aşteptărilor mele. M-am dăruit, aşadar, cu totul urmăririi lui Ezequiel.

De la bun început am fost uimit de fanatismul adepţilor lui, de supunerea cu care acceptau disciplina impusă de el. Celulele lui erau imposibil de penetrat. Nu aveau persoane de contact în afară. Furau dinamită din mine,

arme de la poliţie. Făceam rareori arestări, pentru că serviciul lor de informaţii funcţiona mai bine decât al nostru. Cei câţiva pe care-i prindeam refuzau să vorbească. Când cineva vorbeşte, e pentru a ieşi din bucluc. Nu şi oamenii lui Ezequiel. Era evident că fuseseră instruiţi încă din copilărie. Mulţi dintre ei erau copii. Dacă Ezequiel atingea un copil pe umăr, copilul acela se transforma într-un ucigaş. Pentru un băiat sau o fată de zece ani era un joc. O competiţie. Pune un sac de dinamită sau o AK-47 în mâinile unui copil de zece ani şi enervează-l — nu cred că vrei să mai rămâi în preajma lui.

Ţelul meu era de a-i găsi pe Ezequiel şi pe cei din eşalonul întâi. Ordinele pe care le-am dat oamenilor mei au rămas neschimbate. Pentru a învinge inamicul, trebuia să ştim ce-l făcea atrăgător. Dacă voiam să-l capturăm pe Ezequiel, trebuia să-i cucerim pe aceiaşi oameni pe care-i cucerea el. În nicio circumstanţă nu aveam voie să ucidem sau să torturăm un suspect. Oricât de frustrant ar fi fost, noi eram de partea legii. Trebuia să fie evident că asupritorii se aflau în cealaltă tabără. Prin intimidare, nu aveam să găsim răspunsul. Am fi putut afla ceva despre trecut, despre ce se-ntâmplase. Dar ratam şansa ca suspectul să colaboreze în viitor.

Succesul era mult mai probabil dacă reuşeam să „convertim" un suspect. Trebuia să ne concentrăm pe observarea acelor membri ai comunităţii care trădau o urmă de simpatie faţă de Ezequiel. Cu ajutorul detaliilor, oricât de mărunte ar fi fost, aveam să-l găsim. Culoarea unui tapet, modelul unei rochii, conţinutul unui coş de gunoi.

Am acumulat aşadar dovezi.

Am scotocit în gunoaie. Am supravegheat case. Am notat îmbrăcămintea suspecţilor. Cu răbdare, încetul cu

începutul, aveam să completăm imaginea. Până când îi puteam prezenta suspectului o alternativă simplă: Acuzarea sau Răsplata. Orice fiinţă umană care are două uşi în faţă, iar pe una scrie „Viaţă", pe cealaltă „Moarte"... ei bine, vă daţi şi singur seama pe care o alege.

Asta s-a-ntâmplat când i-am arătat sacristanului din Jaci dovezile.

Era ciudat de slab, pielea zbârcită care îi atârna pe faţă părea de împrumut. L-am găsit în biserică, scotea mucurile de lumânări dintr-un şir de suporturi. Era vital să nu mă considere un alt oficial de la şes care-i vorbeşte într-o limbă pe care n-o înţelege. De aceea mă-ntrebase generalul dacă vorbesc quechua.

Ne-am aşezat în prima bancă.

— Tu eşti?

— Da.

În fotografia făcută de pe acoperişul şcolii din sat, primea bani de la o persoană mascată. Donatorul strângea în cealaltă mână o puşcă furată de la poliţie.

— Şi aici?

Sacristanul şedea într-o barcă la proră — doi bărbaţi înarmaţi.

— Pot să explic. La spital nu făceau nimic dacă nu le dădeai bani. Îi luase pentru o operaţie. Mama lui era pe moarte. Avea cancer limfatic.

— Un judecător ţi-ar da douăzeci de ani. Poate mai mult.

— Nu înţelegeţi.

— Ba înţeleg.

Mai aveam patru fotografii, dar pricepuse de la bun început că aveam suficiente dovezi pentru o condamnare. Îi căzuse faţa.

După ce a acceptat să ne ajute, i-am vorbit cu simpatie. I-am promis că voi interveni la spital. Am încercat să-i câştig încrederea. Nu ştiu dacă am reuşit. Dar mi-a spus că va avea informaţiile pregătite — nume, locuri de întâlnire, datele şi locurile viitoarelor acţiuni — când voi reveni.

M-am întors îmbrăcat în civil. Satul se afla într-o vale adâncă, înconjurat de dealuri abrupte, fără copaci, lângă un râu cu apă puţină. Am mers trei zile cu autobuzul şi încă o dimineaţă în remorca unui camion. Şoferul cumpăra cartofi ieftini. Dându-mă drept însoţitorul lui, l-am ajutat să-i încarce în saci.

Stabilisem întâlnirea cu sacristanul pentru amiază. În timp ce mă-ndreptam spre biserică, am auzit copite galopând pe scânduri desprinse. În stradă, oamenii începuseră să se agite. Îşi strângeau marfa, vorbeau grăbit, în şoaptă. Trânteau uşi. Caii trecuseră probabil podul, pentru că tropăitul amuţise. Apoi au trecut pe lângă zidul înalt al şcolii.

Ştiam cine erau călăreţii. Erau mascaţi, zece la număr. Adolescenţi conduşi de o femeie, care-şi strânsese părul sub o şapcă. Picioarele ei scurte, pe care plesnea o pereche de blugi spălăciţi, îndemnau calul în direcţia bisericii, spre care mă îndreptam şi eu. Pământul vibra sub copitele galopânde ale calului. A ajuns la uşa bisericii, a silit calul să urce treptele din piatră, până când a umplut golul intrării cu capul şi umerii lui zvâcnind. Femeia s-a dat jos. Unul dintre călăreţii mascaţi i-a luat hăţurile. Şi-a ridicat cingătoarea, de care atârna o macetă într-o teacă din piele, şi a intrat în sacristie, unde mă aştepta sacristanul cu informaţiile.

Am fugit în susul dealului, pe o străduţă îngustă, întortocheată, în căutarea unui ascunziş. Sătenii dispăruseră în spatele obloanelor, dar le simţeam privirile. M-am ascuns în cele din urmă după un zid din chirpici — în spatele meu, câmpuri goale — de unde vedeam, în jos, biserica. După câteva minute, acompaniaţi de dangătul clopotelor, au fost îmbrânciţi în mijlocul pieţei cinci bărbaţi. Călăreţii ştiuseră pe cine să ia şi unde să-i găsească. Primarul, doi bărbaţi care-şi înşelaseră nevestele şi şoferul camionului cu care venisem. Şi sacristanul. I-au silit să-ngenuncheze sub privirile sătenilor. Clopotele au amuţit, iar dintr-un difuzor legat de glezna unei statui de deasupra uşii bisericii a răbufnit glasul unei tinere femei. Vorbea în numele lui Ezequiel, într-o quechua fluentă. El venise să-i izbăvească de trecut. Pentru Ezequiel, trecutul murise, aşa cum — în curând — vor muri şi aceşti criminali. Cei cinci simbolizau o lume în dezordine totală. O schimbare radicală nu era posibilă prin încrederea în mijloace politice naturale, ci doar prin intervenţia unei persoane divine. Ezequiel era acea divinitate. El era Focul Etern, Soarele Roşu, Puka Inti, imposibil de controlat de o fiinţă umană. În prezenţa lui, nu aveai cum să rămâi neutru. El nu era doar o lege a naturii, el era împlinirea celor mai vechi profeţii ale poporului nostru.

— Nu vi s-au promis spitale?

Câţiva au dat din cap.

— Nu vi s-au promis drumuri?

— Ba da.

— Nu vi s-au promis telefoane?

— Aşa-i!

— Ezequiel o să v-aducă telefoane, spitale, drumuri. Va smulge carnea de pe reacţionarii care vă întinează obiceiurile şi le va arunca măruntaiele în flăcări. Femeia a

ridicat un pumn încleştat. Vocea ei devenise stridentă. Sub stindardul lui, sufletul incoruptibil al poporului va triumfa asupra forţelor genocide ale legii.

După ce şi-a îndreptat baticul, o bătrână de lângă perete a aruncat o piatră în direcţia bărbaţilor îngenuncheaţi în praf. Mă oprisem mai devreme la standul ei, pentru un ceai de coca.

— Îl susţineţi pe Ezequiel ăsta?

— Da.

— De ce?

— Pentru că nu mai sunt o legumă, spusese fără să mă privească.

— L-aţi văzut vreodată?

— Da.

— Cum arată?

Îmi arătase o formaţiune de pietre de pe deal.

În vale, campesinos erau la fel de uşor de sedus cum seduci un copil cu o bomboană. Înspăimântător. Se foloseau de miturile noastre pentru a-şi atinge scopurile. Dar chiar dacă sătenii ar fi înţeles, tot nu le-ar fi păsat. În acea zi, în acea piaţă, Ezequiel le oferea ceea ce guvernul le refuzase vreme de cinci secole.

Un murmur a străbătut mulţimea. Ceva metalic a sclipit în soare. S-a auzit un strigăt, iar unul dintre călăreţii mascaţi i-a înfipt sacristanului o puşcă în spate.

— Înainte!

Capul bărbatului se odihnea, aplecat şi tremurând, pe mâinile împreunate. Forţa izbiturii îi aruncase tichia pe jos.

— Ia-o înainte!

O nouă lovitură peste umeri. L-am auzit văicărindu-se. Îngăima ceva despre mama lui bolnavă, care avea

nevoie de medicamente. Râcâiam cu unghiile pământul. Îl pedepseau din cauza mea. Dacă aş fi fost în biserică, m-ar fi luat şi pe mine. Cine-l trădase? Unde erau informaţiile pe care mi le pregătise?

Şi-a aruncat capul pe spate. Într-un apel răguşit către versanţi, a strigat:

— Rejas!

Numele meu a ricoşat din deal în deal.

— Înainte, trădătorule!

Un genunchi a înaintat doi centimetri, dibuindu-şi calea. Apoi celălalt. Târându-se mereu câte o bucăţică înainte, s-a apropiat de purtătoarea mascată a macetei.

A încercat lama cu degetul ei mare.

— Rejas! Privirea lui a urmărit înnebunită ecourile, parcă s-ar fi aşteptat să mă dezgroape de undeva.

— Viva El Presidente Ezequiel!

Credeţi-mă, şi astăzi mă mai trezesc noaptea şi-i aud strigătul. Rejas, Rejas, REJAS.

Aşa i-a convins Ezequiel pe oameni de divinitatea lui. Încetase să existe ca fiinţă în carne şi oase. Îşi dezmembrase şi împrăştiase trupul, iar acum propăşea ca o monstruoasă Oaste Cerească în inimile tuturor celor care-i invocau numele. Astăzi era în Jaci, mânjind cu numele lui din litere scurse zidul bisericii. În aceeaşi zi era la şase sute de mile est, prădând Banco Weise. Dacă ne apropiam de el, mă avertizase bătrâna care vindea coca, se va transforma într-o boltă de pene şi se va înălţa spre cer. „Nu poate fi prins."

Dar Ezequiel nu era nici condor, nici formaţiune de pietre. Era cât se poate de existent. Nu aveam nici cea mai mică idee cine era şi cum arăta — scund sau înalt,

olog sau strabic. Dar ştiam că era un adept al decapitărilor publice; ei bine, nu credeam că avem de-a face cu un om educat. Convenisem că era un luptător cu experienţa junglei, un lider de genul lui Guevara sau Castro, ori al acelor revoluţionari împotriva cărora luptase generalul în anii şaizeci. De aceea a fost un şoc teribil să-i descoperim adevărata identitate.

După şase luni de la execuţia din Jaci, Sucre a adus în birou un profesor de filosofie, conferenţiar la Universitatea Catolică.

— Spune că ştie cine e Ezequiel.

Filosoful — adus de spate, cu ochi injectaţi şi mustaţă căruntă — era speriat. Un coleg îl auzise cum se dă mare şi îi spusese unui alt coleg, care, la un moment dat, îi zisese unui văr de-al lui Sucre, student în anul doi la aceeaşi facultate.

Plin de dispreţ, Sucre l-a dirijat spre un scaun.

— Acum neagă.

— La cine te refereai?

— N-are nicio importanţă. Am avut o dispută, cu ani în urmă.

Purta o jachetă din catifea reiată de culoare castanie, pe care a descheiat-o, scoţând la iveală o vestă tricotată maro, descheiată şi ea şi plină de firimituri de biscuiţi. Avea tenul distrus al unui beţiv şi obrajii căzuţi ai unui fanfaron.

— Povesteşte-ne despre disputa asta.

Nu fusese nimic serios. O ceartă între intelectuali.

— Din cauza lui Ezequiel?

— Nu, cu Ezequiel.

— Vrei să spui că Ezequiel a predat la voi la universitate?

În colţ, Sucre mesteca în gol.

— Era un filosof destul de apreciat. Cu un aer irascibil, şi-a tras poalele vestei peste cămaşă. Numai că nu se numea Ezequiel. Numele lui era Edgardo Rodriguez Vilas.

Treptat a dezvăluit tot.

Se-ntâmplase în Villaria, la mijlocul anilor şaizeci. Informatorul nostru — să-i spunem Pascual — fusese angajat de proaspăt înfiinţata Universitate Santa Eufemia. Fusese mulţumit cu situaţia lui, până la numirea în funcţie a acestui Vilas.

Vilas era maoist, Pascual, marxist. Era în perioada conflictului chinezo-sovietic. Se certaseră.

— Eu eram de partea lui Castro. Pentru Vilas, Castro era un figurant.

Pascual i s-a plâns într-o bună zi decanului. I-a spus că nu e de acord cu ce face Vilas. Că are o influenţă criminală, antiumanistă. Că e atât de obsedat de idealul lui politic, încât orice devine un mijloc pentru a-l atinge.

Plângerea lui Pascual a ajuns cumva la urechile lui Vilas. Fiind responsabil cu personalul, l-a dat afară pe Pascual din consiliul profesoral.

La toate acestea s-a mai adăugat o complicaţie. Una dintre studentele asupra cărora îşi exercitase Vilas influenţa era iubita lui Pascual. Care l-a părăsit apoi pentru Vilas.

— Adică au avut o relaţie?

— Din câte ştiu, nu o relaţie fizică, a spus cu răceală.

— Atunci de ce te-a părăsit?

— O atrăgea absolutismul lui, din câte-am înţeles. Oamenii de acest gen sunt întotdeauna însetaţi de imperative, atunci când coincid cu propriile lor imperative.

— De genul?

— Ca mulţi alţii care nu sunt în stare să stabilească relaţii personale, Vilas ştia să trezească în alte persoane viziunea romantică a unei revoluţii violente.

— Ceea ce tu nu ştiai?

Şi-a încheiat vesta.

— Eu înclin să văd reversul medaliei.

— Iar colegul ăsta al tău, Vilas, era capabil de violenţă?

— Se poate. Vorbea mereu despre revoluţia mondială. Dar era în anii şaizeci. Voi nu vorbeaţi tot de asta?

— Acum unde e?

— Cine ştie, probabil tot în Villaria.

— Descrie-l.

— Au trecut douăzeci de ani.

— Concentrează-te.

— De înălţime medie, cu ochelari, păr negru, slab.

— Ai vreo poză?

Nu mai eram atent. În perioada aceea, datorită înfiinţării unor universităţi noi, o mulţime de profesori cu opinii radicale s-au trezit în poziţii în care nu au fost suficient de inteligenţi să şi rămână. Brusc, aveau putere. Se aflau în posesia adevărului. Şi atunci au început să se folosească de ideologia revoluţionară, pentru a zdruncina sistemul. Până când şi-au văzut propriile pensii ameninţate.

— Nu a acceptat niciodată să fie fotografiat, spunea Pascual.

— Chiar? De ce?

— Ura fotografiile. Ceea ce ni se părea ciudat, de vreme ce nu era deloc timid. După părerea mea, era vanitos. Avea probleme cu pielea.

Mi-a revenit interesul.

— Adu albumele, Sucre.

Aveam şase.

— Uită-te peste ele.

Filosoful întorcea paginile laminate. Pe o parte lipisem fotografii ale victimelor lui Ezequiel, pe cealaltă, ale celor pe care-i interogasem până atunci.

— N-am ştiut...

— Aici nimeni nu ştie.

Răsfoia albumul. Pagină după pagină, trupuri mutilate.

— El e răspunzător pentru asta? Se holba la cadavrul sacristanului. Era speriat. Îşi amintea ceva. Ceva îi revenise în minte.

Ajunsese la capăt.

— Nu, nu-i printre ei.

— Uită-te la unul mai vechi.

Uşurat, a închis al doilea album.

— Nimic.

— Ia altul.

Aproape terminasem. Cu vesta încheiată, voia să plece.

— Spune-mi. Eşti un om care înţelege istoria, am spus. Dacă vrei să declanşezi o revoluţie, de ce nu tipăreşti un manifest? De ce nu le arăţi oamenilor cine eşti, ce faci?

S-a lăsat pe spate, recunoscător pentru ocazia de a da explicaţii.

— E absolut normal. Socrate nu a scris niciun rând. Iisus la fel. Problema e că un text dobândeşte o realitate proprie. Nu poate răspunde la întrebări, nu poate explica.

— Deci, dacă vrei să fii eficient, nu laşi nicio urmă?

— Exact.

Am deschis încă un album, cel mai vechi.

— Ultimul.

L-a răsfoit nerăbdător. La jumătatea albumului a desprins din greşeală o fotografie. Am ridicat-o de pe podea

şi am introdus-o la loc, sub folie. Pascual a apucat următoarea pagină şi, deşi nu era foarte atent, am observat o ezitare a frunţii. A ridicat mâna şi s-a scărpinat pe o latură a nasului. Ceva îl obliga să se grăbească, să acopere imaginea care îi făcuse privirea să tresară.

— Stai! Mi-am aşezat mâna pe album, am dat pagina înapoi. El e?

Filosofului i-au căzut obrajii. Privirea lui trecea înnebunită peste acea faţă. Eu o vedeam întoarsă. I-am smuls albumul din mâini. Îl subjugase fotografia unui bărbat cu un fular maro din lână de alpaca, făcută în arşiţa unei dimineţi, în apropiere de Sierra de Pruna. Făcută de mine.

Sunt copleşit de un sentiment ciudat şi nu foarte plăcut când mă uit la poze de la nunta mea sau de la botezul Laurei: de îndată ce le văd, amintirea evenimentului se risipeşte. În esenţă, ceea ce amintesc aceste fotografii încetează să mai existe pentru mine.

La fel era cu poza lui Ezequiel. De fiecare dată când mă uitam la ea, îmi aminteam mai puţin. Imaginea, deja îndepărtată, era acoperită de încă o amintire a neputinţei mele de a-mi aminti mai multe. Chipul viu se pierduse, ca să zic aşa, fusese dat la o parte de evenimentele ce-i urmaseră.

În birou era bucurie mare. Ştiam, în fine, cine era şi cum arăta. Profesorul Edgardo Vilas era muncitorul Melquiades Artemio Duran, care era liderul revoluţionar maoist Ezequiel. Generalul spera ca imaginea lui să nască noi amintiri, de parcă, amintindu-mi încă un detaliu minuscul, problema s-ar fi rezolvat.

— Gândeşte-te bine, motanule. Aminteşte-ţi. O mai fi şi altceva în afară de ţigările lui americane şi iritaţia de la ceafă.

Dar nu mai era nimic. Lipsit de viaţă, ireal, micşorat de trecerea timpului, chipul acela devenise un nonchip. Nu mai era un om. Nu mai era o persoană pe care o vezi într-o cafenea bând ceai şi îţi spui: „Ăsta-i!" Devenise un simbol. Când mă uitam la ochii negri, înguşti, nu vedeam altceva decât o coadă ţeapănă iţindu-se dintr-un sac.

Pascual nu ne-a mai fost de niciun folos. Două zile mai târziu, când trebuia să revină şi să identifice fotografia în prezenţa generalului Merino, mi s-a comunicat de la facultate că îşi luase pe neaşteptate concediu. Nu s-a mai întors niciodată.

Astăzi, în epoca aparatelor de fotografiat, pare incredibil ca timp de treizeci şi patru de ani cineva să evite să fie fotografiat. Dintr-un satelit e posibil să prinzi privirea încruntată a unui bărbat cocoţat pe o ladă de bere, într-o curte de ţară, dar noi ce poză de-a lui Ezequiel aveam, de atunci încoace? Niciuna, în afară de acest instantaneu alb-negru. Gândiţi-vă un pic: nicio poză din şcoală, niciun picnic cu familia, niciun grup de prieteni dintre care să i se ivească faţa. E o realizare remarcabilă din partea şefului unei catedre cunoscute a Universităţii Santa Eufemia.

Cu aceeaşi atenţie la detalii, caracteristică pentru teza lui de doctorat despre teoria kantiană a spaţiului, ştersese din documentele oficiale orice urmă a prezenţei lui fizice. Când i-am cercetat teza de doctorat, numirea în funcţia de profesor, legitimaţia de bibliotecă, am găsit în fiecare dintre documente acelaşi petic aspru, aproape transparent, mai deschis la culoare decât restul hârtiei, de unde fusese ruptă sau scoasă cu un cuţit o fotografie.

Nu era prima oară când o căutare asiduă rămânea fără rezultate. La Academia de Poliţie, aflasem despre americanul D.B. Cooper, prima persoană care deturnase un avion. Profesorul nostru îl considera precursorul terorismului modern. După zeci de ani, ar putea fi încă în libertate, plimbându-se vesel pe vreo stradă principală din Mississippi, îndreptând baloane roz de gumă spre cer. Trei ore, cât durase zborul, existase ca D.B. Cooper, după care nimeni nu-l mai văzuse vreodată. Se paraşutase din istorie, iar ultima imagine pe care o lăsase în urma lui fusese pata de lumină de pe paraşuta din mătase, alunecând lin spre un crâng de pini.

La fel se întâmplase şi cu Ezequiel din clipa în care se aşezase la locul lui în camionetă.

N-am să vă povestesc în detaliu ce s-a-ntâmplat în lunile şi anii care au urmat. Cu cine se-ntâlnise, unde locuise, de unde-şi cumpărase apa minerală — toate acestea le-am aflat, până în ziua dispariţiei lui. Dar încercam să sculptez o figură din umbre. Aş fi putut la fel de bine să dezgrop rămăşiţele unei movile funerare din peninsula Paracas. Pentru general, exponatele mele nu se deosebeau de nisip.

Era imposibil să-l reconstituim pe Ezequiel din resturile găsite. Nu era persoana de care să se lipească poveştile. Caracterul lui, alcătuit din sute de interviuri, era o construcţie goală, din *papier maché*[3]. Afirmaţiile se anulau reciproc. Nu rămâneau decât ecourile lor.

[3] *Papier maché* („hârtie mestecată" – fr.), material folosit în sec. al XIX-lea la fabricarea păpuşilor ieftine, iar astăzi la realizarea unor obiecte artizanale. E obţinut din mai multe straturi de hârtie poroasă la care se adaugă fâşii de material textil, asamblate prin lipirea cu un adeziv umed special.

„N-ar fi rănit nicio muscă." Un coleg de şcoală, colegiul San Agustín, Galiteo.

„Spunea că singura modalitate de a câştiga puterea şi de-a schimba lumea e o revoluţie violentă." Un coleg de şcoală.

„N-avea nicio prietenă." Un coleg de şcoală.

„Femeile se-nghesuiau în jurul lui." Un student, Santa Eufemia.

„Spunea mereu acelaşi lucru în prelegerile lui. Nu era foarte interesant ca fenomen." Un profesor, coleg la universitate.

„Ne preda cele zece porunci." Un student.

„Nu cumpăra decât apă minerală." Proprietarul unui magazin, Lepe.

„Odată, l-am văzut zâmbind. Era beat, pe stradă." Un coleg de facultate, Lepe.

„Spunea că strănută de la flori." Secretara Facultăţii de Filosofie, Santa Eufemia.

„Comanda în fiecare zi, la prânz, acelaşi lucru: un iaurt cu fructe". Casieriţa de la cantina universităţii, Lepe.

„Mi-a spus să dau muzica mai încet." Un vecin, Santa Eufemia.

„Întrerupea o discuţie ca să spună că uleiul de măsline albanez e cel mai bun din lume." Un lector american de la Peace Corps.

„Nu-şi dădea niciodată haina jos. Avea mereu un fular la gât." Diverşi studenţi.

Pe hârtie, toate afirmaţiile acestea păreau lipsite de viaţă sau comice. Un singur lucru aveau în comun. Fiecare vorbitor avea un ton şoptit, tonul celui care vorbeşte atunci când n-ar trebui să vorbească.

Unde era?

Poate nici nu mai era în ţară. Ar fi putut foarte bine, fără să se expună vreunui risc, să-şi dirijeze operaţiunile din vreun hotel din Paris, de exemplu. Dar nu-mi venea să cred. Instinctul îmi spunea că rămăsese aici, înfipt în pământ cu forţa unui topor, inseparabil unit cu revoluţia lui.

Vedeţi, era un conducător carismatic. Un bărbat care conducea, care nu se lăsa condus. Un spirit de neînduplecat părea să sălăşluiască în el, ţintuit de o ambiţie teribilă. Nu era necesar să participe personal la acţiunile lui. Mă îndoiesc că folosise vreodată o armă de foc. Doar existând, arătându-şi chipul, insufla o energie teribilă adepţilor lui.

Iar gâtlejurile sfârtecate şi omorurile, bombele şi jafurile, procesele defăimătoare şi câinii atârnaţi de felinare — toate acestea încetau de-ndată ce părăsea o regiune. Îl însoţeau pretutindeni şi încetau când nu se mai afla acolo. Era, dacă vreţi, ca una din spălătoresele din perioada epidemiilor de ciumă, care contaminau tot ce atingeau chiar în timp ce spălau. O Marie a febrei tifoide, care credea însă că purifică viaţa oamenilor din poporul nostru. Îndepărta murdăria şi corupţia şi abuzurile, care ne apăsaseră de la cucerirea spaniolilor până astăzi. Ne conducea spre zorii aleşi de el, ai unei zile noi.

Aşa îşi primise porecla la universitate. Pe la spate, îl numeau Şampon. Pentru că spăla creierii oamenilor.

***

Nu plecase din ţară, dar atunci unde era? Credeţi-mă, e dificil să dispari. Posibilitatea de a te ascunde e limita-

tă atunci când te distingi în vreun fel. Când eşti mai înalt sau mai inteligent, sau străin de loc. Iar Ezequiel s-ar fi distins.

Când cineva te urmăreşte şi vrea să te ucidă, ai trei posibilităţi:

Te duci undeva unde nu e nimeni.

Nu ieşi din camera ta. Dar nu e uşor să ţii pe cineva ascuns; te-mpiedici de un scaun şi-ntotdeauna va fi cineva jos, care a crezut până atunci că nu locuieşte nimeni sus.

Rămâi la vedere, dar te prefaci în toate felurile. Dacă eşti un băutor înrăit de cafea, bei ceai. Dacă porţi ochelari, îţi pui lentile de contact. Dacă preferi o anumită lungime de păr, o schimbi. Îţi pui ceva în pantofi, să nu-ţi mai recunoască nici propria mamă mersul. Îţi schimbi instinctele. Gestapoul a prins-o la Paris pe una dintre agentele voastre pentru că se uita întâi în dreapta când traversa strada. Dacă eşti nevoit să ieşi din casă, faci tot posibilul să nu te vadă nimeni din profil. Chiar şi-ntr-o seară ploioasă e uşor să recunoşti un cunoscut. Poate că nu l-ai mai văzut de douăzeci de ani, dar nicio ploaie torenţială nu poate şterge conturul unui obraz familiar, zărit dintr-o maşină.

Pe scurt, îţi schimbi obiceiurile, instinctele, faţa.

Doar un lucru nu poţi să-l schimbi: boala de care suferi.

Vă amintiţi că am notat „eczemă" în descrierea lui Melquiades Artemio Duran? Ei bine, Ezequiel avea psoriazis.

Nu-i o boală foarte plăcută. Se formează celule noi înainte ca vechile celule să se desprindă şi apar nişte erupţii urâte, galbene. În ceea ce-l priveşte pe Ezequiel, e ciudat însă, pentru că psoriazisul nu-i o boală întâlnită

printre indieni. E o boală a tipului caucazian. O boală a albilor.

Şi e incurabilă. Fluctuează, uneori nu e vizibilă, dar revine mereu. Trebuie să fii atent la perioadele când se acutizează, pentru că atunci se infectează descuamările, iar cea mai mică mişcare devine un chin.

Problemele dermatologice ale lui Ezequiel au rămas multă vreme cel mai concret indiciu al meu. După fiecare atac al oamenilor lui asupra unui sat, îl interogam pe farmacist. Uneori minţea, alteori nu exista nicio urmă, dar atunci când exista, era deseori vorba despre o cutie de Kenacort E.

Un indiciu că boala lui Ezequiel se agrava. Atunci ştiam că va trebui, la scurt timp, să coboare din munţi. Pentru că, vedeţi, de la o anumită altitudine, sângele lui ar fi început să se coaguleze. Ar fi avut probleme respiratorii şi atunci s-ar fi văzut nevoit să coboare la câmpie.

Nu am nicio dovadă, dar bănuiesc că suferinţa lui Ezequiel îi influenţase decizia de a intra în ilegalitate. O anumită vanitate răzbătea din comportamentul lui. Toate rănile acelea — cui i-ar plăcea să fie văzut aşa? Altfel, cum s-ar putea explica transformarea cuantică din profesorul Edgardo Vilas, filosoful paşnic, în Preşedintele Ezequiel, revoluţionarul?

Nu mă pricep la filosofia kantiană. Nu prea înţeleg scrierile lui Kant. Dar înţeleg suficient pentru a şti că Ezequiel îi consumase lucrările *à la carte*, ca să zic aşa, şi făcuse un asemenea ghiveci din filosofia lui, încât creatorul ei n-ar mai fi putut-o recunoaşte.

Există o imagine la Kant care îmi spune şi mie ceva: imaginea păsării care a crezut că poate zbura mai repede în vid, unde aerul nu-i opune rezistenţă. După

mine, aici a ajuns Ezequiel cu lecturile lui, cu textele şi cu filosofia lui, la o înălţime unde nu mai există aer, unde nu mai adie viaţa. Pornise de la o ideologie, dar avea de-a face cu oameni pentru care ideologiile nu însemnau nimic. Pentru oamenii din valea mea, doar sângele şi oasele, şi moartea aveau importanţă. Doar un nebun şi-ar fi putut imagina că le putea păsa de Kant, Mao sau Marx, atunci le-a ţinut prelegeri despre sânge şi oase, şi moarte — şi s-a îmbătat cu propriile-i cuvinte.

Am continuat cursa.

M-am obişnuit cu grăsimea din supa de la cantină, cu saluturile mute şi precaute de pe coridoare, cu rafturile prea puţin satisfăcătoare, pline de documente şi fotografii, cu disperarea unui caz neîncheiat.

Mă-ntorceam acasă.

Îngenuncheam în faţa ţarcului pentru copii în care şedea Laura şi protejam cu amândouă mâinile flacăra pâlpâindă a iubirii mele pentru Sylvina. Însă profesia mea provocase o ostilitate tot mai pronunţată. Atingerea netemătoare de la prima noastră întâlnire, privirea aruncată peste masă, în biblioteca facultăţii, toate aceste gesturi intime se retraseseră în întunericul din care nu le mai puteam recupera.

Zi după zi a trecut astfel. An după an. În total doisprezece.

De-aceea am fost şocat când s-a anunţat moartea lui Ezequiel. În 3 martie 1992, Alberto Quesada, ministrul de interne, a acordat un interviu televizat, în cursul căruia, întrebat despre luptele din munţi, a adoptat următoarea linie: Ezequiel, un criminal, un luptător solitar, era cu siguranţă mort. Dacă nu murise, de ce nu se arăta?

Doar era Flacăra Eternă. Cum să-şi fi ascuns splendoarea luminoasă?

Pentru că se stinsese, a afirmat cu un rânjet Quesada. Era ca unul dintre sultanii aceia tiranici a căror moarte nu era oficial admisă, al căror cort se ridica noapte de noapte. Ca El Cid, al cărui cadavru fusese legat de cal. Pe scurt, îl lichidaseră.

Era tentant să-i dai crezare lui Quesada. Mesajul lui belicos era însă la fel de primitiv ca afişele răspândite de ministerul lui, care-l înfăţişau pe Ezequiel, fotografiat de mine, cu copite şi coadă de drac. Dacă ar fi murit într-adevăr o persoană de calibrul lui, ar fi existat ceva semne că-şi încheiase rolul pe scenă. Dacă l-ar fi ucis într-adevăr armata într-un schimb de focuri, i-ar fi prezentat cadavrul. L-ar fi expus ca pe Che Guevara.

Credinţa mea, pe care o exprimasem în ultimul raport către generalul Merino, era că, dimpotrivă, Ezequiel nu reprezentase nicicând o ameninţare mai mare.

Aşteptam un răspuns din partea generalului, dar, la trei săptămâni după declaraţia lui Quesada, poliţia a intrat în grevă. Nu ne mai plătiseră de două luni. O mie de poliţişti s-au înfiinţat în faţa Ministerului de Interne, ţinând în mâini simbolul nostru — o gheată veche. Greva s-a încheiat cu promisiunea lui Quesada că toate salariile vor fi plătite până la sfârşitul săptămânii. Două zile mai târziu, am fost chemat la general. Era ceva important.

Nu ştiam niciodată ce considera generalul important. Speram că vrea să discutăm despre raportul meu. Dar se putea, la fel de bine, să vrea să discutăm despre promisiunea lui Quesada; sau poate voia să afle mai multe despre Hilda Cortado, o femeie arestată cu o zi înainte

pentru distribuirea de manifeste subversive. Rar prindeam pe cineva în flagrant.

Până la urmă, a fost cu totul altceva.

Îşi pregătea undiţa, făcându-şi de lucru cu o momeală de care atârnau mai multe cârlige.

— Las-o baltă, motanule. S-a terminat. Şi-a răsucit gulerul puloverului şi a sfârtecat aerul cu momeala, la un deget de gât. Amicul tău, Ezequiel, e mort.

Mi-a expus pe scurt detaliile. Un conflict pe o stradă prăfoasă, mai sus de Sierra de Pruna. Un camion care nu oprise. Armata a deschis focul. Camionul, plin cu dinamită furată dintr-o mină de cupru, a explodat. S-a găsit un cadavru. Ezequiel.

Merino era nervos.

— Muncim de doişpe ani la cazul ăsta şi vine armata peste noi. Generalul Lache, un nesuferit.

— Când s-a-ntâmplat, domnule?

— Acum o lună.

— Acum o lună! De ce nu ne-au spus?

— Lache a vrut să fie sigur. Zice că Quesada e foarte mulţumit.

Remarcasem şi eu, într-adevăr, că Ezequiel nu mai era aşa de activ. În perioada asta, am fi avut, în mod normal, patruzeci, cincizeci de incidente în provincie. De la declaraţia lui Quesada, nu mi se raportaseră decât şapte.

Era oare posibil ca Ezequiel să fi murit?

M-am aşteptat să fie ştirea principală pe Canal 7, dar nu au transmis-o decât spre final, după un reportaj despre echipa naţională de volei feminin. În capitală, Ezequiel era practic necunoscut. Moartea banditului, pe o stradă prăfoasă, la distanţă de o mie de mile, nu merita decât douăzeci de secunde. Un filmuleţ în care se ve-

deau un camion răsturnat şi un cadavru diform, acoperit cu o pătură a armatei. O mână anonimă dădea la o parte pătura, iar camera se îndrepta spre capul unui bărbat, un chip carbonizat şi un trup care semăna cu un divan ars.

Sucre s-a uitat întrebător la mine.

— El e. Nu-i aşa, şefu'?

— Ar putea fi.

Cunoaşteţi senzaţia aceea, când aştepţi nerăbdător ceva ce nu crezi că se va-ntâmpla vreodată şi, când se-ntâmplă, te simţi brusc epuizat? Asta am simţit şi eu când am văzut acel ceva nedefinit, înnegrit de arsuri, care era presupusa faţă a lui Ezequiel. Odată încheiată misiunea care mi se acordase, mi-a pierit cheful. Nici urmă de bucuria la care mă aşteptasem. Parcă rămăsesem fără umbră.

Quesada, un tip scund, într-un costum alb, elegant, îl bătea pe umăr, la televizor, pe generalul Lache, care părea extrem de satisfăcut. Ministrul a ciocănit voios în obiectiv.

— Din clipa aceasta, Ezequiel a încetat să mai existe.

Generalul Merino ar fi spus că sunt invidios, dar n-am avut niciun chef să văd cadavrul.

5

— Când l-aţi revăzut pe Ezequiel?

Era a doua seară, iar Emilio strânsese farfuriile de pe masă. Dyer, care ajunsese mai devreme, îl găsise pe Rejas deja şezând la masa din colţ.

— Când l-am revăzut? La cinci zile după ce-l declaraseră mort. Dar n-am ştiut că e Ezequiel.

— Cine aţi crezut că e?

— Cât de bine cunoaşteţi capitala?

— Destul de bine.

— Atunci cunoaşteţi Surcos?

Da, îl cunoştea. Un cartier nou, înstărit, la marginea nordică a oraşului.

Rejas s-a aplecat în faţă, cu bărbia ridicată.

Imaginaţi-vă următoarea scenă. E seară, în jur de opt şi jumătate. Mi-am parcat maşina şi mă uit în sus, la fereastra de la etajul întâi al clădirii de vizavi. Perdeaua galbenă — pare o cameră de copil — e trasă. Materialul are nişte imprimeuri cu personaje din desene animate, dar, fiind întuneric, nu le pot recunoaşte. Fereastra glisantă e deschisă într-un capăt, unde vântul mişcă perdeaua,

deformând personajele. Încerc să înţeleg cine e — Mickey Mouse sau elefantul Dumbo — când se aprinde o lumină, iar pe tavan încep să se mişte sclipiri ciudate, albastre, parcă subacvatice. O umbră trece prin lumină. Văd pe cineva oprindu-se în spatele perdelei, dând-o uşor la o parte.

Deşi mă pregăteam pentru o discuţie neplăcută, îmi amintesc că m-am întrebat cine e persoana de la etaj, înconjurată de umbre fantomatice, fluorescente, dacă e profesoara Laurei — şi dacă apartamentul de sus aparţine de fapt şcolii de balet.

Aştept să mă întâlnesc cu profesoara Laurei. Pentru că s-a întâmplat ceva penibil. Quesada nu ne-a plătit salariile la timp, iar cecul pentru orele Laurei nu a avut acoperire. Sper că nu e decât o neplăcere temporară. Odată lipsit de teroarea lui Ezequiel, m-am săturat brusc de profesia mea. De parcă moartea lui Ezequiel m-ar fi eliberat.

Dar Ezequiel nu e mort.

Surcos e un cartier destul de plăcut, dacă tot eşti obligat să locuieşti în capitală. E la o jumătate de oră cu maşina din Miraflores şi la douăzeci de minute de şcoala Laurei din Belgrano. Miroase a ulei, muşcate şi, înainte de ploaie, a peşte.

Calle Diderot e o stradă lată, bine întreţinută, unde-ţi poţi imagina copii alergând pe trotuar sau jucându-se pe gazonul îngrijit dintre case. Aici locuiesc avocaţi, medici şi profesori, care s-au mutat de pe coastă. Există o cafenea, un magazin propriu de închirieri video şi o agenţie imobiliară, situată într-un garaj.

Arborii de jacaranda de pe ambele părţi ale străzii oferă umbră celor optzeci de case zugrăvite în culori

aprinse, care amintesc proprietarilor de satele pescăreşti de unde se trag. Sunt case moderne, cu etaj şi sârmă ghimpată în jurul teraselor de pe acoperişuri. Micile grădini din faţă sunt împrejmuite cu ziduri sau garduri din fier, din care se iveşte uneori botul unui câine.

Aşa e acum şi aşa era atunci, în seara despre care vă povestesc.

Şcoala de balet nu se deosebea de restul caselor. Intrarea era într-un zid de aceeaşi culoare verde ca menta, care decora clădirea ascunsă în spate. În faţă, se strângeau una după alta maşinile în care îşi aşteptau mamele fetele să iasă de la oră. Parcau bară la bară şi aşteptau înăuntru, pilindu-şi unghiile. Din când în când, se întorcea câte una şi striga „Şezi!" unui pudel jucăuş.

Multe dintre ele erau prietenele din copilărie ale Sylvinei, dar nu se măritaseră cu poliţişti. Aveau maşini noi, proprietăţi la mare şi îşi permiteau bucătărese. Sylvina se întâlnea des cu ele. Café frappé în cafeneaua Haiti, tenis la Country Club în San Isidro, aerobic la Hotelul Maria Angola şi — cea mai recentă distracţie — o serată literară, la care soţia căreia-i venea rândul să găzduiască evenimentul trebuia să prezinte pe scurt un roman modern, explicând de ce-l considera interesant.

— Agustín! În BMW-ul ei roşu-cireaşă, cu faţa aplecată spre oglinda laterală, Marina tocmai se rujase. Se întorsese din Miami cu un profil uşor schimbat, cu un nas mai mic şi o bărbie mai mare. A coborât şi a trecut strada.

— Nu te mai vede omul! Divorţase de Marco şi se-ntorsese de două luni în oraş.

Ne-am sărutat pe obraz. La Miami, prinsese gustul pantalonilor strâmţi, al unghiilor lungi şi al părului vopsit cu şuviţe.

— Am fost ocupat.

— Eşti, probabil, foarte mulţumit. Am văzut la ştiri. N-am ştiut, până nu mi-a spus Sylvina, că despre el era vorba. Mi-a atins braţul, cu un aer oarecum complice. O rugasem pe Marina să nu-mi divulge profesia. Când aflaseră colegele Laurei de la fosta şcoală de balet că sunt poliţist, o tachinaseră. La fel şi profesoara.

Marina m-a strâns de braţ şi mi-a spus:

— Şi acum ce vei face?

— Nu ştiu. Poate c-a sosit momentul să reiau avocatura.

— Sylvina ar fi atât de fericită!

— Da, probabil. Pentru că asta-i promisesem: după ce-l prindem pe Ezequiel, am să-mi caut o slujbă bine plătită.

— Sylvina ce mai face?

— E la veterinar.

— De-abia aşteptăm întâlnirea de miercuri. Ştii că e rândul ei să prezinte o carte?

— E foarte emoţionată.

— Marco a fost un drăguţ. A fost foarte generos, ne-a trimis câteva exemplare. Încă nu l-am citit pe-al meu. Marina ne dădea astfel de-nţeles că divorţul decursese amiabil.

— Şi Laura, a întrebat. Îi place noua profesoară?

— A, da. E încântată.

— Când am auzit cât de nefericită era la Madam Offenbach...

În spatele Marinei a-nceput să se producă agitaţie. Elevele ieşeau defilând pe poarta din zidul verde. Cu o ţinută frumoasă, dreaptă şi paşi apăsaţi, se îndreptau spre maşini.

Recunoscând o fată răsfăţată, în colanţi scurţi, roz şi un maiou cochet, albastru, Marina a spus:

— Uite-o pe Samantha! Pa, ne mai vedem.

Nu era greu să-mi recunosc fiica. Celelalte fete ieşeau sporovăind între ele. Ea venea singură. Un pic mai solidă şi mai mică decât celelalte, părea totuşi mai înaltă datorită părului des dat peste cap şi atât de strâns la spate, încât faţa ei părea uşor deformată. Putea să şadă pe el, era lung şi gros, de culoarea cafelei proaspăt fierte. Colegele ei aveau părul blond al mamelor lor şi tenul lor deschis.

Zărind Peugeotul gri, Laura a venit spre mine, uşor aplecată. Conştientă de gâtul ei scurt, îşi lăsa umerii să atârne. Deşi era cald, îşi ascundea trupul sub o pereche de leggingşi[4] traşi peste costumul de balet. Sylvina o bătea mereu la cap să mai slăbească. „Dacă n-ai grijă, o să ţi se adune cât de curând toată mâncarea pe fund", şi-i servea un grătar special, fără grăsime, pe care Laura îl devora într-o clipită.

Mă izbea mereu cât de mult semăna cu sora mea. De-aceea am întrebat la un moment dat: „Ce tot ai cu ea? După părerea mea arată foarte bine".

Sylvina a dat din mâna albă, de care fusesem cândva atât de fascinat: „Sigur că arată bine. Deocamdată".

Soţia mea insistase ca Laura să ia lecţii de balet. Toate prietenele ei făceau la fel. Prin intermediul Laurei, Sylvina putea să-şi împlinească visurile nutrite în adolescenţă. Voia ca Laura să fie drăguţă, să defileze elegant, cu funde în păr, să fie o zână pe scenă. Cu alte cuvinte, voia ca Laura să îmbrace o fustiţă de balerină şi să îşi uite originea.

N-am discutat niciodată despre asta; subiectul plutea în aer, ca o bombă pe cale să explodeze. O auzisem într-o

---

[4] Leggings (engl.) — colanţi.

zi pe Sylvina vorbind cu Marina la telefon. N-aş fi ascultat dacă n-ar fi avut un ton de parcă s-ar fi scuzat. „Samantha are atâta noroc cu înfăţişarea ei. Laura are tenul foarte închis, ştii."

De ce începuseră să discute tocmai despre asta, nu ştiam. Până atunci, nu fusese o problemă. Când o cunoscusem pe soţia mea — la facultate, la sfârşitul anilor şaizeci —, era la modă „indigenismul", ţara trecea printr-unul dintre spasmele ei periodice de redescoperire fericită. Pentru Sylvina, era un mod de afirmare a identităţii ei să fie văzută într-o companie la modă, ţinând în mâna ei albă o mână de culoare, şi nici eu nu am fost imun la acest curent. Acum, după doisprezece ani, era de părere că baletul clasic ar putea şterge ceva din amprenta junglei de pe faţa Laurei.

Dar era suficient să te uiţi la Laura pentru a pricepe că nu era făcută pentru baletul clasic. Mă durea să o văd chinuindu-se, cu un aer confuz, în faţa oglinzii pe care o montasem în hol. Durerea pe care şi-o provoca, forţându-şi încheieturile în mişcări nefireşti, făcând lucruri care nu corespundeau în mod natural corpului ei, era vizibilă.

Când i-am spus Sylvinei toate acestea, mi-a răspuns: „Nu poţi deveni o balerină bună dacă nu-ţi deformezi corpul".

N-am mai spus nimic, dar mă înfuria. Laura avea ţinuta ei, frumuseţea ei. Nu-i lipsea nimic.

Dar nu despre asta trebuia să vorbesc cu profesoara ei.

I-am spus Laurei să rămână în maşină.

Bătaia în poartă a răsunat în stradă. În spatele zidului, am auzit o uşă glisând, paşi şi un zăvor deschizându-se.

Era îmbrăcată în negru: un maiou de balet negru, cu decolteu rotund şi mâneci lungi, deasupra, o fustă din voal, până la glezne, pantofi negri de balet.

— Yolanda? Sunt tatăl Laurei.

A arătat spre gura plină, zâmbitoare. Şi-a dus o mână la gât, de parcă ar fi ajutat-o să înghită mai repede.

— Gata. Îmi cer scuze. Ţinea în mână o farfurie de carton, pe care era o bucată de prăjitură cu banane. Tocmai am făcut-o. Vreţi să gustaţi?

— Nu, mulţumesc.

— Laura a plecat. Nu v-aţi întâlnit?

— E-n maşină.

— Vreţi s-o chemaţi înăuntru?

— Mai bine nu. În legătură cu biletul dumneavoastră.

— A, da, a spus, de parcă tocmai îşi amintise. E jenant să spui cuiva că cecul pe care ţi l-a dat nu are acoperire.

A deschis lanţul de la poartă. În lumina felinarului, faţa ei avea un luciu pal, era încă udă după ce se demachiase. Ochi mari, căprui, deasupra unor pomeţi înalţi, un ten curat şi păr negru, frumos. Părea corectă, sinceră, conştiincioasă — genul de persoană căreia simţi că poţi să-i spui totul despre tine, încă de la prima întâlnire.

— Poftiţi. Intraţi.

Am urmat-o în curte. Am intrat în studio printr-o uşă din sticlă, pe care a închis-o în urma mea.

În încăpere mirosea a ţigări şi a transpiraţie, plutea izul de mosc al colofoniului. O bară de lemn, de care atârnau colanţi roz şi maiouri de balet, se întindea de-a lungul a doi pereţi acoperiţi de oglinzi. Pe parchetul lucios erau întinse saltele gonflabile gri, pentru exerciţiile de respiraţie, iar lângă perete, un casetofon, o doză metalică din care cursese o pudră albă şi o ladă îmbrăcată în

piele. O uşă întredeschisă, acoperită cu fotografii de balerine dădea în bucătărie. O alta, tot deschisă, în baie. Oglinzile erau aburite.

A pus o casetă cu Ceaikovski, destul de tare, de parcă la asta m-aş fi aşteptat — şi a ridicat braţele, scuzându-se pentru dezordinea din studio.

— Ei bine, ăsta e.

În lumina neoanelor, avea un aer autentic, neprefăcut. Dar şi serios, parcă era marcată încă de o poveste de dragoste nefericită.

— Nu v-a avertizat Laura? Odată intrat aici, va trebui să faceţi ce spun eu.

Nu am apucat să răspund. A ridicat un braţ deasupra capului şi cu cealaltă mână şi-a înfăşurat un ştreang invizibil în jurul gâtului. Cu un puternic accent german, a spus:

— Poziţia ideală pentru o balerină este cea spânzurată, pentru că aşa totul se află la locul său. Şoldurile sunt exact deasupra picioarelor. Umerii deasupra şoldurilor. Capul e la mijloc. Ja, e o poziţie minunată. O imita bine. Am pufnit în râs.

— Madam Offenbach?

— N-a fost prea încântată, nu-i aşa?

— Nu.

Era evident că Yolanda ar fi vrut să spună: „Sper că Laura se simte mai bine aici", dar s-a abţinut, doar buzele s-au întins puţin, dezvelindu-i dinţii în colţul gurii.

A ridicat ceva de pe podea.

— Nu-şi strâng niciodată plasturii!

L-a aruncat în doza cu colofoniu.

— O cafea? Sau o limonadă, dacă a mai rămas ceva de la fete? Mă privea şi îşi rodea o unghie.

— Mă aşteaptă Laura. Mai bine nu.

Laurei, nu Sylvinei îi dăduse biletul.

Dragă señor Rejas,

Trebuie să vă comunic, cu părere de rău, că banca a refuzat să-mi dea banii pentru lecţiile de balet ale Laurei din decembrie şi ianuarie.

Yolanda Celandin

Eram stânjenit, ceea ce o stânjenea şi pe ea.

— V-am adus banii pentru lecţii. Îmi cer scuze pentru cec.

Cu un zâmbet perfect, a spus:

— Nu vă cunoşteam, dar m-am gândit că e mai bine să vă spun dumneavoastră decât señorei Rejas.

— Nu ne-au plătit salariile de două luni.

A luat banii şi i-a aşezat, fără să-i numere, pe farfurie, lângă resturile prăjiturii.

— E foarte neplăcut. A trebuit să renunţ deja la trei eleve, pentru că nu-şi mai puteau permite lecţiile. Încă îmi mai pare rău. Veneau în fiecare zi din Las Flores. Părinţii erau atât de fericiţi. Îşi vedeau fetele îmbrăcate în rochii frumoase şi visau. N-ar fi trebuit să le las să plece. Erau trei dansatoare minunate, mi-am dat seama de îndată ce le-am văzut.

— Vă puteţi da seama atât de repede?

A dat din cap.

— Pe unele fete e suficient să le vezi nemişcate, pentru a-ţi da seama că sunt născute pentru a dansa. Altele sunt poate bune la bară, dar groaznice când le aduci în mijlocul sălii.

— Dar Laura? am riscat.

— Fata dumneavoastră e o rază de lumină. Un copil adevărat. Nu o femeie în miniatură, cu ruj pe buze. A imitat,

clipind exagerat din ochi, pe cineva pe care am recunoscut imediat ca fiind Marina.

Am râs, dar a ridicat o mână.

— Nu e frumos să-mi bat joc. Sunteţi probabil prieteni. Dar în ultimele şase luni am reuşit să atrag cel mai rău soi de mame.

Zâmbeam încă. Parodiind-o pe Marina, atinsese o coardă în sufletul meu. Nu se lăsa sedusă de bogăţia altora. Dar tot nu-mi răspunsese.

— Ca părinte, îmi vine greu să vă întreb. Merită să o încurajăm pe Laura?

Avea o mină serioasă.

— Vă pricepeţi la balet?

— Nu prea. Cunoscusem, prin intermediul Sylvinei, câteva dansatoare. Îmi păruseră proaste, inculte şi pline de ele.

— Laura are iniţiative foarte bune, a spus, dar ar trebui să rişte mai mult. Mie-mi plac oamenii care riscă. Deseori, dă roade.

— Ar vrea să meargă la Metropolitan.

— Aţi înscris-o la baletul clasic, şi asta-i foarte bine, a spus prudentă. Nu poţi ajunge inginer dacă nu înveţi matematică. Dacă ai o pregătire clasică, poţi să faci în dansul modern lucruri de care niciun dansator modern nu e în stare. Dar poate că talentul ei se potriveşte mai degrabă genului de dans contemporan cu care mă ocup eu. Nu strică să-ncerce.

Politicos şi conştient de timpul care trecea şi de Laura care aştepta în maşină, am spus:

— Mai dansaţi? Nu ştiam nimic despre ea. Marina ne recomandase şcoala. Voia ca Samantha să trăiască după aceleaşi standarde ca în Miami şi o lăudase pe profesoara

din Calle Diderot, pentru că ştia să comunice atât de bine. Dar nu ştiam dacă mai dădea reprezentaţii.

— Am dansat, apoi n-am mai dansat şi acum iar dansez. De fapt, ar trebui să pregătesc un spectacol cu o trupă mică de la Teatro Americano, dar situaţia începe să devină disperată. Nu găsesc niciun subiect. Şi-a încolăcit braţele la spate. Dar n-aţi venit să vorbiţi despre problemele mele. Vreţi să mai aflaţi ceva despre Laura?

Voiam, da. Mi-era teamă că fiica mea era cea de care îşi băteau joc fetiţele frumoase. Ştiam că o numeau Castravetele, după un body verde livid, pe care i-l cumpărase Sylvina la reduceri. O auzisem pe Laura într-o zi, prin uşa de la bucătărie, spunându-i cu lacrimi în ochi Sylvinei: „Samantha zice că picioarele mele sunt ca nişte gheare încleştate pe o creangă şi că arăt ca un papagal bătut de vânt".

Dar Laura nu voia să-mi spună dacă o tachinau într-adevăr. Şi niciun părinte nu e foarte dornic să afle cât mai multe detalii despre suferinţa copilului său. Şi atunci am spus:

— Mă îngrijorează picioarele ei.

— Picioarele ei?

— E normal să sângereze?

— Pot să vă întreb ceva? Cât de mult îşi doreşte Laura să meargă la Metropolitan — vreau să spun cât de mult îşi doreşte să devină dansatoare?

M-am gândit la Laura, seară de seară în faţa oglinzii din hol, cum îşi bătea pantofii noi cu ciocanul de bucătărie al Sylvinei, pentru a-i face mai comozi, cum îşi înmuia picioarele în apă cu sare, îşi ungea băşicile cu muştar, îşi vâra burete între degete, îşi ridica întâi un picior, apoi pe celălalt, întinzându-le ca pe nişte corzi, cu pieptul

tremurând de parcă ar fi fost pe punctul de a vomita, cu trupul urlând parcă de epuizare.

— Îşi doreşte foarte mult.

— Atunci va trebui să suporte toate aceste chinuri. Dacă vrei să devii dansatoare, nu poţi avea o viaţă normală. Nu poţi avea iubiţi. Nu eşti considerată o femeie adevărată de către majoritatea oamenilor. Într-un anume fel, te omori dansând. Tinzi spre o perfecţiune de care trupul tău nu este capabil. Durerea e intensă. Intensă. Dansezi cu durere. Cât despre picioare, nu vă faceţi griji.

Şi-a ridicat fusta şi şi-a dat jos pantofii de balet. Cu o mişcare graţioasă a ridicat un picior gol în aer şi l-a ţinut perfect nemişcat, lângă faţa mea.

— Vedeţi întăriturile astea? Când s-au întărit bine de tot, va putea dansa pe ele. Picioarele ei vor fi deformate, dar nu vor mai sângera.

Piciorul Yolandei semăna mai degrabă cu aripa unei creaturi marine. Urât, decolorat, cu bătături înroşite, cu unghii amorfe, tocite, cu pielea de pe degete definitiv încreţită. Îmi amintea de broasca ţestoasă cu carapacea ciobită pe care o văzusem pe plaja din Paracas.

Mi-am întors privirea.

— Va trebui să sufere şi de foame?

— Cum adică? Şi-a coborât piciorul.

I-am spus că Sylvina insista să ţină cură de slăbire.

— Laura ţine cură de slăbire? Să nu mai facă aşa ceva.

Silueta perfectă pentru baletul clasic nu se obţine prin înfometare. E în creştere. Are nevoie de energie. Ah, idealul ăsta occidental de frumuseţe mă scoate din sărite. Fetiţele arată altfel. Laura e frumoasă aşa cum e.

Asta gândeam şi eu.

— Sigur că da! Să-şi aprecieze calităţile, să le valorifice cât poate de bine. Aşa va ajunge dansatoare. Fiica dumneavoastră e mult mai înzestrată, mult mai drăguţă decât fetele astea fiţoase din Miami, cu năsucurile lor ca nişte bomboane şi părul cu şuviţe blonde. Priviţi-o cu atenţie. Chipul ei reflectă bogăţia ţării noastre.

Nu mai auzisem pe nimeni vorbind aşa. Tot ceea ce-i displăcea Sylvinei la fiica noastră îmi aparţinea şi mie. Încurajând-o pe Laura, profesoara ei de balet confirma calităţile mele, ale originii mele.

— La Metropolitan, am avut nişte certuri cumplite cu profesoarele. Fiţi sincere, uitaţi-vă mai bine la noi, le spuneam. Aproape toate suntem scunde şi îndesate, avem pielea închisă la culoare. Baletul clasic a fost inventat de către europeni, care se gândeau la alte trupuri, la o altă sensibilitate. Trupurile noastre, minţile noastre aparţin Anzilor. Cum putem reacţiona la lumea care ne-nconjoară când purtăm hainele astea şi toţi paşii au nume franţuzeşti. Nu putem!

— Şi ce au spus?

— Au râs, mai puţin directoarea, care era englezoaică. Señora Vallejo înţelegea, dar nu putea să dea pe nimeni afară. Pentru celelalte profesoare, lumea dansului se limita la scena europeană. M-a privit amuzată. În ultimul semestru, am dat o reprezentaţie. Părinţii s-au scandalizat. Era un dans prea sumbru. N-am înţeles dansul ăsta cu păianjenii, au spus. Păianjeni, i-am întrebat? Sau poate homosexuali? Ştiţi ce era? Era dansul condorului, unul dintre cele mai vechi ritualuri ale noastre. Şi ei au crezut că era sodomie!

Până în clipa aceea, o considerasem pe Yolanda o femeie cam agitată, care vorbeşte prea mult. Îmi spusesem

că e normal să se agite, e obosită după ore, poate se teme că va mai pierde încă o elevă. Îmi plătesc datoriile, mai rămân atât cât e politicos să rămân şi apoi plec. Dar acum nu mai voiam să plec.

— Aţi uitat de Laura? mi-a spus.

Laura şedea în maşină, cu un picior pe genunchi, şi îşi cojea pielea de pe degete. Când m-a văzut, s-a aplecat peste scaun şi mi-a deschis portiera.

— E drăguţă, aşa-i? Mă gândeam eu că o să-ţi placă. Aţi vorbit despre scrisoare?

— Şi despre asta, da.

— Era de dragoste?

— Despre tine am vorbit.

— Ce anume?

— Crede că ai putea să încerci dansul modern.

— Mi-ar plăcea. Şi-a dat piciorul jos de pe genunchi. Azi am dansat un tablou.

— Cum vine asta?

— E simplu. Ne-a spus: „Aici aveţi un tablou. Astea-s culorile închise. Astea-s culorile deschise. Şi acum exprimaţi culorile." Eu am fost o culoare deschisă. Apoi ne-a împărţit în două grupe. „Voi sunteţi furioase. Voi sunteţi plictisite. Dansaţi."

— Tu ce ai fost?

— Eu am fost furioasă. A fost haios.

Era o diferenţă ca de la cer la pământ între ea şi Madam Offenbach cu clopul ei.

— Nu i-ai spus cu ce mă ocup?

— Nu, tată.

— Dacă te-ntreabă, spune-i că sunt avocat.

— Am nevoie de pantofi noi.

— O să-ţi ia mama.

S-a încălţat cu pantofii de balet. Aveau o pată de apă şi, la degete, se vedeau urme ruginii, de sânge uscat.

— Spre deosebire de Madam Offenbach, ştie să şi danseze, a continuat Laura.

— Dansează bine?

— Când a plecat de la Metropolitan, era cea mai bună balerină din ţară. Mi-a spus Samantha. Azi a dansat o poveste minunată, pe care a învăţat-o în munţi. A numit-o Dansul de la Terasa Lacrimilor, e o terasă unde îşi iau oamenii rămas-bun. Se îmbrăţişează şi plâng, pentru că nu ştiu unde se vor duce. De-aia se numeşte Terasa Lacrimilor.

— Draga mea, ţi-am spus doar că avem şi noi, în valea noastră, o terasă ca asta.

— Chiar? Nu-i adevărat. Din păcate, nu mi-ai spus.

Profesoara o descrisese mai plastic decât mine.

— Mi-ai promis că mă iei cu tine la La Posta, a spus cu şiretenie. Până atunci, nu putusem călători din cauza lui Ezequiel. Din rapoartele serviciului de informaţii reieşea că valea mişuna de oamenii lui.

— Acum nu mai ai nicio scuză.

— O să vorbesc cu mama.

— Chiar vrei?

— Sigur că da.

— Şi atunci o să vedem arborii de cafea şi papagalii bunicii, şi biblioteca bunicului? Nu-i cunoscuse pe părinţii mei. Ar fi răsfăţat-o şi pe ea aşa cum o răsfăţaseră pe sora mea.

— Sigur.

— Vii deseară acasă, da, tată?

De multe ori, nu mă întorceam seara acasă. Umblam prin munţi, vânând vreo umbră care avea legătură cu

Ezequiel, sau rămâneam în capitală, supraveghind vreo casă suspectă. Banii pe care-i primeam pentru orele suplimentare acoperiseră — până atunci — cheltuielile cu lecţiile Laurei.

— Da.

Laura şi-a desfăcut părul umed. L-a strâns din nou cu o agrafă de agat, un cadou de la mine. Tăcuţi şi mulţumiţi, ne-am îndreptat spre supermarketul din Miraflores.

— Să nu uităm mâncarea de pisici, pe care ne-a rugat mama să o cumpărăm, am spus.

Era zăpuşeală. La semaforul de la Parque Colón, mi-am dat haina jos şi am aruncat-o în spate.

— Nu ţi-e cald în colanţi? am întrebat-o pe Laura.

— Ai o prietenă, tată?

Câteva secunde n-am fost în stare să-i răspund.

— Draga mea! Ce te face să crezi aşa ceva?

— Pentru că nu mai dormi acasă.

— Am mult de lucru, Laura.

— Samantha zice că mamei ei îi place de tine.

Furios, mi-a venit să-i spun: „Ei bine, mie nu-mi place de mama ei, când brusc, fără să pâlpâie măcar, s-au stins luminile de pe stradă".

Laura s-a uitat afară.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Nimic, s-a luat curentul.

Supermarketul era la distanţă de o stradă. Vânzătorul ne arăta cu lanterna rafturile cu mâncare pentru animale. Spera să nu dureze mult. La nouă era meci de volei.

Nu se mai luase curentul din vremea loviturii de stat, dar nu-mi făceam griji. Se tot agitaseră la centrala din Las

Flores, din cauza salariilor prea mici. Mă neliniştea mai degrabă întrebarea Laurei.

Eram la zece străzi de casă, când s-a auzit un piuit din haina mea. Era Sucre. Am oprit în faţa cafenelei Haiti. Puseseră felinare pe mese. În penumbră, vedeam bărbaţi vorbind la telefoanele mobile, verificând dacă totul e în ordine acasă, la serviciu.

Am ascultat atent amănuntele încurcate. Întunericul care cuprinsese oraşul nu avea nimic de-a face cu vreo grevă.

— I-ai spus generalului?

— A ieşit cu barca.

— Ne întâlnim la teatru.

I-am dat Laurei aparatul.

— Ţine-l, te rog.

— Ce e? Ce s-a-ntâmplat?

Îşi dădea şi ea seama că se întâmplase ceva groaznic. Se juca fără chef cu el. Încerca să-şi imagineze grozăvia.

— Ezequiel, am spus grăbit, fără să aud ce spun.

— Doar e mort, tată.

Am mărit viteza pe Via Angola. Eram aproape de casă. Am frânat zgomotos în faţa casei, lăsând o dâră de cauciuc pe asfalt.

— Ascultă, draga mea, îmi pare rău. Mi-e greu să-ţi explic. Spune-i mamei că nu pot sta.

Am tras portiera în urma ei şi am cotit în Calle Junin. Mesajul lui Sucre reînviase groaza căreia Quesada îi pusese capăt cu cinci zile în urmă. Însemna că Ezequiel nu se aflase, carbonizat şi desfigurat, sub o pătură aspră a armatei, ci, dimpotrivă, luase cu şi mai multă îndârjire în mâinile lui destinul nostru. Însemna că era în viaţă, că se hotărâse să se ridice din mormânt. Însemna că

ajunsese, până la urmă, în capitală. Iar capitala, „capul hidrei", era ascunzătoarea perfectă.

6

Când am ajuns în dreptul teatrului, spectatorii ieşiseră deja pe trotuar şi se îngrămădeau în stare de şoc. Oamenii mei sosiseră şi încercau să-i reţină, dar câţiva reuşiseră deja să fugă. Mulţimea se răspândea sub platani, în aşteptarea taxiurilor. Unii erau agitaţi ca nişte păsări şi mergeau împiedicându-se de-a lungul şinelor de tramvai. Le urmau spre mare, fără să le pese unde aveau să ajungă.

Din declaraţiile unui dramaturg francez, care şezuse în rândul cinci, am încropit povestea celor petrecute.

Lionel Grimaud, care nu ştiuse nimic despre pana de curent din oraş, crezuse că bezna făcea parte din piesa de teatru experimental pe care venise s-o vadă şi că era în deplină concordanţă cu afişul care-l ademenise.

Pe afiş era o tânără cu obrajii albi cum e creta şi ochii fardaţi ca de pisică. Se uita la mâna ei dreaptă, în care ţinea o variantă în miniatură a propriei persoane, o păpuşă de mână. Din buzele strânse, de porţelan, ieşeau următoarele cuvinte:

Literatură! Dans! Teatru! Film! Toate într-o piesă de mare actualitate. V-aţi săturat de nedreptate? V-aţi săturat să vă simţiţi neputincioşi? V-aţi săturat să credeţi că nu aveţi ce face? Actorii noştri vă vor smulge din starea de indiferenţă. În **Blackout**, veţi vedea extremele existenţei umane. Veţi vedea fanatism. Veţi vedea întuneric. Veţi vedea intoleranţă. Veţi vedea speranţă.

DESEARĂ VEŢI VEDEA **Blackout**[5]!

Piesa începuse de douăzeci de minute când s-au stins luminile. Înainte, apăruse pe un ecran o faţă negroidă, în spatele unui birou gol, care vorbise despre pomană. Apoi ţopăise un înger pe scenă. Avea mănuşi roşii de cauciuc, un costum gri şi aripi din carton şi vărsase o găleată de apă în primul rând.

În timp ce unii spectatori îşi ştergeau iritaţi hainele, se auzise Frank Sinatra cântând: „This lovely day will lengthen into evening. We'll say goodbye to all we ever knew..."[6] Îngerul se retrăsese, fluturându-şi degetele roşii în aer, iar pe scenă îşi făcuseră apariţia patru figuri, dansând cu spatele la public.

Grimaud — care părea să acorde foarte multă importanţă acestui detaliu — a spus că erau patru femei. Toate aveau câte un ciorap negru tras peste cap, legat cu o jartieră neagră, subţire. S-au aplecat într-o poziţie provocatoare, legănându-şi dosurile şi întorcându-se încet, în patru labe, spre public, cu limba scoasă. Nu se auzea decât o respiraţie întretăiată — „parcă ar fi gâfâit nişte

[5] În engleză, în text: pană de curent; stingerea luminilor la teatru.

[6] În engleză, în text: „Această zi minunată se va prelungi în noapte. Ne vom lua rămas-bun de la tot ce am ştiut".

câini" — care, împreună cu vocea lui Sinatra şi cu silueta îngerului la marginea scenei, mişcându-şi buzele îngânând parcă textul cântecului, produceau o impresie terifiantă.

Sinatra cânta „I loved you once, in April..."[7] când a fost întrerupt de urletul înregistrat al unei sirene, urmat de păcănitul unei mitraliere.

Atunci s-a luat curentul.

— N-am prea înţeles ce însemnau toate acestea, a recunoscut Grimaud. Pe scenă se legăna în sus şi-n jos o lumină fantomatică. Toţi ochii erau aţintiţi asupra acestui licurici neastâmpărat, care se năpustea uneori înspre public. S-a auzit vânzoleala câtorva oameni împinşi împotriva voinţei lor pe scenă.

Publicul se foia neliniştit. O femeie mai în vârstă a şuierat în spatele lui Grimaud: „Claudio, nu mi-ai spus că e una din piesele alea interactive. Dacă ştiam, ne aşezam mai în spate".

Au urmat trei împuşcături, la intervale scurte.

Femeia a continuat cu voce tare, încât au auzit toţi: „Ai spus că e un musical".

Între timp, totul devenise atât de confuz, încât spectatorii nu mai ştiau dacă replicile făceau parte din piesă. Mirosul corditei era destul de neplăcut, la fel substanţa caldă, lipicioasă, de consistenţa ouălor jumări, care aterizase în poala unora dintre spectatori. După alte cinci minute de aşteptare în întuneric, cei din primul rând, care fuseseră stropiţi cu apă, au început să şoptească nervoşi.

Dar au rămas la locurile lor. Şi în asta a constat ciudăţenia: au trecut cel puţin zece minute fără să îndrăz-

[7] În engleză, în text: „Te-am iubit cândva, în aprilie".

nească cineva să se ridice, şi când a făcut-o, a fost doar pentru că a văzut fulgerând în spate, printre rânduri, o a doua lanternă.

A trecut peste rânduri, redându-le forme umane celor care şedeau pe scaune. A ajuns la scenă, a săltat în sus şi a scos la iveală o cortină ridicată şi trei persoane aşezate pe scaune de camping, la o distanţă de aproximativ şase picioare de peretele din spate.

Nu şedeau drept. Şi ceva nu era în regulă cu feţele lor.

Quesada, care şedea îndoit spre spate, avea un punct roşu pe frunte. Partea din spate a capului era zdrobită, dar i se vedeau încă ochii, nasul şi obrajii. În gură îi îndesaseră programe de teatru mototolite în bile mici.

Lângă ministrul de interne şedea soţia lui. Îţi dădeai seama că era o femeie după umbra pe care o aruncau buclele ei scurte pe tavan. Avea gâtul răsucit şi un umăr adus în spate, care-i scotea în evidenţă colierul de lapislazuli. O împuşcaseră în ochiul stâng, prin ochelari, iar în păr îi sclipeau cioburi şi ceva asemănător flegmei, dar era ochiul ei.

Garda de corp era prăbuşită în faţă, lângă ea. Glonţul îi trecuse prin ceafă, iar faţa lui era acum undeva, în sală.

Cele trei siluete au reintrat în beznă când directorul şi-a aşezat lanterna pe scenă şi s-a căţărat sus. Raza de lumină se oprise pe picioarele femeii, unde se întindea o baltă imensă de sânge. Directorul a ridicat lanterna şi s-a apropiat clătinându-se de scaune, îndreptând acum lumina spre feţele celor trei, astfel încât toţi au putut vedea acea imagine cumplită, sângele care împroşcase decorul, ca petele de cerneală stropite de un stilou pe care-l

scuturi bine, iar fiecare pată era mai mare decât un cap şi clar delimitată de celelalte, cu excepţia unei dâre din spatele scaunului lui Quesada, unde se lovise de perete o bucată din capul lui şi alunecase pe podea.

Lumina a trecut peste părul sclipitor al soţiei, masca roşie de carne a gărzii de corp şi Quesada, care şedea cu o bucată de carton în braţe pe care scria cu sângele lui: Moarte tuturor trădătorilor. Viva El Presidente Ezequiel!

Directorul a părut să se înece. Oamenii din sală rămăseseră cu gurile căscate.

— Ascultaţi-mă pe mine, s-a auzit vocea unui bărbat, asta face parte din piesă.

În clipa în care am citit lozinca atârnată de gâtul lui Quesada, am ştiut că Ezequiel coborâse din munţi. Era în oraş, în mijlocul nostru. Undeva, oriunde, în oraş.

Dar nu era „oriunde".

Acum ştiu că mai devreme, în seara aceea, dăduse drumul la televizor. Avusese grijă să închidă sonorul, pentru a nu atrage atenţia elevelor de jos. Ora de balet a Laurei se încheiase. După ce fetele făcuseră duş, Ezequiel se apropiase de fereastră, pentru a le vedea plecând. Dăduse perdeaua la o parte cu dosul palmei — şi atunci, prin crăpătura îngustă, mă văzuse.

Bineînţeles că niciunul dintre noi n-ar fi putut distinge mai mult în întuneric decât conturul celuilalt. Dar pentru o clipă sau două, ne priviserăm. Nu ne despărţise decât o perdea galbenă, de copii.

Perdeaua era întotdeauna trasă. Ezequiel stătea în spatele ei minute în şir, sorbind din ochi strada. Îi plăcea să stea în aceeaşi poziţie, cu faţa lipită de geamul pe care-l deschidea câţiva centimetri. La sfârşit, când l-am supra-

vegheat prin binoclu, l-am văzut chiar trăgând aer în piept, simţindu-i adierea pe faţa pe care o ridica aşa cum îşi lipeşte un câine botul de geamul maşinii. De acolo i se trăsese probabil tusea, pentru că, la câteva zile de la moartea lui Quesada, Laura a venit acasă cu febră, iar până la sfârşitul săptămânii s-a molipsit şi Sylvina.

Pot să vă descriu în amănunt ce vedea prin crăpătura aceea. Înainte de a-mi chema oamenii, ajunsesem să-i cunosc pe toţi locuitorii acelei străzi, ştiam ce făceau, când plecau de acasă, când se întorceau, cu cine îşi înşelau soţii, care erau micile lor păcate. După aceea m-am plimbat de multe ori prin cameră, am stat unde stătuse el, mi l-am imaginat. O mişcare mi-a atras la un moment dat privirea spre casa de vizavi. O fată împingea un bărbat pe pat râzând. Un picior îndoit în unghi drept s-a ivit în locul în care stătuseră, apoi a dispărut. Când a trecut prin faţa ferestrei, fata era goală. Câteva clipe mai târziu, s-a auzit apa trasă dintr-un rezervor.

Rezervorul se alimenta dintr-un cazan de pe acoperiş. E comic, dar Ezequiel nu a văzut vreme de şase luni aproape niciun alt cuvânt în lumea din afara camerei lui, în afara numelui producătorului: „Eternity".

Dacă închid ochii, pot urmări cursul străzii până la capăt, unde se află un deal. Contururile sunt atât de clare uneori, încât disting poteci şi culorile gropii de gunoi. Alteori, rămân şterse, de aceeaşi culoare cu cerul cenuşiu, pufos, pe care poeţii noştri îl compară cu burta unui măgar.

Aud zgomotele unei străzi ale clasei de mijloc. O poartă se-nchide, portiera unei maşini se deschide, o pasăre ciripeşte. Arborele în care şade pasărea e un arbore de jacaranda. Pe zi ce trece e tot mai violet, de parcă i-ar

fi înmuiat cineva crengile în cerul după-amiezii. Nu știu care e părerea dumneavoastră, dar eu urăsc sunetul unei păsări care cântă seara.

Vizavi, sub camera îndrăgostiților, Milagra, servitoarea, începe să bată lovind de gard o imitație de covor persan. Zgomotul o face pe o căței alsaciană să sară pe gard, lătrând, cu labele prinse de grilaj. Cu ceva vreme în urmă, stăpânul Milagrei a lovit cu mașina în marșarier unul din puii cățelei. De atunci, aleargă mereu încolo și-ncoace, își vâră botul printre bare și îi scrutează din privirea ei neagră pe toți trecătorii.

Milagra strigă câinelui să tacă, dar e ignorată. Toți o ignoră. În fiecare zi aleargă în urma băiatului care adună sticle. Îi aude prea târziu chemarea. Încearcă să-i ajungă din urmă bicicleta cu remorcă, dar nu reușește niciodată să-i câștige atenția.

„Sticle!" strigă băiatul. Cu un gest relaxat își ridică ambele brațe deasupra capului, timp în care bicicleta parcurge câțiva metri periculoși, necondusă de nimeni. După care apucă din nou ghidonul, ia aplecat curba și dispare.

Milagra se mai poticnește câțiva pași în urma lui, apoi se oprește în mijlocul străzii, gâfâind neajutorată, ținând la piept o sacoșă din care se aude zăngănitul unor sticle de bere Cristal. „Señor... Señor..."

Lătratul câinelui face să tresară un chip de la fereastra casei din colț. Oare știa Ezequiel ce se întâmpla în fiecare după-masă în acea cameră? Fața îi aparține señorei Zampini. La ora trei, când doctorul Zampini ține prelegeri despre oncologia geriatrică la Universitatea Catolică, parchează în fața casei un Volkswagen Beetle portocaliu, din care coboară un bărbat înalt, în costum maro, cu petice mai închise la culoare, lucioase, la coatele hainei. Se

îndreaptă de spate, cam rigid, şi îşi împinge manşetele la loc, sub mânecile hainei. Nu mai e aşa de emoţionat cum era la început. Nu mai vine însoţit de entuziasmul sau florile primelor vizite. Oare a observat señora Zampini că a-nceput să-i dispară cheful? Când se deschide uşa, apare în umbră faţa ei încordată de nerăbdare. El intră, sărutându-i mâna. În spatele lui se trage zăvorul.

Ce mai aud? Discuţia din cafeneaua de la colţ, deasupra ceştilor de cafea fierbinte cu gust de carton. Maşini care se-ndreaptă spre plajă, cu proprietari care claxonează în dreptul magazinului video şi îndulcesc aerul cu loţiunea pe care şi-au uns-o pe braţe şi feţe. Gâfâitul celor două femei de vârstă medie, care aleargă în treninguri turcoaz, cu coafurile distruse de transpiraţie.

Mi-e uşor să mă imaginez în situaţia lui Ezequiel. Urmăresc flămând strada. Tânjesc să ies, să mă mişc. Uneori, vreau să mă las şi eu în voia violenţei pe care am declanşat-o, să gust şi eu din ea, să trăiesc şi eu spaima la care am devenit imun. Ating geamul şi tuşesc. Simt o adiere pe mână. Deşi tuşesc, îmi lipesc obrazul de crăpătura geamului. Locul meu nu e aici, în camera asta ferecată, ci jos, pe stradă. Ating clanţa uşii şi visez la lumea din stradă. Kant se plimba în fiecare după-amiază, la ora trei şi jumătate, pe sub tei. Eu n-am părăsit camera de şase luni.

Aşa stă Ezequiel şi aşteaptă să plece colegele Laurei, aşteaptă să le numere, pentru a se putea uita apoi la televizor sau asculta muzică.

Are o cutie de carton plină cu casete — Beethoven, Schumann, Wagner şi o operă de Donizetti, *Lucia di Lammermoor*. Are şi câteva cu Frank Sinatra, dar nu le-a mai ascultat de ceva vreme. Preferinţele lui muzicale s-au

schimbat de când a coborât din munţi. De când îl devorează psoriazisul, de când îşi croieşte drum printre fesele lui, nu mai vrea să audă voci umane.

Să nu credeţi că mi-a dezvăluit toate acestea în timpul interogatoriului. Am desprins toate informaţiile dintr-o avalanşă belicoasă şi aberantă despre continuitatea fascismului şi Inevitabilii Zori Noi. Gunoiul utopic pe care l-a împroşcat nu conţinea decât puţine referiri la ceea ce se întâmplase cu adevărat în acea cameră. Dar camera însăşi mi-a spus totul.

Nu era mai mare decât biroul meu. Avea un pat dublu şi în mijloc, cu spatele la fereastră, un fotoliu cu spetează înaltă şi tapiserie din catifea roşie, în care petrecea mult timp citind.

Cărţile lui erau aranjate în ordine alfabetică, pe un raft deasupra casetofonului. Era a treia casă conspirativă a lui Ezequiel în optsprezece luni şi nu avea la el decât cele mai importante lucrări, fiecare conţinând notiţe cu scrisul lui înghesuit, aplecat spre stânga. Dacă m-ar fi lăsat să le citesc, v-aş fi putut spune mai multe despre modul de funcţionare minţii lui. Dar nu m-au lăsat.

Pe braţul fotoliului era o scrumieră metalică de la Cinzano, din care se revărsau mucuri de ţigări Winston. Iubea ţigările americane. Asta, psoriazisul, lecturile pătimaşe din Kant şi faptul că-i plăcea să bea apă minerală formaseră imaginea pe care o aveam despre el înainte de a-l întâlni în acea cameră. Când nu avea să ne mai despartă nicio perdea galbenă, cu elefanţi haioşi, coborând lin cu paraşutele, Dumnezeu ştie unde.

Ce mai era în cameră? Într-un spaţiu ca acela, totul capătă o semnificaţie simbolică. Pe podea, două perechi de pantofi, păşind în gol. Pe pereţii albi, o mică fotografie

de-a lui Mao şi o fotografie înrămată cu Arcul de Triumf noaptea. Nu fusese niciodată la Paris, dar îl admira pe Napoleon. Ca majoritatea bărbaţilor de teapa lui. O servantă pe care o folosea ca masă de scris, dar şi de mâncat. Mâncarea, preparată într-o bucătărie din spate, i-o aducea tovarăşa Edith. Era singura persoană căreia i se permitea accesul în acest sanctuar mereu încuiat. Eram convins că de dragul lui Edith coborâse din munţi. Soţia lui, Augusta, era tânăra de la volanul camionetei roşii (şi fosta prietenă a lui Pascual). Ea ar fi preferat ca el să rămână la ţară. Îşi imaginase şi ea, la fel ca el, că revoluţia avea să triumfe după moartea lui, aşa cum erau arhitecţii de catedrale mulţumiţi să nu-şi vadă opera desăvârşită în timpul vieţii.

Dar fusese visul unui tânăr, fantezia unui idealist din provincie. Moartea Augustei şi boala îl readuseseră la viaţa pământească. Nu mai avea răbdarea unui şarpe. Îşi pierduse astâmpărul, iar Edith ştiuse să-i exploateze nerăbdarea. Îl convinsese să culeagă roadele revoluţiei acum, în timpul vieţii. Nu era necesară decât o singură acţiune finală, decisivă. Dar presupunea ca el să coboare în capitală. Aveau nevoie de prezenţa lui fizică, pentru a pune la punct operaţiunea. Pentru a supraveghea şi inspira. Pentru a fi alături de oamenii lui când distrugeau, odată pentru totdeauna, piatra de temelie, putrezită şi sfărâmicioasă, a statului.

Nu ştiu dacă se culcase cu Edith în acel pat nefăcut. După spusele unora, se culca cu toate adeptele lui, care-l considerau un sfânt. Dar eu nu cred.

O uşă dădea într-o baie mică. Acolo îşi înghiţea pastilele şi se ungea cu alifiile lui. Ştiţi cum miroase vaselina? Ei bine, aşa mirosea în baie. Peste tot erau medi-

camente, pe jos, lângă preşul de cauciuc, ros de vreme, pe etajera de sub duş, pe dulăpiorul de deasupra chiuvetei.

Ce m-a uimit era lipsa oglinzii. Nu pot decât bănui că Ezequiel ajunsese să fie dezgustat de propria imagine şi nu mai voia să-şi vadă trupul obez, bolnav, aproape imobil.

Stătea acolo, cu trupul lui chinuit de dureri — psoriazisul se agrava cu fiecare zi — fără să-şi găsească liniştea şi, desigur, conştient de fetele frumoase de la parter. Pentru că nu le vedea, erau cu siguranţă şi mai frumoase în imaginaţia lui. Pentru că, vedeţi, baia fetelor era chiar sub baia lui. Prindea desigur frânturi de conversaţie, în timp ce-şi săpuneau trupurile epuizate sub jetul de apă. Imaginaţi-vă: un bărbat captiv în camera lui, care predică libertatea, în vreme ce jos, la câţiva paşi, fetele erau într-adevăr libere.

Ele învăţau să zboare, iar el nu putea ieşi din colivia lui. E ridicol, nu?

M-a văzut probabil când m-am dat jos din maşină. Nu-mi dau seama ce i-o fi trecut prin minte când m-a văzut traversând strada. Cred că în timp ce eu am stat de vorbă cu Yolanda, el s-a uitat la ecranul mut al televizorului. Apoi, când s-a luat curentul, a aşteptat veşti de la teatru.

Am plecat din Teatro de Paz la trei dimineaţa şi am condus atent spre casă. Singurele lumini veneau de la maşini şi de la puţinele lumânări care pâlpâiau în spatele ferestrelor. Oraşul amuţise şi el. Nu auzeam decât valurile care se loveau de plaja cenuşie, murdară. Abia în Via Barranco am înţeles de ce era atât de sinistră tăcerea.

În lumina farurilor, am zărit grupuri de copii alergând pe trotuare. Lipeau hârtii de uşi şi ferestre. Când am parcat în dreptul lor, au luat-o la goană. Am coborât şi m-am apropiat de faţa care se holba la mine de pe o uşă şi încă o uşă, de pe uşa fiecărei case din Via Barranco.

Fotografia pe care i-o făcusem lui Ezequiel, mărită de ministerul lui Quesada şi răspândită prin sate, fusese transpusă în o mie de afişe de mărimea unui cap. Purtau semnătura lui Presidente Ezequiel, iar deasupra era scris de aceeaşi mână: „Sângele nu îneacă revoluţia, sângele o irigă! O mie de ochi şi o mie de urechi ale lui Ezequiel te pândesc!"

Aveam senzaţia că perechea de ochi de pe afiş îşi bate joc de mine personal. Chipul acesta, părea să-mi spună, n-are nicio legătură cu mine, aşa cum arăt astăzi, în dimineaţa aceasta.

Zorii i-au confirmat ubicuitatea. În San Isidro, văduva unui general s-a trezit în semiîntuneric, convinsă că a murit, pentru că faţa lui Ezequiel, pe care a confundat-o cu soţul ei venit să o întâmpine, fusese lipită pe ambele geamuri ale dormitorului. Ochii lui inexpresivi se holbau de pe lăzile de gunoi, de pe afişele de cinema, de sub sticla meselor cafenelei Haiti rămase peste noapte afară. Pluteau în fântânile din Plaza San Martin. Se prinseseră în frunzişul copacilor din Jardines Botanicos, de parc-ar fi căzut din cer. Priveau în sus, de pe preşurile din Belgrano, pentru că afişele fuseseră strecurate, ca reclama unui lăcătuş sau ca meniul unui restaurant chinezesc, pe sub uşile de la intrare.

Ezequiel îşi întinsese aripile deasupra capitalei, ca Îngerul Morţii.

Câtă vreme stârnise praful pe terase îndepărtate, nevăzute din capitală, nimeni nu luase în serios revoluţia lui Ezequiel. Acum, erau toţi brusc foarte interesaţi. Când apare o victimă cunoscută şi influentă, naţiunea se lasă uşor cuprinsă de teamă. Identitatea ministrului ucis sublinia incompetenţa noastră flagrantă. Bărbatul de pe scenă, cu programe de teatru grotesc îndesate în gură, fusese, printre altele, comandantul poliţiei naţionale. Fusese, din punct de vedere politic, şeful nostru.

La ora opt şi un sfert dimineaţa, a doua zi după măcelul din Teatro de Paz, am fost chemat în biroul generalului Merino. Îşi luase concediu, după ce aflase de moartea lui Ezequiel. Acum ar fi trebuit să fie în larg, cu barca. În schimb, stătea în dreptul biroului şi se uita la mine bănuitor, cu buza inferioară uşor împinsă-n faţă. Era ameţit şi mirosea a ţigara pe care i-o ceruse secretarei. Pentru că nu era curent şi aerul condiţionat nu funcţiona, îşi dăduse jos haina.

— Mi s-a ordonat să fiu pe fază. Calderón vrea să vorbească cu mine.

— Futu-i, am spus.

— Exact, futu-i.

A luat o portocală din fructiera de sticlă şi a-nceput să o decojească. Cu o mână lipicioasă, a arătat spre afişul de pe birou, ale cărui litere negre zbierau: „V-aţi săturat de nedreptate? V-aţi săturat să vă simţiţi neputincioşi? V-aţi săturat să credeţi că nu aveţi ce face?"

— Odată, a spus cu gura zemuind de portocală, am făcut greşeala să cumpăr un bilet la una din aşa-zisele piese de teatru de genul ăsta. Te rog să mă crezi, nu-mi venea decât să sar pe scenă, să-l prind de gât pe actor şi să-i spun: E o porcărie.

A scuturat din cap, sugând dintr-o felie de portocală.

— Motanule, ştii ce-o să spună Calderón. Cum de l-am subestimat în halul ăsta pe Ezequiel?

— Nu l-am subestimat, domnule.

— Cum asta? Lămureşte-mă!

— O copie a raportului meu a fost trimisă preşedintelui.

Prima pagină conţinea avertismentul. În al treilea paragraf, menţionam manifestul şapirografiat găsit la femeia pe care o arestasem în Las Flores. Manifestul, intitulat „Spălarea sufletului", era singura declaraţie de până acum a lui Ezequiel. „Războiul poporului nostru a ajuns la apogeu; ca atare, trebuie să ne pregătim pentru insurecţie, care va însemna, în sinteză, ocuparea oraşelor."

Mesajul meu, subliniat cu marker galben, era clar. Presupunând că manifestul era autentic şi în pofida acalmiei bine-venite, trebuie să fim pregătiţi pentru o escaladare a violenţei. „Nu putem exclude tentativa unui asasinat politic."

Mă îndoiesc că generalul Merino citise raportul. Nu reuşea să-l ia pe Ezequiel în serios, considerându-l, cu un dispreţ manierat, un profesor universitar care întorsese spatele civilizaţiei. Era obişnuit cu revoluţionari care jucau cu cărţile pe faţă. Însă Ezequiel era viclean. Nu era un castroist dârz, ca Fuente, care intră într-un bar fără teamă şi prefăcătorie, se uită în ochii victimelor şi împuşcă pe loc cincizeci. Când încercam să-i explic filosofia revoluţionară a lui Ezequiel, generalul dădea din mână, cu aerul că le văzuse deja pe toate, într-o formă mult mai virulentă.

— Tu crezi că pe oamenii lui Ezequiel îi interesează Mao şi Kant, şi Marx, dar ei nu reacţionează decât la bine-cu-

noscutele lozinci. Stau în jurul focului şi se prefac că-şi încălzesc mâinile cu nostalgii europene. Când, de fapt, îi mănâncă în palme să-şi scoată cuţitele. Mai ales femeile. Sunt înnebunite după omor. E o adevărată experienţă pentru ele. Apoi fac dragoste trei zile în şir. Nu, motanule. Asta nu-i o revoluţie mondială. E un maraton al futaiului.

Atitudinea lui mă scotea din minţi, dar el era ocupat cu alte lucruri, se gândea la moralul oamenilor, la salarii, la epidemia de corupţie din instituţia lui. Toţi îl presau: guvernul, armata, agenţia antidrog. Pe lista lui de priorităţi, „revoluţia mondială" venea cam la coadă. Prioritatea generalului era capitala, dar, aici, Ezequiel se limitase până acum la câteva atentate pe şosea, câteva cauciucuri arse şi o demonstraţie de Ziua Muncii. Şi, desigur, câinii spânzuraţi de felinare. Era enervant, ca un muc de ţigară în toaletă, care reapare de fiecare dată când tragi apa. Şi atunci mă lăsase pe mine să mă ocup de el. Nu eram pe lista de mită a nimănui, putea avea încredere în mine. Datorită sângelui meu indian, se aşteptase să fac lumină în acest caz. Oricum, ceva mai multă decât ofiţerii lui. Şi cel mai important lucru pentru felul în care gândea el era că-l cunoscusem cândva pe Ezequiel, nu-i aşa?

Dar acum îi explodase toaleta-n faţă, cu muc cu tot.

Avusese el un presentiment. Cel puţin asta avea să-mi mărturisească în una dintre nopţile de veghe care ne aşteptau. Fusese într-o seară, după serviciu, în barul lui preferat din port, visând la peşti, când — ţac! — se stinseseră luminile. Comandase încă o băutură, în timp ce chelnerii se agitau să facă rost de lumânări şi, o jumătate de oră mai târziu, îi distrăseseră atenţia de la coniacul cu aromă de scorţişoară o bătaie în fereastră şi Sucre, care-şi lipise buzele de geam ca un caras auriu.

— Ce faci, locotenente? Termină cu prostiile. Vino înăuntru.

— Quesada.

— Ce-i cu el?

— L-au împuşcat.

Şi simţise o durere — o durere adevărată — în capul lui aburit de alcool şi toate zilele însorite, în care n-ar fi trebuit să iasă cu barca, i-au făcut cu ochiul din paharul de coniac.

Perspectiva unei întâlniri cu Calderón îl neliniştea. A-nceput să-şi împingă telefonul mobil încolo şi-ncoace.

— Ai scris în raport, ştiu. Ai făcut o treabă bună, motanule. Dar ajută-mă să-mi amintesc. Cum au început toate astea?

— La Villaria. La universitate.

— Villaria, aha! A căutat pe harta atârnată pe perete în spatele biroului. O felie de portocală se plimba nesigură deasupra Anzilor. Aşadar, Villaria, a spus, de parcă s-ar fi gândit pentru prima oară la această chestiune. Nu-i cam straniu ca o revoluţie mondială să pornească tocmai de-acolo?

S-a întors spre mine. Iar întrebările au început să se reverse, strângându-se între noi, într-o grămadă jalnică. De ce nu reuşeam să-l prindem? Cine-l finanţa? Ce legătură era între China şi ţara noastră? Câţi oameni avea? De ce comunism? Nu murise comunismul? Şi aşa mai departe, iar eu mă străduiam din răsputeri să-i răspund, până când a spus:

— Dar ce vrea, pentru numele lui Dumnezeu?

— Puterea absolută.

— De ce?

— Spune că statului nu-i pasă de oameni.

— Amin, a spus generalul.

Sugea dintr-un sfert de portocală, apoi s-a uitat la mine pe deasupra cojii.

— Ştii ce mă îngrijorează...

Telefonul de pe birou a început să sune cu pauze lungi. Şi-a dat ochii peste cap, disperat şi a aruncat coaja în fructieră.

— Să-nghiţim otrava, a spus.

A scos antena telefonului, s-a ridicat greoi în picioare şi s-a apropiat de fereastră.

— Da, căpitane, a spus generalul. La telefon.

Poate că nu voia să fie nepoliticos sau poate voia să împartă povara cu mine, pentru că s-a întors lângă mine, şi-a tras un scaun şi s-a aşezat cu faţa la propriul lui scaun gol din spatele biroului şi a ţinut telefonul între noi, să aud şi eu.

Vorbea răstit şi repede, prea încet pentru a-l înţelege.

— Sigur că-nţeleg, a spus generalul pe un ton împăciuitor. Aproape-mi atingea obrazul. Duhnea a coniac.

— Credeţi că nu am...

Vocea l-a întrerupt vehement. Generalul asculta, respirând greu, până când a amuţit.

— E într-adevăr trist. Doisprezece ani... Repeta cele auzite. Greu de spus, căpitane. Nu aveţi idee cât de difi...

O nouă izbucnire mânioasă. Asculta, dând din cap. S-a întins după fructieră, dar s-a îndreptat din nou.

— Credeţi că e necesar? Adică... Privea pe deasupra scaunului în care şezuse. Înţeleg, desigur, căpitane. O să fac tot ce pot.

A trântit telefonul, scuturând din cap, de parc-ar fi vrut să verifice cât de strânse erau hăţurile ordinelor lui Calderón.

— Crede-mă, motanule, mă simt ca... ca... Nu găsea termenul de comparaţie.

A-nconjurat biroul şi s-a prăbuşit în scaun.

— Ne-a tăiat concediile.

— O să le spun oamenilor mei.

— Dacă nu-i prindem pe asasini, bagă armata.

— Nu am niciun nume, am spus.

— Atunci ce-i spun, cine-i vinovat pentru glonţul din capul şefului nostru?

— Nişte dansatori, domnule. Un bărbat şi patru femei.

— Şi de ce nu punem mâna pe ei?

— Sunt aşa-numitele „detaşamente de anihilare". Au douăzeci de ani, ba deseori chiar mai puţin. Au venit probabil din sate şi au dispărut din nou acolo.

— Cine-i ajută? a întrebat dintr-o suflare.

— Cei care-i ajută nu-i cunosc.

— Femei? Dumnezeule mare! Ce s-a-ntâmplat cu femeile din ţara asta? Au luat-o razna, sau cum?

— Nu ştiu, domnule.

— Or fi mii de nenorociţi care n-au nici cea mai mică idee ce-i în capul femeilor lor. Problema nu sunt ele, teroristele, ci toţi cretinii ăştia care nu ştiu ce se petrece.

N-am spus nimic.

— Dintre femeile astea, am condamnat vreuna?

— N-avem niciodată suficiente dovezi.

— Adică le dăm drumul?

— Da. Toate astea-i erau cunoscute.

— La ora actuală n-avem nicio suspectă?

— Femeia cu manifestele, pe care am arestat-o...

S-a aplecat spre mine, cu privirea alertă.

— Unde-i?

— Jos. Am reţinut-o.

— Atunci nu-i nicio problemă, a spus generalul, sărind din scaun.

Liftul nu funcționa. Am coborât pe scări, generalul mă urma, poticnindu-se în întuneric. Când am ajuns în beci, s-au aprins luminile.

Hilda Cortado stătea pe marginea patului și se freca la ochi. I-am studiat fața tristă prin zăbrelele vizorului. Vorbea de una singură, încercând să se obișnuiască din nou cu lumina. Din hârtiile mele reieșea că avea nouăsprezece ani.

— Nu-i rea, a spus generalul și a-nceput să șteargă o portocală de cămașă. De unde-i?

— Din Lepe.

— E indiancă, nu-i așa?

— Da, domnule.

— La Academia de poliție le dădeam indienilor să mănânce rahați de câine, a spus nostalgic.

Îl auzise și s-a întors spre noi.

Când o arestasem pe Hilda Cortado, cu o săptămână în urmă, mă gândisem pentru prima dată la posibilitatea ca Ezequiel să pregătească cea de-a cincea și penultima fază a Noii Democrații: asaltul capitalei. Amăgiți de declarația lui Quesada, de un cadavru carbonizat sub o pătură, nu-i mai acordasem nicio atenție femeii. Acum, ședea în fața noastră, ca o întrupare a eșecului generalului de a-i acorda lui Ezequiel importanța cuvenită.

— Hai, motanule, eu am să fiu polițistul cel bun, a spus generalul pe un ton jovial și a descuiat ușa.

Odată intrat, s-a postat cu un zâmbet larg în colțul cel mai îndepărtat de pat.

M-am apropiat de Cortado.

— Am nişte întrebări.

Flegma mi-a aterizat direct pe frunte. N-am băgat-o în seamă. Am făcut câţiva paşi în direcţia Hildei. Ochii i-au fulgerat şi s-a prins cu mâinile de cap, în aşteptarea unei lovituri. I-am susţinut privirea, am şters scuipatul de pe frunte şi i-am atins buzele cu degetele ude. S-a tras înapoi, strângând din buze.

M-am lăsat pe vine şi m-am uitat la podea, în faţa patului. Nu se mai măturase de mult. Scrijelise ceva în praf. Viva El Presidente Ezequiel.

Am tras aer în piept şi am devenit poliţistul cel rău.

— Hilda Cortado, am început. Am ridicat glasul. Ascultă bine, târfă.

— Hei, amice, las-o mai moale. Din colţul lui, generalul scutura din cap, cu o privire îndurerată. E tânără. Şi are dreptul să tacă.

M-am întors spre ea cu o privire scăpărătoare.

— Ai contribuit şi tu la treaba de ieri-seară, nu-i aşa? Nu-i aşa?

Stătea nemişcată, fără să clipească, fără să-şi schimbe expresia. Dacă o acuzam de mai multe, poate mărturisea ceva, orice. Cel puţin asta era ideea. Dar o mai interogasem o dată. Ştiam că nu avea de gând să mărturisească nimic, nici dacă o răstigneam cu câte un cuţit însângerat în fiecare mână. Dar voiam să vadă şi generalul. Voiam să înţeleagă că Ezequiel nu era o invenţie, un zvon, ceva abstract. Voiam să cunoască şi el sentimentul de frustrare pe care-l ai atunci când ai de-a face cu oameni care nu spun niciodată nimic.

— Trei omucideri, am spus. Asta înseamnă pe viaţă. De trei ori pe viaţă. Toată viaţa într-o celulă ca asta. Şi ştii cui o să i le punem în cârcă, Cortado? Ţie. Aveam în

mână un manifest, unul din cele două sute pe care le găsisem în coşul ei de pâine. L-am desfăcut. Instigare la revoltă. Asta înseamnă zece ani. Dar, după cele petrecute aseară, cred că orice judecător va considera că ai avut de-a face cu moartea ministrului Quesada. Nu crezi?

Avea aceeaşi expresie. Chiar dacă n-ar fi ştiut nimic despre asasinarea lui Quesada, nu s-ar fi dat de gol. Pentru asta fusese antrenată.

— Dar nici nu se va ajunge la asta, nu-i aşa? am spus. O, nu, Cortado. Doar ştii şi tu ce facem cu asasinii de teapa ta.

Ştia şi ea, cu siguranţă, de şocurile electrice, de găleţile cu apă, de inductorii electrici legaţi de organele genitale. Pe Fuente îl aşezaseră pe o ladă cu dinamită şi-l aruncaseră în aer.

I-am ţinut un manifest în faţă, i-am dat cu el peste nas.

— De unde-l ai, Hilda? Cine ţi l-a dat?

— Vântul mi l-a suflat în mână. Şuierase cuvintele. Nici nu i se deschisese bine gura, că i s-a încleştat la loc.

Am şters cu mâna cuvintele de pe podea. Praful mi s-a lipit de degetele încă umede de la scuipat. Am luat-o de la capăt, mai calm. Ne pregătiserăm pentru acest interogatoriu când oamenii generalului Lache detonaseră camionul în care se afla „Ezequiel".

— Eşti din Lepe, da? Când eram de vârsta ta, alergam şi eu prin piaţa centrală. Îl ştii pe Jorge? Jorge, care avea aprozarul? Alergam mai repede decât el.

Nu mă privea, dar asculta. Pentru că nimeni nu-l întrecuse pe Jorge.

Mi-am şters mâna de pantaloni, am ridicat privirea şi m-am uitat în ochii ei. Şi-a întors capul.

— Dar pe Benavides? Mai ştii cum ne dezumfla cauciucurile?

A închis ochii. Nu-i mai vedeam pupilele mari. Ştiam prea multe. Gândul acesta îi submina apărarea.

Am spus binevoitor:

— Şi pe Domingo. Îl ştii pe finul meu?

Trupul de pe pat s-a încordat. A şuierat din nou.

— N-a zis nimic de tine.

De data aceasta, buzele au rămas întredeschise, strălucind de flegmă.

— Mai ştii vaporaşul din sticla de bere? De pe raftul unde-şi ţinea partiturile? Mai ştii, Hilda, cum i se transforma privirea când cânta la chitară? Mai ştii cum îi dădea-nainte cu Mao şi Marx, cum citea cu voce tare din cărţile lor? Ei bine, eu i-am dat cărţile alea. M-am îndreptat de spate. Luptăm împotriva aceluiaşi inamic, Hilda.

Se holba la mine, cu trupul prăbuşit, jalnic, cu aceiaşi umeri căzuţi ca ai Sylvinei după o ceartă.

Din colţ, l-am auzit pe general plescăind din limbă. Eram prea blând. Era rolul pe care şi-l alesese el.

Am mângâiat-o cu manifestul pe un obraz, apoi pe celălalt.

— Unde-i Ezequiel?

Dar generalul se săturase. A ieşit din umbră.

— Gata, motanule, mi-a ordonat, lasă-mă câteva clipe singur cu ea. Şi-a îndreptat privirea spre pat, plin de consideraţie. Hilda, un lucru aş vrea să-ţi spun. Până şi cei care cunosc şmecheria sfârşesc prin a-i spune ceva poliţistului cel bun.

Însă generalul nu avusese niciodată de-a face cu oameni de genul Hildei Cortado.

Cu o mină îngrijorată, a continuat să-i zâmbească.

— Îmi cer scuze pentru colegul meu. E cam impulsiv — şi a arătat cu un deget spre mine. Mai sare calul uneori. I-a atins cu o mână obrazul şi i-a răsucit capul, parc-ar fi studiat eticheta unui coniac necunoscut. Vrei o portocală, fetiţo?

Flegma i-a zburat generalului în ochiul stâng.

Poate că a surprins-o violenţa cu care a atacat-o generalul, în orice caz nu a schiţat niciun gest. Fără să clipească, s-a lăsat lovită de perete.

— Spune, târfă, unde-i Ezequiel?

Hilda a zâmbit pentru prima oară.

7

Când se luase curentul, o luaseră şi ceasurile razna. Am găsit-o pe Sylvina îngrămădind pe masa din bucătărie pungi cu alimente dezgheţate. Frigiderul era deschis, iar dinăuntru se scurgea într-o găleată gheaţa topită.

— Slavă cerului că ai ajuns! Nimic nu ştiu să programez singură.

Am luat ceasul de pe perete şi l-am dat înapoi, la 19 şi 20. Apoi am dat data înainte, de la 24 la 25 februarie. Simţeam cum îmi scanează din priviri o latură a feţei.

Nu-i spusese nimeni de moartea lui Quesada. Dormea când ajunsesem acasă şi nu se trezise când plecasem. Dar ghicise. Ne bucuraserăm de speranţa ivită, dar ne înşelaserăm.

Cu un weekend în urmă, Sylvina închiriase de la una din partenerele ei de tenis o casă pe plaja din Paracas, ca să sărbătorim. O barcă, închiriată, de asemenea ne adusese pe insulă, unde Laura aruncase chipsuri leilor-de-mare. Pe nisipul maro, strălucitor, dansase printre meduze. După cină, făcusem dragoste cu Sylvina.

— Ce ai de gând să faci? mă întrebase.

— Nu prea ştiu nici eu. În întuneric se auzea lătratul întretăiat al focilor. De când mă ştiam, gândurile mele roiseră în jurul sâcâitoarei persoane a lui Ezequiel.

— Uneori mă gândeam că poate nici nu e un „el".

Merita să fie mai fericită decât îi permisese până acum situaţia mea materială. Voiam să mă revanşez.

— Poate că a sosit momentul să pleci, îmi şoptise la ureche.

Eram în al doilea semestru când o cunoscusem la Universitatea Catolică. Eram la cantină, după un curs. Stătea la rând în faţa mea. Avea ochelari eleganţi, rotunzi, o broşă la gât şi mâini albe, cu vinişoare albastre. Nu-mi puteam lua ochii de la mâinile ei, de o culoare atât de diferită de a mea. Le flutura exasperată, când a observat că mă uit la ea. „Ajută-mă. Ce să comand?"

Sylvina a scos încă o pungă din congelator şi a pus-o pe masă.

— Sper să nu se ia curentul tocmai în timpul petrecerii mele. Ce s-a-ntâmplat, până la urmă, azi-noapte?

— L-au ucis pe ministrul de interne.

— Pe Quesada? A rămas nemişcată, ţinând în mână punga de plastic, al cărei conţinut era invizibil din cauza condensului.

— Da.

— Deci nu e mort? După toate câte s-au spus?

Am atârnat ceasul la loc pe perete.

— E bine aşa?

— Dumnezeule! am fost colegă de şcoală cu nevasta lui.

— A murit şi ea.

— Ce s-a-ntâmplat, Agustín? Spune-mi. Spune-mi tot.

I-am povestit ce se-ntâmplase în Teatro de Paz. Era genul de piesă care i-ar fi plăcut Sylvinei. Patricia, care ne

împrumutase casa din Paracas, făcea parte din consiliul director al teatrului şi îi mai oferea uneori bilete Sylvinei.

— Bine că nu şi de data asta. I se umeziseră ochii, dar încerca să pară calmă.

Am stat de vorbă despre serata ei literară. Îşi făcea griji că se stricase caserola[8] din cauza penei de curent.

— Cât crezi că se ţine?

— Ai făcut-o cu lapte?

— E cea pe care o fac cu păstrăv afumat.

— Dacă e cu lapte, ai voie să o congelezi?

— Atunci mă gândesc că n-o pot congela la loc.

— Sunt sigur că n-are nimic.

— Sau crezi că, dacă n-o congelez, o să se strice de-a binelea?

— După mine, aş pune totul la loc în congelator.

— Parcă spuneai că nu poate fi congelată la loc.

— Poate mă-nşel.

— Am stricat şi râşniţa de piper. Şi nu găsesc nicăieri una nouă... S-a repezit să-i smulgă pisicii pachetul, dar s-a îmbunat imediat.

— Uite că mănâncă!

A luat o lingură şi i-a mai pus pe o farfurie puţin din caserola semiînghеţată.

— Uite, Agustín. Mănâncă!

S-a întors spre mine. Privirea i se luminase de bucurie şi m-am întrebat dacă vedea iarăşi ceea ce văzuse atunci când fusesem un străin pentru ea.

---

[8] În limba engleză, termenul „casserole" desemnează nu doar vasul larg şi adânc în care se servesc anumite feluri de mâncare, ci şi preparatele gătite în el. De obicei, o caserolă se prepară din bucăţi de carne (pui sau peşte) şi legume tăiate mărunt, „legate" cu făină, cartofi sau paste, peste care se pun sosuri, lapte, sucuri vegetale sau vin; se coace la cuptor.

Am mângâiat pisica, de parcă aşa s-ar fi revărsat şi asupra mea o parte din afecţiunea ei. Am luat mâna Sylvinei, dar şi-a retras-o. A îndreptat-o spre telefonul de pe servantă.

— N-ai programat robotul.

Am derulat caseta şi m-am auzit cerându-mi scuze că nu veneam acasă. „Îmi pare rău. Am să-ţi explic mai târziu. Vei înţelege, când îţi voi spune..." Glasul meu, ascuţit şi îndepărtat, pronunţând cuvinte perimate de împăcare, nu corespundea imaginii pe care o aveam despre mine. Deşi stăteam la câţiva paşi de Sylvina, aveam senzaţia că trag cu urechea la vreun necaz străin.

A turnat restul pachetului într-un recipient albastru.

— Laura zicea că vrei să mergi cu noi la La Posta.

— Îşi doreşte foarte mult.

— Dar nu se poate. Acum nu.

— Ce să fac? I-am promis.

— Trebuie să-i spui că nici nu se pune problema.

— Unde-i Laura?

S-a uitat la ceas.

— Într-o jumătate de oră mă duc s-o iau.

— E simpatică noua ei profesoară de balet.

— Nu ştiu ce să cred despre interesul pe care-l arată Laura brusc dansului modern.

— Ce să fie rău în asta?

— Nu ştiu. Nu vreau să-i pericliteze şansele de a intra la Metropolitan.

— Nu e ziua ei curând? Îmi amintisem când fixasem data la ceas.

— Marţea viitoare.

— Câţi ani împlineşte?

— Doisprezece, Agustín.

— Ce cadou îi luăm?

— Mă gândeam la nişte pantofi noi de balet. Şi-mi mai trebuie bani, să-i dau lui Marco înapoi.

— Sylvina, cum de-i datorăm lui Marco bani?

— Mi-a trimis cartea pe care trebuie s-o prezint mâine.

Marco era un văr de-al ei, de gradul doi, un avocat care-mi displăcea chiar mai mult decât Marina, fosta lui soţie. Nu-mi făcea plăcere să-i critic de faţă cu Sylvina, dar cei doi trezeau cele mai rele instincte ale ei. Se mutaseră la Miami, la scurt timp după nunta noastră, şi Marco mă scosese din sărite la petrecerea lor de rămas-bun. Stătea lângă cămin, în costumul lui Nehru de culoarea untului şi îmi explica de ce ar trebui să-mi scot şi eu banii din ţară: o ţară în care jumătate din populaţie sunt indieni care nu ştiu spaniolă nu are niciun vizitor. De unde am dedus că mă considera asemenea lui şi asta m-a înfuriat. Băusem cam mult şi începusem să cred că şi Sylvina se uita cam de sus la mine. M-am pierdut cu firea. Noi ar trebui să fim un exemplu pentru ceilalţi, îi spusesem. Dar el îşi lua tălpăşiţa la Miami. Nu ţin minte ce i-am mai spus. Probabil prea multe. Mi-e penibil când mă gândesc ce ton justiţiar trebuie să fi avut. Îmi amintesc expresia batjocoritoare de pe faţa lui. „Şi ce ai de gând?" mă întrebase. „Să te faci un rahat de poliţist sau ce?"

Până în clipa aceea, nu-mi trecuse prin cap să devin poliţist, dar tocmai asta am făcut. Laura s-a născut în iulie. În august, am intrat la Academia de poliţie din San Luis şi toate s-au schimbat irevocabil.

Gândul că-i datoram ceva lui Marco mă îmboldea să discut cu Sylvina despre situaţia noastră financiară. Am dat să spun ceva, dar pe ea o preocupa serata ei literară,

de care o despărţeau mai puţin de douăzeci şi patru de ore.

— Vei fi acasă, Agustín, să mă ajuţi, da? Să nu te eschivezi.

Am numărat banii pentru Marco.

— Nu, iubito.

Perspectiva de a vorbi un sfert de oră despre romanul pe care i-l trimisese Marco o stresa pe Sylvina de câteva zile. Întinşi pe plaja din Paracas, îmi explicase acţiunea romanului, pentru a-şi limpezi gândurile.

— E vorba despre un cowboy, care e în acelaşi timp fotograf şi care aduce o rază de soare în vieţile femeilor pe care le întâlneşte. Marco l-a văzut pe tipul care a scris cartea într-o emisiune, la televizor. Se pare că e un personaj foarte interesant, care mai şi cântă pe deasupra. Marco e convins că femeile de aici au să-l adore. Sper doar ca Marina să nu afle cine mi-a recomandat-o.

În weekend îmi arătase câteva pasaje din carte. Nu erau grozave.

— Cred că e o carte de doi bani.

— Ei bine, Marco e de altă părere. O consideră foarte bună.

I-a făcut loc recipientului albastru în frigider.

— Mă doare-n cot de Ezequiel, nu vreau decât ca tu să fii mâine acasă.

Sărmana Sylvina. Nimic nu ieşea cum voia ea, oricât se străduia. Când şi-a ales următoarea victimă, Ezequiel n-a avut de unde să ştie că, printre altele, va avea de suferit şi serata literară a soţiei mele.

În ziua aceea am încheiat investigaţiile la Teatro de Paz.

Nimeni din personalul teatrului nu văzuse spectacolul. „Blackout" fusese o producţie cu buget redus, iar actorii — studenţi, se credea — insistaseră să se ocupe singuri de lumini şi cortină. Nu lăsaseră nimic în urma lor, cu excepţia unei casete găsite sub un scaun, o înregistrare a albumului lui Frank Sinatra *Point of No Return.*

— Mie... mie mi-a părut bine, că mai aveam nişte încasări. Directorul — şaizeci de ani, mustăcios, politicos — era genul care îşi ia rămas-bun de la spectatori după încheierea unui spectacol. Şedea cu mâinile sub coapse, îmbrăcat într-o haină elegantă de satin, pe care refuzase să şi-o dea jos, şi îşi făcea griji în legătură cu viitorul lui. Nimeni nu voia să facă parte din publicul unui teatru în care riscai să fii târât pe scenă şi să ţi se zboare creierii.

Nu cunoştea niciun membru al trupei. Singurul de care-şi amintea era regizorul. Un bărbat de aproape patruzeci de ani, de înălţime şi constituţie medie, care-şi acoperea capul cu un fel de bască neagră, moale — „dar nu era chiar o bască". Îi vorbise respectuos, cu accentul celor care trăiesc în capitală şi pronunţând peltic anumite cuvinte — dar care anume, nu-şi mai amintea. La început, mi-a spus că era bărbierit; mai târziu, nu mai era sigur nici de asta. Bărbatul închiriase teatrul pentru două săptămâni, plătise bani gheaţă şi îşi rezervase dreptul de a prelungi perioada, în cazul în care „Blackout" ar avea succesul de care el personal era convins. *Spărgătorul de nuci* al doamnei Offenbach avea premiera peste două luni. Decât să ţină teatrul gol atâta vreme, directorul preferase banii străinului, plătiţi în numele unei trupe studenţeşti de teatru de la Universitatea Catolică.

Cred că nu trebuie să vă mai explic că nu exista o astfel de trupă.

N-am aflat niciodată cum se lăsase Quesada ademenit în Teatro de Paz, în seara aceea. E adevărat că-i plăcea să meargă la teatru, dar chiar şi aşa — „Blackout"? Vedeţi, Ezequiel n-ar fi putut pune în scenă asasinarea lui Quesada fără să fie sigur că se va afla în public. Trimiseseră invitaţii şi altor cinci ministere şi opt ambasade; ulterior, s-a găsit un plic nedeschis într-un maldăr de scrisori adresate preşedintelui ţării. Reclama făcută spectacolului nu atrăsese, din fericire, pe nimeni în afara ministrului de interne. Vă puteţi imagina dezastrul care s-ar fi produs dacă Ezequiel ar fi ales, de exemplu, să pună în scenă *My Fair Lady*.

Am trimis plicurile la laborator, pentru o analiză a amprentelor, dar oamenii noştri n-au găsit nimic. Am trimis şi afişul semnat de Ezequiel unei grafologe. Am primit rezultatele după-amiaza târziu. Nu-mi spuneau nimic nou. Scrisul uşor aplecat şi liniile îngroşate din încheierea cuvintelor indicau o persoană raţională, rece. Era scrisul unui bărbat — conştiincios, autoritar, hotărât să reuşească în tot ce-şi propune, împotriva oricărui obstacol, şi care nu se înconjoară decât de persoane cu aceleaşi interese ca el. Laţurile de lasou sugerau un meloman. Din liniile scurte, verticale, grafologa dedusese că persoana suferea de o boală sau slăbiciune fizică.

Concluzia era: „Este vorba despre o persoană care are succes în tot ceea ce face, dar căreia viaţa nu-i oferă decât puţine satisfacţii".

Era zăpuşeală în ziua pe care Sylvina o alesese pentru serata ei literară. La cinci şi jumătate, am sunat-o să-i spun că sunt în drum spre casă.

— Ce mă fac dacă se ia curentul? m-a întrebat.

— Nu se va lua.
— E atât de cald.
— Împrumută un ventilator.
— De la cine?
— De la vecinii de sus, sigur ţi-l dau.
— Nu pot. Tocmai le-am reproşat azi-dimineaţă că ne blochează garajul.
— Cum e caserola?

La micul dejun, deschisese de două ori frigiderul şi adulmecase capacul recipientului.

— Cred că n-are nimic. Dar am sunat-o totuşi pe Marina s-o întreb. Mi-a spus că am ţinut-o deja mai mult decât se ţine în mod normal ceva gătit cu lapte. Nu i-am spus că e exact ceea ce le voi servi deseară.
— Ţi-ai pregătit prezentarea?
— Am scris două pagini. E destul, nu crezi?

Îi recomandasem să exerseze în faţa oglinzii, fără să se uite la notiţe.

— Ajungi la timp, Agustín?
— Acuma plec.

Ştiam că centrul era aglomerat la ora aceea şi am luat-o prin Rimac. Era mai multă circulaţie decât crezusem, dar nu era nicio problemă. Musafirele veneau abia pe la şapte. Aveam suficient timp să extindem masa din sufragerie, să mutăm cele două fotolii în dormitor şi să ofer Sylvinei sprijin moral. Voiam să fac tot posibilul pentru ca Sylvina să fie mulţumită, iar apoi...

Mobilul a-nceput să sune în buzunarul hainei. Am tras pe dreapta. Abia înţelegeam din cauza zgomotului din jur.

— Ce e?
— Mă auziţi, şefu'? Era Sucre.

— Da. Spune.

— E vorba despre Prado.

— O, Doamne. Amiralul Prado, ministrul apărării, se număra şi el printre politicienii care primiseră invitaţii la „Blackout".

— Două fete. L-au împuşcat.

Am oprit motorul.

— Unde?

— În La Molina, în faţa casei.

De dimineaţă vorbisem cu secretara lui Prado.

— Fără restaurante. Fără plajă. Nici măcar la biserică n-are voie să meargă.

— Nu cred că amiralul Prado obişnuieşte să meargă la biserică, îmi spusese.

Ezequiel reuşise să dea din nou lovitura, deşi îl avertizasem pe ministrul apărării.

O fată de vârsta Laurei îl împuşcase în după-amiaza aceea fierbinte. Nu se deosebise cu nimic de miile de eleve care năvălesc pe străzi după terminarea orelor. Amiralul şi şoferul lui plecau de acasă, spre Congres. Şedeau în maşină, atenţi la poarta blindată, care se ridica încet, şi la picioarele de fată care se iveau dedesubt. Erau captivaţi probabil de pantofii albaştri de pânză, care se continuau cu o pereche de şosete albe, de gambele bronzate, cărora le urmau genunchii goi, de coapsele care dispăreau sub tivul cuminte al unei rochii de vară maro cu galben, identică cu cea a fiicei mele. Şoferul s-a abţinut probabil să fluiere. Poate că amiralul a fluierat. Cadavrul lui avea chipul epuizat al unui fustangiu.

Stătea în faţa lor. Îi puteau vedea cordeluţa albă. I s-au alăturat alte două fete, care au blocat ieşirea.

Şoferul a claxonat. S-au dat nepăsătoare la o parte. Fata cu cordeluţă a scotocit în geanta de şcoală, ridicând-o în direcţia parbrizului, de parcă ar fi căutat un creion.

Şoferul şi-a dat seama că aveau trei genţi îndreptate împotriva lor şi şi-a vârât mâna în haină.

Amiralul, cu faţa zâmbitoare, lipită de geam, s-a trezit cu două gloanţe în gât. Servitoarea, care alergase la fereastră la auzul celor două împuşcături, a auzit după aceea o singură explozie. De fapt, se mai trăseseră încă trei gloanţe.

Două l-au nimerit pe şofer. Maşina a zvâcnit înainte şi s-a oprit în mijlocul străzii. Al treilea a lovit-o pe asasina amiralului, care s-a prăbuşit pe trotuar cu maxilarul zdrobit.

Cele două fete nevătămate au reuşit cumva să-i târască pe Prado şi pe şofer afară din maşină şi să-şi împingă colega rănită înăuntru. Servitoarea a văzut Mercedesul albastru închis pornind spre sud.

Am întors şi am luat-o în direcţia casei din La Molina. După cinci minute, m-a sunat Sucre. O profesoară sunase la poliţie.

— Lângă şcoala ei din Lurigancho, e o maşină abandonată. Pare să fie Mercedesul.

El era. L-am găsit răsturnat într-o parte, într-un şanţ de la marginea drumului spre aeroport, cu două roţi în aer. Urme de sânge împânzeau parbrizul, bancheta din spate şi scaunele din faţă erau şi ele ude. Muşte bâzâiau între suprafeţele lipicioase. Din cauza căldurii, sângele începuse să miroasă.

La o sută de metri de maşină, nişte copii îşi aruncau o minge portocalie peste o frânghie întinsă între două felinare. Se însera, dar mingea continua să strălucească, de

parcă ar fi atras lumina amurgului. Am parcat lângă Mercedes și m-am îndreptat spre ei.

Copiii — cinci băieți și cinci fete — nu m-au băgat în seamă, au continuat să lovească mingea. Am așteptat până când a ajuns în dreptul meu și am prins-o.

— Mașina aia, i-am spus fetei care se apropiase în fugă. Cine o conducea?

A aruncat o privire piezișă spre mașină.

— N-am mai văzut-o pe aici, șefule. Un băiat cu o șapcă de la Coca-Cola venea agale spre noi, însoțit de ceilalți băieți. S-au uitat întâi la mașină, apoi la mine, cu mâinile-n șolduri, gâfâind.

I-am ignorat și m-am adresat fetei:

— De când vă jucați aici? S-a șters la nas cu brațul.

Am trecut printre băieți, spre o fetiță care stătea în spate.

— Hei! De când ești aici?

Părul ei negru era prăfuit, căzuse probabil în nisip.

— De zece minute, a șoptit. Ieșiseră să se joace mai târziu decât de obicei. Fusese prea cald.

— N-ai văzut nimic?

A scuturat din cap, atentă la degetul de la picior, cu care zgârma în nisip un model lipsit de sens.

Îngenunchez în fața ei și mă gândesc că locul meu nu e aici. Sylvina mă așteaptă acasă. Prietenele ei sosesc curând.

— Care-i scorul?

Fetița a zâmbit.

— Trei la unu. Pentru noi.

— Au trecut sigur pe aici — cei din mașină. Am aruncat mingea în sus. Băiatul cu șapcă a sărit să o prindă, dar i-am luat-o înainte.

În casele dimprejur se aprindeau lumini. O umbră s-a mişcat, atrăgându-mi atenţia spre o fetiţă pe care n-o observasem până atunci. Stătea aplecată, parcă fascinată de un petic de pământ de la picioarele ei. Am păşit prin umbră spre ea.

— Ce-ai descoperit, micuţo? M-am aşezat pe vine lângă ea, dar nu mi-a răspuns. Nici nu era nevoie, pentru că am înţeles, de îndată ce am atins cu degetul peticul întunecat de nisip, că era sânge.

Am alergat la maşină, să-i cer lui Sucre întăriri prin staţie.

— Uite, încă una!

Am agăţat staţia la loc şi am văzut în depărtare cum se strângeau buluc băieţii. Au pornit apoi să traverseze terenul de joacă, în frunte cu Şapcă.

— Şefule, cât ne dai pentru fiecare picătură de sânge pe care-o găsim?

— Dacă găsim ce caut, o să vă dau ceva.

— Nu.

Oamenii mei n-aveau cum să ajungă în mai puţin de zece minute. N-aveam timp de negocieri.

— Un peso.

Doi băieţi şi-au dat coate.

— Cinci, a insistat Şapcă.

— Doi. N-aveam cum să-i decontez.

M-a privit, cântărind în gând oferta mea, cu ochi bătrâni pe o faţă tânără.

— Trei.

— Bine, trei.

Şi-a strâns buzele într-un zâmbet oribil. S-a întors pe jumătate, şi-a vârât în gură degetul mare şi arătătorul, ambele murdare, şi a fluierat.

I-am văzut pe acoliții lui luând urma. Fetele au rămas pe loc. Și-au ridicat jachetele de jos, nu voiau să participe la căutare.

Am auzit un strigăt:

— Uite una! Băieții s-au strâns și de data aceasta în jurul picăturii de sânge. O clipă au rămas fermecați de ea, apoi s-au eliberat.

— Uite!

— Uite!

Înaintau tot mai departe în amurg, apropiindu-se și îndepărtându-se, ca o anemonă monstruoasă care se deschidea și se închidea în întuneric.

I-am aruncat fetei cu nisip în păr mingea. Am desfăcut teaca pistolului și am pornit-o în urma lor.

Picăturile de sânge duceau într-un labirint de case din cărămidă deschise la culoare. Schelete de fier ruginit se iteau în locul acoperișurilor. Mormane de tablă ondulată se sprijineau de pereții nezugrăviți. Mi-am imaginat jalnicul grup croindu-și calea printre case. Știuseră unde să meargă? Era vreo casă conspirativă pe aici, pentru cazuri de urgență? Le aștepta cineva?

Băieții se strânseseră în fața unei case cu un nivel, înconjurată de un gard scund. Au arătat spre treptele din ciment stropite cu sânge. Am scos pistolul din teacă. Băieții s-au dat un pas în spate, toți în afară de Șapcă, care se postase cu mâinile în buzunare, cu capul înclinat. Privirii lui nu-i scăpa nimic. Am vorbit la telefonul mobil. Cea mai apropiată mașină era la șase kilometri de noi. Nu mai puteam pierde nicio clipă.

Am deschis poarta și am înaintat pe potecă. Nu simțeam teamă. Aveam s-o simt mai târziu, în mașină, în drum spre casă, în pat, lângă Sylvina.

Am împins uşa, care s-a deschis. Am intrat într-un hol îngust. În faţă era bucătăria, în dreapta o uşă din sticlă. Cineva s-a mişcat în spatele uşii. Am apăsat clanţa, am deschis uşa cu piciorul şi m-am dat imediat la o parte.

Privirea mi-a căzut pe un corp care zăcea pe podea, rezemat de o canapea din imitaţie de piele neagră, acoperit până la gât cu o pătură. Capul era înfăşurat neîndemânatic într-un prosop roz. Din faţă, nu se vedea decât gura, deschisă strâmb, de parcă i s-ar fi deplasat cumva craniul, iar pielea de deasupra nu se mai potrivea. Din gură ieşea un sunet scâncit.

Am auzit zornăind o fereastră. M-am năpustit în cameră, la timp pentru a mai vedea un tiv galben dispărând după tocul geamului. A urmat o bubuitură, iar corpul de la picioarele mele a zvâcnit. M-am aruncat pe jos, trăgând din aceeaşi mişcare două focuri în direcţia geamului. Am numărat până la cinci. Am alergat la fereastră, dar nu mai era nimeni, nici acolo, nici pe alee. Nu s-a mai auzit nimic.

M-am întors degrabă la canapea. În urma impactului, capul căzuse pe podea, iar pătura alunecase, dezvelind o uniformă maro cu galben. Am dat la o parte prosopul îmbibat de sânge. Deasupra obrazului sfărâmat mai puteau fi recunoscute o pereche de ochi, un nas şi părul unei fete. Moartă.

Mi-a sunat mobilul. Sucre era în dreptul Mercedesului, voia să-l îndrum.

Afară mă aşteptau băieţii. Când au auzit uşa de la intrare, au sărit de pe gardul unde se cocoţaseră. Conducătorul lor a înaintat pe potecă. Ţinea braţul întins, cu pumnul deschis. Era chiar mai mic decât fata moartă dinăuntru, mai mic decât Laura.

— Două sute patruzeci şi nouă de pesos.

În seara aceea, după ce cadavrul a fost transportat cu ambulanţa la morgă, am percheziţionat casa. Am cercetat împreună cu Sucre camera din faţă, în vreme ce oamenii de la criminalistică luau amprente de pe canapea. După ce au marcat şi etichetat prosopul şi pătura, au vârât cu penseta ultimele probe de material într-o pungă de plastic cu zip.

În jurul nostru, era haosul unei camere întoarse pe dos.

— Ia te uită. Sucre deşurubase capacul unei boxe. Vârâtă înăuntru, o agendă îmbrăcată în piele neagră.

I-am răsfoit paginile. Câteva cuvinte scrise cu pix albastru, care nu aveau niciun sens.

— Mă uit mâine peste ea.

M-am întors cu maşina acasă.

Ceasul din bucătărie arăta zece minute înainte de miezul nopţii. Sylvina spăla vasele. Invitatele ei plecaseră deja de o oră.

— L-au ucis pe Prado, am spus.

Nu şi-a ridicat privirea din chiuvetă.

— Ştiu. Consuelo, sosită ultima, auzise ştirea la radioul din maşină.

— Cum a decurs serata?

— Bine, mulţumesc.

Umerii o trădau. Arătase bine cu o seară înainte, când probase rochia.

— Te-a sunat Sucre?

— Da. Mulţumesc. Era furioasă, dar se prefăcea că nu e.

— Îmi pare rău că n-am ajuns.

— Ştiu. Te înţeleg. Era pe punctul de a izbucni, dar mă înţelegea.

A aşezat încă un castron pe suportul de vase.

— Ţi-am păstrat ceva de mâncare. A scos farfuria din cuptor. Şi-a ridicat privirea şi a vrut să spună ceva, dar mi-a zărit cămaşa. Agustín! Eşti plin de sânge.

Cu paisprezece ani în urmă, alergase la fel de îngrijorată spre mine. Eram de trei săptămâni la Academia de poliţie. Doar că atunci nu fusese sânge, ci rahat de câine.

M-a ajutat să-mi dau cămaşa jos, a lăsat să se scurgă apa din chiuvetă, a umplut-o cu apă fierbinte şi a aruncat cămaşa înăuntru.

M-am aşezat şi am început să mănânc.

— A fost probabil oribil, a spus.

— Nu avea decât unsprezece sau doisprezece ani.

— Cine?

— Fata din grupul care l-a ucis pe Prado.

— Un copil al străzii? Avea un ton amar, fără voia ei.

— Nu.

Un cadavru îţi poate spune foarte multe. Provenea dintr-o familie ca a noastră. Era metisă; cei câţiva dinţi rămaşi neatinşi de glonţ erau bine îngrijiţi; era curat îmbrăcată — mai târziu am descoperit că îşi cumpărase cordeluţa dintr-un magazin de articole sportive pe care-l frecventa şi Sylvina; purta o pereche de cercei delicaţi, din opal, ascunşi sub părul pe care îl spălase cu o zi înainte. Nu era un copil care suferise lipsuri, nu era orfană, nu era un copil din flori, abandonat. Era o fată dintr-o familie bună, pe care părinţii o îngrijiseră şi o iubiseră.

— În ce hal a ajuns Ezequiel să-i îndoctrineze pe oameni!

Mi-am ridicat privirea. După felul în care manevra Sylvina cămaşa în chiuvetă mi-am dat seama că nu prea ţineam cont de toate prin câte trecuse soţia mea. Dacă te preocupă un lucru, atunci rămâi preocupat de el. Mă ascultase, dar avusese şi ea parte de o seară nu foarte reuşită.

— Povesteşte-mi cum a fost. Le-ai dat gata?

— Nu acum, Agustín. Sunt obosită.

În pat, amândoi goi, mi-a spus:

— Te rog, nu. Nu pot. Nu vreau.

M-am rostogolit la loc, pe partea mea, şi am rămas întins lângă ea în întuneric.

— Chiar vrei să-ţi povestesc?

— Bineînţeles că da.

A vorbit o jumătate de oră — un fel de comentariu post-mortem al propriei prestaţii. Mi-a povestit la întâmplare, amintindu-şi ba ce a spus una dintre ele, ba cum a reacţionat o alta. Până a adormit, cu un braţ pe frunte, am reuşit să uit de problemele mele şi să particip la nefericirea altcuiva.

Asistasem la una dintre seratele soţiei mele cu un an în urmă. Pe atunci, nu era la modă literatura, ci caritatea. După şase luni, încetaseră să mai strângă bani.

Mi le-am imaginat pe prietenele ei: femei trăncănind, cu aparate dentare, târând după ele câini în lesă, trăgându-şi tricourile de pe umeri din cauza căldurii. Imaginile zvâcneau în mintea mea, unele inventate de mine.

— Ah, Sylvina, ce locuinţă adorabilă aveţi!

Îi era ruşine să-şi invite prietenele acasă. Mi-am imaginat cum se îngrămădesc în jurul ei, în lumina difuză a lămpilor portugheze canelate, cum înghit din priviri

dispreţuitoare minuscula cameră de zi, scaunele în care vor şedea înainte şi după cină, servanta lăcuită, pe care Sylvina aranjase cu multă dragoste un serviciu incomplet de ceşti verzi, franţuzeşti, de cafea. Din aceste posesiuni moştenite îşi ţesea soţia mea pânza de nostalgie.

Mi-o imaginez pe Sylvina purtând rochia şi brăţările mamei ei, grăbindu-se să închidă uşa de la bucătărie, aruncându-le peste umeri o explicaţie — „Ca să nu intre pisica" —, îndemnându-le pe Patricia şi pe Leonora să-şi lase câinii în camera Laurei, unde o aud pe Patricia şoptind „Arată de parc-ar fi jefuit mormintele din Ur!" şi o urmăresc pe Leonora dând din cap, arătând cu o sprânceană ridicată cu cruzime spre tutuul cumpărat de Sylvina la mâna a doua, iar după ce şi-au alungat câinii, un setter roşcat şi un şoricar, din dreptul uşii, le însoţesc pe hol, le văd păşind mai apăsat când trec prin faţa oglinzii, le însoţesc în camera înghesuită, unde exclamă la unison „Ce apartament micuţ şi drăguţ aveţi", iar Sylvina, roşind puţin, se porneşte să le mulţumească, dar Marina o întrerupe „Unde-i Agustín?" şi Sylvina răspunde „Din păcate trebuie să lucreze până târziu", iar Marina spune „Ne-a spus Consuelo, e cumplit, nu-i aşa? Azi Prado, luni Quesada — oare n-am fost colege de şcoală cu nevastă-sa?", la care Leonora se vede obligată să recunoască, şuierând prin aparatul dentar, „E groaznic, dar întotdeauna mi s-a părut o persoană dificilă", iar Patricia continuă, „Am auzit că i-a împuşcat o femeie, acolo în teatru", şi Sylvina replică „O, nu e greu de înţeles. Femeile au porniri violente reprimate. Nu sunteţi de aceeaşi părere?", dar Marina spune şocată „Dar tu ai fi în stare să ucizi, Sylvina?", la care Sylvina, cu gândul la mine, la caserola cu păstrăv afumat, la aventurile trupeşti ale cowboy-ului

fotograf, răspunde „Aș putea ucide, da. Cred că da, deși n-aș putea explica de ce", înainte de a zări o coadă sub un scaun și de a sări în sus „Pussy! Parcă te-nchisesem!", ceea ce o determină pe Bettina să-și ceară scuze, ea e de vină, a confundat bucătăria cu baia, dar vai, ce bine arată, orice-ar fi, și atunci Marina își aminteşte ceva și o întreabă pe Bettina din colțul gurii „Baia, spune-mi unde e, am uitat", iar Marina iese din cameră lăsând în urma ei o tăcere întreruptă de ventilatorul electric al lui Consuelo — l-a adus de-acasă — și de Patricia care spune „Amintiți-mi, Marina l-a părăsit pe Marco sau el pe ea?", la care Sylvina se ridică și răspunde plină de tact „A, cred că a fost de comun acord", pregătindu-se să ofere fiecărei musafire un șervet cu monogramă și o farfurie cu felii de pateu de vițel și bucăți groase de brânză, pe care le invită să le ungă pe felii pătrate de pâine — „Îmi cer scuze dacă e prea moale, dar nu pot să sufăr brânza ținută la frigider" — și așa mai departe de la una la alta și toate acceptă gustarea, în afara Amaliei, care refuză spunând „Bărbatul ăsta despre care vorbesc toți, Ezequiel, pare un tip fascinant, nu-i așa?", la care Sylvina răspunde „Amalia, ce faci de-ți mențiii tenul atât de frumos?", ceea ce le face pe celelalte să admire întâi atente, deasupra șemineului electric, portretul unui unchi de-al Sylvinei, care a fost vreme de șase luni vicepreşedinte, în timpul dictaturii lui Bermudez, apoi, cu mai mult respect, propria imagine din oglinda de pe hol, referitor la care Sylvina, observându-le privirile, spune că a montat-o pentru Laura, care are acum o profesoară minunată, „Și asta numai datorită Marinei", dând astfel semnalul unei conversații voioase, la care participă toate, inclusiv Consuelo, care e mai tăcută și a găzduit ultima serată literară, o

petrecere splendidă, în grădină, şi care acum exclamă „Chiar? E extraordinar", ceea ce o încurajează pe Sylvina, în drum spre caserola din bucătărie, să adauge cu un glas ascuţit „Speră să primească o bursă la Metropolitan", dându-le ocazia, rămase singure în cameră, să dea din cap una către cealaltă, parcă spunând „Fetiţa aia lipsită de graţie", în timp ce aşteaptă să se-ntoarcă cu servanta pe rotile, „Nu, stai liniştită, mă descurc", pentru a accepta apoi, din politeţe, o porţie mică, „Doamne, e prea mult, deşi arată foarte bine. Zău, nu ştiu cum reuşeşti să le faci pe toate singură", în timp ce Sylvina continuă „Ar avea ocazia să danseze la New York, Londra, Paris", la care Leonora spune „De unde vin câinii noştri", iar Amalia completează în glumă „Şi al doilea soţ al câte uneia dintre noi!" şi toate râd, înainte ca serata să-şi atingă apogeul, momentul inevitabil, în care cele opt feţe îşi ridică privirile din farfuriile abandonate, uită de caserolă şi de căldură, şi de absenţa soţului antisocial şi o susţin pe Sylvina într-un cor de bucurie anticipată „Ce superb e! Ce bine ne distrăm!", şi se contopesc toate într-o singură fiinţă, o zeitate orientală cu şaisprezece braţe, care-i loveşte drăgăstos pisica, scaunul, braţul şi spune „Aşadar, Sylvina, cartea asta pe care ne-ai pus s-o citim...

Ezequiel reuşise în mai puţin de-o săptămână să se târască afară din mormântul fără nume pe care i-l pregătise Quesada. Avea să-ncerce, de acum înainte, să-şi înscrie numele cu litere de foc pe dealuri ce puteau fi văzute din China până-n Peru. Nu exista ministru care să nu-şi aştepte în fiecare zi moartea.

Nu aveam niciun indiciu referitor la asasinarea lui Quesada. Dar uciderea ministrului apărării ne oferea,

în schimb, două urme evidente, care au supraviețuit nopții și mă așteptau a doua zi. Prima era micul cadavru de la morgă, a cărui proveniență putea fi descoperită. A doua era agenda, pe care-o găsise Sucre ascunsă în boxă.

Paginile calendarului erau goale, cu excepția a două notițe, care păreau a fi misiuni ce așteptau să fie îndeplinite: „C. C. 9.30" (în data de 23 aprilie) și „C. D. 6.00" (în data de 15 iulie). Între copertă și prima pagină am găsit două hărți, una a capitalei și una a orașului Miami, precum și un ghid de conversație în limba engleză: *Please give me Thousand Island Dressing*[9] — lucruri de genul acesta.

Cea mai mare importanță în descoperirea lui Sucre o aveau însă două pagini neliniate, prinse cu o agrafă în agendă, la sfârșitul paginilor de calendar. Păreau notițe scrise la întâmplare, spontan și în momente diferite. Una dintre pagini conținea o diagramă simplă, de forma unei uși de biserică, patru calcule matematice și o referire la paginile 27–31 din revista de medicină *The Lancet*. Până la urmă am găsit articolul respectiv, apărut cu doi ani în urmă, care descria o nouă metodă eficientă de tratament al eritremiei. Calculele păreau adunări și scăderi ale cuiva care-și făcea bilanțul sau verifica un bon de casă. Dar puteau la fel de bine să însemne cu totul altceva.

Pe prima pagină erau zece notițe scurte. Unele erau în mod evident titluri de cărți, dar nu ne puteam da seama dacă erau cărți pe care cineva le citise sau urma să le cumpere.

---

[9] În engleză: Vă rog să-mi aduceți dressing cu muștar.

Viaţa lui Mohammed, W.I.
Retorică şi dialectică în discursurile lui Pausanias
Revoluţia la copii
Revoluţia nr. 9
Să trăieşti înseamnă să nu ştii nimic despre tine
Există întotdeauna o filosofie a lipsei de curaj
Archebuză
Manifest situaţionist
Cu timpul, ajungi inevitabil să te asemeni duşmanilor tăi
Kant şi samba

Majoritatea erau de nedescifrat. „Archebuză" îmi suna a nume de cal de curse — sau era un cuvânt codat, de rău augur? Puţinele cuvinte sau expresii pe care le înţelegeam nu aveau niciun sens. „Revoluţia nr. 9" e un cântec al Beatleşilor. „Pausanias" era un călător grec, un personaj plicticos din Symposiumul lui Platon. Iniţialele „W.I". mă gândeam că se refereau la Washington Irving — fapt confirmat când Ezequiel a început să citeze, în timpul interogatoriului, un pasaj despre nişte triburi din deşert care dacă sunt suficient de hotărâte, pot năvăli din senin, în galop, şi cuceri un imperiu întreg.

În ceea ce priveşte restul notiţelor, abia săptămâna trecută, când şedeam aici citind o carte — era de Pessoa — am dat peste rândul „să trăieşti înseamnă să nu ştii nimic despre tine". Ceea ce m-a făcut să mă gândesc că, poate, dacă ajung să trăiesc destul, le voi înţelege şi pe celelalte.

Dar nimic nu era la fel de important ca acele trei adrese notate pe verso. Toate erau din capitală. Una dintre ele putea fi adresa fetei cu cordeluţa albă.

***

În morgă nu aveai voie să fumezi. Medicul patolog şi-a fumat ţigara pe coridor şi a deschis apoi uşa. A scos-o din frigider pe fată şi a tras cu ambele mâini cearşaful de pe ea. A făcut acelaşi lucru cu amiralul şi şoferul amiralului, până când cele trei cadavre s-au găsit aşezate alături, ca membrii unei familii. Mirosul de amoniac îmi amintea de chiuveta Sylvinei.

Bărbia amiralului era punctată de două înţepături roşii de ţânţar. Chipul lui, pe care îngheţase expresia de oboseală, avea în rest nuanţa alb-albăstrie a gheţii. Ridurile se întăriseră şi în jurul nasului avea urme de mucus. Mai neplăcută decât ravagiile fatale din zona gâtului era însă poziţia penisului umflat. Se sprijinea de burtă şi părea prins în acea semierecţie care poate apărea în cazul unei morţi instantanee — după cum afirmă medicii patologi.

Ochii se deschiseseră. Patologul i-a închis la loc.

Dacă stai să te gândeşti, un cadavru este ceva despre care majoritatea oamenilor nici măcar nu suportă să vorbească. Privim moartea într-un mod convenţional. Un singur glonţ elimină o persoană fără murdărie. Cade din picioare şi moare pe loc.

Numai că nu moare pe loc. Continuă să se mişte. Să respire. Să gândească. Amiralul murise atât de brusc pe cât poate muri cineva la şaizeci şi cinci de ani. Două gloanţe îi atinseseră gâtul şi murise sufocat. Pentru a trăi, avea nevoie de sânge şi de oxigen. Dar alimentarea cu ambele fusese întreruptă de gloanţele fetei. Mai avusese trei minute de viaţă, când îl atinsese primul, dar trei minute sunt trei minute. Intrase în stare de şoc din cauza

loviturii, dar creierul continuase să funcţioneze. Trei minute putuse încă să gândească; se aflase într-o stare de confuzie şi delir, dar capabil să gândească. Simţise probabil durerea, dar nu atât de intens pe cât aţi putea crede, de vreme ce acea parte a creierului care face posibilă senzaţia de durere murea.

Nu trecuse, cu siguranţă, prin chinurile pe care le suferise în următoarele două ore asasina lui. Ea avusese mult mai mult de îndurat. Până în clipa în care fusese împuşcată din dreptul ferestrei, putuse respira.

Nici măcar pentru poliţişti nu e ceva obişnuit să vadă cadavre de copii. Mi-am silit privirea să coboare de la fruntea calmă până la faţa distrusă. Falca era o masă sfâşiată de carne înnegrită. O parte din limbă atârna liberă, gustând aerul acolo unde ar fi trebuit să se afle bărbia. Faţa ei avea aceeaşi culoare ca faţa mea, cu excepţia cefei, unde sângele se întrevedea violaceu pe sub piele. Dinţii de sus, intacţi şi de un alb sănătos, alcătuiau partea superioară a unei expresii faciale. Nu-mi dădeam seama dacă era o expresie de durere sau altceva.

Ce avusese de gând fetiţa asta? Fusese un joc? Când glonţul îi sfărâmase maxilarul, văzuse oare lucrurile dintr-o altă perspectivă? Sau, chiar şi-atunci, meritase?

Câteva secunde fusese încă în viaţă în prezenţa mea, în camera aceea din Lurigancho. Un metru ne despărţise, aceeaşi distanţă care o despărţea acum de amiral — şi o auzisem respirând. După ce deschisesem uşa cu o lovitură de picior, îşi ridicase privirea spre mine, dar prosopul înfăşurat în jurul capului mă împiedicase să-i înţeleg expresia. Înţelegea ce se-ntâmplă în jurul ei? Ce însemna privirea aceea? Trebuia să însemne ceva, când o fiinţă atât de mică se află într-o situaţie atât de grea. Pentru

că aspectul cel mai groaznic al durerii este singurătatea. Nimeni nu te poate ajuta. Eu aş fi putut să o ajut, măcar puţin. Însă cei pe care-i considerase prietenii ei îi trăseseră un glonţ în piept.

Medicul patolog îmi vorbea. „A mâncat bine de prânz, înainte. Salată, orez, chiftele, udate cu o sticlă de Inca-Cola şi, în încheiere, un baton de Mars." A acoperit-o cu cearşaful. „Înainte de a te aşeza la loc, fetiţo, am să-ţi vâr astea în nări." Vorbea cu ea, de parc-ar fi fost în viaţă; mă gândesc că altfel n-ar fi suportat. Când sosisem, tocmai terminase de tăiat pieptul cu un fierăstrău.

Poate sună caraghios, dar în zilele următoare am sperat să vină cineva s-o identifice. Pentru a-i găsi părinţii sau bunicii, ori pe cineva care o cunoscuse, am împărţit prin şcoli un portret. Chipul fiecărei persoane din lumea asta este recunoscut de alte câteva sute de persoane. Imaginaţi-vă cu câtă lume se întâlnise. Luase probabil autobuzul, îmbrăcată în uniforma ei maro cu galben. Cumpărase de la cineva batonul Mars şi sticla de Inca-Cola. Cuiva îi arătase mândră cerceii ei de opal.

Nu am aflat nimic. Nu a apărut nimeni. Pentru mine, asta era cea mai cumplită moştenire a lui Ezequiel. Faptul că cineva nu-şi trimitea doar copilul la moarte, dar nici măcar nu venea să-l îngroape.

Generalul Merino s-a întors în dimineaţa aceea mai târziu de la Palat.

Plecase la nouă, flancat de două motociclete ale poliţiei. Şedea neclintit în mijlocul banchetei din spate, cu mâinile încleştate pe raportul meu, repetând în gând, fără să arunce vreo privire caselor pe care le îndrăgea atât de mult, îngrozit de întrevederea care-l aştepta.

Încăperea era aproape cufundată în beznă, doar în colţ o lampă, în dreptul unui fotoliu din piele. Calderón, în costum negru, tocmai îşi notase ceva într-un carneţel. Nu l-a poftit să ia loc. S-a ridicat din fotoliu şi s-a aşezat, cu un picior în aer, pe marginea biroului. Purta pantofi negri, cu şireturi, o cravată cu dungi orizontale roşii şi albe, ochelari rotunzi de bagá. Era pieptănat îngrijit, peste cap, ceea ce sublinia linia în formă de M a părului ce-ncepuse să i se răărească.

— Una din feţele alea, motanule, care apar în paginile de afaceri ale ziarelor, cu un zâmbet mai subţire decât şiretul de la pantof.

Calderón îşi încrucişase braţele.

— Hai să spunem c-aş fi şeful dumneavoastră.

— Da, căpitane.

— Atunci aş vrea să ştiu de ce omul ăsta, delincventul ăsta... Nu. Hai s-o luăm altfel. Vreau tot ce ştiţi despre el. Tot. Toate actele. S-a-nţeles? Să nu treceţi nimic sub tăcere.

— Nu, căpitane.

Merino văzuse odată un rechin alb — şi fusese mai amabil decât Calderón.

Generalul s-a îndreptat fără vlagă spre fereastră şi s-a uitat la mare. Vorbea grăbit, cu mâinile la spate, parc-ar fi vrut să scape cât mai repede cu putinţă de cuvinte.

— Calderón a decretat stare excepţională. Începând cu astă-seară, ora zece. A dat ordin să intervină armata. De-acum înainte, lucrăm cu ei. Dăm armatei cópii după toate dosarele noastre, îi ajutăm cum putem. N-are ce face. Prado era omul lor. Lache se simte luat peste picior, mai ales după ce a fost felicitat de Quesada la televizor. Fierbe de furie. E nasol, Agustín, nasol, nasol, nasol.

Vorbise deja la telefon cu generalul Lache.

— O şleahtă de mucoşi incompetenţi, aşa ne-a numit.

Îşi frângea mâinile la spate.

— Să ne imaginăm ce i-a ordonat Calderón lui Lache. „Dacă prindeţi pe vreunul care pare să fie un ticălos sau să fi avut cândva gânduri ticăloase în legătură cu ce se-ntâmplă la noi în ţară, îl băgaţi la răcoare. Cu orice mijloc. Daţi dracului procesele regulamentare. Îi strecuraţi droguri, îl torturaţi, îl reţineţi cu forţa. Dacă e necesar, îl împuşcaţi. Nu poţi să te porţi cu mănuşi cu tipi din ăştia."

S-a întors şi m-a privit.

— Pe undeva îi înţelegi, motanule. Doişpe ani ne-am ocupat de treaba asta şi cu ce ne putem lăuda? O fată din Lepe, pe care n-am pus-o încă sub acuzaţie, pentru că nu vrea să vorbească. Şi-a adus o mână în faţă, s-a strâmbat la ceas şi a calculat în gând. Ei bine, acum patruzeci şi cinci de minute au năvălit în beci patru oameni de-ai lui Lache, să rezolve problema. Numai Dumnezeu ştie unde au dus-o, ce-i vor face. Şi-a întors capul de la un epolet la altul. Îmi pare rău, colonele.

Tocmai voiam să ies, când m-a chemat înapoi. Uitase ceva. Calderón ne tăiase din buget, pentru a finanţa colaborarea armatei la această operaţiune comună.

— Asta înseamnă că s-a terminat cu orele suplimentare.

A fost o lovitură pentru mine, trebuie să recunosc, faptul că-mi tăiaseră orele suplimentare. Banca a acceptat să-mi prelungească pe termen scurt descoperirea de cont. Din păcate, nu o puteau mări. Prea numeroşi erau clienţii care se aflau în aceeaşi situaţie — toţi cei care nu avuseseră bunul-simţ să-şi transfere banii în străinătate.

Necesitatea de a discuta cu Sylvina despre chestiunile financiare era tot mai imperioasă. Dar mă temeam de protestele ei. Ştiam ce trebuia să-i spun, dar nu mă încumetam. Pentru că ea avea dreptate, nu eu. Nu aveam ce să-i reproşez în privinţa banilor. Cheltuise cu noi tot ce moştenise de la mama ei. Avea grijă să cumpere totul cât de ieftin posibil. Dar vreme de douăzeci de ani fusese nevoită să suporte tortura compasiunii pe care i-o arătau prietenele ei.

Mi-e ruşine să recunosc, dar demoralizarea Sylvinei era pentru mine un alt pretext de a amâna o discuţie deschisă. Nervii ei fuseseră şi mai solicitaţi în zilele care au urmat renaşterii din cenuşă a lui Ezequiel. La două zile după serata literară, a avut o ceartă zgomotoasă cu perechea care locuia la etaj. Se mutaseră de curând de pe coastă şi îşi parcau maşina în faţa garajului nostru. Voiam să plec la serviciu şi l-am rugat pe soţ să-şi mute maşina. S-a conformat, dar soţia lui a început să zbiere de la fereastră. Strada aparţinea tuturor. Doar pentru că locuiam aici de dinaintea lor, nu aveam dreptul să le spun unde să-şi parcheze maşina. „Şi noi, cei din Judio, avem mândria noastră!" Şi-a retras capul din fereastră, dar, parcă amintindu-şi ceva, a strigat „Poponarule!" Eu am plecat, dar, din nefericire, Sylvina a ieşit să vadă ce se întâmplă şi a auzit insulta. S-a postat în mijlocul străzii, cu un pumn ridicat. „Soţul meu nu e poponar! Să vă parcaţi nenorocita de maşină altundeva!"

Femeia a scos din nou capul pe geam. „Poponarul!"

Asta a fost prea de tot pentru Sylvina. S-a întors cu paşi hotărâţi în casă şi a reapărut cu o şurubelniţă lungă în mână. Sub ochii întregii străzi şi indiferentă la urletele disperate ale femeii, a zgâriat şi scobit în caroseria ce constituise obiectul neînţelegerii noastre. S-a dat la o

parte, dând la iveală cuvintele: „Pe strada asta, n-au ce căuta oameni ca noi".

Am acceptat să plătesc reparaţia, dar asta împreună cu banii pentru sângele găsit de Şapcă mi-au consumat aproape toată descoperirea de cont.

Interdicţia de a circula pe străzi dura de la zece seara până la şase dimineaţa. Oricine era oprit pe stradă între aceste ore, fără autorizaţie, risca să fie arestat.

Avizi de informaţii, oamenii au început să acorde atenţie rapoartelor mai vechi primite din provincie. Presa relua ştiri despre atrocităţi comise cu nouă ani în urmă, iar mamele din capitală îşi instruiau copiii să nu accepte pachete de la străini, indiferent ce le-ar oferi.

Nimic nu mai era inocent. Un grup de şcolăriţe pe stradă sugera un potenţial pericol. În suburbii, şcolile îşi închideau porţile mai devreme.

Starea excepţională, menită să reducă din tensiune, sporea panica. Umbra lui Ezequiel adusese întunericul deasupra oraşului. Nu trecea zi în care să nu simţim adierea aripilor acestui înger al morţii.

Cu câteva minute înainte de slujba pe care urma s-o ţină arhicardinalul, a fost găsită în catedrală, sub pânza de altar, o bombă artizanală din fulmicoton.

Directorul unui post de televiziune care susţinea guvernul a fost împuşcat în piept în faţa unei florării.

Patru funcţionari publici au murit într-un restaurant din Monterrico după ce o doză de bere, azvârlită pe geam cu o praştie, a aterizat fâsâind pe masa lor.

Maşini-capcană au explodat în faţa fabricii de lactate Carnation, cu ocazia unui concurs Miss Univers şi în faţa reşedinţei ambasadorului american.

Infractorii profitau de haos. Familiile din cartierele mai înstărite îşi prelungeau vacanţa fără să-şi protejeze suficient de bine casele. Când Patricia, prietena Sylvinei, s-a întors din Paracas, a constatat că-i dispăruse tot ce avea în living, inclusiv întrerupătoarele din alamă.

Pe străzi, patrulau soldaţi pregătiţi să facă faţă primejdiilor nevăzute. În piaţa din faţa Palatului se strângeau tancuri, care rareori îşi mai părăseau poziţiile. Noaptea vedeai tunurile ţintind spre stele, iar tanchiştii supravegheau clădirile din jur prin ochelari de vedere nocturnă. Undeva, invizibil în noapte, mai nedesluşit decât ceaţa, se afla Ezequiel. Însă armata nu fusese instruită pentru vânătoarea de umbre. Soldaţii nu înţelegeau cine era duşmanul lor. Aveau nevoie urgent să prezinte mulţimii un cap tăiat, dar nu i-au putut-o oferi decât pe Hilda Cortado, fata de nouăsprezece ani care împărţise manifeste. A fost executată — Dumnezeu ştie cum —, dar n-a scos niciun cuvânt până la sfârşit.

Trecuseră trei săptămâni de la pana de curent din Teatro de Paz, când generalul Lache şi-a pierdut răbdarea. Printr-o parodiere vulgară a asasinării lui Quesada, s-a răzbunat pe un grup de studenţi la teatru.

Nu am nicio îndoială că actorii din trupa Arguedas erau nevinovaţi. Ştiu că bărbatul cu bască pe cap care închiriase teatrul pentru „Blackout" menţionase Universitatea Catolică. O trupă studenţească de teatru, asta-şi amintise directorul. Dar — şi asta era esenţial — nu dăduse nume. Oamenii mei îi interogaseră de trei ori pe actorii din Arguedas, singura trupă de teatru a universităţii, şi ajunseseră la concluzia că sunt mai presus de orice bănuială. Umilit, cu onoarea pătată şi furios, generalul Lache redeschisese cazul.

În prima seară de marţi a lunii martie, actorii şi-au început repetiţia la Mama Courage cu o întârziere de treizeci şi cinci de minute, cauzată de o pană de benzină a regizorului.

Trupa, care se întâlnea într-o sală de curs a facultăţii de agronomie, era formată din zece bărbaţi şi şase femei, cu vârste cuprinse între optsprezece şi treizeci de ani. Odată cu sosirea regizorului — un bărbat neîngrijit, cu faţă pătrăţoasă —, numărul lor a ajuns la şaptesprezece. A început să se scuze agitat şi a scos din coşul de cumpărături al soţiei lui cinci sticle mari de bere Cristal şi un turn de pahare din carton.

La ora şapte şi patruzeci şi cinci de minute, a intrat portarul, să le spună că închide la nouă. Trupa rezervase, de fapt, sala de curs până la ora unsprezece, dar, între timp, se decretase starea excepţională. Neavând nimic altceva de făcut, a întrebat dacă se poate aşeza în spate, să vadă repetiţia. Regizorul nu a avut nimic împotrivă. Portarul a fost singurul supravieţuitor.

La ora şapte şi cincizeci de minute, Vera, o fată agitată şi deosebit de frumoasă, care spera să primească rolul principal, a început să citească textul cu o voce cântată. A rostit câteva rânduri şi s-a întrerupt. Şi-a stins ţigara, a tuşit scurt şi a luat-o de la capăt, de data asta mai puţin mecanic.

Citea probabil de un minut, când s-a auzit o izbitură pe coridor. Uşa s-a dat de perete şi douăzeci de bărbaţi cu măşti negre şi-au croit drum spre ea, dărâmând scaunele cu picioarele.

Neştiind dacă să continue sau nu, Vera a căutat privirea regizorului. Textul i-a fost smuls din mână. Un braţ i-a închis gura, bluza i s-a rupt la guler. Cineva i-a tras un

pulover peste cap şi a fost îmbrâncită afară, cu mâinile la spate.

În patru labe sub masă, regizorul striga după ajutor, când unul dintre mascaţi l-a smucit de glezne afară, lovindu-i nasul de podea.

Două minute mai târziu, a coborât în fugă din bibliotecă un absolvent, care a găsit sala goală. Pe jos zăceau împrăştiate diverse obiecte, pantofi de damă, ochelari, stilouri, ţigări şi un scenariu plin cu spumă de bere. În spate şedea portarul, nevătămat.

Niciun membru al trupei nu a mai fost văzut vreodată.

Generalul Lache a pus răpirea în cârca lui Ezequiel. Puţini l-au crezut. Rudele şi persoanele apropiate au fost intervievate de presă — un articol menţiona chiar numele ofiţerului bănuit a fi condus comandoul. Dar n-avea nicio importanţă. Şi asta era cumplit. Prietenele Sylvinei erau de părere că armata nu ar fi acţionat fără motiv. Prin urmare, studenţii aceia trebuie să fi fost vinovaţi.

— Dar, Sylvina, dacă răpim oameni fără să avem dovezi împotriva lor, nu suntem cu nimic mai buni decât Ezequiel. De ce ne-ar susţine atunci pe noi în locul lui?

Pentru ea, eu nu mai eram o parte a soluţiei, devenisem problema.

— Nu-mi pasă. Măcar se vede că fac ceva.

În vreme ce armata trecuse la represalii — făcând percheziţii în şcoli, arestând nevinovaţi, umplând închisorile — eu şedeam într-o maşină parcată şi supravegheam una dintre casele notate în agendă. În privinţa acestor adrese nu era nicio îndoială. Erau din cărămidă şi mortar. Existau.

Extrasele de carte funciară nu-mi puteau spune dacă proprietarii ne erau prieteni sau duşmani. Erau clădiri inofensive, bine întreţinute, din sudul şi estul oraşului. În ele locuiau un medic podolog, un profesor de etnologie de la Universitatea Catolică şi un american care făcea afaceri cu peşte şi se însurase de curând cu o fată frumoasă din Cajamarca.

Poate erau nişte ţinte potenţiale, oameni pe care Ezequiel voia să-i ucidă. Poate erau asasini în slujba lui. Nu aveam nici cea mai mică idee. Ştiam doar că se pregăteau noi acte de violenţă, noi catastrofe, dar nu voiam să risc un interogatoriu, de teamă să nu-l punem în gardă pe Ezequiel. Din acest motiv nu predasem agenda armatei. Deocamdată, nu puteam să facem nimic, doar să supraveghem şi să aşteptăm să se întâmple ceva.

Asta făceam zi de zi, noapte de noapte, strângeam sacii de gunoi, şedeam în maşină, pândeam indicii, supravegheam.

Scaunul şoferului a devenit un sanctuar. Nu foloseam niciodată aceeaşi maşină de două ori la rând. Atârnam un costum bleumarin în faţa geamului, mă rezemam de el şi mă prefăceam că dorm sau că citesc ziarul, parcă în aşteptarea cuiva. Ştiam în fiecare zi în ce formă erau caii de curse: Lova, On the Rocks, Last Dust, Petits Pois, Sweet Naggy, Without a Paddle, Zog, Nite Dancer.

Aveam mult timp la dispoziţie şi mă gândeam. Mă supăra felul în care se purtaseră cu unitatea mea. Pe hârtie, împărţeam răspunderea pentru cazul Ezequiel cu armata, dar, în realitate, nu ne supuneam aceloraşi reguli. Încetasem a mai fi protectorii cetăţenilor. Pentru omologul meu din armată, un colonel îndesat, care-mi amintea

de şeful găştii de bătăuşi de la Academia de Poliţie, nu ne deosebeam de gloată.

Calderón se baza pe armată şi ne marginalizase. Pus sub presiune, am început să-l privesc pe Ezequiel dintr-o nouă perspectivă, care-mi dădea de gândit.

Îmi amintesc că într-una dintre cărţile pe care aveam să le găsesc pe raftul lui, Ezequiel subliniase un citat al lui Mao: „Oamenii se transformă în opusul lor". E ciudat, dar dacă eşti obsedat de găsirea unei anumite persoane — cum am fost eu preocupat zi şi noapte de Ezequiel —, după o vreme începi să preiei trăsături ale persoanei vânate.

Uitaţi-vă la mâna mea. Pot să vă spun dinainte că mâna asta va atinge o vază — şi aşa va fi. Sau cartea asta. Dar dacă v-aş spune că uneori mâna mea nu mai răspundea, că uneori mimam o memorie a trupului independentă de mine şi, în loc să întorc o pagină, urmăream îngrozit cum mâna asta aluneca pe piept în sus, până la baza gâtului, în căutarea unei mâncărimi pe care nu o simţeam, dar pe care degetele mele doreau, în pofida încercărilor mele de a le împiedica, să o aline?

Nu că m-aş fi apropiat în vreun fel de Ezequiel. Caracterul lui continua să fie pentru mine un abis la fel de insondabil ca disperarea la care ne adusese. Dar stând în maşina aceea, aveam impresia că mă furişez treptat mai aproape de o oarecare înţelegere.

La sfârşitul lui martie, s-a simţit o adiere — şi atunci am ştiut că-l deranjasem.

Ţineam casa americanului sub supraveghere. Făcuse avere în Statele Unite cu somn de crescătorie. Venise în ţară cu zece luni în urmă, să cumpere nişte specii amazo-

niene de somn şi să meargă pe Drumul Incaşilor. La agenţia de turism din Cajamarca întâlnise o fată foarte sexy, cu sâni mari, un fotomodel. S-au căsătorit şi în februarie s-au mutat în capitală. O poveste de dragoste, le spusese prietenilor. Călătorise pentru prima oară în afara Statelor Unite şi acum, şase săptămâni mai târziu, era un bărbat însurat! Dar nu era o poveste de dragoste. Pentru că, vedeţi — nu sunt sigur că v-am putut face să înţelegeţi —, oricine putea fi un asasin al lui Ezequiel. Puteai să dai drumul la televizor şi să afli că fiica ta e o ucigaşă. Sau soţia ta.

Am stat de vorbă cu el, la câteva ore după ce aflase: un bărbat gras, în tricou polo galben şi pantaloni Sansabelt, cu croi îngust. Purta barbă de culoarea paielor şi nişte ochelari scumpi. În spatele lentilelor, i se vedeau ochii injectaţi.

Se aplecase deasupra biroului lui Sucre, cu palmele proptite pe tăblie, şi vorbea fără să se mai controleze. Voiam să cobor în beci când l-am auzit. I-am recunoscut hainele şi m-am oprit.

Ajunsese la un moment în povestirea lui care-l făcea să se frece la ochi. Îi relata lui Sucre cum îşi pregătise cina. Scosese supa de morcovi din cuptorul cu microunde. Tocmai se aşeza în faţa televizorului, la ştiri, când îşi ridicase privirea şi-l trecuseră toate năduşelile, căci pe ecran, zâmbitoare, elegantă, privind din ultimul număr al *Vogue*, era soţia lui. Doar era fotomodel, aşa-şi câştiga pâinea. Şi acum spuneau la ştiri că fusese prinsă. O nu, se gândise. O răpiseră, se nimerise în preajma unei maşini-capcană şi fusese răpită. Dar nu era aşa. Era absurd, total absurd. Spuneau că e teroristă. Ucigaşă.

Îl prinsese pe Sucre de umeri şi îl scutura.

— E o greşeală, omule. Nu are nimic de-a face cu ei. Nici măcar la vot nu s-a dus vreodată. Se întrebase uneori dacă era în stare să facă diferenţa între preşedintele ţării şi propriul ei fund. Trebuie s-o văd, amice.

— Sucre, am intervenit. Dă-mi voie.

Când m-a auzit, s-a întors şi şi-a lăsat braţele să cadă.

— Sunteţi american?

— Aşa s-ar spune.

— De unde sunteţi?

— Avem case în Jupiter, Florida şi Lake Tahoe. M-am născut în Boston, Massachusetts.

— Oare nu era şi William James tot de acolo? Tatăl meu fusese un admirator al lui.

— Dracu' ştie.

L-am condus în camera video. S-a aşezat cuminte, i-am turnat o ceaşcă de cafea cu mult zahăr şi am pornit o casetă video.

Era în pragul lacrimilor. Soţia era nevinovată, repeta necontenit. Era sută la sută sigur. Credea tot ce-i spunea ea. Erau de şapte luni căsătoriţi şi atât de fericiţi împreună.

Ecranul s-a luminat şi au apărut imagini mişcate, filmate de Sucre prin parbrizul maşinii noastre. O femeie subţire, cu picioare lungi, în dres, se urcă într-o maşină de teren neagră, marca Suzuki. Cu amândouă mâinile, ridică o geantă sport Puma şi o împinge pe locul din dreapta şoferului.

— E maşina noastră! O recunoscuse cu o bucurie copilăroasă. Merge la aerobic.

Am derulat banda mai repede, urmărind maşina prin traficul după-amiezii.

— Merge la un studio din San Isidro, de pe Calle Castanos.

Trece pe Malecón, pe străzi cu case impunătoare, ale căror turnuri se iţesc din spatele zidurilor, trece de Calle Castanos.

— O ia pe-o prietenă de acasă. Aşa face uneori. Fac cu rândul.

Mai departe, pe Pan-Americana, de unde se zăreşte, în spatele reclamelor la Hush Puppies şi piscine, valea de praf a oraşului.

— Unele locuiesc în La Molina.

Trece pe lângă şiruri de case banale, joase, din cărămidă, cu acoperişuri de tablă.

— Nu ştiu, poate merge la piaţa incaşă.

Trece pe lângă hale părăsite, cu geamuri sparte, construite într-o perioadă în care eram o ţară normală.

— Probabil ia pe cineva de la aeroport.

Trece pe lângă cartiere fără chip, fără nume, printr-un labirint murdar de barăci din chirpici, fără curent, fără apă.

Alte cartiere fără chip, cu barăci cenuşii ca praful, care nu mai sunt din chirpici, ci din rogojini, câte o familie la fiecare baracă fără acoperiş, cinci sute de familii noi în fiecare zi, sar de pe camioane, ameţiţi de călătorie, fugiţi din văile lor, fără nimeni căruia să-i ceară ajutor, îngroziţi.

Rămâneserăm puţin în urmă, ca să nu fim văzuţi. Dar nu o pierduserăm din obiectiv. Iese de pe şosea, maşina trece zdruncinându-se printre barăcile din rogojini şi lasă în urmă un vârtej de praf, opreşte în faţa unei case scunde albe, una dintre puţinele construcţii de beton din zonă.

— Uneori, face acte caritabile. Abia i se mai aud cuvintele. I s-au scofâlcit obrajii. Îi pot vedea porii dilataţi de pe nas.

Ea se uită în jur, ia geanta din maşină şi intră în casă, fără să bată la uşă.

Am derulat iarăşi. Aşteptasem un minut înainte de a intra.

Nu era o filmare prea bună, iar Sucre alunecase o dată sau de două ori pe gresie şi mişcase camera. Dar expresia femeii îngenuncheate care se întoarce tresărind spre noi nu lasă loc de îndoială, nici geanta din care tocmai despachetează trei pistoale mitralieră.

— Paulita, a spus americanul, cu o mână la gură, nevenindu-i să creadă.

Eram în drum spre beci, voiam să-mi continui interogatoriul. Era timpul să mă întorc. Nu avea niciun sens să-i spunem americanului, dar, în seara aceea, trebuia să o predăm pe Paulita armatei.

Petrecusem deja şase ore cu ea. În decursul cărora nu rostise decât patru cuvinte, repetate la nesfârşit.

— Viva El Presidente Ezequiel!

8

A doua zi, banca a refuzat să mă mai crediteze.

V-aţi aflat vreodată în situaţia asta? Am observat că îi plătiţi lui Emilio cu un Mastercard. Dar să presupunem că vine astăzi la masa noastră şi vă spune: „Îmi pare rău, señor, dar vă respinge cardul" — cum v-aţi simţi?

Bancomatul era în apropierea biroului meu. Când mi-a înghiţit cardul, am rămas absorbit de mesajul pâlpâitor, de durerea neajutorării. În spatele meu se auzeau voci îngrijorate: „Ce se-ntâmplă? Nu sunt bani?" Ruşinat, am luat-o pe Calle Irigoyen. Un cuplu elegant intra într-un restaurant. Cât avea să-i coste mâncarea? O sută de pesos? Pe partea cealaltă a străzii, un bărbat îi dădea unui taximetrist bani prin geamul maşinii. Într-un magazin, o femeie îşi alegea o maşină de spălat vase. Privirea îmi cădea pretutindeni pe oameni care cheltuiau bani. Cum îşi puteau permite?

Mi-am numărat mărunţişul. Trei pesos. Îmi ajungeau pentru o pereche de chiloţi.

Puteam oare să încasez un cec? Să fi cerut un avans din salariu? Mă vedeam pus în situaţia de a-i spune lui Sucre că-mi uitasem portofelul acasă. Ar fi putut oare să-mi împrumute douăzeci de pesos până a doua zi?

Ajuns acasă, am găsit-o pe Sylvina aşezată pe marginea patului nostru.

— Ce-i cu tine?

Plânsese. Şi-a întors privirea.

— Pantofarul mi-a tăiat cardul de credit.

La indicaţia băncii, El Chino tăiase cardul în două cu o foarfecă, sub ochii ei, când încercase să plătească pentru cadoul de ziua Laurei o pereche de pantofi pe poante, din piele de capră. „Am reuşit, slavă cerului, să plătesc cu Visa." Dar nu se simţise în viaţa ei atât de umilită. El Chino, un tip neplăcut care ţinea o cioară croncănitoare în magazin, era un mare bârfitor. În vizitele pe care urma să le facă studiourilor de dans, cu cutia lui cu mostre de pantofi, avea să răspândească încântat povestea Mastercardului señorei Rejas.

Magazinul lui a devenit un loc al groazei. Şi nu doar magazinul lui, ci şi magazinul universal, în care Sylvina sperase să-i poată cumpăra Laurei un costum de balet. Se întorsese acasă scârbită de viaţa ei.

— De ce, de ce, de ce? Doar nu era cheltuitoare. De ce, Agustín?

Nu aveam un răspuns. Şi prietenele ei cumpărau pantofi de balet, dar şi-i permiteau.

Ţinea în mâini un pachet învelit în hârtie roşie. Un cadou pentru Laura o adusese în situaţia asta îngrozitoare. Acum totul stătea sub semnul îndoielii.

— Poate n-ar fi trebuit să-i cumpăr. Sucea pachetul pe toate părţile, îl strângea în mâini. Poate au fost prea scumpi. A început să desfacă hârtia, dar a aruncat apoi pachetul cu furie şi s-a prăbuşit pe pat, albă la faţă, emanând nefericire.

— Sylvina, de ce... am început.

— De ce mă-ntrebi de ce? Vorbea cu ochii în tavan. S-a sprijinit în coate, fusta strâmtă îi strângea coapsele. Picioarele erau desfăcute, tocurile i se prinseseră în cuvertura patului.

— Suntem...

— Am fost. Am fost. Am fost.

S-a întins la loc, cu o mână pe faţă, plângând în hohote.

Am ridicat pachetul de jos, de unde-l zvârlise şi m-am aşezat lângă ea. Am desfăcut hârtia roşie, am aşezat pantofii pe pat şi i-am dat, cu un gest tandru, soţiei mele, mâna la o parte de pe faţă. I-am desfăcut degetele, unul câte unul, dar nu mai răspundeau la mângâierile mele, aşa cum răspunseseră cândva.

Sylvina vorbea mecanic, parc-ar fi întocmit o listă. Factura de telefon, abonamentul la clubul de tenis, alimentele cumpărate pe datorie. Cum îmi imaginam eu că mai putea ea să cumpere de mâncare? Şi fiindcă tot venise vorba, azi nu găsise pere la piaţă.

— Doar e sezonul perelor. De ce nu se găsesc, Agustín? Şi-a retras mâna. Cum să-ţi fac prăjitură, dacă nu am pere?

— Nu ştiu, iubito. De câte ori voia să uite ceva, mergea la cumpărături.

— Şi tot n-am găsit râşniţă de piper.

Şi atunci, acolo, pe patul nostru, i-am expus Sylvinei situaţia noastră financiară.

— Nu-ţi fac niciun reproş, îţi spun doar cum stau lucrurile.

S-a ridicat în capul oaselor. În loc să intre în defensivă, mi-a spus calmă:

— Dar Marco?

— Marco?

— Am vorbit cu el.

— Cum adică?

— El mi-a făcut oferta. A auzit şi el care-i situaţia pe aici. Ne putem baza pe el, aşa mi-a spus.

Ne-am certat cumplit, după care Sylvina s-a încuiat în dormitor şi a sunat la Miami.

A doua zi, seara, m-am dus la studioul de balet din Surcos, fără să-i spun nimic Sylvinei. Am aşteptat până când au dispărut toate mamele şi abia atunci am sunat la poartă. Yolanda nu avea telefon. Dacă voiam să vorbesc cu ea, trebuia să merg la ea acasă.

Strada se cufundase în tăcere. S-a auzit un zăvor, iar poarta din zid s-a deschis câţiva centimetri. I-am recunoscut silueta. M-a recunoscut şi ea şi a deschis lanţul.

— Señor Rejas? Sub sprâncenele negre, privirea ei era pătrunzătoare. Laura a plecat deja, cu Samantha.

Ştiam. Le văzusem plecând. De când orarul meu devenise imprevizibil, convenisem cu Sylvina să le ia ea pe fete, în rotaţie cu Marina.

— Despre Laura voiam să vorbesc cu dumneavoastră.

Poarta s-a deschis mai larg, iar pe un obraz al Yolandei a căzut o rază de lumină. Se dăduse la repezeală cu un ruj închis la culoare, de parcă ar fi aşteptat pe cineva. Purta o cămaşă curată, roz-pal, pe care o îmbrăcase probabil în grabă, pentru că era greşit încheiată.

— Vă deranjez...?

— Nu, poftiţi înăuntru.

Nu ştiu ce i-o fi trecut prin minte în timp ce m-a condus pe uşa glisantă. Profesorii particulari trebuie să se aştepte la tot ce e mai rău.

În studio, a pornit, ca data trecută, o casetă.

— Dvorák, nu-i aşa?

— Pe muzica asta am dansat cu fetele înainte.

A ascultat puţin, apoi a dat sonorul mai încet. La gât îi zvâcnea un tendon.

— Nu pot să vă ofer mare lucru. Poate o cafea?

S-a întors din bucătărie trăgând după ea două saltele gonflabile pentru gimnastică. Le-a umflat, până când s-a înroşit toată. Când a înfipt dopurile, am văzut că avea unghiile roase până-n carne.

— Îmi cer scuze. Nu am nimic altceva de şezut. Nu încurajez vizitele. La început, am fost de acord ca mamele să asiste la ore, dar, după o săptămână, nu le-am mai dat voie. Şedeau toate aliniate. Pentru fetele care cădeau era cumplit. Ca să fiu sinceră, unora îmi vine să le dau chiar eu un brânci.

A întins saltelele. M-am aşezat turceşte. Ea s-a aşezat cu spatele drept, cu ambele picioare îndoite într-o parte. A scos o batistă albă din mânecă.

— Sunt puţin răcită.

Am vrut să-i spun că luase şi Laura răceala, când a exclamat:

— Îmi place atât de mult fiica dumneavoastră! Nu e sigură pe ea, o ia mereu înaintea muzicii şi e încordată, dar am avut dreptate când ne-am hotărât să încercăm cu dansul modern!

Laura trecuse, cu acordul Sylvinei, din clasa de balet clasic în cea de dans modern. Un lucru devenit acum, desigur, utopic.

— Îmi pare rău, dar va trebui s-o retrag.

Un plasture se lipise de salteaua ei. L-a desprins şi l-a privit concentrată.

— De ce? Sunt prea severă?

— Nu, Laura vă îndrăgeşte foarte mult.

I-am explicat situaţia în care mă găseam. Nu voiam să o retrag pe Laura, dar nu-mi mai puteam permite costurile.

Rămăsese cu privirea aţintită în jos şi aveam impresia că nu mă crede.

Problema nu era doar plata întârziată a salariului. Plătisem până acum lecţiile Laurei din banii pentru orele suplimentare. Acum mi le tăiaseră.

Mă simţeam umilit şi ea înţelegea asta din tonul meu. Continua să se uite la plasture, apoi l-a aruncat peste umăr.

— Nu face nimic. Am s-o păstrez bucuroasă ca elevă, fără bani, până când veţi putea achita lecţiile.

Oare de-aceea mă hotărâsem să vorbesc cu ea fără ştirea Sylvinei? Probabil îmi trecuse inconştient prin minte că Yolanda nu va dori să-şi descompleteze clasa.

Fără să stau pe gânduri, am spus:

— Până luna viitoare. Atunci voi putea plăti, probabil.

— Plătiţi când puteţi. Dar să nu spuneţi nimănui. Vă rog. Nu vă puteţi imagina ce necazuri aş avea dacă ar afla unii părinţi.

I-am mulţumit, dar m-a întrerupt.

— În satele din munţi, am dat ore gratis copiilor. Şi nu o fac doar din amabilitate. Mă gândesc şi la celelalte fete.

— Laura îmi spunea că vă inspiraţi din poveştile Sierrei.

Ştiam că studiase dansurile tradiţionale din zonele montane, înainte de a înfiinţa şcoala. Dar nu amintisem Sierra decât din politeţe.

— Am studiat trupele de dans de pe Ausangate.

Se întâmplă uneori ca un cuvânt să revină cu toată forţa în viaţa ta, după ce nu l-ai mai auzit douăzeci de ani.

— Ausangate, am repetat şi ea a crezut probabil că nu înţelesesem, pentru că a început să-mi explice.

Dar nu o mai ascultam. Cuvântul, rostit ultima oară de mama mea, îmi explodase în cap. Acum, în studioul de dans, simpla lui pronunţare a făcut să dispară mirosul de colofoniu, transpiraţie şi ţigări şi m-am trezit stând din nou pe o potecă îngustă numită Lama de Cuţit.

Era ora patru dimineaţa. Gheaţa luase foc în lumina lunii. Mergeam de trei zile şi eu îi cântam la fluier unei stânci albe de pe partea cealaltă a prăpastiei. Ascultam, cuprinşi de o teamă respectuoasă, muzica pe care o relua în ecou gheţarul, insuflându-ne forţa necesară pentru a urca mai departe, până în vârf.

Am spus:

— Am fost şi eu cândva în pelerinaj la sărbătoarea gheţii.

— Nu se poate!

— Acum treizeci de ani. Aveam vârsta Laurei.

— Sunteţi singura persoană din capitală care a auzit vreodată de această sărbătoare.

— Am acompaniat la fluier dansul wayli.

— Nu se poate! Ce fel de fluier?

Buzele mele au format un cuvânt: pinkullo şi, rostindu-l, mi-am simţit rănile din gură. Mi se strângeau plămânii de la aerul îngheţat. Mă durea gâtul şi auzeam sunetele ascuţite ale fluierului şi, de la pelerinii din jur, glasurile care imitau animalele ale căror costume le purtam, ai căror clopoţei zornăiau la gâturile noastre, în ale căror spirite ne transformam în timpul sărbătorii.

— Atunci ştiţi la ce mă refer! Yolanda a sărit în picioare. Şi-a aruncat pantofii şi a ridicat un braţ, în care am recunoscut gâtul răsucit al unei păsări moarte. Cu cealaltă

mână şi-a acoperit faţa, a aruncat un picior în spate, semănând cu un animal care urinează. A făcut câţiva paşi de dans, cu trupul ei subţire şi plin de forţă, apoi s-a aşezat la loc, dornică să-i povestesc mai departe.

— Înseamnă că aţi răspândit kun... care-i cuvântul pentru mângâiere şi bucurie?

Am râs.

— Kunswiku. Iar şirul de imagini s-a revărsat, fără putinţă de a mai fi oprit. Acele de gheaţă de pe firele scurte de păr, vâlvătaia portocalie a lumânărilor din sanctuar, părintele Ramón fără suflare, neobişnuit cu înălţimea, aşteptând alături de Santiago să ne întoarcem, iar în faţa noastră, figura îndepărtată a prietenului meu Nemecio, care ne conducea, înfigându-şi toporişca în gheţar.

Mi-a atins genunchiul cu spontaneitatea unui copil.

— E adevărat că în fiecare an moare cineva? Ca un fel de jertfă?

Am ezitat.

— Se mai întâmplă accidente.

În ultima noapte, am ajuns în vârf şi am luptat. Eram poate o mie de persoane, înghesuite pe gheţar, grupuri venite din sate, la fel ca grupul meu. La înălţimea aceea, în lumina aceea stranie, s-a petrecut ceva. Fără să ne ghideze nimeni, ne-am împărţit în două roiuri. Vreme de un ceas am alergat unii spre ceilalţi, am aruncat bulgări de zăpadă şi am zbierat. Gheaţa întorcea ecoul zgomotelor — sunetele clopoţeilor care zornăiau, strigătele, tobele — pe măsură ce ne năpusteam înainte şi ne retrăgeam, până când cineva a alunecat prea aproape de crevasă. În acel an a fost un pelerin din Pachuca. Am ştiut în clipa în care a căzut. Am rămas neclintiţi în zăpadă şi n-am să uit niciodată sentimentul de uşurare că

muntele nu alesese în anul acela pe cineva din satul nostru.

Yolanda a dat din cap.

— E uimitor că aţi cântat la fluierul acela. Nu-mi vine să cred. Asta explică ce am remarcat la Laura. Mă întrebam ce o fi. Are propriul ei stil de a se mişca, ceva ce nu poate fi învăţat, exact ca fetele în mijlocul cărora am trăit în munţi. Şi mai are un echilibru determinat de forţa gravitaţiei, pe care occidentalii fără rădăcini în pământul nostru nu îl au. Ar trebui să înveţe dansul wayli, ca tatăl ei, nu suita din *Spărgătorul de nuci*!

Yolanda se uita în gol. I-am privit chipul. Pentru cine se dăduse atât de stângaci cu ruj? Şi-a plecat privirea, parcă o frământa iarăşi ceva.

— Sigur nu v-am deranjat? am întrebat.

— Nu, îmi face plăcere să stau de vorbă cu dumneavoastră. Nu întâlnesc prea multă lume în afara studioului, şi niciodată pe cineva care a fost pe Ausangate. Despre ce vorbeam, că am uitat?

— Despre suita din *Spărgătorul de nuci*.

— Oare de ce face Madam Offenbach mereu acelaşi lucru? În fiecare an îi scrie lui Margot Fonteyn, în Panama, de ziua ei, şi în fiecare an pune în scenă *Spărgătorul de nuci*. Asta să fie reacţia potrivită la răpirea acelor studenţi la teatru, să ne îmbrăcăm în tutuuri albe şi să facem pe zânele ori florile?

— De aceea aţi plecat de la Metropolitan?

Amintindu-şi, şi-a trecut o mână peste picior şi şi-a masat glezna. Nu purta ciorapi. La gleznă avea o cicatrice subţire, la fel de deschisă la culoare ca pielea ei, dar lucioasă.

— Nu. Mă accidentasem. De fiecare dată când îmi luam avânt pentru o săritură, treceam prin nişte chinuri

cumplite. Señora Vallejo a vrut să vadă într-o zi dacă mă refăcusem. Aş fi putut deveni, eventual, prima balerină. Ei bine, tocmai îmi ridicam piciorul pentru un developpé, când am făcut ceva ce nu se mai pomenise acolo.

S-a ridicat sprintenă, s-a oprit în faţa oglinzii, şi-a ridicat un picior mai sus de şold şi l-a coborât apoi încet la loc.

— M-am gândit: renunţ, nu mai dansez. E ridicol. Am lăsat piciorul în jos şi am părăsit studioul. Toţi au înţeles ce însemna gestul meu. Au înţeles că era o decizie irevocabilă, ca la armată, când nu te supui unui ordin. Am alergat în vestiar, unde atârnau în cuiere, ca nişte stafii, hainele fetelor. Auzeam în continuare muzica. Era un adagio de Brahms. M-am gândit, în sfârşit, nu mă mai chinui. Plec în lume. Şi am plecat în junglă, pentru doi ani — întotdeauna îmi dorisem să devin misionară. Am rupt toate contactele cu lumea baletului şi m-am dus la Iquitos, la călugăriţele carmelite. Doi ani de zile n-am mai suportat să aud muzică de balet. M-am prefăcut că nu dansasem niciodată.

În oglindă a văzut că se încheiase greşit. Şi-a descheiat cămaşa şi şi-a încheiat-o la loc.

— Aţi renunţat la balet, dar aţi înfiinţat o şcoală particulară.

— Pentru că mi-e imposibil, a spus cu emoţie în glas. Stătea în vârfurile picioarelor cu braţele încrucişate şi bărbia ridicată.

— Cum adică?

— Adică vreau să exprim cu trupul meu tot ceea ce se petrece în sufletul meu — bucurie, pasiune, furie, iubire. S-a răsucit pe călcâie. Să nu-mi spuneţi că nu aţi simţit acelaşi lucru atunci, pe vârful Ausangate.

— Iar sentimentul acesta a revenit treptat sau dintr-odată?

— Dintr-odată. A arătat spre un afiş lipit pe uşa de la bucătărie. Cineva m-a dus la un spectacol al acestor dansatori cubanezi, la Teatro Americano — unde voi avea şi eu curând o reprezentaţie. Ei mi-au amintit ceea ce uitasem.

— Ce anume?

— Ceva ce ne spunea mereu señora Vallejo. „Mişcarea nu minte". Ne reamintea mereu că dansul este o formă de artă contemporană. Prin dans, putem exprima reacţiile noastre la ceea ce se-ntâmplă în lume, în clipa asta. Prin dans, putem fi noi înşine, nu nişte parodii ale unui ideal european.

— Aţi găsit o temă pentru reprezentaţia dumneavoastră?

— Aduce ghinion să vorbeşti despre ceva la care lucrezi încă.

I-am înţeles şi respectat temerea.

— Vă rog să mă iertaţi.

— Tăcerea face parte din dans, a spus în glumă. Chipul ei a devenit din nou serios. Vreau să dansez în memoria trupei Arguedas.

— A trupei de teatru?

Şi-a muşcat buza, iar nările i s-au umflat abia perceptibil.

— Ce cumplit, nu-i aşa? Bieţii studenţi. Îi urăsc pe cei care au comis această faptă, oricine ar fi ei. Cum v-aţi simţi dacă Laura ar fi răpită într-o bună zi de un grup de bandiţi şi n-aţi mai şti niciodată nimic de ea? Nu, n-ar trebui să spun aşa ceva. Dar s-a uitat la mine. Credeţi că mai sunt încă în viaţă?

— Cine ştie? Îmi puneam şi eu aceeaşi întrebare.

— Au trecut trei săptămâni. Părinţii nu au nicio veste. Am o elevă — verişoara ei Vera a fost una dintre victime. Toată lumea ştie că a fost pus la cale de armată. Sunt morţi, cu siguranţă.

— Probabil.

— Am văzut zilele trecute o emisiune despre răpirea lor. Şi atunci mi-a venit ideea.

— Vreţi să dansaţi răpirea?

— Nu, vreau să dansez rolul Antigonei.

— Al Antigonei? Nu mai pricepeam nimic. Dar asta nu e o piesă de teatru?

— Tocmai asta e! Asta e reacţia pe care vreau să o provoc. Dacă aş spune că voi dansa ceva numit, eu ştiu, Hexagramma, nu aş auzi de la mamele fetelor altceva decât: „De ce faceţi mereu aşa ceva? De ce vreţi să ne arătaţi pe scenă cadavre?" De aceea am să mă întorc în timp, la Sofocle! La ceva despre care toată lumea crede că s-a petrecut cu mult, mult timp în urmă, dar care, de fapt, are loc astăzi în vieţile noastre.

— Aş vrea să văd şi eu spectacolul.

— Nu cred că v-ar plăcea.

— Spuneaţi că va fi la Teatro Americano.

Sus, la etaj, s-a auzit o mişcare. Yolanda şi-a înălţat capul.

— Ce se-ntâmplă cu cafeaua noastră?

S-a dus în bucătărie, a pornit din nou fierbătorul de apă şi a rămas aşteptând.

Turna apa în filtru când s-a luat curentul.

Oamenii cred că ştiu cum ar reacţiona în situaţii extreme. Crezi că ştii cum ai reacţiona dacă ar cădea

tavanul. Dar nu poţi fi sigur. Nimic nu-mi indicase până atunci că Yolanda se va purta aşa cum s-a purtat.

În primul şoc al beznei, i-am auzit strigătul. Ceva a căzut cu un trosnet pe jos.

— Aţi păţit ceva? V-aţi lovit? Nu s-a mai auzit niciun sunet.

— Braţul meu, mi-a răspuns în sfârşit un glas slab. M-am opărit...

Am traversat orbecăind studioul şi am ajuns în bucătărie. Cu mâna, am răsturnat în chiuvetă un obiect metalic, zornăitor — după miros, o scrumieră. Am umezit un şervet de bucătărie, am luat-o orbecăind spre frigider, am găsit bâjbâind tăviţa metalică, am scos cuburile de gheaţă şi le-am împachetat în şervet.

— Unde sunteţi?

— Aici. Aici sunt. Glasul îi tremura panicat.

I-am legat şervetul în jurul braţului, dar mi-era imposibil să-mi dau seama cât de gravă era arsura. S-a agăţat de mine şi am auzit cum trage avidă aer în piept.

— Aveţi o lanternă?

A trebuit să repet întrebarea.

— Cred că nu.

— Ori vreo lumânare?

— Nu, nu. Nu ştiu unde sunt. Putem ieşi din casă?

Oglinzile din studio reflectau cu pâlpâiri roşietice cerul nocturn.

Am deschis uşa glisantă, am condus-o afară prin curtea interioară, şi am ieşit pe poarta din zid. În stradă era haos. Se auzeau claxoane. Se strigau nume. „Inez? Margarita? Juan?" Luminile lanternelor şi strigătele se întrepătrundeau într-o agitaţie nebună. „Ai grijă! Unde eşti? Vino aici!"

Pana de curent îi legase oraşului ochii, nu mai vedea decât cerul înstelat, ca o amintire a strălucirii pierdute, şi un petic roşiatic deasupra acoperişurilor.

— Miraflores, am spus. Acolo nu s-a luat curentul.

Am ajutat-o să se urce în maşină şi am condus cu viteza melcului în direcţia peticului roşiatic. Clădiri înalte ne împiedicau să vedem dealurile. Şi astfel n-am văzut la ce se holbau cei din Las Flores şi Monterrico şi La Molina: butoaie cu ulei care ardeau în flăcări, formând din litere caustice, mai strălucitoare decât orice stea, un singur cuvânt — EZEQUIEL.

— Îmi pare rău. Vorbea mai calm. Lucrurile astea mă iau întotdeauna pe nepregătite.

— Să căutăm o farmacie.

Părea absentă. Dar nu arsura o preocupa.

— Nu ştiu niciodată când se va întâmpla. Şi, de fapt, am vrut să vă cânt la fluier.

Când am ajuns la lumină, îşi revenise.

— Nu vreţi ceva pentru braţul dumneavoastră?

— Nu. Mulţumesc.

— Atunci, daţi-mi voie să vă invit, cel puţin, la un pahar de ceva, am spus.

— Cu mare plăcere.

Cafeneaua Haiti era plină. M-am uitat la mese după Sylvina, care jucase tenis cu Consuelo. Oare era acolo? Mă întrebam ce i-aş fi putut spune. Cunoaşteţi şi dumneavoastră, desigur, sentimentul de vinovăţie pe care-l are un bărbat când merge undeva cu o femeie tânără şi atrăgătoare fără să-i spună soţiei, chiar dacă e ceva cu totul inocent. Dar nu era niciun cunoscut în cafenea.

Chelneriţa, o fată timidă cu ochi expresivi şi trăsături indiene, aştepta să ne ia comanda.

— Iau şi eu ce luaţi dumneavoastră, a spus Yolanda.
— Două beri.
— Plătesc eu.
— Nu.
— Tocmai mi-aţi explicat acum o oră că nu aveţi bani, m-a tachinat. Flirta cu mine, dar fără un scop ascuns. Am simţit un val de afecţiune pentru ea.

Studiam cafeneaua de la masa noastră din colţ. Oamenii se băteau pe umăr, se lăsau cu scaunele pe spate, în timp ce primeau şi digerau vestea penei de curent. Era ciudat ca Miraflores să fi devenit farul luminos al unui oraş orb. Pentru prima dată am realizat cu surprindere că Haiti era o cafenea frumoasă.

Am simţit o durere ascuţită la mână. Yolanda îmi cerceta degetele.
— V-aţi rănit. Probabil mă zgâriasem când scosesem cuburile de gheaţă din tăviţă.
— Cum e braţul? am întrebat.

Şi-a ridicat mâneca stângă.
— Arăt ca o nebună cu şervetul ăsta de bucătărie, dar nu simt aproape nimic — sincer.

Pe faţă i se citea uşurarea de a se afla din nou în lumină. Toate gesturile ei erau subliniate de spontaneitatea unui zâmbet inconştient.
— Îmi cer scuze pentru atacul de panică. Dar nu-mi place întunericul.
— Există o cauză anume?
— E nevoie de o cauză?
— Probabil că nu.
— Niciodată n-am putut dormi fără o lampă aprinsă în casă. De aceea sunt atât de uşurată că aţi fost lângă mine astă-seară.

— Îmi pare bine că v-am putut fi de folos, am spus.

— Când s-a luat curentul data trecută, exersam şi mi-am pierdut echilibrul. Nu m-am mai putut vedea în oglindă, în jurul meu totul a început să mă deruteze şi am aterizat în fund.

— Nu aveţi pe nimeni la care să apelaţi?

— Dar ce speră să realizeze, zău aşa? a cloncănit o voce de la o masă din spatele nostru. O femeie cu ochelari de soare şi păr întins cu placa, foarte blond, vorbea cu o alta, cu ochi bulbucaţi, fardaţi cu exagerat de mult tuş de gene.

— Dar nu au şi ei pe undeva dreptate, săracii? a răspuns însoţitoarea ei.

Yolanda s-a întors spre blonda care tocmai îşi lua ochelarii de pe nas. S-a admirat în lentilă, a şters o pată de grăsime şi i-a instalat la loc, pe nasul mare.

Din spatele ochelarilor, blonda o cântărea din priviri pe Yolanda. Nimic nu se compară cu expresia unei femei urâte care o studiază pe o femeie atrăgătoare. Plină de regret, blonda a spus:

— Poate-l răpesc pe Maimée.

Yolanda s-a aplecat cu un aer confidenţial spre mine. Voia să-mi spună ceva, când s-a auzit o voce de femeie, care dorea în mod evident să fie auzită.

— Ştii, eu am simpatizat întotdeauna, în adâncul sufletului meu, cu comuniştii.

Nu ne-am putut abţine. Am izbucnit amândoi în râs.

Rejas se uita la Dyer. Părea să fi uitat unde se află. Într-un restaurant gol, la masă nu cu o balerină, ci cu un pretins istoric.

Un corn de ceaţă l-a făcut să se uite la ceas. Dyer a observat cu câtă uşurare i-a spus că trebuie să plece. Un-

deva, în noaptea aceea, într-o casă pe care Dyer nu o va vizita niciodată, Rejas trebuia să îngrijească o altă femeie din viaţa lui.

— Emilio!

Rejas ceruse nota şi strângea acum, într-o linie, firimituri de pâine cu dosul palmei. S-a întins brusc peste masă şi a luat cuţitul de pe farfuria lui Dyer. Îl ţinea cu două degete de mâner, suspendat deasupra mesei, cu lama în jos.

— În cât timp credeţi că se îneacă un şobolan?

Pe Dyer l-a surprins întrebarea.

— Poate într-o jumătate de oră? a presupus.

— E o poveste pe care am aflat-o de la Ezequiel, a spus Rejas. Încerca să-mi explice puterea de voinţă pe care el era în stare să o insufle oamenilor din poporul nostru. Dar se potriveşte tuturor oamenilor.

— Deci în cât timp?

— Ezequiel spunea că dacă arunci un şobolan într-un butoi cu apă, va înota aproximativ cincisprezece minute, iar după cincisprezece minute, se va îneca. Rejas a dat drumul cuţitului, care a căzut zăngănind pe masă. Avea privirea înceţoşată de disperare.

— Dar dacă, după cincisprezece minute, îl tragi de coadă afară şi îl scuturi bine, ca să poată respira din nou, şi îl arunci apoi la loc în apă... Se uita la lama mată a cuţitului. L-a apucat din nou de mâner şi i-a dat drumul pe masă. Zgomotul a reverberat în local. Dyer l-a văzut pe Emilio, care-şi făcea de lucru la casă, întorcându-se cu o tresărire spre ei.

— Cât timp credeţi că poate înota după aceea?

— Nu ştiu.

Rejas s-a lăsat pe spate, fără să lase din ochi cuţitul.

Dyer îşi aţintise şi el privirea asupra cuţitului.

— Poate o jumătate de oră, a presupus.

— Două zile.

— Două zile?

Rejas a luat nota din mâinile lui Emilio şi a numărat banii.

— Trebuie să mă întorc la sora mea.

Colonelul se ridicase în picioare, însă Dyer continua să şadă, imaginându-şi animalul care se zbate în apă.

— E grav?

— E în comă. Mă rog, uneori îşi revine, apoi cade din nou.

Dyer nu-şi dăduse seama până atunci cât de gravă era boala surorii. Se gândise la o toxiinfecţie. De aceea îşi petrecuse Rejas toate serile stând de vorbă cu el — ca să-şi distragă atenţia de la boala surorii lui?

— Dar există o speranţă, nu-i aşa, să-şi revină?

— O speranţă? La asta se reduce totul.

Rejas nu se referea la sora lui.

9

Când a intrat Dyer în restaurant, a doua zi, Rejas nu sosise încă.

A trecut o jumătate de oră. Nici urmă de colonel. La opt, Dyer a comandat, fără tragere de inimă, peştele la grătar al lui Emilio.

Fusese o zi foarte caldă. După ce-şi notase povestea poliţistului într-un carnet galben, cu spirală, dormise până târziu şi se mai odihnise şi după-amiaza îndelung, în timpul siestei. O briză uşoară pătrundea acum pe fereastră.

Dyer a întors o pagină, cu urechea ciulită la eventuali paşi. De afară se auzeau bătăile nepăsătoare ale muzicii din fortăreaţă şi strigătele păunilor din cuştile pieţei de păsări. Încerca să citească, dar nu se putea concentra. S-a uitat la ceas. Opt şi jumătate. Niciodată nu întârziase atât de mult. Oare aflase Rejas cine era el de fapt sau se răzgândise brusc, fără niciun motiv şi renunţase să-şi mai spună povestea unui străin?

Dyer nu-l întrebase pe Rejas de ce se hotărâse să-i vorbească atât de deschis. Era nepotul lui Vivien, asta era, desigur, în favoarea lui. În afară de asta, nu-i un lucru

neobişnuit să-ţi spui secretele unei persoane străine şi era de la sine înţeleasă o anumită simpatie reciprocă. Erau de aceeaşi vârstă, amândoi la mare distanţă de casă. Apoi, nu era şi el, ca Rejas, pe punctul de a fi înlăturat sau folosit într-un mod greşit? Dar să-şi atingă ţinta din pură întâmplare...

Dar nu tocmai dorinţa de a nimeri ţinta te face până la urmă să o ratezi, se întreba Dyer. Dacă îţi doreşti ceva nespus de mult nu te alegi în final cu nimic. În schimb, dacă nu te cramponezi de obiectul dorit, sfârşeşti cumva, în mod ciudat, prin a-l obţine. Şi apoi era şi el un fel de ţintă, nu-i aşa? Era unul dintre puţinii oameni din lume, pe interesul căruia Rejas se putea baza. Dintre compatrioţii lui, mulţi — poate până şi sora lui — nu dădeau doi bani pe el. Pe când Dyer îl înţelegea. Nu încercase el, iniţial, să-l găsească pe Rejas? Nu aleseseră amândoi acelaşi restaurant, în care să citească — amândoi — aceeaşi carte? De aceea, de îndată ce Rejas îşi începuse povestea, Dyer îşi înăbuşise rapid orice suspiciune cu privire la motivele poliţistului. Se gândise simplu: asta e povestea pe care o aştept încă de la începutul carierei mele.

Trecuse de ora nouă când a auzit clic-clic-clic pe treptele din piatră, iar şiragurile perdelei de mărgele s-au dat la o parte. Rejas s-a aşezat la masă, cerându-şi scuze. Vorbise cu medicul la telefon despre analizele surorii. Cu farfuria în faţă, a continuat să vorbească despre boala ei, învăluindu-l treptat şi pe Dyer în nefericirea lui.

Cu două luni în urmă, sora lui Rejas fusese nevoită să rămână peste noapte, din cauza unei furtuni, pe o insulă din largul oraşului Pará. La unul dintre chioşcurile

din port mâncase carne de porc, care nu fusese suficient de bine prăjită. La scurt timp, devenise letargică şi începuse să aibă dureri de cap, în special în spatele ochiului drept. Soţul ei o găsise într-o zi delirând despre melci. Simptomele — stări de vomă, greaţă, confuzie — erau caracteristice cisticercozei. Când crizele deveniseră mai frecvente, cumnatul îl chemase pe Rejas la ei. Sora lui avea treizeci şi şapte de ani şi se afla, probabil, în pragul morţii.

În ultimele trei săptămâni, cei doi bărbaţi vegheaseră cu rândul la căpătâiul ei. Rejas în timpul zilei, cumnatul lui în timpul nopţii. Nivelul ei de conştienţă se modifica de la oră la oră. Uneori, era liniştită, în clipa următoare putea fi agitată şi confuză. După ce-şi lua medicamentele, îi tremurau mâinile şi picioarele. Avea deseori halucinaţii.

Cine face cafea acolo?

De ce se dă Agustín cu atâta apă de colonie?

Îi plăcea gândacul pe care-l găsise la râu?

— Credea că sunt tata. În copilărie, îi aducea mereu în bibliotecă broaşte şi melci.

Rejas îşi petrecea dimineţile aşezat într-un scaun de răchită, citindu-i cu voce tare din cărţile tatălui lor. Ea asculta apatică, rezemată de perne, cu un deget în gură. După-amiezile alunga muştele de la gura ei şi îi ştergea firişoarele de transpiraţie din colţurile ochilor. La ora şase, când se-ntorcea acasă soţul, Rejas putea părăsi camera. Ieşea foarte încet, pentru ca ea să nu audă scârţâitul scaunului de răchită. În spaţiul acela îngust, ar fi avut efectul unui ţipăt. Odată se trezise şi insistase să plece cu el. Îngenunchease în faţa unui sertar, scormonind după rochia ei preferată de catifea neagră. „Aşteaptă,

Agustín, aşteaptă s-o găsesc. O să ne distrăm atât de bine."

Văzând că starea pacientei se înrăutăţeşte, medicul recomandase o puncţie lombară. Halucinaţiile puteau fi un indiciu că medicamentele reuşesc să elimine paraziţii. Dar puteau însemna, la fel de bine, că boala era incurabilă. Răspunsul putea fi găsit în lichidul spinal. Cu acordul celor doi bărbaţi, o întinsese pe partea stângă, adunată ca un bebeluş, şi îi introdusese un ac lung în spate. Lichidul fusese trimis pentru analiză la Rio. Asta fusese cu o săptămână în urmă. Încă nu primiseră rezultatul.

— Crezi că eşti un om în toată firea, a spus Rejas. Apoi îţi vezi sora bolnavă şi se comportă de parcă ar avea iarăşi zece ani. Dar există oameni care rămân mereu copii. E singura perioadă din viaţă care-i interesează şi se poartă cu toţi cei pe care-i întâlnesc de parcă ar avea zece ani. Aşa era Yolanda. Uneori părea mai matură decât vârsta ei reală, alteori era copilăroasă — cum sunt de obicei balerinele care au trăit mai mult singure.

Şi mai există oameni ca mine, care nu se mai gândesc la copilărie. Un lucru obişnuit în munţi. După ce mor părinţii, cei care au plecat din sate nu se mai întorc. Eu nu mai fusesem decât o singură dată în La Posta, de când plecasem — în vacanţa de vară de după absolvire, cu Sylvina, pentru două săptămâni. Ferma noastră fusese confiscată de armată şi nu mai aveam la ce să mă întorc. Nu cercetasem influenţa lui Ezequiel în valea noastră, pentru că întotdeauna te gândeşti că la tine acasă nu se pot întâmpla lucruri atât de grave. Dar Yolanda îmi amintise de muntele Ausangate.

Am rămas treaz în noaptea aceea, readucându-mi în memorie satul, prietenii mei, rimele pe care le spuneam

când săream coarda, plantaţia noastră de cafea. Atunci am aflat de soarta preotului nostru.

Căuta ceva în buzunarul de la pantaloni.

— Spuneţi-mi, mătuşa dumneavoastră l-a pomenit vreodată pe părintele Ramón? Se poate să fi colaborat la proiectul orfelinatului.

— Ramón? Nu-mi amintesc.

— Eu am fost unul dintre băieţii de altar. Am fost trei: eu, Nemecio şi Santiago, preferatul lui.

Dyer fusese atât de bucuros să-l revadă pe Rejas, încât pentru o vreme nu-i păsase despre ce vorbea poliţistul. Acum era nerăbdător să-şi continue istorisirea.

— Ieri mi-aţi povestit despre Yolanda.

Rejas, care căuta acum ceva în celălalt buzunar al pantalonilor, l-a ignorat.

— Era un bărbat în vârstă. Şi nu era un simplu preot, înţelegeţi? Era un preot pe care-l iubeam. E o poveste cumplită. Dar el m-a condus, până la urmă, la Ezequiel.

Găsise ce căutase.

— Voiam să vă arăt asta. E importantă.

Era o scrisoare par avion, pe hârtie atât de subţire, încât literele albastre se întrezăreau ca nişte vene.

— Ultima veste de la el a fost scrisoarea din Portugalia.

Rejas aştepta să termine Dyer de citit. Era un scris mare, ordonat.

> Îţi aminteşti că speram ca, într-o bună zi, să-mi fie dat să vizitez Sanctuarul Fecioarei Maria din Fatima? Rugăciunile mele au fost auzite. Am avut norocul să însoţesc, ca ghid, un grup de optsprezece pelerini din dioceza noastră.

Preotul, care — din câte înţelegea Dyer — nu părăsise niciodată La Posta, era fascinat de aeroport, de mâncarea din avion, de schimbarea fusului orar în timpul zborului.

Cinci ore pierdute din Duminica Floriilor! Unde s-au dus? Crezi că a fost un păcat să nu fiu în biserică?

Mâncarea era bună, dar ciudată în Portugalia.

Un fel de mâncare cu carne de porc şi scoici... În drum spre sanctuar, am luat autobuzul spre Coimbra, unde am vizitat biblioteca. Numai aur! Tatăl tău ar fi fost încântat.

Sanctuarul Fecioarei Maria depăşise toate aşteptările preotului.

Am mers în genunchi tot drumul, la fel de repede cum aş fi mers în picioare. Nu-ţi poţi imagina sacralitatea acestui loc. Prezenţa Fecioarei este vizibilă. M-am rugat pentru tine şi sora ta. Şi pentru satul nostru. În momentul de faţă, lucrurile nu merg foarte bine, Agustín. A trebuit să trimit cinci copii la orfelinatul din capitală. Vei înţelege de ce mesajul de pace al Fecioarei ne este mai trebuincios decât oricând. M-am rugat toată noaptea — şi am simţit că sunt auzit.

De la scrisoarea din Portugalia, n-am mai primit nici o veste de la părintele Ramón. Apoi, cam la o săptămână de la întâlnirea cu Yolanda, Sucre mi-a dat o tăietură dintr-un ziar.

— La Posta? Nu e satul dumneavoastră natal, şefu'?
— De ce? Ce s-a-ntâmplat?
— L-au ucis pe preot.

Articolul, vechi de trei săptămâni, relata că Ramón fusese executat de o grupare maoistă, pentru că „participase la contraofensiva forţelor guvernamentale şi ale armatei".

Am aflat detaliile mai târziu. Erau oribile.

L-au aşteptat pe Terasa Lacrimilor, care acum e o pistă de aterizare. În fiecare sâmbătă mergea acolo, compunând în gând predica pe care avea s-o transmită prin staţia radio a satului nostru. I-au smuls pălăria, bastonul şi mica Biblie cu margini aurite, pe care o avea mereu la el — un cadou de la tatăl meu. L-au împins în genunchi, cu mâinile legate la spate. O femeie a îngenuncheat în faţa lui. Căuta în Biblie pasajul corespunzător.

— Citeşte cu voce tare, i-a ordonat.

Era un fragment din *Cartea lui Iov*. A început să citească. Glasul lui era celebru. A rostit cuvintele cu siguranţă aşa, de parcă ar fi fost pătruns de adevărul lor emoţional.

— Suflarea lui aprinde cărbunii şi gura lui aruncă flăcări. Tăria lui stă în grumaz şi înaintea lui sare groaza.

Femeia a rupt pagina, a mototolit-o şi i-a vârât-o în gură.

— Mănâncă.
— Cum adică?
— Mănâncă!

Mi-l imaginez depărtând buzele.

— Înghite.

Îl văd silindu-se să-nghită, iar femeia, cu o grimasă înfricoşătoare, rupe prima pagină din Geneza şi îi spune:

— La început, Dumnezeu a făcut cerurile şi pământul... O mototoleşte şi pe aceasta şi i-o ţine la gură. Îl văd silindu-se să transforme hârtia în cuminecătură. Îmi amintesc că Biblia avea şase sute douăzeci şi şapte de pagini.

După ce a leşinat, l-au înjunghiat de mai multe ori. I-au scos intestinele şi i-au umplut stomacul cu restul Bibliei — care fusese concepută ca instrument propagandistic, după cum spunea biletul găsit în pălăria lui.

La sfârşit, i-au maltratat faţa. Cei care l-au găsit nu şi-au putut da seama dacă era bărbat sau femeie. Când victima are chipul mutilat în asemenea hal, un lucru e sigur: îl cunoştea pe asasin.

Părintele Ramón o botezase pe femeia care l-a ucis.

Tatăl meu, un bărbat timid, care avea puţini prieteni apropiaţi, credea că unul dintre motivele pentru care iubim o persoană este transformarea care se petrece cu noi atunci când ne aflăm în prezenţa ei. Când persoana aceasta moare, noi nu mai putem fi niciodată la fel. Iar doliul îl purtăm, de fapt, pentru cei care nu mai putem fi. Când am citit articolul despre moartea părintelui Ramón, nu aveam de gând să mă întorc la La Posta. Dar trebuia să vorbesc cu cei care îl cunoscuseră.

Cei trei băieţi de altar se despărţiseră. Ultima veste despre Nemecio era că devenise profesor în Cajamarca. Santiago se înscrisese la seminarul teologic. Dar nu mai ştiam unde se aflau acum.

Veţi vedea că părintele Ramón vorbeşte în scrisoarea lui despre câţiva dintre pelerini. Printre ei se afla şi mama lui Santiago.

Rejas aştepta să găsească Dyer paragraful. Deşi jurnalistul era uimit de insistenţa lui Rejas ca el să cunoască toate detaliile scrisorii, a recitit rândurile.

> Sentimentele mele pentru Leticia Solano vor fi întotdeauna marcate de cea mai mare tandreţe, dar mă voi simţi uşurat când ne vom despărţi. Ea şi-ar dori ca sentimentele ei faţă de mine să atingă un nivel de intimitate superior, dar cred că de vină e vederea ei slăbită. Ne ştim de multă vreme — de aproape o viaţă! — şi ea îmi caută cu atâta posesivitate compania, încât am avut o dată sau de două ori discuţii cu ceilalţi membri ai grupului nostru. De când a plecat din sat — locuieşte undeva în Belgrano: e în apropierea ta? — am auzit că se poartă şi mai ciudat. Nu ştiu dacă motivul neliniştii ei e Santiago. Se poate să fi avut un conflict. Îţi mai vezi prietenul uneori? Am pierdut orice contact cu el de când a părăsit seminarul. Mă îndurerează că nu a avut suficientă încredere în mine, pentru a-mi împărtăşi îndoielile lui. I-aş fi spus ce mi-a spus şi mie episcopul când am început să mă gândesc şi eu la acelaşi lucru: poate că Dumnezeu nu există, dar oamenii care cred în El trăiesc, de obicei, mai bine.

Am găsit două persoane cu numele Solano în cartierul Belgrano, iar una avea iniţiala L. Compania de telefonie mi-a spus că fusese deconectată, pentru că nu-şi achitase facturile.

Într-o seară, m-am luat după o pisică portocalie, printre bălţile de pe o alee, în căutarea casei lui Solano L.

Cioc, cioc s-a auzit ecoul bătăilor mele în poarta prăpădită. Pisica a ţâşnit pe sub ea. În spatele zidului, se usca

un smochin, pe care nu părea să-l ude nimeni. Curând, s-a deschis huruind un oblon. Un ghiveci cu o azalee albă a fost dat la o parte şi, parţial ascuns în spatele unui şir de rufe, şi-a făcut apariţia la pervaz capul unei femei în vârstă.

— Da? Se uita în jos, printr-o pereche de ciorapi negri.

M-am dat un pas înapoi.

— E Agustín. Agustín Rejas.

Şi-a legănat capul.

— Cine?

— Prietenul lui Santiago. Am venit să vorbim despre părintele Ramón.

— Ce vrea?

Vocea ei părea îngrijorată, faţa pierdută între flori.

— Pot să intru?

Capul s-a retras. Pisica mă studia de pe pragul uşii. De ce le plac atât de mult pisicile oamenilor care au început să se năruie?

Am auzit un târşâit de picioare şi un scrâşnet metalic. O voce mârâită îşi amintea:

— Rejas, Rejas. Plantaţia de cafea.

Ne-am aşezat în bucătăria jegoasă de la etaj, unde m-a avertizat:

— Nu-ţi pot oferi nimic. N-am cafea.

Faţa şi pieptul i se aplatizaseră şi nu mai vedea bine. Un băiat din vecini îi făcea cumpărăturile. În ziua aceea, nu trecuse încă pe la ea. Se gândea la părintele Ramón, dar era prea mândră să întrebe.

— Aş vrea să iau legătura cu Santiago, am spus.

Ceva a tresărit pe faţa ei.

— Cu Santiago? De ce cu Santiago?

— Am fost colegi de şcoală.

— În Pachuca?

— Nu, înainte. În La Posta.

— Cum de nu ne-am cunoscut? Se prefăcea că mă vede. Ochii ei, care făcuseră cândva ravagii în valea noastră şi chiar mai departe, aveau acum o privire împăienjenită. De ce nu te-a adus niciodată la hotel?

— M-a adus. Dar nu eraţi acolo. Îşi părăsise hotelul, soţul şi copilul pentru un alcoolic, care pretindea că e un plantator înstărit de bumbac. Toţi ştiuseră adevărul — în afară de Santiago.

Am spus:

— Am fost băieţi de altar, slujeam la mesă.

Mi-am amintit cum mergeam cu Santiago spre biserică. În iarba îngălbenită păşteau cai. Un ied tremura. Santiago voia să devină preot. Semăna foarte bine cu mama lui.

— Eu cântam la fluier şi el cu vocea.

Santiago avea cea mai bună voce din sat. Mi-am amintit cum îl încuraja preotul, care era complet afon, să urce în pupitrul cu vultur; deasupra aripilor se iţea chipul neliniştit al prietenului meu, parcă ar fi zburat atârnat de un condor.

— Nu mai cântă.

— De ce?

— Din acelaşi motiv pentru care nu s-a mai făcut nici preot, a spus cu amărăciune. Îi plăcea mai mult să vorbească, nu-i aşa?

— Despre ce?

— Nume străine. Numai prostii.

— Ce fel de nume străine?

— De ce te interesează? De ce ţi-aş spune ţie?

Am moştenit asta de la tatăl meu. Dacă mi se pune o întrebare directă, spun adevărul.

— Lucrez la ATP.

— La poliţie? A împins pisica la o parte. Privirea ei orbită de cataractă s-a furişat peste masă spre mine. Paco mi-a spus că i-au găsit pe actorii ăia pe care i-aţi împuşcat.

Găsiseră nişte oase sub scaunele unui cinematograf pe care universitatea îl restaura, pentru a-l transforma în centru cultural.

— Noi n-am avut nimic de-a face cu ei.

— Atunci, armata. E vreo diferenţă?

— Nu există dovezi.

— Ce-i cu voi toţi de vă purtaţi aşa?

— Nu ştiu.

— De ce vrei să iei legătura cu prietenul tău din copilărie? A spus ultimele cuvinte pe un ton sarcastic.

— Vreau să vorbesc cu el despre părintele Ramón.

— Asta au spus şi ceilalţi.

— Cine a spus?

— Cei doi bărbaţi care au venit să-l caute.

— Cine erau?

— Nişte prieteni de la universitate. Au spus că au nevoie de Santiago.

— Când au venit?

— Acum două, trei săptămâni. A ridicat capul. De ce vrea toată lumea să vorbească despre părintele Ramón?

— Ce voiau să afle?

Pisica se furişase înapoi.

— Predicile lui...

— Nu le plăcea ce spune în predici?

Şi-a încrucişat braţele.

— Le-am spus să se care.

— Le-aţi spus unde e Santiago?

— Habar n-am unde e Santiago.
— E adevărat?
— De ce ţi-aş spune ţie?
— Atunci nu-i adevărat.
— Îmi scrie. Îmi trimite bani.
— Ce scrie?
— Nu ştiu, a repetat, fără să reuşească să-şi stoarcă o lacrimă. Băiatul care-mi face cumpărăturile nu ştie să citească.
— Nu aţi păstrat scrisorile?
— Dă-mi aia.

I-am dat geanta din imitaţie de piele care atârna de speteaza scaunului. Şi-a făcut de lucru cu încuietoarea, a pipăit înăuntru şi a scos un plic.

Fusese ştampilată cu două luni în urmă, în La Posta.

M-a întrebat:

— Spune-mi, ce scrie?

Am despăturit scrisoarea. Era o pagină albă, folosită pentru a înveli banii, ca să nu se vadă prin plic.

— Vă transmite toată dragostea lui, spune că totul e în regulă şi o să vă scrie din nou curând.

A schiţat un zâmbet.

— Nu s-a schimbat, Santiago.

A întors capul spre perete. Termometrul era un suvenir de la Sanctuarul din Fatima. Şi-a muşcat buza.

— Spune-mi, mi-a cerut cu ceva mai multă voioşie, ce mai face părintele Ramón?

I-am cerut generalului permisiunea de a pleca din capitală pentru două săptămâni. M-a refuzat. Fructiera de pe biroul lui conţinea un morman de portocale, parc-ar fi strâns provizii pentru un asediu.

— Ascultă-mă, motanule, lucrurile au luat-o razna. Calderón se investise cu puteri absolute. Totul trecea întâi pe la Lache. Nu cred că mă-nşel în privinţa generalului Lache. Actorii din trupa Arguedas n-au fost decât începutul. A adoptat soluţia franceză — iar francezii n-au mai câştigat niciun război din 1812 încoace. E esenţial să rămâi aici.

Nu m-am dat bătut.

— E esenţial să mă duc în La Posta, domnule.

— De ce? S-a ridicat în picioare şi se uita nesigur pe hartă.

— Ezequiel a încercat să ia legătura cu un prieten de-al meu.

— Şi?

— Prietenul acesta s-ar putea să fie implicat.

Îmi dădusem seama, stând în bucătăria Leticiei. De atâta timp îl căutam pe Ezequiel şi tot timpul îl căutasem acolo unde nu putea fi.

10

În dimineaţa în care am plecat spre La Posta, Laura s-a strecurat în dormitorul nostru. Era supărată. Copiii se aşteaptă ca adulţii să-şi ţină promisiunile.

— Uită-te la mine. O priveam prin obiectivul aparatului de fotografiat. Am să fac o mulţime de poze pentru tine.

S-a bosumflat.

— Îţi aduc un fluier — ca acela la care am cântat şi eu cândva. Îţi promit.

Nu a scos niciun cuvânt.

— Armata a declarat stare de necesitate în regiune, Laura.

Parcă pentru a-mi demonstra că e într-adevăr copilul pe care îl consideram a fi, s-a închis în camera ei şi a-nceput să-i cânte cu voce tare pisicii.

Sylvina m-a dus cu maşina la aeroport. O linişte neobişnuită se abătuse asupra ei şi asupra oraşului pe care-l traversam. Când trăieşti zi de zi înconjurat de violenţă, ajungi să te obişnuieşti cu ea. După un atentat cu o maşină-capcană, oamenii continuă să facă jogging, ocolesc doar cadavrele. Continuă să joace tenis. Un văr de-al

Sylvinei îşi cumpărase la mâna a doua o ambulanţă, pentru a-şi transporta prietenii la petreceri, în pofida interdicţiei de circulaţie. Până şi pericolele nasc rutină.

Când treceam pe lângă piaţa incaşă, Sylvina mi-a spus:

— Agustín, am găsit o cale de a câştiga bani.

Discutase cu Marco despre problemele noastre. Ştia că am să mă înfurii, de aceea aşteptase acest moment pentru a vorbi cu mine. Lucrurile stăteau în felul următor: Marco elaborase un plan infailibil, datorită căruia aveam să devenim milionari. Din explicaţiile ei vagi, am înţeles că soluţia lui Marco — în care, curând, avea să-şi pună toate speranţele — era ca Sylvina să vândă prietenelor ei anumite produse cosmetice şi să le convingă să facă şi ele la rândul lor acelaşi lucru, pentru ca ea să primească procente din vânzările lor.

— Dacă vei convinge pe cineva să lucreze pentru tine, primeşti zece la sută din tot ce vinde, deci dacă vinde de cincizeci de dolari, tu primeşti cinci dolari şi dacă persoana respectivă găseşte, la rândul ei, alte două persoane care să lucreze pentru ea, ajungi în final în vârful piramidei. E un plan care nu poate da greş. La mijloc era şi un Cadillac mov, pe care Sylvina l-a reamintit când a oprit motorul la punctul de control.

— Marco e obsedat de idee. Chiar pe strada lui locuiesc două femei care au ajuns milionare.

Ne-am sărutat prin geamul maşinii.

— Ştii că e destul de greu să găseşti un telefon în munţi, am spus. Dar am să încerc să te sun.

— Marco o să-mi trimită oricum nişte mostre.

Am zburat cu un avion militar până la Cajamarca, de unde am prins un camion care mergea în nord.

Şoferul era un bărbat scund şi rotofei, cu o frunte proeminentă şi ochi imenşi, care priveau mereu ofensaţi. Am pornit spre munţi seara, împroşcând noroi, în timp ce farurile orbitoare străpungeau ropotele ploii.

Urcam deja de trei ore când a dat lovitura Ezequiel. Ne apropiam de un defileu, iar şoferul îmi povestea despre familia lui, ucisă de poliţie. Şedeam oripilat şi urmăream cum se împinge în lumina farurilor un văl de ceaţă.

Spunea că-l cunoaşte pe poliţistul care îi omorâse, îi ştia numele şi porecla, ştia unde locuieşte. De când soţia şi fiicele lui fuseseră găsite pe o păşune strangulate cu un cordon kaki, nu era noapte în care să nu treacă prin faţa casei poliţistului cu maşina, cincizeci de metri încolo, cincizeci de metri încoace. Încolo şi-ncoace. Încolo şi-ncoace. Încolo şi-ncoace. Până în zori. A ridicat o mână grasă de pe volan şi mi-a pus un deget la tâmplă.

— Bum! a şoptit.

— Ai grijă! Farurile au scos la iveală o baricadă ridicată din pietre în mijlocul noroiului.

A frânat brusc, camionul a derapat în direcţia versantului şi s-a oprit cu zguduieli într-un dâmb. Curând, a oprit în spatele nostru o maşină, apoi încă una, până când şase perechi de faruri luminau curba.

A lovit cu palma în volan.

— Ce dracu mai înseamnă şi asta?

Era ora zece. Ceaţa cobora.

Apoi s-au materializat din pâclă patru figuri umane, trecând printre bolovani, legânând în mâini lanterne puternice, înaintând prin ploaie.

Şoferul s-a aplecat pe geam şi a zbierat:

— Lăsaţi-ne să trecem.

— Ţine-ţi gura. Era un băiat care vorbea printr-o mască de lână. Mâinile înmănuşate ţineau ceva ce în lumina aceea părea o armă, dar putea fi şi un băţ. Vorbea calm.

— Stinge luminile şi aşteaptă în cabină. S-a auzit un lipăit. Băiatul a trecut pe lângă şirul de maşini, flancat de cei trei tovarăşi ai lui.

Şoferul a stins luminile şi s-a lăsat pe spate în scaun.

Eu am spus şoptit:

— Dacă ne cer să coborâm, ne împuşcă.

Nu eram înarmat, dar în gheata dreaptă ascunsesem un permis militar şi legitimaţia de poliţist. Dacă le-ar fi găsit, ar fi fost neîndurători. Faţă de mine, dar şi faţă de şofer.

O umbră, apoi un ciocănit în geam. O rază de lumină mi-a căzut pe faţă. Portiera s-a deschis şi, o clipă mai târziu, prima gură de aer rece de munte mi-a îngheţat plămânii.

— Scoateţi banii. Repede. Lumina ne orbea în timp ce ne căutam portofelele. O mână le-a apucat, iar lanterna s-a fixat pe picioarele mele.

— Geanta. Dă-o-ncoace.

O mână într-o mănuşă lungă şi udă, portocalie, a desfăcut fermoarul şi s-a vârât înăuntru. A ieşit la suprafaţă, ţinând vechea mea Leica: unul dintre puţinele lucruri frumoase pe care le moştenisem de la tata. Pe film erau poze cu Laura şi Sylvina în Paracas: stând în valuri, aruncând chipsuri leilor-de-mare, arătându-mi o broască-ţestoasă pe plajă. Ulterior, aveam să regret furtul acelor imagini fericite, chiar mai mult decât am regretat în clipa aceea.

— Îmi puteam permite să contribui la revoluţie, mi-a aruncat băiatul printre dinţi.

Aparatul valora mai mult decât câştiga el într-un an.

A sărit de pe prag şi a luat-o la fugă, lăsându-mă pe mine să închid portiera. Lângă mine, şoferul a dat afară aerul din plămâni. Un băiat de doisprezece ani cu o armă în mână oferă o privelişte înfricoşătoare. Apoi, brusc neliniştit, s-a răsucit în scaun.

— Hei, a şoptit, ce-i asta? Camionul a scârţâit pe şasiu şi am auzit cum alunecau lăzile grele din remorcă.

Îi descărcau legumele. Cu mâna cu care imitase un pistol şi-a acoperit ochii şi a-nceput să plângă.

După cinci minute, băieţii au trecut iarăşi pe lângă noi, fără să ne arunce o privire. Au ajuns în dreptul pietrelor şi şi-au stins lanternele; slabi ca nişte umbre, îmbrăcaţi în blugi, au coborât dealul şi au dispărut.

Era o tăcere înfiorătoare. Am aşteptat şi am aşteptat, liniştea picura în jurul nostru. La maşina din spatele nostru s-au aprins în cele din urmă luminile de staţionare, iar după un timp s-a auzit un glas tensionat:

— Să riscăm?

Doi bărbaţi s-au aplecat deasupra bolovanilor şi au început să-i ridice. Ne-am dat şi noi jos, să-i ajutăm. N-am schimbat niciun cuvânt. Ne-am suit în cabină, toţi au pornit motoarele şi ne-am urnit din loc.

***

După două zile, am ajuns în valea în care mă născusem. Furaseră plăcuţele, dar ştiam unde mă aflam.

Am bătut în acoperişul cabinei. Camioneta a încetinit şi am sărit de pe platformă.

În aer plutea un miros înţepător, a pământ jilav şi scoarţa arbuştilor de catuaba. Ţânţari umflaţi de la ploa-

ie dansau deasupra bălţilor în care se reflectau câmpuri terasate de porumb şi cactuşi.

M-am oprit pe deal, de unde cobora drumeagul spre La Posta. Dedesubt, era satul, pe marginea unei văi din preajma izvoarelor Amazonului. Vedeam cupola albă a bisericii, podul de fier şi firul îngust al drumului ce şerpuia spre văile aflate dincolo de sat. Ducea la ferma noastră, dar casa era ascunsă în spatele unui dâmb abrupt.

Ştiţi cum te simţi când îţi vezi numele tipărit? Acelaşi şoc al recunoaşterii l-am trăit şi eu. M-a învăluit nostalgia, iar peisajul a început să vibreze şi am coborât drumeagul de parcă nimic din viaţa mea de până atunci nu se întâmplase. Peisajul era acelaşi — prin urmare, nimic nu se schimbase.

La intrarea în sat am auzit un strigăt. De după colţ a, apărut un băiat care biciuia un măgar cu o fâşie de cauciuc. Când i-au căzut privirile pe geanta mea, a coborât din câteva sărituri panta, fără să se uite înapoi. Măgarul m-a ignorat şi şi-a înfundat buzele răsfrânte în iarba de la marginea drumului.

Eram prea emoţionat pentru a mă simţi jignit. Am continuat să cobor, până când am ajuns pe strada principală. Era ora unsprezece dimineaţa şi am fost şocat de ceea ce nu am văzut.

Mă aşteptasem să văd trotuarele pline de femei de la fermele de jos. În fiecare dimineaţă şedeau turceşte în spatele piramidelor de frunze de coca şi făină de manioc. Când aveam aceeaşi vârstă ca băiatul cu măgarul, le admiram fascinat mâinile, care se strecurau de sub şaluri în culori imposibile, pentru a umple un pahar cu chicha[10]

[10] Băutură alcoolică din regiunea Anzilor, asemănătoare berii, obţinută din porumb fermentat.

roşiatică, a întoarce o bucată de carne dulce mirositoare de alpaca sau a oferi un purceluş de Guineea fript, cu botul plin de dinţişori carbonizaţi.

În dimineaţa aceea, strada noroioasă era pustie, cu excepţia a trei fiinţe care se îndepărtau grăbite. Am inspirat adânc. Până şi aerul părea alterat.

În Plaza de Armas se ridicau aburi care, bolborosind dintr-un canal fără capac, pluteau deasupra unui gard viu sărăcăcios şi mânjeau genunchii unei statui. Îmi aminteam duminicile în care tinere femei cu priviri jinduitoare pierdeau vremea în faţa orchestrei noastre, făcând ochi dulci muzicanţilor. Părinţii împingeau cărucioare de copii pe pavaj, în direcţia altor părinţi. Băncile icneau sub povara bătrânilor scrutători, ale căror picioare băteau ritmul unor melodii prost cântate. În dimineaţa aceea, la fântâna din piaţă erau două fete. Îngenunchează în dreptul robinetului şi se stropeau cu apă. Fetele lui José? Aveau părul negru şi creţ al măcelarului. Când m-au zărit, au luat-o la fugă printre arbuştii decorativi, acum golaşi, spre o casă din spate.

Pe soclu, generalul de brigadă Pumacacchua şi-a întors privirea de beton.

M-am oprit la măcelăria din colţ. Mama mă trimitea de două ori pe săptămână după limbile de miel pentru care tatăl meu avea o slăbiciune. Mamei îi intrase în cap că asta era mâncarea preferată a tuturor bărbaţilor — inclusiv a părintelui Ramón. Îl adora pe preot şi se învârtea mereu în jurul lui, îl invita la cină şi îi servea limbile astea de miel, pe care el le mânca fără să crâcnească şi îi spunea că sunt minunate.

Cu douăzeci şi cinci de ani în urmă, aşteptasem să-mi vină rândul la coadă. Lângă mine, pe un scaun albastru

se odihnea un cap de miel, când s-a dat uşa de pereţi şi tipograful pe care-l numeam Turcul s-a năpustit înăuntru, ţinând în mână un termos cu tuş tipografic cald şi sub braţ un teanc de invitaţii albe.

— Au expropriat plantaţia de cafea! Nu ştia că sunt în magazin şi, când s-a întors, sub privirea speriată a lui José, şi m-a zărit, a scăpat termosul. Am rămas cu privirea aţintită asupra tuşului aburind care se împrăştia sub scaun, amestecându-se cu sângele de miel, până când podeaua a fost acoperită de un model viu de pârâiaşe roşii şi negre care curgeau unele într-altele.

— O nu, o nu, o nu! Nu se poate, spunea Turcul, în patru labe printre cioburile argintii ale termosului.

Am încercat uşa. Era zăvorâtă din interior. Mi-am lipit faţa de sticla murdară. Nimeni nu trântea hălci de carne pe tejgheaua din piatră. Scaunul albastru stătea într-un colţ, fără fund.

Mi-am văzut faţa reflectată în geam. Arătam neîngrijit şi înspăimântător. Îngrozit, am căutat un pieptene şi mi-am aranjat părul. Încă mă mai pieptănam când am cotit-o în Calle Jirón şi m-am lovit de o femeie în vârstă.

Stătea aplecată în faţa unei grămezi de cartofi. Mă speriasem atât de tare, încât îmi căzuse pieptenele din mână. Femeia s-a repezit — uimitor de agilă — să-l ridice. Îl ţinea departe de mine, nevrând să mi-l înapoieze fără o răsplată. A întins o mână spre mine, voia bani. Vârsta săpase riduri adânci în chipul ei, care avea o expresie aproape paşnică.

Privirea i-a alunecat apoi spre geanta mea şi a scos un ţipăt.

— Pishtaco! A aruncat pieptenele, şi-a strâns cartofii într-un şal negru şi s-a îndepărtat şontâcăind cât de repede putea.

M-am oprit în dreptul numărului 119 al unei case cu uşă roşie. Acolo locuiseră părinţii mei după ce armata ne confiscase ferma. După moartea tatei, mama a rămas să-şi împartă locuinţa cu cărţile lui. În puţinii ani de bătrâneţe care-i mai rămăseseră, vedea în cărţile acestea recoltele slabe şi banii pe care tata ar fi trebuit să-i investească în îngrăşăminte şi otravă pentru papagali.

Nu doream să intru şi am trecut mai departe. Următoarea stradă, paralelă cu biserica, era Calle Bolsas. În faţa casei lui Nemecio, am lăsat geanta jos şi am bătut la uşă. Nimic. Am împins uşa, dar nu s-a urnit. Mi-am lipit urechea de un geam, dar nu am auzit niciun sunet.

La capătul aceleiaşi străzi, am bătut la altă uşă, de care era prinsă o plăcuţă metalică: F. Lazo, medic ortodont.

O fetiţă a deschis uşa. Avea un plasture lipit pe braţ şi ţinea de un picior o păpuşă din cârpe.

— Cine e? a întrebat un glas îngrijorat din casă.

— Îl caut pe Fernando Lazo, am strigat.

— Parcă mi-e cunoscută vocea...

A apărut în spatele fetiţei şi o ţinea de umeri, de parcă s-ar fi sprijinit pe ea. Era înfricoşător cât de puţin se schimbase.

— Joaquín?

— Sunt fiul lui, am spus.

Mai târziu, după îmbrăţişări şi expresii de uimire, m-a condus în cabinet.

Întotdeauna te aştepţi ca cineva care nu te-a mai văzut de multă vreme să reacţioneze mai sentimental decât o face de fapt. Nu de mine voia să-şi amintească dentistul. În timpul conversaţiei noastre, a continuat să-mi spună pe numele tatălui meu. Ce se-ntâmplase cu biblioteca

noastră? Fusese o zi tristă, ziua în care părăsisem ferma. Păstrase fişele noastre medicale. Pentru orice eventualitate.

— Dar tu? Te-ai făcut avocat, nu-i aşa?

— Aşa-i.

— N-aveai şi o soră?

— S-a măritat, locuieşte în Brazilia.

S-a căznit să zâmbească.

— Aşadar: cum stai cu dinţii?

— Nimic grav.

— Asta-i bine. Să le spui tuturor cât de bine te-am tratat.

Şedeam pe un taburet lângă biroul lui, în timp ce el îşi făcea de lucru cu un mulaj. Era ciudat să mă aflu din nou în acea încăpere, mai degrabă muzeu decât cabinet chirurgical. Deasupra biroului, pe rafturi care ajungeau până în tavan, erau aliniate treizeci sau patruzeci de urne funerare. În tinereţe, Lazo fusese un colecţionar pasionat de ceramică Chimu şi Chachapoyan. Într-o zi, în timp ce o trata pe mama, fiica lui ştergea urnele de praf, când a simţit că se mişcă ceva în una dintre ele şi, aruncând o privire înăuntru, a descoperit o încolăceală de şerpi gri. Mama se întorsese acasă preocupată de întrebare, dornică să vorbească despre nedumerirea ei, cum de ajunseseră şerpii în urnă. Nimeni nu pricepea. Şi nimeni nu ştia cum să scape de ei. Cu ulei fierbinte — s-ar fi putut zbate şi sparge vasul. Cu apă — dacă ar fi ieşit înotând? Să le dea foc — s-ar fi putut crăpa vasul. Lazo s-a hotărât să-i asfixieze. A închis urna cu folie de aluminiu, a vârât-o într-o pungă de plastic şi a întors-o cu capul în jos. A lăsat-o aşa câteva zile, spre fascinaţia macabră şi neîntreruptă a pacienţilor cu gurile căscate, până când, cu mult

tam-tam, a considerat că se poate deschide, iar în urna atent examinată a găsit o încurcătură de ceva ce păreau fâşii dintr-un cauciuc explodat.

În dimineaţa aceea, îl deranjasem pe Lazo din făcutul unei lucrări pentru primar, care pierduse un dinte din faţă.

— Îi trebuie astăzi. Povesteşte-mi în timp ce lucrez.

Răsucea mulajul alb în lumină, cu atenţia cuiva care inspectează mecanismul unui ceas antic. De trei generaţii îngrijise dinţii membrilor familiei mele.

— A alunecat, chipurile, sub duş.

A tras mai aproape un borcan cu dinţi maronii. Ca să ne necăjească, ne spunea mie şi surorii mele că sunt arahide. A vărsat câţiva în capacul unei cutii de pantofi; brusc, mi-a venit să gust unul.

— Ai adus ploaia, Joaquín, a spus aplecat deasupra lucrării. N-a mai plouat de doi ani. Ploaie adevărată. Ai văzut câmpurile voastre de cafea? Sunt crăpături atât de mari, încât nu le vezi fundul. Îi tremura glasul. Nu se aşteptase să mă revadă. Reînviam prea multe amintiri.

În curte, pui de găină jigăriţi, parcă gata jumuliţi, îşi vârau capetele printre scândurile gardului.

— Ce s-a-ntâmplat cu piaţa? am întrebat.

— Prietenii noştri au distrus drumul care coboară în vale.

A ales din capacul cutiei de pantofi, cu penseta, un dinte potrivit, un molar, şi l-a prins într-o menghină micuţă.

— Oricum, n-a mai rămas nimeni căruia să-i trebuiască mâncare. Numai copii mici. O mai ţii minte pe fata mea? Aţi fost prieteni. Asta-i fetiţa ei.

— Unde-i acum?

— Graciela? În capitală. Tinerii au fugit toţi în capitală, cei care nu s-au alăturat prietenilor noştri ori n-au fost băgaţi în groapă. Suntem un sat de bătrâni. Care îşi cresc nepoţii.

— De când n-aţi mai văzut-o?

— De o lună. De dinainte de moartea părintelui Ramón. M-aş duce şi eu la ea, dar nu pot. Ne-au luat buletinele.

A desprins freza dentară din suport şi a îndreptat-o spre molar. Când eram mici, prindea de cordon o bucăţică de vată, în speranţa că pâlpâirile albe, care zvâcneau în sus şi-n jos, ne-ar fi distras atenţia de la durere.

— Ne-am săturat de armată, ne-am săturat de Ezequiel, ne-am săturat de toţi necunoscuţii. Ai avut noroc că nu te-au linşat astăzi. Vorbea răguşit. Freza se înfigea în dinte ca o armă.

— Povestiţi-mi despre părintele Ramón, am spus.

Părea să nu mă fi auzit. Am repetat întrebarea.

A oprit freza, s-a lăsat pe spate, privind la şaibele care se învârteau tot mai încet, până când s-a oprit vârful.

— Nu pot să lucrez şi să îţi povestesc în acelaşi timp. Dinţii primarului mai puteau aştepta. Pe taburetul acela nu şedea în fiecare zi băiatul lui Joaquín.

Sătenii votaseră, cu două luni în urmă, un consilier de stânga. Aceasta fusese reacţia lor mânioasă la administraţia care le ceruse părinţilor să plătească o taxă de şcolarizare. Încurajaţi de consilier, sătenii nu se prezentaseră la alegerile locale. Într-o dimineaţă, armata coborâse dealul.

Consilierul nu mai fusese văzut de atunci.

Dar acesta nu fusese sfârşitul. Soldaţii luaseră toate casele la rând, întrebând cine îl susţinuse. Atunci a inter-

venit părintele Ramón. A cerut insistent o anchetă cu privire la dispariţia consilierului şi nu a vrut nici să renunţe la cererea lui, nici să accepte un compromis. A contactat Comisia Socială a diocezei Villaria. A trimis Sinodului scrisori şi role de film care prezentau abuzurile armatei. L-a acuzat personal pe ofiţerul care se aflase la comandă.

Atunci au trecut la represalii oamenii lui Ezequiel. L-au executat pe Turc, sub acuzaţia că fusese informator.

— Îl ţii minte pe Turc? Preluase hotelul după plecarea Leticiei Solano. Nu ştiu dacă a fost sau nu un informator al armatei. Nu ştiu, Joaquín, chiar nu ştiu. Prieteniile nu ţin decât atâta vreme cât nu vorbim despre astfel de chestiuni. Cert este că l-au ucis şi au împuşcat-o şi pe soţia lui când a vrut să-i dea gluga jos unuia dintre ei.

Părintele Ramón se înfuriase. În predicile lui, transmise în celelalte văi prin staţia radio, l-a atacat pe Ezequiel, care nu se deosebea prin comportamentul lui de armată. Nu avea pic de respect faţă de cei pe care pretindea să-i elibereze. Toate omorurile acestea erau inacceptabile.

— Nu-l mai văzusem pe părintele Ramón atât de agitat de când se întorsese din Portugalia, a spus Lazo cu tristeţe.

Cu o lună în urmă, într-o după-amiază de sâmbătă, preotul a coborât spre râu, compunând probabil în gând următoarea tiradă, şi nu s-a mai întors.

— L-a găsit Nemecio. L-a recunoscut după pălărie şi baston.

— Cine l-a ucis?

Lazo nu-şi dezlipea privirea de rafturile cu urne primitive. Avea glasul încordat, ochii erau chinuiţi şi înroşiţi, parcă şi-ar fi reţinut lacrimile.

— Cine poate şti?

Puii de găină ciuguleau în curte. În camera alăturată, nepoata îi cânta păpuşii.

— Credeam că Nemecio locuieşte în Cajamarca.

— S-a întors să-i ajute părintelui Ramón.

— Şi acum unde e?

Lazo şi-a mutat privirea spre dintele maroniu.

— A fost şi el în biserică atunci.

— Cum adică?

Ochii dentistului s-au încreţit de uimire.

— Masacrul. Am crezut că de-aia ai venit...

— Ce masacru? La ce vă referiţi?

Mi-a cercetat din priviri chipul.

— Represaliile armatei pentru uciderea părintelui Ramón. Dar ai auzit despre asta, nu? Nu?

După aceea, după ce mi-a povestit cu poticneli ce se întâmplase, a trebuit să-i mărturisesc că nimeni din biroul meu nu ştiuse nimic. După ce i-am ascultat povestea, am înţeles că temerile generalului se adeveriseră.

Cu o voce tremurată, din care se risipise orice urmă de emoţie, Lazo mi-a descris răzbunarea armatei.

Trecuseră zece zile de când Nemecio descoperise cadavrul preotului, când sătenii au văzut îndreptându-se în pas alergător spre biserică două coloane dezordonate de oameni în uniforme negre. Era într-o miercuri, pe la patru şi jumătate după-amiaza, ora la care părintele Ramón obişnuise să îşi ţină lecţiile de religie.

Nemecio preluase clasa. Deodată, a auzit nişte lovituri în spatele altarului.

Oamenii în uniforme negre au deschis cu forţa o uşă din spate. S-au strecurat printr-o debara, dărâmând cutii şi tablouri. Congregaţia a înlemnit. Soldaţii s-au desfăşu-

rat pe ambele culoare ale naosului, au îndreptat armele spre cei douăzeci de enoriaşi, bărbaţi şi femei, şi le-au ordonat să îngenuncheze.

— Palomino Cordero? au strigat. Care-i Cordero?

Bărbatul pe care-l căutau era producătorul postului local de radio. Unul dintre soldaţi a strâns buletinele, s-a uitat peste ele şi apoi a înmânat teancul altcuiva, care a repetat procesul.

Nu le venea să creadă. Se înşelaseră. Au căutat în sacristie, în amvon; au smuls pânza de pe masa de comuniune. Dar Cordero nu era nicăieri. Comandantul lor s-a retras în altar şi a cerut indicaţii prin staţia radio.

S-a auzit zgomot static. O voce îndepărtată a spus: „Procedaţi conform planului".

Soldaţii l-au înşfăcat întâi pe Nemecio. Apoi pe ginerele lui Lazo, poştaşul. I-au îmbrâncit pe toţi bărbaţii afară, de femei s-au ocupat alţii.

— Cântaţi! au strigat. Cântaţi, toate!

Femeile erau îngrozite. Ce să cânte? Una dintre ele a propus un imn. A dat tonul încordată. Cuvintele ieşeau cu ezitări, avea gâtlejul uscat. Cumva şi-a regăsit totuşi vocea.

— Mai tare!

Afară păcăneau armele. Una dintre femei a urlat.

— Mai tare, mai tare, porunceau soldaţii, aflaţi acum în spatele lor.

Glasurile s-au înălţat temătoare. *O buen Jesús, yo creo firmemente que en el altar Tu sangre está presente...*

Începuseră al doilea vers când s-a izbit ceva de o bancă din lemn.

Lazo a auzit explozia din cabinetul lui. Era ora cinci. Din gura ferfeniţită a Clemenciei a aflat ce se întâmplase.

Sora lui Nemecio era una din cele două supraviețuitoare. Cealaltă, o țărancă ce-și pierduse ambele picioare, a murit ulterior.

De atunci, Clemencia primea tot timpul amenințări. Dacă scotea un cuvânt, îi dezgropau bărbatul și o puneau să-l mănânce. Nici ea, nici Lazo nu credeau că erau vorbe în vânt. Jurase că nu va spune nimic. Dar când ședea în scaunul dentistului — unde Lazo făcea ce putea cu aparatura lui inadecvată — dinții care-i mai rămăseseră începeau să clănțăne.

După ce a încheiat Lazo, am întrebat:

— Nu au rămas cadavrele ca dovadă?

— Le-au cărat cu cai, a spus.

Caii erau singurul mijloc de a transporta cadavrele până la pista de aterizare. După ce-l uciseseră pe părintele Ramón, oamenii lui Ezequiel aruncaseră podul în aer. Soldații săpaseră o groapă comună în apropierea hangarului, dar, după trei zile, reveniseră cu lopețile, dezgropaseră și aruncaseră cadavrele — învelite în saci de gunoi — pe spinările animalelor care nechezau îngrozite.

— Pentru bieții cai, mirosul era la fel de neplăcut ca pentru noi, a spus Lazo.

Armata se temea probabil de o anchetă, pentru că patru soldați au năvălit în cabinetul lui și i-au cerut fișele dentare.

— Și le-am dat imediat. Dar am cópii. Ani de zile m-am așteptat la așa ceva.

Dornic să afle soarta ginerelui său, Lazo pornise într-o seară spre pista de aterizare. Simțise mirosul putrefacției plutind deasupra pământului răscolit. Săpase o vreme; nu găsise nimic, doar un muc de lumânare, o fâșie de pânză albă și o legătură de chei.

Picături de salivă străluceau pe dinții lui falși, gălbui. Și-a ridicat privirea în tavan.

— Când i-au îngropat, nu erau toți morți.

Cuvintele se formau în gura mea, dar mi-era cu neputință să le rostesc.

— Întreabă-mă. Hai, întreabă-mă! De unde știu? Unul dintre soldați s-a îmbătat într-o seară. A început să tragă în aer, să zbiere că-i e dor de mama lui. Bătea la uși. Mi-a cerut actele. L-am poftit înăuntru, l-am liniștit. Apoi a lăsat arma din mână și a izbucnit în plâns. Era de pe coastă, la sute de mile de casă, îl obligaseră să facă toate grozăviile astea — și mi-a povestit ce făcuseră. Nu i-am spus fiicei mele. Știe doar că bărbatul ei e dat dispărut. Dar l-au îngropat de viu. Au săpat groapa și l-au împins în ea și au aruncat pământ cu lopețile peste el. Și era viu, era viu.

Lazo își făcea de lucru cu o butelie de gaz de la picioarele lui. A aprins o brichetă și a apropiat flacăra de vârful unei lămpi de lipit. Gazul a stins flacăra, dar s-a aprins din a doua încercare, arzând cu flamă albastră-portocalie. L-am urmărit topind amalgamul și lipind dintele în lucrare.

— Gata. O fi suficient. A închis robinetul buteliei de gaz, iar flacăra s-a stins. Nu era perfect, dar butelia era pe terminate și poate aveau să treacă luni de zile până să cumpere una nouă. Oricum, primarul era un nemernic.

S-a răsucit în scaun.

— Ascultă-mă, Joaquín, ne-a fost teamă atâta vreme, acum nu ne mai temem. Am înnebunit. Sângele nostru a dat în clocot. Ne-a inundat ochii, creierul și am luat-o razna. Lovim în orice. Îți spun asta pentru propria ta siguranță.

Alături, fetiţa începuse un nou cântec, nişte versuri pe care le cântasem şi eu cu Nemecio.

Este niño mio, no quiere dormir...

Stânjenit, am întrebat:

— Señor Lazo, pot să vă rog ceva?

— Gândeşte-te bine, Joaquín, ce-mi ceri.

I-am povestit lui Lazo cum îmi furaseră portofelul, în defileu.

— Mi-aţi putea împrumuta nişte bani?

S-a întins anevoios după un vas de pe raft, deasupra capului. A căutat înăuntru şi a scos un teanc de bancnote.

— Ia-i. Nu, ia-i pe toţi. Aici n-am pe ce-i cheltui. Dar înapoiază-i Gracielei, bine? A notat adresa ei din capitală pe dosul unei chitanţe.

— Să-i duc o scrisoare din partea dumneavoastră?

— Ce să-i scriu?

— O fi ceva ce doriţi să-i scrieţi.

— Ce? Că nu mai are bărbat? Că nu mai are prieteni? Asta să-i scriu?

— Atunci, am să-i spun că sunteţi bine şi dumneavoastră, şi fiica ei.

A închis ochii şi i-a redeschis.

— Nu. În schimbul banilor ăstora, să-i spui, te rog, adevărul. Ce s-a-ntâmplat.

— Prea bine.

M-am aplecat, am împăturit adresa şi banii şi i-am vârât într-un buzunar interior al genţii mele. Tocmai voiam să trag fermoarul, când a spus:

— Asta-i pentru tine.

Lazo ţinea cu mâini tremurânde deasupra capului meu o vază-portret. Era frumoasă, de culoare roşiatică, pe ea se vedeau urmele unor cruci negre, pictate cu pensula,

şi un chip. În capitală ar fi vândut-o pentru echivalentul venitului lui anual.

M-am ridicat în picioare.

— Dar e...

— Te rog, Joaquín. Sunt prea bătrân ca să te mai cerţi cu mine. Vreau să ţi-o dăruiesc ţie. Respira gâfâit, parc-ar fi urcat în grabă drumul să mi-o aducă.

Am răsucit-o în lumină. Luată de pe raft, nu mai era o piesă de decor plicticoasă, prăfuită. Mi-am dat seama atunci — acolo, în cabinetul lui Lazo — că forma ei simplă, patina aspră, culoarea roşie, fără nume, a pigmentului, chipul puternic, senzualitatea obrazului şi a buzelor acopereau întreaga gamă a frumuseţii şi a spaimei.

O evaluase ca fiind din perioada dinastiei Chimu, mi-a spus. O cumpărase de la un prădător de morminte de pe coastă, din apropiere de Moche. Era probabil vaza-portret a unui rege sau şaman, care fusese îngropată împreună cu giulgiul.

Am bâiguit mulţumirile mele, conştient de ceea ce valora acest cadou pentru el.

— Tatăl tău, Joaquín, am ţinut la el.

— Atunci accept în memoria tatălui meu. Am împachetat vasul într-o cămaşă şi am tras fermoarul genţii.

Mi-a deschis uşa.

— Păstrez copiile fişelor în celelalte vase. În caz că vom găsi dinţii.

Ne-am strâns mâinile. Atingerea lui avea ceva tăinuit şi am ştiut că îmi ascunde ceva. În pofida a ceea ce-mi povestise despre părintele Ramón, despre represaliile armatei, mai era ceva ce nu-mi spusese.

Porque el cuco malo está por venir... Cuvintele cântecului pătrundeau până la noi prin holul întunecat.

— Santiago Solano — l-au ucis şi pe el?

— Santiago? Se scărpina la tâmplă. O clipă, a încercat să-şi amintească dacă groapa comună îl înghiţise şi pe Santiago. Apoi chipul i s-a luminat. Nu. Cred că nu. Cred că era plecat din oraş în ziua aceea.

— Unde l-aş putea găsi?

— Predă la San Marcos.

A trebuit să trec pe lângă biserică pentru a ajunge la şcoală.

Când m-am apropiat, porumbeii de pe cupolă au explodat în aer, dezvelind acoperişul de ţigle albe. Saci cu nisip blocau intrarea până la înălţimea pieptului meu. Pe o placă era scris cu cretă că biserica se restaurează.

Am simţit nevoia de a mă ruga. Printre sacii cu nisip rămăsese un culoar liber, care ducea la uşa din lemn. Am presupus că va fi încuiată, dar balamalele erau stricate şi au cedat.

Îmi aminteam din copilărie naosul vegheat de sfinţi cu păr auriu şi podeaua de mahon stropită cu lumina verde şi albastră ce cădea prin ferestre, de parcă ai fi văzut-o prin apă. Tatăl meu, care calculase că ferestrele aveau o vechime de trei sute de ani, descoperise că proveneau de la un sticlar din Salamanca. Grenada le aruncase în aer.

Am pătruns în naos, pas cu pas, pe scânduri pârâitoare. În biserica aceasta fusesem botezat. Aici fuseseră cununaţi părinţii mei. Sub amvon învăţasem să cânt la fluier. Cu toate acestea, nu mai recunoşteam locul. Lipseau băncile de lemn. Sfinţii. Masa de comuniune. Naosul era scăldat într-o lumină igienică, protestantă, care pătrundea prin canaturile goale.

O bucată de placaj cu o grosime de doi centimetri se legăna sub picioarele mele, în locul în care aterizase grenada. O pată întunecată se întindea pe podea până la intrare.

Cadavrul căreia dintre ele îl târâseră afară? Al agitatei Jesús, care zâmbea uşurată spre prietenele ei de fiecare dată când se aşeza după citirea Evangheliei? Sau al Aguilinei, care purta o plasă de păr ce dădea impresia că se vopsise inegal, cu pete? Sau al Prudenciei — o bârfitoare căreia i se bătătorise pielea la coate de cât stătuse sprijinită pe pervaz —, care îşi netezea mereu părul ud şi repeta „La Posta e un sat atât de murdar"? Sau al Mariei, care nu-şi mai revenise complet după ce-i căzuse în cap, în timpul unei furtuni, plăcuţa cu care Turcul făcea reclamă la gaz lampant?

Dar poate că sângele nu aparţinuse unei femei. Poate se târâse înapoi în biserică vreunul dintre bărbaţi. Ginerele lui Lazo, poştaşul care ducea deseori scrisorile la adrese greşite, un bărbat simpatic, cu bărbia ascuţită ca un creion, al cărui nume nu mi-l mai aminteam, dar nici nu îndrăznisem, în situaţia aceea, să întreb. Sau Nemecio.

Soarele după-amiezii încingea coloanele. Pete de ciment vorbeau despre încercarea de a ascunde distrugerile. Mâini, picioare, ochi, sânge, sticlă, urlete. Stând acolo, simţeam că mă urăsc. Părăsisem valea pentru a mă pune în slujba legii — şi aşa îmi răsplătise legea poporul.

Soldaţii aruncaseră sfinţii decapitaţi în debara. Bucăţele de foiţă de aur erau împrăştiate pe toată podeaua. Perne de genunchi ferfeniţite, mucuri de ţigară şi ceva metalic. Când l-am ridicat la lumină, am văzut că era un cartuş gol, din dotarea armatei.

Pupitrul de mahon se rezema strâmb de un scaun metalic stricat. Am îndreptat vulturul. Explozia îl lipsise de o aripă. Îmi doream să simt ceva, să fiu mişcat, dar nu voiam decât să ies. Am ajuns în dreptul uşii de la debara, când mi-a atras atenţia dipticul distrus din spatele ei. Printre fâşiile de pânză, am zărit casetofonul părintelui Ramón. Înăuntru rămăsese o casetă.

Cu el îşi înregistra preotul în fiecare sâmbătă predica de douăzeci de minute. Dădea caseta unuia din băieţii de altar — de regulă lui Santiago — care alerga cu ea la postul local de radio. Predicile lui erau deosebit de apreciate, influenţa lor se extindea şi asupra văilor învecinate. Pe o casetă ca aceea îşi înregistrase preotul atacurile la adresa lui Ezequiel.

Am apăsat tasta de pornire. Rotiţele au început să se învârtă. Cu un glas din care nu-şi putea reţine încântarea, părintele Ramón vorbea despre *Cina cea de Taină* a lui Leonardo.

— „... oricât se străduia — şi cât se străduise! — nu reuşea să găsească un model pentru Iuda! Îi pictase pe toţi ceilalţi apostoli. Doar unul mai lipsea. Ani de zile a căutat un model cu o expresie potrivită. Zadarnic. Fresca stătea acolo. Neterminată. Şi, vă spun, Leonardo abandonase orice speranţă. Până când — incredibil — într-o zi, la piaţă, a găsit chipul pe care-l căutase atâta vreme. Iuda în carne şi oase! L-a copleşit cu bani, l-a linguşit, l-a târât în atelier şi a început să lucreze. Vă puteţi imagina energia cu care a pus mâna pe pensule? Dar când şi-a ridicat privirea, ce credeţi că a văzut? Modelul lui, cu capul îngropat în mâini, plângea în hohote. Ce e, întreabă Leonardo? Ce se întâmplă, omule?

La început, bărbatul scutură din cap, cum facem noi toţi când nu vrem să mărturisim ceva. În cele din urmă,

divulgă dintr-o suflare motivul nefericirii lui. Cu mulţi ani în urmă, şezuse pe acelaşi scaun. Şezuse aşa, exact aşa cum i se ceruse şi acum. Doar că atunci stătuse model pentru Iisus..."

Am oprit caseta. Nu ştiam care era morala poveştii, nu mă interesa. Îmi simţeam propriile lacrimi gâdilându-mi obrajii. Orbit, am încercat să ies din debara. Am răsturnat un obiect şi l-aş fi lăsat acolo, nepăsător la ce era, sub pupitrul sub care căzuse. Dar ceva m-a făcut să-l ridic.

Era o scrumieră de la Fatima. În mijloc era reprodusă apariţia Fecioarei Maria. Trei copii se rugau cu priviri fascinate la Fecioară, care stătea pe un nor deasupra unor oi. În mâini ţinea, cuprinsă de flăcări, o inimă umană, semănând la formă şi culoare cu un ardei roşu. Pete brune de gudron acopereau chipul Fecioarei şi parţial mesajul „Semnul arzător al Domnului".

Am pus scrumiera în geantă şi am plecat în căutarea lui Santiago.

Preda unei clase de copii plictisiţi. A ridicat un braţ şi a scris o sumă pe tablă, i-a savurat înţelesul, apoi a scris o nouă sumă, fără să privească în jur.

După oră, a venit la mine şi am stat, privindu-ne în faţă. Chipul lui, altădată atât de propriu lui, părea compus acum din trăsăturile altor oameni. Nu se bărbierise, iar părul îi atârna de pe bărbie în smocuri, în vreme ce pe cap, unde era mai blond, îi stătea ridicat, parcă şocat de ceva. În tinereţe, ochii lui avuseseră expresia unui copil la locul de joacă. Acum, când devenise slab ca un stâlp de felinar, avea ochii cenuşii de piatră ai unui suflet prădat. Poate gândea la fel despre mine.

— Salut, Santiago.

— Ce te aduce înapoi? Nu era surprins să mă vadă.
— Am senzaţia că nu mai e cum a fost.
— Oamenii tăi sunt de vină.
— Nu sunt oamenii mei.
— Armata, poliţia, care-i diferenţa?
— Am fost în biserică. E cumplit.

Am ieşit pe poartă, în stradă.

— Dar aşa se-ntâmplă cu orice organizaţie, am spus. Oamenii din interiorul ei o pot lua razna.

Mi-a aruncat o privire tăioasă.

— De ce te-ai întors? Ce vrei?
— Să te văd, am răspuns.

Mergea cu un pas înaintea mea, nerăbdător să ajungă acasă.

Am spus:

— Am vorbit cu mama ta.
— N-am mai păstrat legătura.
— Nu aflase despre părintele Ramón. A trebuit să-i spun.

A descuiat o uşă. Spiritul anilor şaizeci plutea în încăpere ca mirosul unui beţigaş parfumat. Afişul unei piese de Brecht. Coperta unui disc al Beatleşilor. Mormane de cărţi rezemate de pereţi: Marx, Kant, Bakunin, Camus. În timpul revoltei lui Fuente, repetasem şi eu ca un papagal ideile lor. Odată, într-un local underground din Pachuca, îl ascultasem pe Santiago reproducând, cu o sclipire de delir în priviri, un citat din Lukács, care justifica omorul. Patosul meu revoluţionar s-a stins când a luat puterea junta militară de stânga. Ar fi trebuit să fiu de acord cu exproprierea plantaţiei noastre de cafea. Reacţia mea corectă ar fi trebuit să fie: dacă hacienda noastră, confiscată în numele poporului, serveşte astfel mai bine maselor, aşa să fie. Dar nu asta simţeam.

— Nu voiai să te faci preot? Am pus geanta pe jos şi m-am aşezat. Canapelei pline de perne îi lipsea un braţ.

— M-am răzgândit la universitate. Santiago s-a întors din bucătărie cu o tavă în mâini. A umplut o cană cu ceai tare.

— Tu nu bei?

S-a bătut cu mâna.

— Am probleme cu stomacul.

A tras perdeaua şi s-a aşezat, încrucişând şi desfăcând din nou picioarele.

— Din cauza secetei şi a podului distrus, n-am prea avut ce mânca.

Aveţi prieteni pentru care, pe de-o parte, vă vine să vă cereţi scuze, pe de altă parte speraţi să le puteţi veni în apărare în cazul în care i-ar critica cineva? În anii de şcoală, Santiago avea o inocenţă care mă determina să-l protejez. Ce împiedicase relaţia noastră să se transforme în prietenia care mă lega de Nemecio era încăpăţânarea lui. De îndată ce găsea o expresie pe placul lui, o repeta ca pe un rozariu. La fel se întâmpla cu ideile lui. Dacă îl întrerupea cineva, începea să-i tremure buza inferioară. Avea rigiditatea unui actor care s-a identificat prea bine cu rolul lui. Orice replică din afara scenariului era o ameninţare teribilă.

Cred că asta explică ce s-a întâmplat după ce mama lui părăsise valea pentru un străin, un bărbat mult mai tânăr decât ea. Eram deja la Academia de Poliţie când a descoperit că plantaţia de bumbac a iubitului ei nu era mai mare decât barul din Cayara, unde era angajat să strângă pahare şi să şteargă mese. Sora mea mi-a scris că Santiago fusese puternic afectat de lipsa de lealitate a mamei lui. Cam în perioada aceea s-a modificat şi obiectul respectului lui.

— Până la urmă, ce ai studiat? am întrebat.

— Religie, un semestru. Apoi filosofie.

— Opiu pentru mase, nu-i aşa?

— Dacă vrei.

— Pentru că erai atât de credincios şi, brusc, te-ai răzgândit.

— Având în vedere lucrurile care se întâmplau atunci în jurul nostru, credinţa nu mi-a mai părut bine-venită.

— Consideri că părintele Ramón nu mai era bine-venit? Mai demult îl admirai. Admirai toate faptele lui bune. Ceea ce eu nu consider bine-venit este uciderea lui.

— Ezequiel a atras, cel puţin, atenţia guvernului — care preferă să ne dea uitării. Noi cerem spitale şi ei ce ne dau? Grenade. Nu, Agustín, o revoluţie trebuie să-şi accepte propria violenţă, dacă nu, se duce dracului.

— Şi tu accepţi moartea părintelui Ramón?

I s-au încreţit buzele.

— Asta nu e ceva ce ţi-aş putea explica eu. E...

— Nu eşti dezgustat?

Ochii lui cenuşii clipeau nervoşi, încordaţi.

— Ei bine, nu. Nu prea. Sau, ba da.

— Dacă există un cuvânt care să justifice o faptă ca asta, spune-mi-l, Santiago.

Îşi privea mâinile şi îşi lingea buzele.

Am spus:

— Atunci înţelegi cum mă simt eu când stau în faţa bisericii noastre ca în faţa unei dovezi a ceea ce fac eu sau cei de a căror parte mă aflu. Dar îţi spun un lucru. Mâine plec şi primul lucru pe care am să-l fac va fi să depun un raport. Îmi doresc la fel de mult ca tine să-i văd în închisoare pe cei care au făcut aşa ceva. Dar va trebui să-ţi aduci şi tu contribuţia. Ce s-a întâmplat cu preotul nostru

e la fel de condamnabil. Nu tu l-ai ucis, aşa cum nu eu am aruncat grenada, dar dacă vrem ca toate acestea să înceteze, trebuie să colaborăm.

— Întotdeauna se întâmplă accidente, a spus Santiago. „Fapta imorală este cel mai înalt sacrificiu pe care-l cere revoluţia." Îţi aduci aminte? În afară de asta, Ramón se întorsese împotriva lui Ezequiel. A fost judecat ca duşman al poporului. Îşi rostea discursul prea pripit, prea poticnit.

— Retorică, Santiago. Ai fi putut să stai acolo şi să bălmăjeşti toate acestea în timp ce-l forţau să înghită Biblia? Aş fi fost eu în stare să stau să-l privesc pe acel soldat cum aruncă grenada în biserică? Aş fi făcut tot ce mi-ar fi stat în puteri pentru a-l opri.

— Kant spune...

— Ce legătură poate fi între Kant şi cei care locuiesc în valea noastră? Pe Platon nu l-ai studiat, pentru numele lui Dumnezeu? Filosofia este imposibilă printre oamenii obişnuiţi.

— Comuniştii nu-l acceptă pe Platon.

— Nici fasciştii, am spus.

— Kant e important. Dacă trăim în conformitate cu principiile lui, vom realiza pacea veşnică.

— Şi vom găsi veşnic pe malurile râurilor preoţi bătrâni ucişi.

— Cu ajutorul lui Kant şi al lui Mao, a insistat Santiago, Ezequiel a elaborat o cosmologie inteligibilă maselor.

— Realitatea e mai puternică decât orice cosmologie. Ideologia lui Ezequiel nu are nicio temelie reală. Uită-te în jur, omule. Comunismul a murit, până şi în Albania. Dacă Ezequiel ar fi într-adevăr atât de raţional pe cât pretinde, ar accepta în cele din urmă schimbările prin care

trece lumea. E ca o găină care continuă să se zvârcolească după ce i-ai tăiat capul.

— Te asigur că revoluţia lui...

Santiago începuse să se precipite. S-a retras pe teritoriul aspru, lipsit de subtilitate al socialismului revoluţionar, al dialecticii kantiene promovate de cărţile împrăştiate pe podea. Societatea capitalistă transforma oamenii în obiecte. Pentru stat, bătrânele de pe stradă erau la fel de puţin importante ca boccelele lor jalnice cu cartofi. Santiago se agăţa de epava unui jargon familiar şi nu mi se mai adresa mie, ci lumii. Dar nu era decât umbra unui discurs compus de către altcineva.

L-am ascultat şi am înţeles ce se petrecuse. La universitate, în timp ce eu studiasem dreptul, Santiago îşi transferase în sfera politică acea rigiditate morală care-i era caracteristică, acea încăpăţânare care nu suporta contradicţie. Voise să devină preot, dar făcuse cunoştinţă cu o formă de absolutism mai atrăgătoare decât umanismul debordant al părintelui Ramón.

Oameni ca el tânjesc întotdeauna după imperative, în special atunci când coincid cu propriile lor imperative. Şi cine îi putea oferi lui Santiago ceea ce căuta? Ezequiel, ciuperca roşie otrăvitoare, născută din Kant. Fostul băiat de altar vedea însă, desigur, în kantianismul lui Ezequiel o formă dematerializată de creştinism. Consideră-i pe toţi oamenii egalii tăi, tratează-l pe fiecare ca pe o persoană, nu ca pe un obiect. Consideră-te pe tine însuţi izvorul ordinii. Cât de seducător trebuie să i se fi părut. Dar nu era nici pe departe ceea ce voia Ezequiel.

Auzisem destul. I-am întrerupt discursul.

— E o dovadă de laşitate să subordonezi viaţa filosofiei, când s-au comis şi încă se mai comit asemenea atrocităţi.

O dovadă de lașitate și răutate. Explică-mi și mie de ce sfârșesc toți cei care îmbrățișează doctrina de eliberare a lui Kant prin a-i încătușa pe alții? M-aș putea, la fel de bine, folosi de Kant pentru a justifica moralitatea burgheză, dar tu te folosești de imperativul lui categoric pentru a justifica uciderea părintelui Ramón. De ce, Santiago? De ce?

— Deci sunt nebun, nebun de legat. Ce mai vrei de la mine?

— Vreau să știu cine l-a omorât.

— Poți să uiți.

— Conform legilor care se aplică pe timpul stării de necesitate, te-aș putea aresta pentru tot ce ai spus. Și numai pentru cărțile astea...

— Auzi, nu mă amenința că mă arestezi — ar fi suficient să strig „poliția" și ar da năvală tot satul.

— Bine. Plec. O să strâng dovezi împotriva ta. O să te supraveghez zi și noapte. Și o să revin. M-am exprimat destul de clar?

S-a uitat la picioarele mele.

— De ce poartă toți polițiștii șosete albe?

— Cine-i aprovizionează? Care sunt persoanele de contact ale lui Ezequiel în sat?

S-a lăsat pe spate.

— Nu știu. Nu știu.

— Dar despre părintele Ramón știi. Sunt sigur că știi.

Îi tremura buza inferioară, iar mâinile i se încleștaseră pe genunchi. Când și-a ridicat din nou capul, nu mă privea în față, se uita pe lângă mine.

— Tu nu înțelegi. Am încheiat un pact cu oamenii ăștia, semnat cu sânge.

— Ieși mai bine dacă faci afaceri cu mine, amice. Știi cum procedează Ezequiel. Dacă află că suntem prieteni, e foarte

probabil să aducă acelaşi sacrificiu moral pe care l-a adus şi în cazul părintelui Ramón. Şi ai văzut ce face şi armata. Ai scăpat ca prin minune data trecută. Ai pus-o, Santiago.

L-am lăsat câteva clipe să digere mesajul. Apoi am spus pe un ton rezonabil:

— Ar putea renta, ştii? Cât câştigi cu orele de algebră? Eu pot să-ţi ofer mai mult. O recompensă. Un capital de pornire. Să te scot din ţară, să-ţi dau o nouă identitate, să laşi în urmă toată disperarea. La Miami. Pe plajele albe. O viaţă bună.

— Dă-i înainte, Agustín, strânge-mă-n menghină.

— Nu pricepi? Ai devenit fraierul lui Ezequiel. Asta îţi doreai când erai băiat de altar? Să vezi cum preotul tău, idolul tău, se îneacă înghiţind Biblia, să-l vezi cu maţele scoase ca un peşte, să-i vezi faţa ciopârţită?

Niciun răspuns. Nu mă asculta. Pe un ton absent, întretăiat, s-a adresat canapelei de lângă mine.

— Au venit la mine după aceea. Voiau să mănânce şi să doarmă.

— Câţi?

— Trei.

— Bărbaţi, femei?

— Doi bărbaţi şi o femeie care-i comanda.

— Câţi ani avea? De unde era? Avea şcoală?

— Era Edith.

— Edith? Din Pachuca? O fată puternic fardată, cu ochi reci, verzi ca menta, care nu voia să danseze cu noi.

— Ramón trebuia pedepsit de o persoană pe care o cunoştea, a spus îndărătnic.

— Unde e Edith acum?

— Habar n-am. Nu operează niciodată în apropiere de unde locuiesc. La fel ca soldaţii tăi.

— Dar locuia în valea învecinată.

— De douăzeci de ani nu mai locuieşte acolo.

— Cum s-a comportat? Ce a spus?

— Mi-a spus să am răbdare, suntem la un pas de revoluţie.

— Şi bărbaţii care o însoţeau?

— Tăceau. N-au scos aproape nicio vorbă.

— Îi cunoşteai?

— Nu. Erau din capitală.

Oare pe canapeaua asta dormise Edith după aceea?

— Voiau să-i conduci la părintele Ramón? Asta voiau?

— Erau furioşi din cauza predicilor lui. A atacurilor la adresa lui Ezequiel.

— Dar criticase şi armata.

— Oricum, nu eram acasă.

— Dar erai acasă când s-au întors.

— Exact.

— Unde erai, Santiago?

A spus ursuz:

— La o femeie. E măritată. Mă văd după-amiaza cu ea. Dacă vrei, îţi spun şi cum o cheamă.

Auzisem suficient.

— Cum te simţi? Ai aşteptat atâta vreme chemarea revoluţiei şi uite ce a venit să-ţi ceară — şi nici măcar nu erai acasă. Nici când i-au ucis pe Nemecio şi pe ceilalţi.

— Nu, nu eram. Şi pentru Dumnezeu, Agustín...

— De unde ştii cine erau? De unde ştii că nu erau spioni?

Santiago s-a ridicat şi s-a dus în dormitor. S-a auzit scârţâitul unui dulap. A revenit, despăturind o bucată de hârtie.

— Ţine. Atâta-ţi pot oferi. Atâta ştiu. Atâta am.

O copie xerox a unei hârtii scoase la imprimantă. Patru nume, fiecare corespundea unui sat din regiune. Jos, izolat, un număr de telefon cu prefixul capitalei.

— Tu eşti „tovarăşul Arturio"?

— Aşa-mi spuneau la facultate. N-am avut de ales. Nu mă întreba cine sunt ceilalţi. Habar n-am.

— Ce-i cu numărul ăsta fără nume?

— Mi-a spus să-l folosesc în caz de urgenţă.

Am transcris informaţiile.

— Mai cânţi la fluier? a întrebat destul de lipsit de interes.

— Nu.

— N-am să uit niciodată sunetele pe care le scoteai când coboram gheţarul.

— Dar tu, Santiago, mai cânţi?

N-a apucat să-mi răspundă, pentru că s-au auzit voci de pe stradă. A sărit în picioare şi a dat perdeaua la o parte.

— Doar le-am spus să se joace în curte!

Cineva a bătut la uşă. Santiago a spus: „Scuză-mă". Şi-a încreţit buzele ca un profesor adevărat şi a ieşit în grabă în stradă.

Am auzit frânturile unei discuţii animate. Apoi s-a întors. A închis uşa şi s-a sprijinit de ea.

— Mă aşteaptă elevii. Trebuie să mă întorc.

Am apucat geanta de mâner. Santiago părea să o observe abia acum.

— Stai. Unde înnoptezi?

— La fostul tău hotel, dacă mai e deschis.

— Când ai sosit?

— Azi dimineaţă.

— N-ai avut probleme?

— Ce probleme?

— Ştiu şi eu? Cu oamenii.

— O bătrână a ţipat la mine. Un băiat cu un măgar a fugit când m-a văzut.

Se pusese în calea mea şi se uita la mine insistent. Aceeaşi privire o văzusem şi la Lazo. S-a uitat din nou la geanta mea.

— Le-a ajuns şi lor, Agustín.

— Ce vrei să spui?

— Bănuiesc pe oricine. Un bărbat cu o geantă ca a ta a fost ucis săptămâna trecută.

— Un bărbat? Din sat?

— Nu-l cunoşti. Un comis-voiajor din Pachuca.

— Ce avea în geantă?

— Doar mostre.

— Mostre de ce?

— Perii, foarfeci, piepteni, lucruri dintr-astea. Mergea din casă-n casă, îi îmbia pe oameni. Dar s-a dus vorba: era un pishtaco. Venise să ne fure copiii, să-i taie în bucăţi, să le fiarbă membrele pentru grăsime.

Cunoaşteţi legenda lui pishtaco? Mama mea, care venera spiritele munţilor, încerca să ne convingă de existenţa acestei creaturi. Ne avertiza să nu ieşim noaptea din casă, pentru că s-ar putea să ne pândească un străin într-o robă lungă, albă. Era trimis de autorităţi să ne fure grăsimea din trup. Ne ducea în vizuina lui, ne lega cu capul în jos şi strângea într-o vană grăsimea care picura din trupurile noastre. Mama spunea că delicatesa preferată a lui pishtaco e carnea fragedă de copil, pe care o vinde restaurantelor de la oraş. Eu şi sora mea bănuiam că invoca acest bau-bau pentru a ne împiedica să ne îndepărtăm prea mult de fermă.

I-am spus lui Santiago:

— Nu se poate să creadă aşa ceva. Cum ar putea?

— Nu mai ştiu ce să creadă. Spun că trebuie să existe o explicaţie pentru toţi cei care au dispărut. Spun că au trimis poliţişti deghizaţi să ne fure grăsimea. Spun că, în schimbul grăsimii, guvernul poate cumpăra arme cu care să lupte împotriva lui Ezequiel.

— Cine crede aşa ceva?

— Cine nu crede? Ascultă-mă, Agustín, să nu ieşi pe stradă, după ce se înserează. Pentru că atunci l-au prins şi pe bărbatul ăsta. Încercase să-i vândă ceva frizerului când au năvălit pe el. O gloată, cincizeci de oameni, bărbaţi şi femei în vârstă, înspăimântaţi de soarta nepoţilor lor. Nu am cuvinte să-ţi descriu vacarmul. Loveau în capace de tigaie, urlau şi cântau. I-a văzut una dintre elevele mele, pe geamul camerei ei. Au îngenuncheat deasupra lui. L-au căutat prin buzunare. Nimic. Apoi în geantă. Au găsit foarfeci, unghiere, bricege, ace. Astea erau dovezile. Aşa că l-au linşat. A fost ca la ch'illa.

Pentru că, vedeţi, mai e ceva deosebit la un pishtaco. Nu poţi să-l împuşti. Mama mea spunea că singura cale de a ucide un pishtaco e de a-l ataca în grup, folosind propriile lui metode. Ch'illa este felul în care îşi sacrifică ţăranii lamele.

— I-au scos ochii, dar nu s-au oprit acolo. I-au smuls testiculele şi i-au tăiat inima din piept. Era încă viu. I-am auzit urletele de aici, din cameră.

Armata l-a îngropat lângă pod. Nimeni nu-i ştia numele, nimeni nu mai ştia cum arătase. Oamenii îl târâseră pe străzi, până când îi ieşiseră oasele prin carnea sfâşiată.

— Aud în fiecare noapte zgomotul capacelor de tigaie.

— Despre asta vorbeaţi afară?

— Unul dintre copii a văzut pe cineva umblând pe drumul de sus. Pentru ei e ceva palpitant. La lumina zilei, poţi spune că e o joacă. Dar nu e. Dacă te cazezi la hotel, ascultă-mi sfatul. Rămâi în cameră. A arătat cu bărbia spre canapea. Te-aş invita să dormi aici... Nu reuşea să-şi ascundă gândurile.

— E-n regulă, Santiago. Obţinusem destule de la el.

A ridicat degetul mare, vizibil uşurat:

— Atunci numai bine, Agustín. Dacă-l prinzi pe Ezequiel, dă-mi de ştire.

— Ascultă, am vorbit serios în legătură cu banii. În legătură cu recompensa.

A scuturat energic din cap. Aşa ne-am despărţit, făcându-ne nişte promisiuni vagi, în care niciunul dintre noi nu credea.

M-am hotărât să înnoptez la ferma noastră.

Redeschiseseră podul cu câteva zile în urmă, după ce-l refăcuseră nişte ingineri de la o bază militară din Pachuca. În albia de sub mine, curgea un torent de apă rece ca gheaţa.

Ploaia venise prea târziu pentru a mai face minuni în vale. Seceta decolorase dealurile, iar contururile lor familiare erau brăzdate de umbre maro întunecate, ca aripile unui şorecar. Privelişte teraselor îngustate, transformate în nişte straturi de pământ crăpat, a trezit voci adânc îngropate în mine. O auzeam pe mama spunând: „Dacă nu cânţi la fluier, nu plouă şi nu creşte cafeaua".

Mergeam pe un drum marcat de urme de potcoave. Se înfigeau înaintea mea în lut, pentru a se pierde apoi pe o cărare abruptă. Pe cărarea aceea, în jos, înaintaseră

împleticiţi caii înspăimântaţi, în drum spre pista de aterizare. M-am apropiat de marginea povârnişului şi am privit dinspre râul sclipitor, uşor umflat, printr-o pâclă albăstrie spre câmpul întins de jos. Mi-era cu neputinţă să contemplu imaginea cailor cu poverile lor şi am prins o altă imagine.

Mi-am amintit ziua în care am plecat de acasă.

Mama mă duce cu camioneta pe drumul acesta, să prind autobuzul. Am optsprezece ani şi plec în capitală, să studiez dreptul. Stau între mama şi tata, care o ţine pe sora mea în braţe.

Fiind ultima mea zi, îşi dau toţi silinţa. Dar nu e o situaţie fericită. Un jeep al armatei i-a adus tatei, cu o săptămână în urmă, un plic. Nouă nu ne-a spus ce conţinea, dar, după ce l-am auzit pe Turc în măcelărie, ştiu.

Tocmai vreau să spun ceva, când sora mea arată cu degetul: „Uite!" Câmpul e acoperit de un stol de papagali verzi.

I-aţi văzut, desigur, şi dumneavoastră. Când auzi croncănitul acestor păsări, ştii că ai ajuns în nord. La sol, sunt greu de distins. Crezi că e un tufiş verde, dar apoi se înalţă spre cer şi felul în care cade lumina pe penele lor în mişcare te face să crezi că şi-au schimbat culoarea în zbor. Verdele s-a transformat într-un roşu-strident şi parcă ar fi alte fiinţe.

Mă aştept ca mama să tragă pe dreapta şi să-i gonească de pe arbuşti. Îi urăşte. Ne mănâncă recoltele şi de-atâta timp se roagă de tata să cumpere otravă. De câte ori aude un fâlfâit de aripi, aleargă pe câmp, zornăie dintr-un ceaun şi strigă „hei-hei-HEI!", până când păsările se înalţă cu ţipete stridente spre dealuri.

Dar rămâne aşezată lângă mine, cu buzele strânse.

Ajungem la şosea. Tata coboară din camionetă să deschidă poarta de sârmă. Îi face semn mamei să treacă, închide poarta şi urcă la locul lui. În mod normal, ar fi fost treaba mea. Dar tata vrea să mă menajeze astăzi.

Privesc în urmă, spre ferma noastră. E o casă onorabilă, iar priveliştea deasupra gardului de lemn e aceeaşi, oriunde te-ai uita. Iarbă decolorată pe terase. Umbrele unor păsări mari. Stânci brăzdate de ploaie. Iarna, grămezi de nori pufoşi, frumos aliniaţi la orizont. Vara, doar cerul. Uneori, în zilele caniculare, fulgere sferoidale. Atunci explodau arborii de eucalipt.

Ezequiel a copilărit la două sute de mile spre nord, într-o casă nu foarte diferită de a noastră. Ne-am împărţit până şi râul. Marañonul izvorăşte dintr-un bazin de calcar aflat mai sus de sat. Abia după o mie de mile începe să se numească Amazon, dar e deja considerabil când trece pe lângă câmpurile noastre. Din camionetă, îi văd pragurile.

— O să-ţi fie dor de râu, murmură tata.

Săptămâna trecută, când era lună plină, am legat cu Santiago şi Nemecio bucăţi de carne de o sfoară şi am aruncat momeala în apă. Când s-a încordat sfoara, am întins plasa sub ceea ce se-ncleştase în carne şi am fiert apă la lampa cu petrol.

— N-ai să mai mănânci tu raci din ăştia la facultate, a spus Santiago.

Tata se sprijină de geam şi se uită la câmpurile lui. Plantaţia aparţine familiei lui din data de douăsprezece august, o mie cinci sute optzeci, o zi de miercuri, după cum a citit. Când a moştenit-o de la unchiul lui, se micşorase

deja la o suprafaţă de patruzeci de hectare. Dar era totuşi suficient de mare pentru a fi confiscată de armată.

— Au, spune şi îşi schimbă poziţia în scaun. Te-ai făcut prea grea. E doar un pretext. Vrea să o dea pe sora mea jos din poală, ca să vadă acoperişul negru care se iveşte acum printre copaci. Biblioteca lui.

N-am mai întâlnit un om atât de pasionat de cărţi. Nu poţi spera să începi o conversaţie cu el, dacă nu eşti interesat de lecturile lui. Altminteri, cum spune mama, vei petrece o seară lungă şi rece.

Mama spune în glumă că îl preocupă mai degrabă soarta cărţilor decât a familiei lui. Motivul pentru care îi acordă atenţie surorii mele este că, încă de mică, îi place să-i arate animalele pe care le prinde la râu. Se joacă ostentativ cu ele la picioarele lui, cu broaşte, gândaci, şopârle, melci pe care-i desprinde de pe cactuşi. Dar tata nu se lasă decât rareori distras de la textele lui, doar când calcă pe ceva în drum spre rafturile cu cărţi. Îşi dezlipeşte un melc de pe talpă şi exclamă: „Băieţii aruncă cu pietre în broaşte în joacă, dar broaştele nu mor în joacă, mor în serios".

În fiecare după-amiază, la ora patru, mama vine la el în bibliotecă, deschide uşa, ţinând în mână un pahar de sirop roşu pentru plămânii lui. Împreună contactează, prin staţia radio, Pachuca, cel mai apropiat oraş, şi iau comenzile pentru cafeaua boabe, tot mai puţine comenzi de când s-a înfiinţat cooperativa de stat. Apoi îl lasă, până la vremea cinei, în compania cărţilor lui.

Iar săptămâna trecută i-a scris un bărbat pe care nu-l cunoaşte, un bărbat devenit important datorită uniformei soldăţeşti, pentru a-i transmite: toate acestea s-au încheiat; nu-ţi mai aparţin ţie, îmi aparţin mie.

Îşi dă capul pe spate.

— Martha...

— Da, dragă?

Aşteptăm să spună ceva. Dar e ultima mea zi.

— A... nimic — şi îşi studiază piciorul.

Mama mea e o indiancă Ashaninka, fără sânge străin. Se ocupă de gospodăria lui de când avea tata douăzeci de ani şi e iute şi dulce. Are standarde morale înalte şi umeri gârboviţi, de când îi culege cafeaua. Când mă uit la faţa mea, văd nasul spaniol al tatei. De la mama am moştenit culoarea.

— Ţi-am pus fluierul în bagaj, spune mama.

— A, bine. Mulţumesc. Învelisem pinkullo într-un pulover şi îl dosisem într-unul din sertarele mele, să nu-l găsească mama.

— Vei avea mult de lucru la facultate, dar încearcă totuşi să exersezi.

— Aşa am să fac.

Ochii ei cuibăriţi în trăsăturile fine ale feţei rotunde zâmbesc încrezători. Şterge condensul de pe parbriz şi iese de pe şosea, pe drumul care duce la Terasa Lacrimilor.

Înainte de a mă sui în autobuz, se vor aduna familia şi prietenii în acest loc, unde sătenii se întâlnesc dintotdeauna pentru a-şi lua rămas-bun. E o ocazie rară cineva să plece din sat şi ne îmbrăţişăm, plângem şi cântăm nişte cântece deosebite, foarte triste. Am mai fost martorul acestor ceremonii de rămas-bun şi le urăsc. Mama m-a obligat să învăţ să cânt la fluier pentru a putea participa la acest gen de ceremonii, dar nu mai cred în muzica ei, aşa cum nu mai cred nici în cărţile tatălui meu. Nu ne-au salvat plantaţia. Ritualurile acestea mi se par penibile.

Am optsprezece ani, mă interesează politica, sunt un ignorant şi de-abia aştept să plec.

Am ajuns devreme. Aşteptăm pe un dâmb cu rogoz înţepător, în timp ce mama scoate pinkullo. Cântă câteva note şi mi-l dă mie.

— Fetiţă murdărică, spune tata şi îi ia surorii mele nişte fire de iarbă de pe spate. Dar curbura umerilor lui întreabă:

— Ce-o să ne facem, Martha?

— Tată... Mi-aş dori să-mi vorbească. Voia ca eu să moştenesc ferma.

— Uite, vine părintele Ramón! Mama arată spre preot, care vine spre noi poticnindu-se pe deal în jos.

— O să vă împiedicaţi în sutană! îi strigă.

— Agustín! Agustín! Har Domnului că te-am mai prins... Încetineşte pasul pe măsură ce se apropie, apoi se opreşte, se loveşte peste burtă şi încearcă să-şi regăsească suflul.

Gâfâind, ne spune că s-a dus până la postul local de radio. Le-a dus predica mai devreme, ca să mai apuce să stea cu noi. Mă prinde de umăr şi îi spune mamei:

— Să nu uit, voiam să vă mulţumesc pentru delicioasa cină de aseară! Limbile de miel au fost minunate. Nemecio şi cu mine am fost de părere că... — restul frazei se pierde într-un acces de tuse.

— N-ar trebui să fumaţi, părinte, îi spune sora mea cu cochetărie. Ea reuşeşte să-i cucerească pe toţi.

— Ei, ei... şi tuşeşte şi mai tare.

Îl întreb:

— Nemecio unde e? Dar îl văd deja venind cu Santiago. Îmi face cu mâna de sus, de pe şosea. Întinde braţele ca nişte aripi şi coboară dâmbul în zigzag. Îl vedeam pentru ultima oară.

— Agustín, vreau să-ţi dăruiesc ceva. Părintele Ramón îşi ridică poalele sutanei, dezvelindu-şi tenişii murdari. Scoate o mână dintre falduri.

— Nu! Mă dau un pas înapoi. Nu pot accepta. Nu se poate.

Adunat în palma lui e lanţul de argint cu pandantiv. Fecioara Maria de la Fatima.

— Crede în ea şi îţi vei trece examenele de drept. Se apropie, desfăcând lanţul într-un cerc. Să nu uiţi, mila Domnului e mai mare decât dreptatea Lui. Mi-l atârnă după gât.

Vedeţi? Şi acum îl mai port.

Am ajuns la fermă după-amiaza târziu.

Se afla la capătul unei alei umbroase de eucalipţi. Priveliştea casei nu era cu nimic surprinzătoare, dar nu eram pregătit pentru emoţia pe care mi-a trezit-o. M-am îndreptat cu pas grăbit spre clădiri, parcă temându-mă că râul avea să le ia cu el înainte ca eu să pot ajunge acolo.

Aleea dădea într-o curte în care adunasem mereu grămezile de fructe de cafea decojite. Stăteam lângă rezervorul de apă, clădit din beton. Un miros slab pe care nu-l mai simţisem de douăzeci de ani plutea în aer: era mirosul dulceag al resturilor putrezinde din pulpa care învăluie boabele de cafea.

Clădirile erau părăsite. Nu auzeam decât propria-mi respiraţie. În văile acestea, lipsa sunetelor înseamnă lipsa vieţii, un alt motiv pentru care mama mă obligase să învăţ să cânt la pinkullo. Pentru ea, muzica şi dansul erau nişte necesităţi practice, melodiile pe care mă îndemna să le învăţ erau, în felul lor, la fel de vitale ca recoltele

tatei. Tăcerea vorbea despre un singur lucru: boala care afecta arborii.

Acum, de aproape, vedeam câmpurile devastate care înconjurau casa. Pământul se crăpase, fisurile erau mai late decât braţele mele întinse. Arbuşti se întindeau în aer lipsiţi de protecţie în faţa soarelui, strangulaţi de viţă sălbatică. Tatăl meu nu fusese un fermier de succes, dar cei care-i luaseră locul înţeleseseră şi mai puţin să se ocupe de recolte.

Am străbătut încăperile fără să înregistrez prea multe. Cioburi de sticlă pe podeaua bucătăriei. În camera mea, o cutie de carton plină cu reviste. Un sertar în care zornăiau becuri arse. Plantaţia fusese confiscată în numele poporului, dar poporul nu prea ştiuse ce să facă cu ea.

Am traversat curtea spre vechiul depozit. Lângă uşă, răsturnată, zăcea carcasa ruginită a generatorului produs în Anglia. Tatăl meu se lăuda că funcţionase neîntrerupt, cu aceleaşi toane, încă din 1912. Alimentase dispozitivul de uscare a boabelor, staţia radio din biblioteca lui şi lampa sub care citea.

Uşa fusese scoasă din ţâţâni. Pe jos zăceau vraişte saci goi şi canistre de benzină. Stâlpii erau roşi de termite, iar acoperişul înclinat îşi scuturase deja majoritatea şindrilelor. M-am apropiat de o grămadă amorfă pe care cădea o rază de soare; erau rămăşiţele înnegrite ale unui câine împuşcat în burtă. Prin orbitele lui se întrevedea podeaua. Am auzit iar vocea tatei: „Oriunde vezi soldaţi, vezi şi câini vagabonzi".

Ceva duhnea; câinele, m-am gândit — dar eram eu. De trei zile nu-mi schimbasem hainele.

Le-am clătit în râu. M-am spălat şi eu. O gloabă păştea pe malul celălalt nişte smocuri de iarbă îngălbenită.

Cu mişcările unei balerine îşi freca scăfârlia de un picior întins. Când m-am aruncat pe spate, gol, în apă, s-a îndepărtat agale, alungând muştele cu coada.

Soarele era ascuns în spatele munţilor, dar aerul era cald, iar pielea mea s-a uscat repede după ce am ieşit din apă.

Mi-era foame. Într-un loc mai adânc, ascuns sub mal, unde prindeam mai demult păstrăvi, am văzut două umbre întunecate şi nişte bule leneşe de aer. M-am întors în casă, am reparat o plasă pe care am găsit-o atârnată în bibliotecă şi am prins, la scurt timp, doi peşti mici.

Am strâns lemne de foc, le-am aşezat unele peste altele în curte şi am prăjit păstrăvii. Dar abia îmi mai ţineam ochii deschişi. Ultima noapte o petrecusem rostogolindu-mă şi zdruncinându-mă pe drumul dinspre Pachuca, în remorca unei camionete. Cu o noapte înainte, şezusem în camion fără să închid un ochi. Am îmbrăcat o cămaşă curată, mi-am sprijinit capul de geantă şi am adormit lângă foc.

Un ţipăt asurzitor a străpuns liniştea şi s-a stins. Apoi încă un ţipăt. A devenit parte a visului meu, un vis în care vedeam albul ochilor unor animale îngrozite, care loveau cu copitele în povara lor puturoasă, îşi înfigeau dinţii în propriii grumaji. Le auzeam nechezând, pe măsură ce îşi croiau calea — trase sau bătute — prin râu. Apoi, din nou, ţipătul.

M-am ridicat în picioare. Pe drumul de sus pâlpâiau lumini portocalii. Umbre înalte scânteiau pe povârniş. Pereţii defileului amplificau vacarmul. Auzeam animale urlând, oameni strigând, un zdrăngănit metalic asemănător celui produs de mama când lovea în ceaun.

Luminile coborau panta. Un şir de siluete înainta poticnindu-se pe alee. Câini lătrau. Făclii zvâcneau încolo şi-ncoace, luminând eucalipţii care ţâşneau în înaltul cerului. Apoi luminile erau îndreptate în alte părţi, aprinzând alte petice întunecate.

Strigătele erau acum clare, voci de femei şi bărbaţi, dar mai multe femei, mai multe bătrâne decât tinere; după atâţia ani de lipsuri şi tăcere, o izbucnire isterică de mânie adunată, disperare şi necaz.

— Pishtaco! Pishtaco!

Dintr-o săritură, m-am îndepărtat de lângă foc, am traversat în goană curtea şi m-am refugiat în bibliotecă. Sângele îmi pulsa în cap. Cine erau? Pe cine vânau? Cunoşteam persoana? Pe jumătate adormit, frânt de oboseală, asta mă întrebam. Îmi imaginam că îşi urmăriseră prada din sat până la fermă. O hăituiseră peste câmpuri şi acum încercau s-o scoată din ascunzişul ei cu capace de tigaie şi făclii aprinse.

Am aruncat o privire în josul aleii, aşteptându-mă să văd o siluetă fâlfâind printre copaci ca un liliac vlăguit. Nimeni. Nimic nu se apropia de mine, cu excepţia făcliilor.

Acum puteam distinge figurile celor din faţă. Nu aveau doar făclii în mâini, ci şi bâte. Câinii îşi aruncau capetele în toate părţile, dinţii lor fulgerau în lumină.

Apoi am auzit desprinzându-se din roiul de umbre strigătul unei femei. Era un sunet de pe care fusese smulsă toată carnea, nu mai rămăsese decât osul gol. O voce copleşită de ură:

— Pishtaco! Acolo e!

Am fugit la râu. Am înaintat prin apa repede curgătoare, care-mi ajungea până la genunchi, ţinând geanta

cu vasul de la Lazo deasupra capului. În mijlocul râului, am alunecat pe o piatră, dar curentul m-a scos la suprafaţă şi m-am lăsat în voia lui. La scurtă distanţă, veneau nişte praguri. M-am lăsat purtat puţin mai departe, până la următoarea cotitură, am găsit pământul cu picioarele şi am ieşit la mal. De îndată ce am ajuns la nivelul câmpului, am fugit înapoi prin tufişuri, până când m-am trezit stând în genunchi la şaizeci de metri de gloată. Încet, am ridicat capul.

Nu veniseră după mine. Îşi concentraseră atenţia asupra focului. Pentru nişte oameni înspăimântaţi care caută ceea ce vor să găsească, aceste flăcări într-o fermă părăsită indicau un singur lucru: prezenţa lui pishtaco.

O femeie în vârstă — poate cea care strigase — dansa în direcţia focului. Bătea din picioare, aruncând bucăţele de pământ în aer şi îşi contorsiona trupul în legănări dezordonate. Cândva, scoasă din sărite de tata, făcuse şi mama aceiaşi paşi.

Răspândite în jurul focului erau alte siluete zbârcite. Cu incantaţiile lor o încurajau să continue. Lumini jucau pe cefele lor tremurânde, pe gurile cu colţurile lăsate, pe feţele lor spălate de orice gând. Păreau nişte fiinţe plămădite din pământ. „Pishtaco, pishtaco, pishtaco", îngânau monoton.

Femeia îl alunga cu dansul ei pe străin, pe mâncătorul de carne umană.

A încheiat. Vocea unui bărbat a spus:

— Nu-i aici. Unde-i?

Feţele au dispărut. Am auzit voci chemând câinii, iar luminile s-au legănat spre casă. Prin acoperişul bibliotecii se înălţau scântei. Lumina puternică a unei făclii cerceta grinzile.

— Aici! S-a mişcat ceva! Dar era umbra unuia dintre ei.

Dinspre râu, am auzit un glas ce mi-a părut cunoscut, glasul unui bărbat în vârstă care striga: „E în apă!" Le-a dus celorlalţi cămaşa şi pantalonii mei — pe care-i lăsasem la uscat pe pietre — pentru a-i inspecta şi arunca apoi în foc. Cel care i-a aruncat a îngenuncheat şi a suflat în jar. Flăcările au luminat un chip ce ar fi putut aparţine lui Lazo — dar de la distanţă, în lumina aceea pâlpâitoare, nu puteam fi sigur de nimic.

Dacă bărbatul era într-adevăr Lazo şi mă găsea, aş fi putut oare să-i câştig încrederea, să-l conving să-i liniştească pe ceilalţi? Sau mi-ar fi scos ochii?

O bătrână cu spatele încadrat de foc s-a răsucit brusc pe călcâie şi a scrutat întunericul în care mă ascundeam. A ridicat o făclie, a cărei lumină a scos la iveală, dintr-o parte, un obraz brăzdat de riduri. Am auzit-o spunând altor două femei: „Haideţi să vedem ce-i pe câmp". Una dintre ele a fluierat. Un câine a ridicat botul dintre oasele de peşte. Repede — foarte repede pentru vârsta lor — femeile au pornit-o în direcţia mea.

M-am strecurat prin tufişuri. Ţepi îmi zgâriau faţa. Încă nu plângeam, dar eram îngrozit. M-am târât în patru labe, croindu-mi drum printre rădăcini, peste gropi. După aproximativ douăzeci de metri, am simţit cum cedează pământul sub mine şi am căzut în întuneric. Un braţ mi-a rămas întins şi s-a izbit de un tufiş — m-am prins de el. Împietrit de spaimă, m-am tras din nou la suprafaţă şi am rămas întins la marginea crăpăturii, cu geanta la piept, gâfâind şi tremurând. Crengi trosneau. Un câine lătra. Pumnale de lumină se strângeau în jurul meu. Nu mai aveam timp.

Nu ştiam cât de lată era râpa. Am întins un picior şi am atins pământul la o distanţă de un metru. Dar cât de adâncă era? *Sunt surpături atât de mari, încât nu le vezi fundul*. Pentru a măsura adâncimea, m-am prins de tufiş şi m-am lăsat în jos, bâjbâind cu un picior în aer. Crăpătura începea imediat să se îngusteze. M-am lăsat şi mai jos. Părea să nu mai aibă decât lăţimea unei talii de om. Dar tot nu-i simţeam fundul. Pământul răsuna de la tropăielile paşilor. Dacă avea dreptate Lazo? Dacă mă arunca în centrul pământului? Mi-am răsucit capul. La o distanţă de douăzeci de metri sclipeau vârfurile crengilor în lumină. Auzeam adulmecări înfometate. Un tufiş a foşnit.

Am deschis pumnul şi am alunecat, până când am rămas prins în crăpătură. Deasupra mea, vasta indiferenţă a nopţii. Apoi, printre stele, s-au înălţat scântei. Dăduseră foc casei.

În clipa aceea îmi doream să-l ucid pe Ezequiel. Dacă el ar fi rămas prins în crăpătura aceea şi eu aş fi apărut la marginea ei, l-aş fi împins cu piciorul în uitarea amar mirositoare.

11

A doua zi seara, în aşteptarea lui Rejas, Dyer a deschis al doilea pachet de grisine. Emilio i-a ridicat, fără o vorbă, cartea şi a strâns firimiturile în palmă. În haina lui ponosită, mult prea mare, cu papionul strâmb, a ieşit cu paşi greoi pe balcon şi a aruncat firimiturile cu o mişcare energică.

Era ora nouă. Dinspre fortăreaţă se auzea bubuitul ritmului de samba. Pe fereastră pătrundea lătratul câinilor, gâfâitul motoarelor şi mirosul de piele al nopţii.

— Unde e?

Chelnerul a revenit, ridicând din umeri.

— Ştiţi unde locuieşte sora lui?

Emilio a şters cu un şervet scaunul gol, evitând privirea lui Dyer.

— Ştiţi cum o cheamă?

Nicio reacţie. De partea cealaltă a fluviului, în umbre întunecate, jungla îşi întindea aripile zdrenţuite pe fundalul ultimelor rămăşiţe ale apusului de soare. Printre frunzele ornamentale ale balustradei de fier, Dyer vedea apa curgând şi spuma care se forma la prova unei bărci. O barcă ce transporta gunoaie. Indolent, fără

expresie, luminat de o lună joasă, râul părea să aibă chipul lui Emilio.

Dyer a comandat o bere. La ora nouă şi jumătate s-au auzit paşi pe scări. Perdeaua a zornăit, iar dintre mărgele s-au ivit două feţe, una deasupra celeilalte. Cea de sus avea trăsături europene, părul prins în coadă şi mesteca zgomotos un mango. La început, Dyer a crezut că erau muzicanţi, care se întrebau dacă să cânte sau nu în local. Apoi a zărit o pereche de papuci atârnaţi de gâtul bărbatului şi, prinsă de curea, o pereche de ochelari. Probabil doi scafandri în căutarea unui camarad sau a distracţiei. „Haideţi, dle Silkleigh, n-am pierdut nimic aici", decise nerăbdătoare faţa de jos. „Că bine zici, băiete." Odată încheiată discuţia, capetele s-au retras. Dyer a auzit paşii coborând scările şi un fluierat din piaţă.

Era ora zece.

Cu o seară înainte, Rejas îl părăsise pe Dyer într-o gaură neagră, aşteptând să-i fie scoşi ochii. Doar nu-l lăsase în mod intenţionat suspendat într-un asemenea moment? Toată viaţa, Dyer ascultase poveştile altora. De ce era atât de captivat tocmai de aceasta? Cu siguranţă bănuise, oricât de vag, unde voia Rejas să ajungă. Povestea poliţistului îl atrăgea nu doar pentru că luptase împotriva unui întuneric nemaiîntâlnit de Dyer.

— Încă o bere.

Întunericul acesta, întunericul acesta — îl străfulgeră o senzaţie de greaţă. Jaime, nu aşa-l chema oare pe jurnalistul din Villaria căruia-i tăiaseră limba? Nu, Juan, aşa-l chema. Sau poate Julio. Dyer îl întâlnise o singură dată, la o bere în barul Versailles din Plaza San Martin. Un tip rotofei, într-un jerseu gri şi o geacă neagră, lucioasă. Dyer îi văzuse cu siguranţă limba, când Julio îşi umezise dege-

tele, pentru a da paginile unei teze pe care o adusese cu el. Scrisese despre Ezequiel, despre anii petrecuţi la Universitatea Santa Eufemia. Era unul dintre cele trei exemplare; armata mai avea unul şi Ezequiel. Cei doi profesori desemnaţi să o coordoneze renunţaseră de teamă. Tovarăşii lui Ezequiel îl sunaseră. Un glas straniu îi spusese: „Dă-i foc. Nu o arăta nimănui. Dacă ţi-e teamă să mori, vei muri de mai multe ori". Dar, dacă ţi-au trebuit patru ani pentru a scrie şase sute de pagini, cititorii sunt lucrul pe care ţi-l doreşti cel mai mult. În clipa aceea, Julio îşi umezise degetele. Lumea trebuia să afle toate acestea, să afle cum începuse totul. Insistase asupra acestui lucru, stăruise, însă Dyer nu se îndurase să-i spună că lumii nu-i păsa câtuşi de puţin. Cum să spună asta unui coleg? Şi atunci îl întrebase: „Jaime, ascultă-mă, cui i-ai mai arătat-o?" Iar Jaime îi enumerase: jurnalistului american — despre care Dyer ştia că lucra pentru CIA, unui jurnalist francez şi unuia de la Reuters, iar acum lui Dyer.

„Nu-ţi pui viaţa în pericol?" „A, nu. Nu, nu. Nu. În afară de asta, cine ar putea afla?" Jaime nu credea că Ezequiel avea o mie de ochi şi o mie de urechi. Propagandă.

Asta se întâmplă cu unii jurnalişti şi poveştile lor atunci când devin mai importante decât propriile lor vieţi.

Dar cineva aflase. Trebuie să fi aflat. Jaime fusese atât de încântat. Repetase mereu *scoop*. Voia să ştie dacă aşa se spunea în engleză. „*Scoop?*[11]" Acesta şi fusese ultimul cuvânt pe care îl auzise Dyer din gura lui, pe când ieşeau din bar, Jaime sărind de pe un picior pe altul, teribil de

[11] „Scoop" engl. — o ştire senzaţională, obţinută în exclusivitate.

mulţumit de sine. Câţiva dintre oamenii lui Ezequiel, închişi în închisoarea din Lurigancho, acceptaseră să vorbească. În închisoare. „Un *scoop*."

Asta şi fusese până la urmă — o senzaţie. Niciun jurnalist nu reuşise să ia un interviu oamenilor lui Ezequiel. Asta era politica lui Ezequiel. Nu-i plăceau jurnaliştii. Jurnaliştii erau părtinitori, spunea. Până atunci, ucisese patruzeci şi doi dintre ei.

Ei bine, deţinuţii îi acordaseră interviul. Paznicii descuiaseră uşa, îl lăsaseră să intre şi încuiaseră la loc în urma lui. După o oră, o mână zgâria zăbrelele. Îi tăiaseră limba.

Poate fusese Jorge. Nu avea nicio importanţă cum îl chema. Importantă era limba, iar odată ce-i venise în minte gaura aceea bolborositoare, Dyer nu şi-a mai putut lua gândul de la ea. Cutezanţa teribilă a unei clipe de capitulare, nu scrisese Eliot asta? Sau Pound?

Emilio i-a adus neîntrebat încă o bere.

Bea ca să uite ce nu-şi putea aminti. Acum, când se gândea mai bine, oare îi tăiaseră lui Jorge într-adevăr limba? Dyer nu o văzuse. Văzuse oare cineva limba, respectiv lipsa ei? De unde să ştie dacă era adevărat? Dacă era o poveste scornită, a cărei oroare se amplificase din vorbă-n vorbă? Nu se făcuse şi Dyer vinovat de acelaşi lucru, în legătură cu Ezequiel? Nu se lăudase şi el că ştie totul despre Ezequiel — dar, dacă era să fie sincer, dacă Ezequiel ar fi stat chiar în clipa aceea în faţa lui, pe scaunul rezervat lui Rejas, care nu mai venea, după toate aparenţele, ar fi ştiut Dyer ceva despre el? Ar fi ştiut cu certitudine ceva despre el? Unii îşi dedicau întreaga viaţă acestui subiect. Patruzeci şi doi dintre colegii lui îşi dăduseră vieţile pentru el. Dyer avusese noroc până acum, dar de ce să fi avut şi în continuare? Dacă nu ar

fi avut relaţii şi o mătuşă ca Vivien Vallejo, n-ar fi stat nimeni de vorbă cu el.

Iar despre Brazilia? Ce ştia el despre Brazilia? În fond, ce ştia el despre America de Sud? Vorbea spaniola, portugheza şi câteva frânturi de guarani, dar nu suficient de bine pentru a fi luat drept un vorbitor nativ. În articolele lui, reuşise să prezinte englezilor continentul ca pe o noutate, dar cu ce drept îşi însuşise rolul de intermediar?

Perioada lui de glorie fusese războiul din insulele Falklands şi urmările lui. Textele lui întreceau cu mult textele altora, nu doar pentru că vorbea spaniola, ci pentru că, datorită copilăriei petrecute în America Latină şi faptului că fusese căsătorit cu o braziliancă, avea relaţii fără concurenţă în regiune. Câştigase unul după altul două premii de jurnalism — primul pentru interviul pe care i-l luase locotenent-colonelului Rose, la câteva minute după negocierile de pace din Port Stanley, al doilea, pentru o analiză a situaţiei indienilor amazonieni. Din nou interesat de America Latină, pentru prima oară de când Perón naţionalizase calea ferată, ziarul lui deschisese un birou în Rio.

Dar interesul scăzuse rapid. Fie reuşea să menţină un flux neîntrerupt de informaţii privitoare la distrugerea pădurii tropicale sau la vânătoarea de nazişti din Paraguay, fie îşi pierdea cititorii. „Cititorii suplimentului nostru extern nu sunt atât de fascinaţi de capătul tău de lume."

Iar acum dispăruse mătuşa lui, era ora unsprezece seara în Pará şi Rejas nu mai venea, iar el se simţea ca dracu, pentru că nu-i spusese cine era. Rejas crezuse că stă de vorbă cu un străin interesat, dar începuse să devină bănuitor. Apelase probabil la vechile lui relaţii din poliţie

și aflase cine era și de aceea nu mai venea astăzi și, de aceea, Dyer nu avea să-l mai revadă vreodată și își va petrece tot restul vieții bâjbâind în întuneric, fără să fi auzit sfârșitul poveștii.

Ajuns în camera lui din hotelul Seteais, Dyer vomită. Fusese o greșeală să nu comande nimic de mâncare.

A doua zi, se sărbătorea, în Pará, Joia Verde. Tânărul preot stătea sub o tendă, în remorca unui camion care traversa la pas piața, pentru a se opri în fața treptelor unei biserici cu trei turnuri cu ceas. De tenda cu franjuri erau prinse două difuzoare mari cât două sicrie, care transmiteau distorsionat împărtășania. Enoriașii în haine de duminică își făceau vânt cu textele imnurilor, așteptând îndemnul de a cânta. Cuvintele lor subliniau legătura dintre Pará și Lumea Veche: „O, Iisus, Tu cel născut în Bethleem, orașul înfrățit cu noi". Petardele întrerupeau zgomotos cântecele.

Trezit din somn de zarvă, Dyer s-a ridicat — îmbrăcat în hainele din seara precendentă — și a coborât în piață.

Era într-o dispoziție de penitență, dar îi lipsea energia de a se strecura în mulțime. Își simțea gâtlejul uscat și era la fel de mahmur ca un băiat de liceu. Nu-și dorea nimic mai mult decât o cafea și un pahar mare cu suc de portocale. Și-a ridicat privirea spre restaurant, deasupra unui imn primit de la cineva, pentru a vedea dacă Emilio deschisese obloanele, când l-a zărit pe Rejas stând în nișa din spatele balconului.

Dyer a urcat treptele abrupte cu teama că Rejas l-ar putea evita, însă polițistul și-a cerut scuze că lipsise cu o seară înainte: nu putuse pleca de lângă căpătâiul surorii.

Se simţise rău toată după-amiaza. Când deschisese ochii, pupila stângă era întoarsă şi nu reacţiona la lumină.

— Nicio veste de la laborator?

— Nu.

Îl priveau amândoi pe Emilio cum aşeza pe masă cafeaua şi sucul de portocale. Rejas a aşteptat să plece chelnerul, apoi a spus:

— Aţi încercat să-l corupeţi pe prietenul meu.

— L-am întrebat unde locuieşte sora dumneavoastră, a admis Dyer stânjenit. Dar nu a vrut să-mi spună.

— Nu, n-ar spune nimănui. Vine şi el din valea în care m-am născut eu. Familia lui lucrase la hotel câtă vreme aparţinuse mamei lui Santiago. Soţia lui o îngrijeşte pe sora mea. Au fost alungaţi de oamenii lui Ezequiel. Sora mea i-a primit bucuroasă.

— E foarte protector...

Rejas, schimbând din nou subiectul, a spus:

— Ce aţi făcut ieri? Aţi dat de nişte indieni?

— Trebuie să vă spun ceva, a zis Dyer.

— Ce anume?

— V-am spus că sunt scriitor. Dar nu e chiar adevărat. Sunt jurnalist.

Rejas i-a aruncat o privire scurtă, pătrunzătoare.

— Ştiu cine sunteţi. Ştiu cum vă numiţi, când sunteţi născut şi pentru care ziar scrieţi.

— De unde aţi aflat toate acestea?

— Am ştiut de îndată ce mi-aţi spus că señora Vallejo e mătuşa dumneavoastră. V-am citit articolele. Rejas menţionă un articol apărut în traducere în *La República*, unul dintre primele studii publicate în vest despre mişcarea lui Ezequiel.

— Ei bine, da — da, într-adevăr, eu l-am scris.

Rejas i-a spus, dar fără răutate:

— E cam superficial, m-am gândit atunci. Mai sunt şi câteva inadvertenţe. Şi mai aveţi un articol, care a supărat o mulţime de oameni din ţara mea.

— Nu am aflat decât de curând că a provocat atâta nemulţumire.

— Nu are importanţă.

Zâmbetul lui era mai degrabă o ridicare din umeri decât o mustrare.

— Sunt destul de superficiale, i-a dat Dyer dreptate. Ceea ce scriu eu va părea întotdeauna superficial cuiva care a fost implicat în evenimentele respective. Jurnaliştii nu pot spune întreaga poveste. A făcut o pauză. Dar dacă aţi ştiut de la bun început că sunt jurnalist, de ce v-aţi hotărât să-mi spuneţi povestea dumneavoastră? Mă gândesc că sunteţi conştient de riscuri.

Cu faţa în palme, Rejas îl examina pe Dyer.

— Scrieţi tot ce vi se spune?

— Când consider că este interesant din punct de vedere politic pentru cititorii mei, da.

Rejas s-a gândit o clipă la cele spuse de Dyer.

— Ce anume voiaţi să investigaţi când aţi venit aici?

Ocazia de a spune adevărul îi era mai bine-venită lui Dyer decât o gură de aer proaspăt. I-a explicat motivele călătoriei lui în căutarea lui Vivien, eşecul de a obţine un interviu cu Calderón.

— Se pare că am căzut în dizgraţie.

Rejas a scuturat din cap.

— Sincer, trebuia să vă daţi de la bun început seama că nu va accepta să stea de vorbă cu dumneavoastră. Practic, nimeni nu poate ajunge la el. Asta e sursa puterii lui, la fel ca aceea a lui Ezequiel. De ce ar accepta să se întâlneas-

că cu dumneavoastră? Nici cu mine nu vrea să se întâlnească.

— Calderón are toate motivele să se teamă de dumneavoastră. Nu e de mirare.

— Nu, nu e asta. Pur şi simplu nu se întâlneşte cu nimeni. Ăsta e stilul lui de lucru.

— Dar de ce aţi vrea să vă întâlniţi cu el, colonele? Doar pentru a-i spune care vă sunt intenţiile, nu?

Trei nopţi la rând, Dyer reuşise să-şi ţină în frâu curiozitatea, îşi reţinuse întrebările pe care ar fi vrut să i le pună. Acum se revărsau.

— Ledesma de la PLP concurează cu Temuco de la CPV pentru mâna dumneavoastră, într-un mariaj politic. Dar dumneavoastră sunteţi aici, la sute de mile de casă. Mă rog, sora dumneavoastră e bolnavă. Dar v-aţi făcut, cu siguranţă, un plan, nu? Sunteţi desigur conştient că, dacă mâine ar avea loc alegeri, aţi avea mari şanse de a le câştiga. Sunteţi un candidat ideal pentru Partidul Popular. Aţi avea nenumăraţi adepţi. O mulţime de oameni din afara ţării sunt şi ei conştienţi de persoana dumneavoastră, de ceea ce aţi realizat. Dacă ar şti că sunteţi aici, presa braziliană ar urca treptele acelea cu forţa unui batalion.

Îl privea pe Rejas, aşteptând o reacţie. Dar privirea neclintită a bărbatului din faţa lui l-a determinat să continue la fel de pripit.

— Ce v-ar putea opri să candidaţi? Ce vă opreşte să candidaţi? Se teme Calderón de popularitatea dumneavoastră?

Puţin nerăbdător, Rejas a răspuns:

— Cine poate şti ce gândeşte Calderón? Eu am părăsit scena, nu-i aşa? Am plecat — asta voia. Nu e vina mea că scena revine la mine.

— Nu vreau să fiu nepoliticos, dar trebuie să vă întreb un lucru. Veţi candida?

— Poate că nu. Poate că da. E prea devreme să spun. Nici da, nici nu nu e răspunsul potrivit.

— Atunci, de ce aveţi nevoie, ce aşteptaţi pentru a lua o decizie?

Rejas şi-a dat capul pe spate, enervat.

— Să spunem că am nevoie, într-un fel în care nu am reuşit până acum, să ajung la o înţelegere.

— Adică să cădeţi la învoială? Înţeleg perfect, colonele, ce i-aţi putea oferi lui Calderón. Dar el ce v-ar putea propune în schimb?

Rejas l-a privit lung pe Dyer, cântărind parcă dacă să continue discuţia sau nu.

În cele din urmă, a spus:

— Haideţi să ajungem la finalul poveştii.

12

M-am întors în capitală cu autobuzul. Călătoria a durat trei zile. Am rezistat doar gândindu-mă la numărul notat de Edith pentru situaţii de urgenţă. Nu ştiam exact ce poziţie ocupa Edith în ierarhia lui Ezequiel, dar bănuiam că era una înaltă. Eram convins că, dacă aş fi reuşit să localizez adresa, m-aş fi apropiat de Ezequiel. Învăţasem numărul pe de rost.

Se însera când am ajuns în suburbii. Se luase curentul. Focuri albastre de artificii împroşcau cerul, transmiţând un semnal necunoscut mie. Eram sigur că exploziile acelea de culoare conţineau un mesaj cifrat, dar nu-mi dădeam seama care ar fi putut fi.

Autobuzul înainta cu greu prin mulţime. În dreptul geamului, bărbaţi şi femei panicaţi, cu capetele plecate, grăbindu-se care încotro. Familiile se refugiau cu copiii lor, îndreptându-se nici ei nu ştiau încotro. O faţă s-a răsucit spre mine cu gura căscată.

Lipsisem nouă zile. Teroarea îşi înfipsese colţii în oraş.

Treceam prin cartierele lăsate în beznă. Pe un deal ardeau piramide din cauciucuri de camion. Noaptea

mirosea a cauciuc ars. Înăuntrul autobuzului, am început să tuşim.

La ora opt şi un sfert, am fost azvârliţi în haosul autogării. Îmi împingeam geanta prin mulţime. Străzile vuiau de oameni care trânteau portiere, claxonau. În mijlocul străzii, reacţionând parcă la un îndemn straniu, un tip desculţ, în pijama vărgată, dirija traficul agitând o pălărie de paie.

— Aşa, drept înainte. O să ajungi tu!

Câţiva inşi se strecurau printre maşini, oferind spre vânzare obiecte furate. Sub un semafor mort stătea un băiat, ţinând în mâinile ridicate o pictură cu o ramă bogat decorată, care înfăţişa o scenă bucolică, la malul unui râu european. Un complice în jeanşi, cu căciulă de lână, se aplecase în dreptul geamului unei maşini, oferind un pocal de argint unei femei speriate.

Am traversat strada, în căutarea unui autobuz spre Miraflores. Din nou au explodat focuri de artificii. La câţiva metri în faţă, se înălţa deasupra capotelor un cap de cerb cu coarne şi ochi de sticlă. Şi-a ridicat grumazul spre cer, apoi, cu o mişcare repezită, capul s-a plecat şi a dispărut. Un bărbat ciufulit, îmbrăcat într-o salopetă descheiată, îl ţinea de coarne:

— Douăzeci de pesos, señor?

În Miraflores, nu se luase curentul. Autobuzul aterizase parcă, huruind din întuneric, pe o altă planetă. Pe bănci şedeau perechi, ţinându-se de mână. Într-o cafenea puternic luminată, o fată îşi apropia de buze un pahar de café frappé şi, râzând, îşi ştergea de pe nas un strop de frişcă. În dreptul straturilor de flori, un bărbat îşi scutura balonzaidul verde şi îşi chema câinele.

Am coborât la Parque Colón şi m-am grăbit spre casă.

Nu mai vorbisem cu Sylvina de nouă zile, de când mă condusese la aeroport. Speram să nu-şi fi făcut griji. Ori de câte ori plecam din capitală, din motive de serviciu, aveam grijă să o sun. Deşi îmi notam lucrurile pe care voiam să i le spun, niciodată nu reuşeam să i le spun pe toate. Dar o sunam de fiecare dată.

În seara aceea, nu-mi doream nimic mai mult decât să stau de vorbă cu cineva.

Laura şedea în capătul mesei cu privirea aţintită în tavan, iar Sylvina îi aplica o pastă gri pe obraji. O gentuţă roz de vinilin stătea căscată pe masă şi în jurul ei erau răspândite câteva cutiuţe cu capace aurii deschise.

Sylvina s-a dat un pas înapoi. Buzele îi străluceau într-un mod nefiresc, iar în privire avea neînfricarea unui convertit.

M-am uitat la Laura.

— Ce faceţi aici?

— Laura joacă rolul unei cliente, nu-i aşa, iubito? Nu, las-o să se usuce.

— Unei cliente?

M-a sărutat, dar în aşa fel încât să nu întindă ceea ce-şi unsese pe buze.

— Am deja şase, Agustín! Şase în doar trei zile! Patricia, Marina — nu ţi le mai înşir pe toate. Vin mâine. Consuelo zicea că trece şi ea, dar nu vrea să cumpere nimic. Celelalte mi-au jurat că vor comanda ceva, fie şi numai un creion pentru sprâncene. Sunt minunate.

Planul Sylvinei. Salvarea noastră. Uitasem. Dintr-o broşură de pe masă îmi zâmbea o blondă platinată, cu dinţi încadraţi de buze strălucitoare. „Strategy. Revoluţionara gamă de îngrijire a tenului matur."

— Ştiu că nu ţi-e simpatic, dar biroul lui Marco mi-a trimis săptămâna trecută, cu poşta rapidă, mostrele astea.

Petrecuse ultimele două zile exersând cu Laura, învăţând toate şmecheriile, cum să aplice cosmeticele. Sunt atât de fericită, Agustín.

Ochii mei obosiţi au trecut în revistă cutiuţele aurii. Gloss de buze. Creme pentru decolteu. Creme corectoare. Creme hidratante. Fonduri de ten.

— O să facem bani, iubitule. Mii de dolari în câteva săptămâni. M-au asigurat cei de la Sally Fay. Vor neapărat să pătrundă pe piaţa noastră. Nu au pe nimeni aici.

Laura a ridicat capul, vrând să spună ceva.

— Nu, să nu deschizi încă gura. A fost foarte cuminte, mi-a ascultat prezentarea. Am o grămadă de materiale publicitare pe care trebuie să le învăţ pe de rost.

— Sylvina...

— Trebuie să le conving că produsele de la Sally Fay sunt cele mai eficiente atunci când se folosesc împreună.

— Iubito...

— Le-am spus tuturor să vină nemachiate mâine — să le pot stabili tipul de ten.

Nu mai era atentă la mine. Aici, pe insula tot mai mică a cartierului Miraflores, Sylvina găsise în gentuţa de vinilin răspunsul la întreaga oroare.

Cerceta pleoapele închise ale Laurei.

— Da, e aproape gata, putem s-o dăm jos. Cum a fost călătoria ta?

Mi-am tras un scaun. Voiam să-i povestesc, dar cuvintele s-au dizolvat în aerul care ne despărţea.

— Îţi povestesc mai târziu. M-am aşezat. Ce s-a mai întâmplat pe aici? Ştii că s-a luat curentul în suburbii?

— Ca să fiu sinceră, nu mai am timp de nimic de când cu Sally Fay. Dar să-mi aduci aminte să cumpăr lumânări.

M-am întors spre Laura. Îşi ştergea de pe faţă ceva ce părea a fi murdărie.

— Cum merge noul curs?

Sylvina a răspuns în locul ei:

— Bine, nu-i aşa? Îmi place tare mult profesoara ei. E o scumpă. Şi atât de dedicată. Atât de serioasă. Dar numai dans, dans şi iarăşi dans. I-am spus — sper că nu prea sever: „Vreau să te văd şi cu un băiat. Oraşul ăsta nu e locul potrivit pentru o femeie singură". Apropo, Agustín, mai ştii că ţi-am spus de râşniţa aia de piper? Nu găsesc nicăieri să cumpăr una nouă. Aşa. Arată-i tatălui tău.

— Cum arăt? a întrebat Laura.

— Bine. Pasta aceea îi umpluse pielea de pete, parc-ar fi stat prea mult sub duş. Acum semăna cu fiica Marinei.

Laura a scuipat ceva.

— Are gust de alge.

Mi-am făcut un sandvici în bucătărie. Nu mai mâncasem de la micul dejun. Din radioul de pe frigider, pe care Sylvina îl lăsa uneori aprins pentru pisică, se auzea muzică clasică. Am scos un sunet animalic, nu foarte convingător, iar pisica a zbughit-o afară.

După o clipă, a intrat Laura cu ea în braţe.

Am privit-o şi mi-a crescut inima.

— Nu ţi-ar fi plăcut.

A dat din picior.

— De unde ştii?

— Nu ai fi putut vedea Terasa Lacrimilor. Acum e o pistă de aterizare.

— Mi-ai adus un fluier? Şi-a dat seama că uitasem.

— Of, tată... Pisica a sărit din braţele ei când a luat-o la fugă.

Mi-am terminat sandviciul şi mi-am pregătit un ceai. Afară, o auzeam pe Sylvina vorbind.

— Ce spui? Am scos capul pe uşă.

Se postase în faţa oglinzii şi vorbea de una singură.

— Toate companiile acelea, cu nume imposibil de pronunţat! Sally Fay e uşor de priceput şi de pronunţat. Noi nu încercăm să ne ascundem în spatele unui nume exotic, franţuzesc. Sally Fay vă însoţeşte în următorul mileniu al îngrijirii cosmetice, fără să fiţi nevoite să renunţaţi la confortul livingului vostru... Laura? Ce urmează?

— ... şi pentru că noi nu avem cheltuieli indirecte...

Am făcut duş. Când am ieşit din baie, Sylvina vorbea încă în faţa oglinzii şi zâmbea într-un fel pe care nu-l mai văzusem niciodată la ea.

I-a oferit oglinzii un tub.

— Aceasta este o cremă protectoare, foarte eficientă împotriva senzaţiei de oboseală a pielii.

Imediat după ce m-am trezit, l-am sunat pe Sucre.

— Aţi aflat ceva în legătură cu medicul podolog?

— Nimic.

— Dr. Ephraim?

— La fel. Nimic suspect.

— Şi gunoiul?

— Nimic neobişnuit, şefu'.

I-am dictat numărul pe care mi-l dăduse Santiago.

— Vreau să ştiu adresa. Acum o lună, era fierbinte.

— S-ar putea să dureze o zi.

— Fie, o zi.

— Cum pot lua legătura cu dumneavoastră?
— Te sun eu. Acum mă duc să-mi achit o datorie.

***

Fiica lui Lazo lucra într-o brutărie cavernoasă, slab luminată, vizavi de o biserică cu acoperiş de tablă.

Patronul i-a dat voie să lipsească cinci minute. Nu am spus cine eram. Probleme de familie, am zis. Venisem direct de la bancă.

— Agustín.

M-a întâmpinat la uşă, cu o faţă adormită. Avea ochii tatălui ei şi buzele subţiri ale fetiţei ei. Ne-am sărutat. Obrajii îi miroseau a făină.

— Cum m-ai găsit?
— E singura brutărie de pe deal.
— Glasul tău e mai gros..., dar la fel.
— Nici tu nu te-ai schimbat.

Eram amândoi politicoşi. Dacă ai cunoscut pe cineva în copilărie, îl recunoşti şi la maturitate. Pentru câteva clipe, era din nou Graciela căreia-i plăceau poveştile poliţiste şi pizza cu brânză rasă. Iar eu eram Agustín care cânta într-o formaţie.

— Eşti nebun, Agustín. Uită-te la mine. Arăt la fel ca acum douăzeci de ani? Cum poţi spune aşa ceva?

Cu un gest cochet şi-a prins rochia de tiv, răspândind un nor de făină, şi mi-a arătat un şold voluminos.

Afară era cald, dar dinspre cuptoare veneau valuri de aer şi mai cald. Un bărbat a strigat-o dinăuntru.

— Vin imediat, a răspuns — apoi, într-o răbufnire de mânie, i-a aruncat peste umăr: „Boule!" S-a frecat la ochi.

— Spune-mi, ce mai face tăticu?

— Îţi trimite dragostea lui. Şi nişte bani.

— Nicio scrisoare? A răsfoit bancnotele. Nimic, nicio vorbă?

— N-a avut timp. Repara dinţii primarului.

— Agustín, ei — vreau să spun, armata — au găsit o bucată de pânză roşie în camera mea. Dar nu era nimic. Tomasio o flutura dinaintea taurilor. Au spus că e unul dintre oamenii lui Ezequiel. A trebuit să plec... A privit în josul dealului, deasupra ghetoului cu case de culoarea prafului. Nu asta sperase când se urcase în autobuz, în La Posta. Noaptea trecută, la fel ca în cea de dinainte, armata împânzise străzile capitalei, smulsese uşi din ţâţâni, aruncase oameni în dube.

— Dar tăticu e bine, zici? Şi Francesca, ai văzut-o şi pe ea, cum arată, Agustín? Mai are rana aia la braţ? Că nu-i mai trecea.

— Fetei tale îi merge bine.

— Vreau s-o aduc aici, la mine, dar aştept veşti de la Tomasio. L-ai văzut pe Tomasio? Mi-a promis că o să-mi scrie — dar n-am primit nimic.

— Nu l-am văzut.

— Ar fi tipic pentru Tomasio să trimită scrisoarea la o adresă greşită.

În schimbul banilor, să-i spui, te rog, adevărul. Ce s-a-ntâmplat.

Nu puteam să o privesc în faţă şi mi-am îngropat privirea în rochia ei. Apoi, cu blândeţe, am întrebat-o dacă ne-am putea aşeza într-un loc liniştit.

O oră mai târziu, epuizat şi cu o senzaţie de greaţă în stomac, am trecut podul peste Rimac.

Simţeam gustul paharului de polistiren, pe care-l umpluse Graciela cu cafea călâie. Fără să mă gândesc, m-am îndreptat spre Miraflores. Când Sylvina voia să uite vreo neplăcere, mergea la cumpărături.

Am intrat într-un pasaj comercial, în căutarea unor cadouri pentru soţia mea şi pentru Laura. În fiecare vitrină se reflecta însă imaginea unei rochii mototolite la genunchi şi a două mâini pline de făină care strângeau nişte flori galbene imprimate, zdrobindu-le.

M-am întors. Ce făceam eu într-un pasaj comercial? Oricum nu-mi puteam permite cadouri. Mă îndreptam spre lumină, când am recunoscut silueta profesoarei de balet a Laurei.

Purta, în ciuda căldurii, un pulover roz pal — cu decolteu în V, mult prea mare, tricotat dintr-o angora pufoasă ca blana unei pisici — peste un maiou de balet negru şi o pereche de leggingşi. Se uita la o urnă emailată dintr-o vitrină.

— Yolanda!

Avea căştile unui walkman în urechi. Capul i se legăna dintr-o parte într-alta, iar genunchii îi atingeau punga de cumpărături cu mişcări prescurtate, parc-ar fi stenografiat un dans.

— Yolanda!

Avea părul pieptănat peste cap, prins cu o bandă verde închis şi în picioare avea o pereche de Doc Martens — ca nişte bocanci milităreşti, dar cumva copilăroşi. Şi Laura avea o pereche. Îi făceau picioarele să pară mai subţiri.

Yolanda s-a îndepărtat, strângând la piept punga de plastic. Fără să privească împrejur, a ieşit din pasaj cu paşi mari, săltăreţi.

Am alergat după ea pe stradă şi i-am atins umărul.

S-a răsucit pe călcâie.

— Yolanda! Eu sunt.

Muşchii de la ceafă i s-au destins.

— Nu v-am văzut, a strigat. Şi-a scos căştile din urechi şi mi le-a prins mie. Chipul ei aştepta nerăbdător reacţia mea.

Cunoaşteţi senzaţia? Stai în maşină, dai drumul la radio şi de pe partea cealaltă a străzii cineva ascultă acelaşi post — doar mai tare. Senzaţia asta am avut-o. O priveam pe Yolanda, dar, la auzul fluierelor, mi-am simţit pieptul inundat de un alt aer şi m-am văzut îngenuncheat pe marginea unui gheţar albastru în lumina lunii. Înfigeam lumânări în gheaţă, în timp ce Nemecio scotea lângă mine, cu toporul, un bloc de gheaţă şi şi-l aşeza pe umeri. Gheaţa, devenită prin topire apă sfântă, o foloseam ca leac.

— Pentru Antigona mea.

— Cum adică?

A oprit casetofonul.

— Pe muzica asta voi dansa. Mă gândisem tot timpul la ceva cu totul nepotrivit — Penderecki. Apoi noi — adică dumneavoastră cu mine — am început să vorbim despre Ausangate şi atunci mi-a venit ideea.

I-am înapoiat căştile.

— Deci n-am ratat spectacolul dumneavoastră?

— Duminică va fi. Am repetat mereu, mereu, de la ultima noastră întâlnire. Brusc, am avut sentimentul că, dacă nu ies din casă, am să înnebunesc. Şi-a aruncat walkman-ul în pungă.

— Mă bucur foarte mult să vă văd. Vocea mea părea să vină de undeva, de departe parcă m-aş fi aflat pe un munte.

— Aţi slăbit, a spus.

— Am fost plecat. Nu mă pieptănasem şi aveam unghiile murdare, iar ea părea atât de vie, cu soarele care-i scălda faţa.

— Mi-au lipsit discuţiile noastre. M-am tot gândit la seara aceea. Dar ce faceţi aici?

Călcam de pe-un picior pe celălalt. Nu-mi lustruisem pantofii. Îmi simţeam mâinile voluminoase, palmele lipicioase.

— Caut o râşniţă de piper. Şi un fluier.

— Un fluier? Dar nu aveţi unul?

— Să vedem, dumneavoastră ce aţi cumpărat?

A deschis punga.

— O jachetă pentru fratele meu.

— Vreau s-o văd.

Mi-a întins pe piept o jachetă tricotată galbenă, din lână de alpaca. Mi-am supt burta, amintindu-mi de urmele albe de făină de pe cămaşa mea. După aceea, o ţinusem pe Graciela zece minute în braţe.

— Pare solid, fratele dumneavoastră.

— E mare, da.

Am aruncat încă o privire în pungă.

— Şi chiloţi!

A împachetat jacheta şi a vârât-o la loc. Observasem că i se umflau puţin nările de fiecare dată când voia să schimbe subiectul. A spus:

— Mi-am cheltuit toţi banii şi de fapt ieşisem să cumpăr un urcior.

Pentru a doua oară în ziua aceea, mi-am scos portofelul.

— Tocmai vin de la bancă. Vă datorez banii pe cel puţin şase săptămâni.

— Sunteţi sigur?

După ce-i dădusem Gracielei înapoi banii împrumutaţi de la tatăl ei, voisem să-i dau restul Sylvinei. Garanţia în dolari a lui Marco nu rezolvase problemele noastre financiare, dar banca acceptase, datorită ei, să-mi mărească descoperirea de cont.

— Luaţi-i, câtă vreme îi am. Am aşteptat până a strecurat banii în jacheta din pungă. Încotro mergeţi?

— Spre teatrul în care voi dansa duminică. Trebuie să mă uit la scenă. Vreţi să veniţi?

Trebuia să-l sun pe Sucre, dar mai aveam timp.

— E departe?

— La cinci străzi de aici. Haideţi. Mi-a atins braţul.

Trebuie să vă povestesc lucrurile în ordinea în care s-au întâmplat. Înainte de ziua aceea, nu o întâlnisem pe Yolanda decât de două ori. Îmi plăcea de ea, dar ar fi caraghios să pretind că mă tulbura gândul la profesoara fiicei mele. Când am încercat, în camionul care m-a adus de la Cajamarca, să-mi amintesc chipul ei, n-am reuşit. Imaginea ei s-a redus la o dansatoare cu corp frumos şi păr negru, până la umeri.

Mergând alături, pe Calle Argentina, m-am simţit din nou atras de ea. Unii oameni influenţează aerul care-i înconjoară, înţelegeţi ce vreau să spun? Intri într-o încăpere, la o petrecere, şi constaţi că cei prezenţi se împart în două grupuri — majoritatea sunt cei care te lipsesc de energie şi apoi mai sunt una, două persoane care îţi refac energia cu fiecare privire şi fiecare gest al lor. Yolanda era o astfel de persoană. Avea — cum să spun, avea viaţă în ea.

M-a prins de braţ.

— Am crezut că vă temeţi de mine. Exclamaţia ei era plină de afecţiune.

— Cum aşa? Mi-am întors privirea spre un bărbat îndesat, care se holba la pieptul Yolandei: decolteul adânc al puloverului roz, pufos, peticul de maiou care se ivea de dedesubt. A trecut pe lângă noi, fluturându-şi braţele cu mai mult elan.

— N-aţi mai trecut pe la studio, a spus Yolanda.

— Am fost plecat.

— Aţi fost în munţi. Laura s-a supărat că nu v-a putut însoţi. Vreau să-mi povestiţi totul.

I-am privit din nou faţa. Lumina care cădea printre frunzele unui copac se juca pe claviculele ei, pe obraji, pe şuviţele mai întunecate ale părului. Avea ochi mari şi uşor piezişi, dar frumoşi. Am simţit impulsul de a-i spune tot.

— Dar noul curs — merge bine?

S-a oprit.

— Fata dumneavoastră — pot să vă spun că e de-a dreptul pricepută. Are talent şi asta se vede imediat. De parcă n-ar şti şi ea! O ştie foarte bine. V-am spus că nu mă înşel. Dacă aţi fi văzut-o săptămâna trecută...

Nu mai eram foarte atent. Nu mai vedeam decât curbura distinctă a sprâncenelor ei şi rujul care nu i se potrivea şi apoi, brusc, nu m-am mai gândit decât la femeia pe care o lăsasem singură în brutărie.

— Am înregistrat mai de mult un grup de femei din Chimbivilca. Au ele un cântec — ei bine, descrie cum înaintează ca nişte cai prin zăpadă, mândre de aurul care le-a fost dăruit. Ca să zic aşa, o nouă epocă. Laura a ieşit în faţă şi a dansat de parc-ar fi ştiut paşii de când lumea! Celelalte fete încep să fie invidioase.

— Vă mulțumesc că o încurajați.

— Nu v-a povestit?

— Nu am apucat să stăm de vorbă. Am încercat să-i descriu ce am găsit acasă, la întoarcere, dar îmi vâjâia capul în timp ce vorbeam.

— Dar asta sună de-a dreptul isteric.

— Să-i pese cuiva de tenul gras...

— Că tot veni vorba, soția dumneavoastră a trecut acum câteva zile pe la studio.

— Sylvina?

Într-un mod foarte comic — v-am spus deja, avea un talent să imite alte persoane —, dar fără răutate, a imitat vocea Sylvinei. „Sper că nu o învățați pe fiica mea ceva mult prea contemporan."

A mers mai departe, cu aceiași pași săltăreți, cu picioarele în bocancii greoi ridicându-se la fiecare pas pe vârfuri. Expresia ei a devenit pe neașteptate serioasă.

— Știți, singura perioadă când am fost obsedată de dans, cu adevărat obsedată, a fost la vârsta Laurei, înainte de a afla prea multe. Asta este ceea ce majoritatea noastră, a adulților, pierde pe drumul vieții. Cu cât înaintăm mai mult în vârstă, cu atât mai puțin visăm cu ochii deschiși. Disciplina distruge acest sentiment. Ajungem să ne controlăm prea mult.

Și-a desprins brațul de al meu și a luat punga în mâna aceea. Tăcea, căzută pe gânduri.

Teatro Americano, o clădire bej, în stil colonial, se afla în spatele unui gard din vergele ascuțite, într-o grădină dreptunghiulară, în care creștea lavandă și scorțișor. Un artist din Chile tocmai expunea acolo. Un afiș prins de vergelele gardului anunța: *O istorie a feței umane.*

Casieriţa, o femeie slăbuţă, cu smocuri rare de păr cărunt, tocmai voia să ne rupă două bilete, când a recunoscut-o pe Yolanda. Şi-a dat capul pe spate şi a strigat un nume spre o uşă deschisă. Un tânăr scund, cu barbă scurtă şi ochi vigilenţi a ieşit. „Ce e?" Zărind-o pe Yolanda, a ridicat braţele. A îmbrăţişat-o şi i-a şuierat vioi ceva la ureche. „Am rezolvat cu luminile, cu difuzoarele, am două sute de scaune. L-am sunat pe Miguel. Mi-a promis să scrie o recenzie."

Mi-a aruncat o privire peste umărul Yolandei, de sub pleoape grele, cu vinişoare roşii.

— Lorenzo, el e Agustín, un prieten. Vreau să-i arăt scena.

Lorenzo s-a tras înapoi.

— Sigur, mergeţi să vă uitaţi. Cum merge treaba?

— Încă nu am ajuns unde ar trebui.

— Ai nevoie de ajutor?

— Eşti drăguţ. Mă descurc.

Bărbatul m-a privit, apoi i-a spus Yolandei cu glas scăzut:

— Mi-ar plăcea să văd o probă de costum. Şi ceilalţi ar fi încântaţi.

— Nu prea mai am timp.

Bărbatul s-a gândit o clipă.

— Ascultă, tocmai vorbeam la telefon. Ne auzim. M-a strâns de umăr. Mi-a făcut plăcere să te cunosc, Agustín.

Am intrat într-o încăpere spaţioasă, decorată cu fâşii de mătase. Yolanda mi-a şoptit:

— Când nu se ocupă de teatrul acesta, Lorenzo e un coregraf deprimat. A aruncat o privire în spate. Am lucrat împreună mai demult. Nici nu vă puteţi imagina cât de gelos e. Îi era mereu teamă că am să-i fur paşii.

Încăperea, mobilată cu scaune de trestie care păreau destul de incomode, primea lumină naturală printr-un acoperiş de sticlă, prin care se iveau cerul cenuşiu ca lâna şi vârful unui palmier. Nişte reflectoare aruncau un model complicat de umbre pe o podea din lemn pătată.

Yolanda a aşteptat până au ieşit din încăpere doi studenţi, apoi şi-a dat jos bocancii şi mi-a înmânat punga.

— Trebuie s-o măsor. S-a apropiat de un perete. Pe neaşteptate, a început să facă una, două, trei piruete, apoi a traversat din cinci sărituri încăperea. Zsa, zsa, zsa, zsa, chu!

Mi-a rămas întipărită în minte imaginea fulgerătoare a picioarelor ei goale, albe şi desculţe, în aerul inundat de lumină.

S-a oprit la un metru de peretele opus.

— E în regulă. Mi-era teamă că nu e suficient de lată.

O pereche a intrat în încăpere. Yolanda s-a încălţat.

— Nu e minunat aici? Şi-a întins braţele iar glasul ei a reverberat sub acoperişul de sticlă. Aici am dansat, în primul meu an la Metropolitan, *Simfonia psalmilor* de Stravinski. Priviţi feţele acestea!

Atent la Yolanda, nu remarcasem feţele care ne priveau de pe fâşiile de mătase. De aproape, au început să prindă contur. Erau fotografii din ziare chiliene, vechi de treizeci de ani, mărite la dimensiuni naturale şi imprimate pe mătase.

Feţele unor hoţi de buzunare.

Feţele unor ucigaşi.

Feţele unor terorişti şi luptători pentru libertate.

Feţele unor victime.

Feţele unor reclamanţi.

Feţele unor judecători.

Feţele unor pacienţi dintr-un centru pentru schizofrenici.

Feţele unor indigeni dintr-un trib dispărut.

— Multe dintre persoanele acestea au avut un lucru în comun: Nu aparţineau societăţii care i-a fotografiat, fie cu scopul unui studiu antropologic, fie ca subiecţi ai urmăririi de către poliţie.

— Puteţi să apreciaţi caracterul unui om după fizionomia lui? m-a întrebat.

— Cred că da.

— Asta crede toată lumea. Haideţi să vedem.

Am început un joc. Yolanda arăta spre o fotografie, acoperind explicaţia cu punga.

— Acum, spuneţi-mi. Ce fel de persoană e aceasta?

— Un hoţ de buzunare?

A luat punga.

— Victima unui omor. A alergat spre altă faţă.

— Dar... ea?

— Poliţistă?

— Poliţistă, aşa-i. Şi el?

— Judecător?

— Nu. Ucigaş. Ea?

— Luptătoare pentru libertate?

— Schizofrenică. El?

— Indian dintr-un trib dispărut?

— Aşa-i. Două din cinci. Asta înseamnă că vă înşelaţi în legătură cu jumătate din persoanele pe care le întâlniţi.

Perechea din partea cealaltă a încăperii, care ne urmărise până atunci, a început să joace acelaşi joc. Şi ei fuseseră convinşi că au să poată deosebi un ucigaş de un luptător pentru libertate, un general, împuşcat în propriul pat, de un indian Yaghan care murise în urma unei

banale răceli. Dar tocmai asta era provocarea artistului. Ne spunea: Aşezaţi-i alături, iar schizofrenicul va prelua personalitatea judecătorului.

— Cu alte cuvinte, a spus Yolanda, nu ştim nimic despre nimeni.

Nu toţi fuseseră în viaţă când li se fotografiaseră feţele. Tocmai voiam să-i pun şi eu Yolandei abilitatea la încercare, când s-a oprit în faţa chipului mumificat al unui trup îmbrăcat într-o rochie.

— Yaghan? am întrebat.

— Citiţi.

În legendă scria: Una dintre victimele generalului Pinochet. Eva Vasquez, studentă, îngropată timp de şaptesprezece ani într-o mină.

Yolanda a spus:

— Aceeaşi poveste, mereu aceeaşi. Şi a adăugat furioasă: Ticăloşii.

M-am uitat la pielea crăpată, la capul înclinat şi m-am gândit la Nemecio, cu gura plină de pământ, sufocându-se. Şi m-am gândit la o văduvă, de care mă despărţeau doar cinci mile, care îşi mototolea rochia la genunchi. Toţi anii în care lucrasem în poliţie, ce realizasem? Dacă aş fi mers pe drumul lui Santiago? Aveam senzaţia că îmi secase simţul datoriei şi asta a făcut brusc să-mi pară ridicolă deosebirea dintre Ezequiel şi Calderón. De parcă mi-aţi cere să aleg între peştele şi porcul prăjit al lui Emilio.

Yolanda a spus:

— Nu ştiu cum vă simţiţi dumneavoastră, Agustín, dar eu nu pot rămâne mută în faţa unui chip ca acesta. Ce i s-a întâmplat ei atunci ni se întâmplă nouă astăzi.

Mi-a povestit că, în perioada în care lipsisem, la universitate se ţinuse o slujbă religioasă în memoria actorilor

din trupa Arguedas. Se alăturase şi ea părinţilor care aprinseseră lumânări pentru copiii lor dispăruţi. Sub podeaua cinematografului se găsiseră un petic dintr-o bluză verde şi două chei pe un inel, dintre care una aparţinuse dulapului Verei. Dar nu se găsise niciun trup sau, cel puţin, nu suficiente părţi dintr-un trup, pentru a putea fi identificat.

Cu privirea aţintită asupra chipului uscat de pe fâşia de mătase, Yolanda şi-a spus parcă sieşi: „Trebuie să ai un trup pe care să-l poţi jeli. Nu poţi înţelege acest lucru dacă nu ai pierdut pe cineva drag. Trebuie să-i vezi cadavrul, pentru a fi sigur că a murit, pentru ca el să poată trăi mai departe în amintirea ta. Fără trup, nu poţi scăpa de spaimă". S-a întrerupt şi şi-a acoperit ochii cu mâna:

— Ajunge, Yolanda, ajunge, ajunge.

Şi-a venit din nou în fire, cu greu. A mai aruncat o privire în jur şi a spus:

— Să mergem.

Afară, oamenii îşi împingeau cărucioarele de copii sau se întindeau în iarbă şi citeau. Am zărit printre vergelele gardului un vânzător ambulant şi am cumpărat două îngheţate de lămâie pe băţ. Ne-am aşezat în iarbă, dar Yolanda fusese cuprinsă de melancolie şi se închisese în sine.

— Ce aţi face, am întrebat, dacă aţi fi Eva Vasquez şi iubitul dumneavoastră v-ar cere să luptaţi în acest război?

— Nu ştiu. Lua muşcături mici din îngheţată. Avea ochii roşii. Nu am un iubit.

— Mă gândesc la Laura. Dacă aş fi de vârsta ei, aş fi tentat să lupt şi eu.

— Laura e dansatoare.

— Vă sperie vorbele mele?

— Nu, mă gândesc. Ce aș face. Dar se îndepărtase de mine. Și-a terminat înghețata și a înfipt bățul în iarbă. Mă dau bătută. Am nevoie de o țigară.

La zece metri de noi, un tânăr stătea lungit pe burtă în iarbă și citea un ziar. Yolanda s-a dus la el și i-a spus ceva. S-a întors trăgând dintr-o țigară.

— Nu știam că fumați, am spus.

— Nu fumez. Dar am simțit nevoia să-mi aprind o țigară.

A scos fumul cu putere.

— Dar dumneavoastră?

— Nici eu nu fumez.

— Nu, ce ați face?

Ceva din felul în care-și ridicase bărbia, din sclipirea ochilor ei m-a atins, m-a înțepat chiar. Am spus:

— A existat un moment în viața mea când am sacrificat totul.

— Când a fost asta?

— Eram mai tânăr decât dumneavoastră.

— Ce s-a întâmplat? Fusese distrată. Acum era din nou atentă.

— Aveam un serviciu bun, la o firmă de avocați. Eram proaspăt căsătorit. Aș fi putut să mă îmbogățesc, eventual să devin judecător. Într-o zi, am auzit vocea conștiinței. Atunci au căzut toate barierele. Soția mea, cariera, prietenii. Nimic nu a mai contat când am auzit această voce. A doua zi, mi-am dat demisia.

A lovit cu palma în pământ.

— Asta a simțit și ea!

— Cine?

— Îmi cer scuze, văd totul din perspectiva Antigonei. Nu voia ca trupul fratelui ei să fie mâncat de câini. Și-a

spus că viaţa şi moartea, aceste obligaţii sunt mai importante decât un decret de stat — asta simt şi eu. Pentru mine, viaţa Evei Vasquez — sau a Laurei, sau a dumneavoastră — e mai valoroasă decât legile acestei ţări.

— Deci situaţia noastră politică nu se va schimba niciodată?

— Politica nu mă interesează. Singurul ordin căruia trebuie să i te supui este cel care vine din interiorul tău — căruia v-aţi supus şi dumneavoastră.

Şi-a lipit palma de piept.

— Mă interesează ca oamenii să facă acele lucruri despre care ştiu, în adâncul lor, că sunt drepte. Să-ţi îngropi fratele e unul dintre aceste lucruri. Vorbea ca un copil, vedea ce ar fi văzut un copil, apoi a luat din nou o expresie serioasă. Asta m-a revoltat în cazul actorilor din trupa Arguedas. Au fost fraţii şi surorile altor oameni. Plângea.

— Iubiţii şi iubitele, fiii şi fiicele altora.

A scuturat din cap tuşind şi a stins ţigara.

— Asta nu-i la fel de important. Poţi să iubeşti pe altcineva, poţi să dai naştere unui alt copil.

— Vreţi să spuneţi că v-aţi sacrifica propriul copil?

Mângâia firele de iarbă. Vorbea de parcă s-ar fi aflat pe scenă.

— E nevoie de foarte puţin pentru a încălca o lege făcută de oameni. Puţin praf e suficient. Ce putem face noi, Agustín? Ne putem supune ordinelor şi nu face nimic. Dar nu există şi alte nevoi? Aţi fost să vă vedeţi oamenii. Nu au nevoie de ajutorul nostru?

Şedeam nemişcat. Yolanda nu-şi lua ochii de la mine. Avea faţa umflată. Urmele lacrimilor îi străluceau pe obraji. Pe un ton îndurerat m-a întrebat:

— Agustín, ai vreun motiv să nu-mi povesteşti despre călătoria ta?

Până atunci, avusesem grijă ca Yolanda să nu afle ce mă frământa. Mi-am fixat privirea asupra gleznei ei şi a cicatricei vizibile la vreo doi centimetri deasupra bocancului, unde i se ridicaseră puţin leggingşii.

— Eu nu sunt cine crezi tu că sunt. Te-am minţit. Am arătat din cap spre Teatro Americano. Sunt şi eu ca una din fotografiile acelea. Laura ţi-a spus probabil că sunt avocat, dar nu sunt.

Nu-i puteam spune adevărul despre ocupaţia mea, i-am spus doar că implica minciuni, violenţă, moarte. Asta întâlnisem în călătoria mea la La Posta. Am trecut sub tăcere detaliile morţii părintelui Ramón, dar nu şi masacrul din biserică, nici groapa comună de lângă pista de aterizare, nici oamenii care-şi zornăiau capacele de tigaie pe aleea cu eucalipţi.

— Nu m-au găsit. Nici ei, nici câinii lor. Cred că numai datorită faptului că-mi schimbasem hainele.

I-am povestit cum petrecusem noaptea aceea răcoroasă, pitit sub marginea crăpăturii, cu hainele ude de urină, cu insecte căţărându-mi-se pe faţă şi pe sub cămaşă. În zori, mă târâsem afară din gaură. Mă dureau braţele şi picioarele. Eram murdar.

După ce mă spălasem în râu, mă întorsesem pe jos în sat. Luasem o decizie în timpul nopţii. Din cauza ei trebuia să procedez cu deosebit de multă precauţie, pentru ca nici primarul, nici armata să nu afle nimic despre prezenţa mea.

Trebuia să rămân în La Posta până strângeam destule mărturii.

— La început, oamenii au fost prea speriaţi pentru a vorbi. Când s-a răspândit însă vestea că eram Agustín de la fermă, s-a umplut cabinetul lui Lazo. Refuzam să mă întreb câţi dintre ei mă vânaseră cu o noapte înainte.

Continuam să mă adresez gleznei Yolandei. Eram conştient de felul în care-mi zvâcnea mâna în aer, de îngheţata care se topea şi mi se prelingea printre degete.

— Pentru mulţi dintre ei, era prima dată când le acorda cineva atenţie de când terminaseră şcoala. Îşi reamintiseră obiceiul de a ridica mâna când voiau să vorbească. O bătrână, care nu mai putea merge, a povestit cum o duseseră trei soldaţi în capătul cel mai îndepărtat al câmpului şi o violaseră, începând cu ofiţerul.

Yolanda mi-a luat băţul de la îngheţată din mână şi l-a înfipt în pământ.

— O altă femeie îşi pierduse fiul, după ce soldaţii îi găsiseră pistolul de jucărie cu care defilase la parada de Ziua Independenţei.

Şi-a aşezat mâna pe mâna mea, iar resturile de îngheţată ne-au lipit pielea.

— O femeie ţinea un copil în braţe născut în urma unui viol, căruia-i căzuse victimă la o invazie anterioară a armatei. Îi ceruseră buletinul. Soldatul îl rupsese, îşi îndesase bucăţile în gură şi le înghiţise. Repetase întrebarea: „Unde ţi-e buletinul?"

Yolanda şi-a dus mâna mea lipicioasă la gură. Mi-a depărtat degetele. Unul câte unul şi le-a vârât în gură şi le-a lins.

Aerul era neclintit şi, în clipa aceea, s-a schimbat ceva între noi. Într-un mod la fel de surprinzător ca o conversie chimică, şi la fel de exploziv.

Cu gândul în altă parte, i-am mângâiat cu un deget umed sprânceana, apoi obrazul. Şi-a lipit capul de genunchiul meu. Chipul ei era răvăşit. N-am mai scos niciun cuvânt, dar, când ne-am ridicat în picioare, Yolanda nu mai era profesoara Laurei.

L-am sunat pe Sucre mult mai târziu.

— N-am aflat nimic despre numărul ăla, a spus.

— Dar trebuie să fie în computer.

— S-a prăbuşit reţeaua. Un camion-capcană.

— Dacă afli ceva, sună-mă.

Am luat maşina de unde o parcasem, din spatele pasajului comercial, şi m-am întors acasă. Pe strada noastră ardeau luminile. Ezequiel se arăta milostiv în seara prezentării soţiei mele.

O auzeam pe Sylvina vorbind. Am închis uşa încet în urma mea. Reflectate în oglinda Laurei, şedeau şase musafire fantomatice, cu bărbiile aliniate şi prosoape prinse la gât ca nişte bavete.

Sylvina tocmai spunea:

— Dacă amestecaţi produse diferite de la firme diferite, riscaţi o tragedie.

— Am dat o grămadă de bani pe o cremă nouă de la Estée Lauder. Glasul Marinei.

— Ei bine, ai putea încerca crema de ochi de la Sally Fay, să vezi cum ţi se pare.

— Parcă spuneai că n-avem voie să le amestecăm.

— Mă gândeam să-mi fac şi eu un lifting, spunea alta cu un aer de îndoială. Ca Marina.

— Atunci te sfătuiesc, Consuelo, să încerci crema asta cu alfahidroxid, înainte de a te băga sub cuţit. Funcţio-

nează cam tot ca un lifting — e cel mai revoluţionar produs creat de noi.

— Şi ce anume face?

— Te protejează împotriva efectelor nocive ale mediului. Combate radicalii liberi. Are şi vitamina E. Uite, pune-ţi un pic sub ochi. Nu, stai să te ajut. Poate pe bărbie, văd că ai o pată acolo.

Sylvina s-a instalat în spatele următorului scaun.

— Maria, tenul tău are nişte pete roşietice, o să folosim crema asta, să-i uniformizăm culoarea. Da, bate în verde, dar stai liniştită... O, Agustín...

— Nu vă ridicaţi, nu vă ridicaţi. Şase mâini gesticulau pe sub prosoape. Ce mai faceţi?

Un cor nesigur s-a auzit dinspre scaune.

— Cum arătăm? Oribil?

Îşi lungiseră gâturile şi-l studiau pe soţul Sylvinei. Din cauza programului meu imprevizibil, a turelor de la sfârşit de săptămână, a călătoriilor inexplicabile în provincie, multe dintre ele abia dacă-şi mai aminteau figura mea.

Le-am trimis un zâmbet de încurajare.

— Veţi fi ca nişte îngeri.

Patricia a spus pe un ton tăios:

— Ar fi chiar necesar, dacă se mai ia curentul.

Am mormăit o scuză şi m-am retras în bucătărie. Mă apucase foamea de când plecasem de la Yolanda. Mă tentau sandviciurile pregătite de Sylvina pentru musafire.

Apariţia mea nu le agitase nicidecum pe doamne, dimpotrivă, eliberase o tensiune. Le auzeam povestindu-şi experienţele din timpul penelor de curent.

Patricia se întorsese acasă cu zece zile în urmă şi-şi găsise scalarul plutind cu burta în sus. Nu mai funcţionase aerisirea, iar peştele murise sufocat şi încins.

Margarita, o femeie posomorâtă, care se plângea mereu că-i sângerează gingiile, îşi găsise acasă frigiderul dezgheţat şi colcăind de viermi.

— Apăruseră în carnea de vită — aşa că nu puţea doar oribil, ci carnea era de-a dreptul vie!

Soţul Tanyei nu se mai întorsese deloc acasă, după ce se înamorase de o femeie necunoscută cu care rămăsese blocat trei ore în lift.

Sylvina îşi întindea cremele.

— Aceasta este o cremă protectoare, foarte eficientă împotriva senzaţiei de oboseală a pielii.

Patricia spunea:

— Bătrânul ăsta dirija traficul îmbrăcat în pijama.

— Îţi face pielea mătăsoasă, simţi? Şi nu trebuie s-o aplici decât o singură dată.

— Unora le face plăcere să dirijeze traficul, spunea Marina. Casele de nebuni din Miami erau pline de ei.

— Te întinereşte.

— Tati! Laura apăruse în uşă. Alea nu-s pentru tine.

Am sărit de pe scaun. Voiam să mă împac cu ea.

— Te caută cineva la telefon, a spus, ferindu-se de sărutul meu.

Sucre aflase adresa.

— 1128. Acolo-i!

Sucre m-a luat de acasă cu Renaultul. În spatele nostru veneau, cu un microbuz împrumutat de la Omucideri, sergentul Gomez şi alţi trei poliţişti.

— Spune-le să ne depăşească şi să parcheze pe partea cealaltă.

Sucre le-a transmis prin staţie. Microbuzul a trecut pe lângă noi. În lumina farurilor s-a înălţat un copac în

faţa casei, umbrele crengilor au fost proiectate ca într-un caleidoscop pe fundalul de ipsos albastru.

Ultimul refugiu al lui Santiago în situaţii de urgenţă era o clădire cu acoperiş plat şi un singur nivel, la cinci minute pe jos de mare. Zugrăveala se desprindea de pe ziduri în fâşii mari cât foile de hârtie. Obloanele nevopsite şi strâmbe erau închise. Nimeni nu se mai îngrijise de multă vreme de casa din Calle Tucumán, nr. 1128.

— Prea mare lucru nu ştim, a spus Sucre. Contractul de închiriere a expirat în februarie. Chiriaşul de până atunci se numea Miguel Angel Torre. În hârtii s-a trecut poet.

— Acum unde-i Torre?

— Încercăm să dăm de el. Cineva plăteşte însă facturile. N-au tăiat nici curentul, nici telefonul.

Microbuzul a oprit pe trotuar la cincizeci de metri dincolo de casă. Pe partea cealaltă a străzii, nişte băieţi aruncau cu pietre într-o sticlă de bere aşezată pe un zid scund. Unul dintre ei, zărindu-ne maşina, s-a desprins de grup şi a pornit spre noi. S-a oprit la ceva distanţă, încercând să pară dezinteresat. Staţia radio a prins viaţă.

— Ce-i acolo sus?

— Pare o colivie.

Am luat binoclul. Într-un coteţ de sârmă de pe acoperiş se agitau nişte păsări.

— S-o supraveghem o zi două, şefu'?

— Nu. Era posibil ca Santiago să-i fi avertizat. Mi-am coborât privirea. Pe uşă era scris cu vopsea gri numele unui romancier care candidase la preşedinţie.

— Întreabă-l pe Gomez ce vede.

Sucre a vorbit în staţie. Din microbuz se auzea vocea altcuiva care spunea „... mi-a promis că mi-o lustruieşte, dacă-i dau drumul".

— Gomez, ce părere ai?

Gomez a intrat pe fir.

— E lumină în spate, şefule. Altfel, nicio mişcare.

Sucre m-a întrebat:

— Intrăm?

— Spune-i lui Gomez să meargă cu microbuzul în spatele casei şi să fie atent. Poate e vreo grădină prin care ar putea fugi.

Am auzit un bâzâit în aer. Un elicopter se îndrepta spre nord, pe fundalul unui cer brăzdat de focuri de artificii roşii.

— Roşu, ce o fi însemnând?

— Nimeni n-a reuşit încă să decodeze culorile. Ieri au fost albastre. Alaltăieri verzi.

Sucre văzuse peste tot haos după ce părăsise sediul. Pe străzi, mormane de cauciucuri în flăcări. Ferestre sparte. Magazine jefuite.

— Generalul crede că ni se pregăteşte un rahat de proporţii. Şi-a dus binoclul la ochi.

Supravegheam strada, aşteptând ca Gomez să ia legătura cu noi. Băiatul îngenunchease în mijlocul străzii, la douăzeci de metri de noi, şi îşi lega şireturile tenişilor.

— Generalul parcă-i alt om. Calderón şi Lache se poartă cu el de parc-ar fi un gunoi. Nu mai are niciun cuvânt de spus.

A despachetat ceva învelit în hârtie.

— O pară, şefu'? Le primise de la ferma lui.

La casa de lângă noi s-a deschis un oblon. Prin fereastră am văzut o fată într-un tricou de rugbi. Cu un braţ ridicat, sărea să atingă un ventilator care se învârtea încet. Mi-a amintit de Yolanda. Totul îmi amintea de ea.

Un hohot de râs a ajuns până la noi şi în geam a apărut un bărbat gras în maiou. S-a sprijinit pe pervaz cu un pahar în mână. Dacă l-ai trage de nasul ăla roşu, m-am gândit, s-ar desprinde. După un timp, s-a oprit din râs şi a revenit în cameră.

Mi-am mâncat para, atent la fată, întrebându-mă de ce voia să atingă ventilatorul, când mi-a apărut în faţă un chip deformat. Lipită de geamul maşinii, o gură schimonosită ştergea sticla.

— Taie-o! Sucre a aruncat ziarul peste pistol, s-a întins peste mine şi a lovit în geam.

— Nu pot să stau aici? Glasul băiatului, estompat de sticlă, avea un ton ironic.

— Nu.

— De ce?

— Hai, taie-o.

Ne-a cercetat dintr-o privire, de la brâu până la genunchi. Apoi s-a îndreptat de spate. S-a întors agale la ceilalţi; pe drum, s-a oprit şi a ridicat o piatră. Am auzit un zornăit de sticlă spartă urmat de un ţipăt. Pe stradă s-a aşternut din nou tăcerea. O tăcere terifiantă.

Gomez ne-a transmis prin staţie că e pe poziţie. Ascuns în spatele acoperişurilor, a explodat un foc de artificii. Sucre a spus, jucându-se cu pistolul pe sub ziar:

— Dacă Ezequiel ăsta e înăuntru, am să-i fac chiar eu seama.

Era atât de ispititor să-mi imaginez că, dacă în spatele obloanelor am fi dat într-adevăr de Ezequiel, toate vor dispărea peste noapte — împuşcăturile, omorurile, cuţitele de la beregată —, iar viaţa ar continua fără amărăciune, iar Sylvina ar putea merge cu Laura la plajă, i-ar putea cumpăra un balon sau i-ar face unghiile cu ojă,

întinse amândouă la soare. Dar Edith nu ar fi dat numărul lui Ezequiel unui pion atât de neînsemnat ca Santiago.

— Ce se aude? am întrebat.

— Parc-ar fi un câine la tomberon.

— Să mergem.

În casă mirosea a filtru ars, de la o ţigară stinsă într-o cană. Televizorul era cald, iar uşa spre curte deschisă. Pe verandă, se legăna în briza mării o lampă.

Sucre s-a năpustit din spate, dinspre curte, urmat de Gomez.

— Cineva i-a avertizat, şefu'. Ar fi trebuit să intrăm imediat. A lovit uşa cu piciorul.

I-am ordonat lui Gomez să-i adune pe băieţii de pe stradă, apoi am inspectat casa. Alarmată de cei o mie de ochi ai lui Ezequiel, persoana care se aflase aici plecase în pripă. Erau haine aruncate pe un pat îngust, de fier; pe masa din bucătărie, o conservă de piersici pe jumătate plină, lângă o revistă de arhitectură; în camera din faţă, stivuite pe televizor, trei casete video.

O scară ducea printr-un chepeng spre acoperişul plat, de unde l-am văzut pe Gomez alergând pe strada pustie. Am aşteptat, măturând din priviri gardurile şi acoperişurile. În noaptea rece şi uscată, nu se mişca nicio umbră.

Prezenţa mea tulburase păsările din colivie. Neliniştite din cauza focurilor de artificii, se prinseseră cu ghearele de sârmă şi îşi deschideau şi închideau aripile crispate. Crezusem că sunt porumbei, dar am văzut că erau papagali. Cuprins de furie, indiferent la zbierete, râcâieli şi aripi fluturate, am mutat colivia la marginea acoperişului şi am lovit-o cu piciorul.

Când am coborât, aripile verzi şi rupte împroşcau sânge în verandă, iar păsările muribunde îşi cântau durerea din ciocurile zdrobite.

Cafeneaua Haiti, unde aşteptam a doua zi la ora douăsprezece, era mai goală decât de obicei. M-am aşezat la o masă din colţ şi am comandat o cafea.

Chelneriţa mi-a luat meniul.

— Îmi aduc aminte de dumneavoastră.

Perspectiva de a pleca de la Yolanda fără să fi stabilit o dată exactă pentru o nouă întâlnire fusese insuportabilă. Nu ştiusem cum să abordez subiectul. Apoi, vorbind despre Antigona, Yolanda spusese că va trebui să iasă în oraş, să-şi ia costumul.

— Ne putem întâlni după aceea — în cafeneaua Haiti?

Abia reuşisem să părăsesc casa din Calle Tucumán. Examinam cu atenţie fiecare ungher. Până atunci, găsisem o perucă neagră din păr de cal, o haină de camuflaj atârnată de un cui în uşă şi o cutie de carton, care conţinea manifeste de genul celor distribuite de Hilda Cortado. Şi mai erau cele trei casete video din servieta mea. Lui Sucre i-am spus că o să mă uit la ele la secţie. Apoi, pentru prima oară în cariera mea, am chiulit de la serviciu.

La douăsprezece şi un sfert, Yolanda a deschis uşa de sticlă. Era îmbrăcată într-o rochie albastră ca marea — fără mâneci, largă, până deasupra genunchilor — şi pe umăr avea o geantă din mătase naturală crudă, pe care erau imprimate lame albe. S-a înălţat în vârful picioarelor şi şi-a trecut de două ori privirea peste mese, înainte de a-mi vedea mâna ridicată.

A venit spre mine cu capul plecat şi ne-am îmbrăţişat stângaci. Avea părul proaspăt spălat şi simţeam mirosul

de nou al rochiei şi ştiam că o îmbrăcase special pentru mine.

— Eşti frumoasă.

— Adu-mi aminte să nu-l las aici. A îndesat geanta sub masă.

— Pot să-l văd?

— Aduce ghinion dacă-l vezi înainte de a-l îmbrăca pe scenă. Nu voia să începem pe un ton greşit şi încă nu era pregătită să mă privească în faţă.

I-a spus chelneriţei:

— Ştiţi ce mi-aş dori acum, mai mult decât orice pe lume? Suspiros de Lima.

— Nu avem.

— Of, ce păcat! Atunci o lamesita?

— N-avem decât pan de arabe sau pan de Viena.

— Atunci pan de arabe. S-a uitat în jur. Nu am stat şi data trecută tot la masa asta? M-a privit. Vezi? Deja avem un trecut comun.

Nu vreau să vă povestesc prea multe despre după-amiaza aceea. Adică vreau să spun... vreau să spun că nu v-o pot descrie cu exactitate. Nu am o imagine clară despre ce s-a petrecut între noi, aşa cum nu am nici despre ea. De câtă vreme ne cunoşteam? Dacă aş număra orele, nu cred că au fost mai multe decât cele pe care le-am petrecut vorbind cu dumneavoastră.

Să spunem aşa: ani de zile nu mă uitasem nici în dreapta, nici în stânga, doar înainte, cu mintea fixată pe un singur lucru — capturarea lui Ezequiel. Acum, din senin, femeia aceasta mă prinsese de braţ şi îmi oferise ceva la care ar fi trebuit să mă împotrivesc.

Cerul era încă luminos când am ieşit din cafenea. Ultimele ore ale după-amiezii le-am petrecut plimbându-ne.

Spre mare şi de-a lungul cheiului. Nu mă simţeam îngrădit, dimpotrivă, aveam sentimentul unui spaţiu infinit. Când o priveam pe Yolanda, aveam senzaţia că mă ating fantomele celor mai fericite momente din copilăria mea.

— Marea, îmi amintesc că i-am spus, nu te poartă nicăieri, dar o iubesc.

Şi mai târziu:

— De douăzeci de ani merg pe strada asta, dar abia acum am observat turnul acela gri, haios.

Într-o piaţă — pe care n-am mai găsit-o de atunci — ne-am aşezat pe o bancă.

— La ce te uiţi? am întrebat.

— La încheietura mâinii tale. Mă uitam şi ieri, în iarbă, la ea.

— La încheietură?

— Mă uit întotdeauna la încheietura mâinii unui bărbat. Sau la gâtul lui din profil sau la glezne. La părţile vulnerabile.

Mi-am examinat încheietura. Nu-mi păruse niciodată vulnerabilă.

— Şi ce-ţi spune?

— Toţi oamenii inteligenţi pot mima modestia, Agustín, dar tu chiar eşti modest.

Mâna ei mi-a ţâşnit brusc în faţă şi m-am ferit.

— Ce faci?

— Nu vreau să te lovesc. Mi-a luat cu grijă, din colţul gurii, o firimitură de pan de arabe.

Pe banca asta îmi dezvăluise puţinele amănunte din viaţa ei? Sau le-am aflat dintr-o altă discuţie? Nu erau multe. Crescuse într-un mediu conservator. Era unica fiică a unui inginer constructor, de care se simţise foarte apropiată. Mama ei, o profesoară evlavioasă, o ducea de

patru ori pe săptămână la biserica Fatima din Belgrano. Devreme începuse să se gândească la o evadare. Ocazia s-a ivit la cincisprezece ani. Călugărițele de la școala Sophianum au dus-o să vadă mahalalele. Maica stareță i-a insuflat credința că ar fi un lucru îngrozitor, mai rău decât o minciună, dacă ar ignora condițiile în care trăiesc acești oameni. A decis să plece ca misionară în junglă. Tatăl ei a pus piciorul în prag. Nu avea de gând să-i permită așa ceva.

— Și atunci am devenit balerină.

Ori de câte ori vorbea despre profesie, se strecura o notă nemiloasă în glasul ei.

— Mă consideri probabil o persoană amabilă. Dar întreab-o pe Laura. În studioul meu sunt altfel. Cine vine acolo, rămâne pentru a fi disciplinat, pentru a scăpa de vanitate.

Cu altă ocazie, mi-a spus:

— Tu nu știi ce înseamnă dansul. Nu se poate vorbi despre asta — e o vocație. Te simți altfel. Te simți deosebit. Trebuie să fii în bună măsură tu însuți, dar asta doar pentru a putea deveni altcineva.

— Ce vrei să spui?

— Uite, eu am obrajii prea bucălați. Și aici îmi atârnă pielea — și aici. Dar, cu toate acestea, oamenii îmi spun: „Ești atât de frumoasă, Yolanda. Ce corp minunat ai". Pentru mine însă, un corp minunat e total neinteresant, câtă vreme nu reprezintă ceva. Pentru că ce este un om? Un om este compus din mai mulți oameni. Eu nu pot fi o persoană reală din punctul meu de vedere, până nu pot deveni, de exemplu, Antigona.

Nu mai întâlnisem pe nimeni care să semene Yolandei. Dar, dacă ar fi să-i descriu calitățile, ar părea neînsemnate.

Cum vă spuneam, era o fiinţă uimitor de vie — o fiinţă care tulbura aerul din jurul ei. Era atrăgătoare, dar nu-şi închipuia că ar putea reuşi orice. Era idealistă; în acelaşi timp, se purta uneori precum cineva care pierduse orice credinţă. Era tandră. Era atentă. Înainte de toate avea însă această vioiciune. Şi când era liniştită, părea întotdeauna pregătită de a o lua din loc. Uneori, aveam impresia că aşteaptă doar un semnal, pe care numai ea îl putea recepţiona — şi că semnalul fusese dat în timp ce vorbeam cu ea. Atunci se întrerupea, iar chipul ei lua expresia unei aşteptări tensionate. Privea în gol şi apoi, cu o mişcare bruscă, îşi redirecţiona atenţia asupra mea. Putea să asculte politicoasă ce i se spunea — însă, după câteva minute, ceva îi distrăgea atenţia şi exclama: „Doamne, ce caraghios e tipul ăsta! Deşi, dacă mă gândesc bine, îmi place frizura lui".

Îmboldit de geanta de la picioare, care conţinea rochia pe care nu voia să mi-o arate, am întrebat-o despre spectacol. Cine făcuse coregrafia, cine avea să preia rolul lui Creon, ce decor avea?

Şi-a dat ochii peste cap.

— O, e o întreagă nebunie. Trebuia să fim patru, cu Lorenzo. Ţi-l aminteşti? L-ai cunoscut la teatru. Voiam să găsim o piesă de teatru pe care s-ar putea dansa. Apoi am văzut un reportaj la televizor despre actorii din trupa Arguedas şi atunci mi-a venit ideea. Ce-ar fi să dansez Antigona? Şi atunci am citit Sofocle. Apoi Anouilh. Apoi Brecht. Apoi ne-am certat. Când s-a destrămat grupul nostru, pentru că doi voiau să regizeze, doi voiau rolul Antigonei, mi-am spus: Las-o baltă. Dansez singură.

Ne plimbam prin piaţă. Erau case îngrijite. În spatele unei ferestre zăbrelite, o femeie şi-a ridicat privirea

dintr-o carte. „Ai văzut-o pe doamna care îşi zâmbea sieşi?" Într-o maşină şedea tăcut un cuplu. „Ce îi face oare bărbatului?" „Ce fac toţi tuturor?" Am râs.

Într-un colţ al pieţei, un câine mare, negru, cu o pată portocalie pe spate, a sărit dintr-un tufiş şi şi-a strecurat capul între noi, gâfâind.

L-am împins la o parte, de teamă că ar putea-o ataca pe Yolanda. A sărit pe partea ei şi i-a lins mâna.

— Şezi, băiete, şezi. I-a mângâiat capul lucios, apoi m-a luat de braţ.

— Mâine împlinesc douăzeci şi nouă de ani.

— Cum vei sărbători?

— Repet. Apoi am ore. Apoi repet.

— De ziua ta? Dar familia ta?

Părea cufundată în gânduri. Poate compunea în minte o secvenţă complicată de dans.

Mi-am amintit jacheta galbenă pe care mi-o întinsese pe piept.

— Dar fratele tău nu te invită în oraş?

— Vai, Agustín! a exclamat. Mai am o săptămână până la spectacol. Încă nu am terminat coregrafia. Am început să am coşmaruri.

— Coşmaruri? În legătură cu ce?

Şi-a apropiat degetele de la o mână de bărbie şi a rămas cu privirea aţintită în urma câinelui, care o luase la goană.

— Ei bine! Visez că întârzii la spectacol. Aud un fluier în fundal — poate e fluierul cu care invoci tu ploaia! — şi nu pot ajunge pe scenă, nu pot fugi. Ceva sau cineva mă reţine. Mă smulg în ultima clipă, dar pe scenă e întuneric, nu e suficientă lumină pentru a vedea ceva.

— Dar n-ar trebui să-ţi petreci ziua de naştere singură...

— Nu-i nimic.

— Soţia mea îşi face griji că nu ai prieteni.

A izbucnit în râs.

— Soţia ta are dreptate. Ieri, înainte de a mă întâlni cu tine în oraş, m-am simţit atât de inutilă. Îmi venea să las totul baltă. Apoi mi-am spus nu, mai bine nu, am prea multe de făcut.

— De aceea n-ai niciun iubit?

— O, n-am stat chiar degeaba, a spus pe neaşteptate. Şi am fost logodită cu un poet, un poet frivol, căruia nu-i plăceau decât maşinile şi hainele.

— Nu l-ai iubit? am spus fără să mă gândesc.

— L-am iubit. Dar a intervenit munca.

Cu o pornire copilăroasă, şi-a eliberat braţul şi a alergat înainte pe alee, să lovească într-o conservă cu piciorul. A mai lovit-o o dată, iar câinele a pornit după ea, împingând-o de lângă Yolanda cu botul. Apoi s-a îndepărtat la pas, cu conserva în bot. Yolanda s-a întors spre mine, ridicându-şi braţele şi dând din umeri. Am simţit împunsătura unui sentiment de apropiere şi am înţeles că una dintre rezistenţele mele cedase.

Am condus-o pe Yolanda acasă şi m-am întors pe la ora şapte la sediul poliţiei. În camera video de la etajul patru, i-am dat casetele din Calle Tucumán sergentului Clorindo şi am ieşit după un pahar cu apă.

— OK, Clorindo. Sunt gata.

M-am aşezat fără să aştept prea multe. Mi-am dus cana la gură, vrând să beau, când a apărut pe ecran chipul lui Quesada, al fostului nostru ministru de interne, vorbind în direct, la televizor, în faţa parlamentului. Am băut apă şi m-am lăsat pe spate. Se anunţa o mare pierdere

de timp. Pe celelalte casete erau probabil filme. Mă obişnuisem cu dezamăgirile.

Nu a durat decât o secundă. Nu era, în fond, nimic altceva decât un gest banal, stângaci. Cel mai neînsemnat gest, nu e însă niciodată atât de neînsemnat pe cât ne imaginăm. Dai cuiva o cameră video, îi ştergi o firimitură din colţul gurii. Consecinţele sunt imprevizibile.

Prima casetă conţinea secvenţe din buletine de ştiri. Discursul triumfător al lui Quesada. Quesada, soţia şi garda de corp pe scena din Teatro de Paz. Corpul lui Prado întins în mijlocul drumului. Toate secvenţele, cincisprezece la număr, fuseseră înregistrate de pe Canal 7.

Pe a doua casetă erau înregistrări exterioare, făcute din spatele unei maşini care se deplasa cu viteză. Palatul prezidenţial, o cazarmă din sudul capitalei, două case necunoscute mie. Am presupus că erau ţintele unor viitoare atacuri.

Nu mi-am dat seama imediat de importanţa celei de-a treia casete. Conţinea o singură înregistrare neclară, mai degrabă albastră decât color, de parcă ar fi fost copiată de pe o altă casetă. Într-o cameră care nu se distingea prin nimic, câţiva bărbaţi şi femei în haine închise la culoare celebrau un dans ritual.

— Dă mai tare.

Clorindo a reglat sonorul până s-a auzit un ţiuit asemănător sunetelor produse de insecte.

— N-are sonor.

Pe jos, erau presărate flori. Dansatorii se mişcau înainte şi înapoi, braţ la braţ, călcând pe flori. În acelaşi timp, privirile lor se concentrau asupra dansatorului care ţinea camera şi în legătură cu priceperea căruia, în pofida zâmbetelor deschise şi înflăcărate, unele dintre ele îşi

exprimau rezervele. După unghiul din care filma, era evident că dansatorul/operatorul, care se legăna parcă în stare de ebrietate, nu ştia cum să manevreze aparatul. O femeie cu păr scurt, o faţă destul de plată şi gură masculină se vedea strigându-i instrucţiuni. O mână găsise apoi butonul pentru sunet.

S-au auzit brusc loviturile apăsate ale picioarelor, glasuri vorbind la întâmplare şi Frank Sinatra cântând „Summer Wind". Auzeam respiraţia greoaie a cameramanului, asemănătoare sunetului unei scoici, când ţi-o apropii şi o depărtezi de ureche.

Femeia cu faţa plată îl ruga: „Dă-mi-o mie, dă-mi-o mie".

Când a luat camera, am zărit pentru o clipă persoana care stătuse în spatele ei — un bărbat solid, într-o jachetă deschisă la culoare, filmat dintr-o parte. Când şi-a dat seama că e filmat, a tresărit, a ridicat o mână şi a acoperit cu degetele răsfirate obiectivul. Înregistrarea se oprea aici.

— Ia-o de la început, i-am spus lui Clorindo.

Să fi aparţinut chipul acela inexpresiv lui Edith? Eu îmi aminteam o femeie puternic fardată, cu păr mai lung.

— Să vedem culoarea ochilor femeii.

Clorindo a oprit imaginea. A pornit un program de editare a imaginii, cu care a mărit numărul de pixeli. A apărut în colţ un icon, pe care l-a mutat cu mouse-ul peste ochii femeii. A dat clic de două ori. Rezoluţia imaginii nu era suficientă.

— Încearcă alt algoritm.

A tastat coordonatele. A decupat din nou un fragment de imagine şi l-a digitizat. Ochii femeii au umplut ecranul. Aveau aceeaşi culoare albastră ca întreaga filmare. Dar

eu ştiam că erau verzi. O priveam acum în ochi pe ucigaşa părintelui Ramón.

— Dă mai departe. Voiam să-l văd pe dansatorul din final, cel care filmase.

Edith a revenit la viaţă şi a luat camera. S-a îndreptat spre podea, înregistrând câteva perechi de pantaloni. Apoi s-a înălţat într-un arc deasupra încăperii şi a prins umerii bărbatului.

— Stai! Măreşte asta.

A apăsat pe icon. Mâna s-a apropiat tremurând, imagine după imagine, de obiectiv. Printre degete, am văzut nişte smocuri de barbă, rama neagră a unei perechi de ochelari şi doi ochi înguşti.

Ezequiel.

Ne-am uitat din nou la filmare. E uimitor câte îţi scapă din vedere când te concentrezi asupra altor lucruri. Fusesem atât de atent la Edith şi la dansatorul bărbos, încât nu am observat plăcuţa cu numele străzii decât după ce am revăzut caseta de vreo douăsprezece ori.

Cele trei litere fuseseră filmate în încurcătura mişcărilor cu care luase Edith camera. Iniţial, am crezut că făceau parte dintr-un tablou de pe perete. Dar Clorindo a spus:

— Nu e un tablou, şefule. E o fereastră. Fereastra dădea spre un copac. Afară era noapte.

— Nu poţi să o faci mai clară? Foloseşte o hartă vectorială.

Computerul a mărit rezoluţia. După forma literelor şi felul în care erau aranjate, era o plăcuţă cu un nume de stradă. Rama ferestrei acoperea începutul cuvântului, iar crengile ultima literă, se vedea însă clar ERO.

Am coborât scările în fugă. Am cerut o căutare computerizată, o listă cu toate străzile care conţineau această

succesiune de litere. Nu aveam de unde şti dacă era o stradă din capitală, dar nu voiam să extind căutarea. Încă nu.

— Cât durează? O oră, două?

Secretara mi-a spus:

— Poate o oră.

L-am sunat pe Sucre. Încă mai percheziţiona casa din Calle Tucumán. Generalul îl bătea la cap, nerăbdător să se folosească în scop propagandistic de incursiunea noastră.

— Ţine morţiş să vorbească cu dumneavoastră, şefu'. Vrea să informeze mass-media.

Dar eu nu voiam să vorbesc cu generalul. I-am spus secretarei că revin într-o oră şi m-am întors în camera video. Intenţionasem să-mi petrec seara concepând raportul despre masacrul comis de armată în La Posta. Dar acum nimic nu mai era atât de important ca această casetă. I-am cerut lui Clorindo să văd înregistrarea de mai multe ori, să încerce diverse filtre. Pentru prima dată de când îi luasem datele în Sierra de Pruna, simţeam din nou tangibilă prezenţa lui Ezequiel. După mai multe copieri, imaginea avusese de suferit. Trăsăturile lui erau şterse şi neclare, văzute parcă în lumina unei eclipse, dar nu aveam nicio îndoială: degetele care se încleştau pe obiectiv erau degetele lui şi ochii pe care-i ascundeau parţial erau ochii lui. Ezequiel, cameramanul. Ezequiel, dansatorul.

La ora zece şi jumătate am primit lista. Erau două străzi. Le ştiam pe amândouă. De Calle Perón îmi aminteam din perioada în care escortasem diplomaţi. Era o stradă elegantă, cu bănci şi ambasade, o fundătură.

Şi a doua stradă mi-era cunoscută. O stradă liniştită din cartierul Surcos, cu copaci pe ambele părţi, pe care se aflau aproximativ o sută de case. Printre ele, studioul de balet al fiicei mele.

13

Am trimis de la bun început două echipe să supravegheze Calle Diderot şi Calle Perón, cinci bărbaţi şi femei în fiecare, deghizaţi în gunoieri, grădinari municipali, perechi de îndrăgostiţi. Trebuiau să raporteze toate mişcările locuitorilor, când plecau de acasă, când se întorceau, cine le călca pragul. Gunoaiele din ambele străzi erau colectate în fiecare seară cu o maşină specială a societăţii de salubritate şi apoi sortate.

— Întocmeşte o listă cu toate farmaciile din ambele zone, i-am spus lui Sucre. Cine cumpără ce fel de alifii, cât de des. Orice are vreo legătură cu psoriazisul, am nevoie de toate detaliile posibile. Acelaşi lucru cu tutungeriile. Vreau să ştiu cine cumpără în mod regulat ţigări americane, Winston, Marlboro, Camel, L&M. Şi o listă a proprietarilor. Cu ce se ocupă, de când locuiesc acolo, de unde au venit. Toţi sunt suspecţi. Până şi ambasadorul Argentinei.

Cu excepţia Yolandei, desigur. Trebuia s-o avertizez.

Când pomenise de ziua ei de naştere, Yolanda nu voise să pară că-i acordă vreo importanţă, dar n-o putuse

ascunde de mine pe fetiţa care îşi dorea să sărbătorească. Acesta a fost pretextul de a o vizita.

La nouă seara, o jumătate de oră după ce se încheiase clasa de dans modern, am coborât Calle Diderot şi am sunat la poarta ei. Aveam un pachet la mine, învelit destul de stângaci, şi o cutie plată, care conţinea un tort cu banane.

Nu asta voisem să cumpăr. Văzusem un minunat suspiros de Lima, aşezat atât de isteţ în vitrină, încât fusesem convins că mi-l puteam permite. Când vânzătoarea inspectase tava, constatase că are un preţ mult mai mare. Ce-mi puteam eu permite era, prin comparaţie, jalnic. Când ieşisem din cofetărie, mă cuprinsese neliniştea. Tortul nu era suficient. Ce să-i mai fi dăruit?

Cadoul pentru care optasem în cele din urmă intenţionasem să fie ca un gest amabil. Acum mă întrebam dacă faptul că apăream atât cu un tort, cât şi cu un cadou nu putea fi interpretat drept altceva — ceva mai sentimental. Mă amăgeam singur? Ce avea să creadă Yolanda?

În studio era întuneric. La etaj, ascuns în spatele perdelei galbene, cineva se uita la televizor. Am bătut în poartă. O parte din mine îşi dorea să fi ieşit în oraş. Eram pe cale de a mă îndrăgosti şi nu voiam. Slujba mă adusese însă pe strada ei.

Am mai bătut o dată şi am renunţat. Făcusem doi, trei paşi, când am auzit poarta deschizându-se.

— Agustín?

Se rezema de poartă, cu un picior îndoit şi proptit în tocul acesteia, cu palmele lipite de obraz.

— La mulţi ani! am spus.

Şi-a apropiat sprâncenele şi m-a privit câteva clipe. Îmbrăcase în grabă o rochie neagră, subţire, şuviţe umede de păr i se lipiseră de obraji.

— De ce n-ai bătut mai ca lumea? a întrebat în cele din urmă.

— Credeam că am bătut.

— N-ar trebui să te las să intri. Cu o mână îşi aranja bretelele rochiei. Avea umerii roşii de la duş.

— Dar nu poţi să dansezi chiar toată ziua. Să stai aşa, închisă, între patru pereţi...

— Ce ai acolo?

Se uita curioasă la pachet. Nu ştia ce să facă.

— Un tort cu banane. I-am întins cutia. Mâncăm o felie şi apoi plec.

S-a dat la o parte şi m-a lăsat să intru, apoi a închis poarta şi a luat-o înainte, desculţă. Am urmat-o în spatele uşilor glisante ale studioului.

— Mă spălam pe cap. A vârât o casetă în casetofon — Pretenders cântau „Stop Your Sobbing" — şi a dat mai tare. Se bucura să mă vadă, dar nu-i convenea că eram acolo.

I-am dat pachetul şi ne-am aşezat turceşte pe jos. Mă simţeam ca un adolescent, stând într-o încăpere fără scaune, cu muzică dată tare şi o fată frumoasă şi, de undeva, mirosul unor crini.

— E drăguţ din partea ta că ţi-ai amintit. A desfăcut sfoara. Ţinea vaza roşie de la Lazo în lumină şi a scos un mic strigăt de bucurie. O răsucea în mâini şi îi mângâia marginea.

— E o vază-portret.

— Şi mi-o dăruieşti mie?

— Parcă-ţi trebuia un urcior pentru Antigona.

— Pot să pun flori în ea?

— E foarte veche. Şi probabil poroasă. S-ar putea să se scurgă apa.

Cu o mişcare unduioasă şi-a ridicat braţele şi a legănat vaza deasupra capului, dintr-o parte într-alta. Când şi-a mişcat braţul, am văzut că avea urme de săpun în ureche. A aruncat urciorul în aer.

— Ai grijă!

L-a prins şi şi l-a lipit cu un gest graţios de piept.

— Vezi, e ca un bebeluş. Era copleşită. E minunată. Îţi mulţumesc. S-a târât în patru labe lângă mine şi m-a sărutat pe obraz. Mirosul de săpun se amestecase cu parfumul pătrunzător al pielii ei.

— Am şi eu ceva pentru tine. S-a ridicat în picioare şi a ieşit cu paşi grăbiţi din încăpere.

Tocmai îmi dădeam jacheta jos, când s-a întors alergând, ţinând în mâini un fluier lung din lemn.

— L-am cumpărat când am fost pe muntele Ausangate. E un pinkullo. Cântă-mi ceva. A închis muzica şi s-a întins pe o parte, cu picioarele îndoite, privindu-mă.

Mi-am lipit buzele de muştiuc. Cu bărbia ridicată, pentru a scoate un sunet mai înalt, am început să cânt primele note ale unui cântec de ploaie. Ochii Yolandei mă urmăreau cum astupam şi destupam cu degetele, în timp ce cântam, cele şase găuri ale fluierului, care scotea nişte sunete înăbuşite, joase. Nu era un pinkullo, era altceva şi habar n-aveam să cânt la el.

— E pentru tine, mi-a spus cu faţa strălucitoare.

— Nu, Yolanda. E ceva mult prea deosebit. Te rog, păstrează-l tu.

Îşi freca piciorul cu o mână, de parcă i-ar fi fost frig. Avea tălpile negre, de când traversase desculţă curtea.

— Dar nu-ţi doreai un fluier? Nu voiai să cumperi unul?

Nu voiam să-i distrag atenţia aducând vorba despre Laura.

— Așa-i, da, am admis stângaci.

S-a așezat în capul oaselor, și-a lipit palmele de coapse și s-a ridicat cu mișcări mlădioase în picioare.

— Nu pot să accept nici eu vaza, dacă tu nu accepți fluierul. N-am avut timp să-i răspund, pentru că a adăugat: Și acum, hai să gustăm tortul.

Am urmat-o în bucătărie. Pe plita de lângă chiuvetă erau îngrămădite șase căni murdare și o scrumieră plină cu mucuri de țigară. O bucată de mușama verde acoperea masa, pe care țâșnea, dintr-o cutie metalică de biscuiți, o adevărată fântână arteziană de crini. Mai erau două scaune și un frigider. În peretele din spate, o ușă dădea — probabil — în dormitorul ei. Grinzile din tavan erau decorate cu fotografiile unor balerine.

Yolanda a deschis nerăbdătoare cutia. A tăiat două felii și le-a așezat pe farfurii.

— Haide, gustă, mi-a dus linguriță la gură și mi-a mânjit buzele. Și-a mâncat rapid bucata, pofticioasă ca un copil.

— E bun.

— Nu-i așa? Dar eu mă gândeam la tortul din vitrină.

Nu terminasem încă de mâncat, când Yolanda a sărit în picioare, cu gura plină, a alergat spre bufetul din bucătărie și s-a întors cu o sticlă de vin roșu. Am destupat-o și am umplut două pahare.

— La mulți ani!

Brusc, a ezitat.

— Nu cred că e bine, Agustín. Zilele noastre de naștere nu sunt importante. Vorbea pe un ton diferit, parcă dojenitor.

— Prostii. Câți ani ziceai că împlinești?

Sticla s-a golit curând, ultimii stropi erau în paharele noastre. Un zâmbet poznaș s-a ivit pe fața ei.

— Vrei să-ţi spun ceva? Vrei să-ţi spun un secret?

Şi-a încrucişat picioarele. Mă uitam la cicatricea de forma unui peştişor pe care o avea la gleznă. Mi-a stat inima-n loc şi m-am gândit: o să-mi spună că s-a îndrăgostit de mine.

— Of, Doamne, încă un plasture! Şi-a dezlipit ceva de pe călcâi şi l-a rulat între degete, până s-a transformat într-o biluţă, pe care a aruncat-o în scrumieră.

— Ce secret?

— Nu, nu. Se răzgândise. Nu-ţi spun. Nu pot să-ţi spun.

— Probabil e mai bine aşa. Am pus paharul pe masă. Îmi tremura mâna. Cum merge cu spectacolul?

— Am să-ţi arăt.

S-a dus în baie, să se pregătească. Ca să-mi ocup timpul cu ceva, am aşezat farfuriile în chiuvetă. Privirea mi-a alunecat spre uşa din capătul bucătăriei. Prinsese de ea o listă cu numele elevelor, toate bifate, un afiş al Baletului Naţional din Cuba şi fotografiile unor balerine: Patricia Cano, Carolina Vigil, Vivien Vallejo la Colón, în 1951. Căutam numele Laurei pe listă, când mi-a astupat gura cu mâna.

— Haide, a spus Yolanda.

Ne-am luat paharele în studio. Îmbrăcase o rochie largă, de culoarea nisipului, cu tiv brodat, cum poartă femeile din Anzi, care-i ajungea aproape până la glezne. M-a aşezat pe lada îmbrăcată în piele şi a ridicat de pe podea cutia cu colofoniu, a presărat puţin pe jos, iar mirosul de mosc s-a amestecat cu parfumul crinilor. De pe perete a desprins dintr-un cârlig o pereche de saboţi cu talpă groasă şi o mască albă. Le-a aşezat lângă grămăjoara de colofoniu şi a vârât o altă casetă în casetofon. Banda a început să fâşâie. Yolanda şi-a ocupat poziţia şi a şters cu cotul o bucăţică din oglinda aburită.

S-a înălţat pe vârfuri, examinându-şi ţinuta. Cu o mână se ţinea de bară, cu cealaltă făcea gesturi de mângâiere, abia perceptibile şi involuntare, de parcă sub pielea ei s-ar fi aflat o altă fiinţă vie. Un picior părea să dezmierde aerul. Pe chipul ei frumos şi implacabil ca vaza lui Lazo se aşternuse o expresie fatalistă. Era pregătită.

Sunetele unui fluier — asemănătoare celui pe care mi-l dăruise mie — au străbătut în zigzag încăperea. Corpul ei a devenit rigid. A ridicat urciorul şi s-a îndreptat cu paşi şovăielnici spre oglinda de pe peretele opus. A sărit parcă în zbor înapoi, spre grămăjoara de colofoniu, tălpile i-au scârţâit pe parchet. A aşezat vaza pe podea, cu un zgomot înfundat, şi-a prins masca şi s-a aplecat în faţă, prinzându-şi rochia între picioare, ca o pereche de pantaloni. Muzica a devenit mai vioaie. Corzile unei chitare charango vibrau, iar ea s-a transformat în fratele ei cu coif, călărind peste câmpie, căutând să scape din bătălie. Gâfâia, dar era evident că fusese o dansatoare minunată.

Pocnetul asurzitor al unui talger i-a curmat paşii. S-a oprit. Nu mai era fratele ei; a încălţat saboţii înalţi şi a zvârlit masca, care s-a izbit de perete. Acum dansa rolul unchiului, al lui Creon, lovind cu paşi apăsaţi podeaua; o mână a ţâşnit spre vază, interzicând Tebei să-i îngroape fratele căzut în dizgraţie.

A urmat o ultimă lovitură de talger. Sus, cineva a mutat un scaun. Apoi s-au auzit, fără acompaniament, sunetele pătrunzătoare ale unui pinkullo. L-am recunoscut imediat şi m-am lăsat pătruns de muzică. Yolanda şi-a desfăcut rochia şi s-a întins pe burtă, cu braţele ridicate, implorând. Era Antigona, care îşi implora unchiul — însă degetele ei se întindeau spre mine. I-am prins privirea.

Să fi însemnat ceva felul în care mă privea? I-am susţinut privirea şi m-am simţit inundat de dorinţă.

S-a ridicat încet, cu mişcări elegante, pregătindu-se pentru paşii pe care îi exersase pe scena din Teatro Americano. A făcut una, două, trei piruete. Şi a sărit. În clipa aceea, s-a stins lumina. Muzica a încetat şi în întuneric s-a auzit o bufnitură.

— Yolanda!

Zăcea pe jos, sprijinită de uşile glisante. Am vrut s-o ajut, dar s-a ridicat singură şi m-a dat la o parte.

— De data asta, am fost pregătită.

S-a apropiat cu paşi împleticiţi de lada îmbrăcată în piele. Înăuntru avea lumânări. A aprins două, lipindu-le una peste cealaltă cu ceară topită. Ne-am aşezat alături, pe podea. Faţa îi sclipea în lumina lumânărilor. Picături de sudoare îi scânteiau pe umeri, de pe gât i se scurgeau în şiraguri între sâni. Prin materialul gălbui al rochiei se iveau sfârcurile, tari şi negre. Când se luase curentul data trecută, intrase în panică. De data asta, era excitată.

M-am forţat să-mi amintesc motivul pentru care bătusem la uşa studioului — trebuia s-o avertizez. I-am aşezat un braţ pe umărul jilav. Nu mai ştiu ce i-am spus. Ştiu doar că i-am vorbit învăluit, în aluzii. Nu-i puteam dezvălui motivul pentru care îmi petreceam timpul în Calle Diderot, nici faptul că aveam să rămân prin preajmă în următoarele zile. Dar trebuia s-o avertizez în privinţa pericolului.

Îi explicam că trebuie să fie prudentă, dar m-a întrerupt.

— Dar eu sunt atentă, a spus. Acum toată lumea trebuie să fie atentă. Şi tu.

I-am luat mâna şi am simţit marginile aspre ale unghiilor roase. Cum să-i spun ce trebuia să-i spun? Că nu

avea să le pese că e balerină. Că nu avea să le pese de elevele ei. Că pentru ei noi nu eram de neînlocuit. Nimeni nu era de neînlocuit.

Cu un gest care voia parcă să-mi spună să nu-mi fac griji, m-a bătut uşor pe încheietura mâinii şi m-a sărutat apoi în treacăt pe obraz. Voia să se ridice.

— Ne putem îngriji singure de noi.

— Ştiu. Dar îmi fac griji din cauza...

— Încetează. Mă înspăimânţi, a spus — iar eu ratasem momentul. Stătea dreaptă în faţa mea. Şi apoi n-am terminat încă.

— Vrei să mai dansezi? Pe lumina asta?

Deasupra mea, chipul ei sculptat de lumina lumânării părea mai bătrân, mai puternic, mai neîndurător.

— Văd perfect.

— Dar muzica?

A ridicat ceva de pe podea.

— Ţine.

În noaptea aceea, în studioul Yolandei am retrezit amintirea unei melodii uitate. Nu prea ştiam cum să cânt la fluierul pe care mi-l dăruise. Era dificil să produc sunete clare, curate. Dar pe măsură ce am încălzit lemnul cu respiraţia mea, s-au modificat şi nuanţele sunetelor. Fluierul vibra cu aceeaşi intensitate ca trupul meu, de parcă ar fi făcut parte din el, de parcă sângele meu ar fi circulat şi prin el. Iar Yolanda, care îşi dansa paşii interzişi, a devenit muzica acestui fluier incarnat.

Îşi legăna urciorul la piept, apoi s-a apropiat cu paşi întinşi de grămăjoara de colofoniu şi a turnat pulberea cu mâna căuş în vază. Trupul ei era incredibil de viu. Plângea cu braţele şi cu picioarele, care păreau în acelaşi timp să ardă cu văpăi. Mă făcea să văd ceva de nevăzut

şi nu m-am îndoit nicio clipă că ea era sora care acoperea cu pământ trupul mutilat al fratelui ei.

Făcea piruete şi sărea. Corpul ei părea complice cu aerul. Picioarele se desprindeau de sol, umerii exprimau aripi, iar imaginea ei în zbor părea pictată.

— Cântă! Cântă! Vorbea cu imaginea mea reflectată. Oglinzile nu mai erau aburite şi acum îi puteam vedea corpul din toate unghiurile. Cu braţe tremurânde, a ridicat urciorul deasupra capului — şi sunt convins că acest gest împietrit, care sugera o libaţie, fusese menit să încheie reprezentaţia.

— Nu te opri, Agustín, a şoptit.

N-am să uit niciodată ce a făcut atunci. Era ultimul lucru la care mă aşteptam şi mă îndoiesc că se gândise la asta înainte. Îşi pironise privirea asupra fundului vazei lui Lazo şi mă întrebam ce îi atrăsese atenţia. Cu o răsucire precisă a încheieturilor mâinilor a răsturnat vaza. Pulberea albă s-a revărsat ca o cascadă pe părul ei, pe rochie, stârnind nori deasupra lumânărilor, în flacăra cărora a ars cu scântei.

Rejas tăcea.

— Continuaţi, l-a îndemnat Dyer.

— După o jumătate de oră am plecat, promiţându-i că n-am s-o revăd până duminică.

Dyer nu era sigur dacă înţelesese.

— Adică nu voiaţi să vă reîntâlniţi decât după spectacol?

Rejas a roşit.

— Exact.

— De ce?

Degetele lui Rejas trăgeau de lănţişorul pe care-l purta la gât.

— Yolanda era artistă. Era obsedată de disciplină. Avea nevoie de linişte — ba chiar de singurătate.

Dyer nu-şi desprinsese privirea de faţa lui Rejas. Mai era ceva, dar era evident că nu voia să-i spună. În clipa aceea a apărut Emilio cu două farfurii cu carne de porc cu ananas. Dyer a constatat surprins că Rejas avea poftă de mâncare.

Când Rejas a reluat povestirea, Dyer a sperat că va continua cu ce se întâmplase în studioul de balet. După ce mâncase, Rejas părea însă să-şi fi recâştigat într-un fel liniştea sufletească. Voia să-i povestească despre Ezequiel.

Gestul lui Ezequiel, când îi dăduse camera de filmat lui Edith, fusese echivalentul unei semnături. Am ştiut că îl voi găsi de îndată ce am aflat numele străzii a cărei plăcuţă o filmase. Aţi putea crede că nimic nu era mai simplu, că era suficient să caut casa din apropierea plăcuţei sau casa de vizavi. Însă pe ambele părţi ale celor două străzi, sub arborii de jacaranda, se înălţau, din o sută în o sută de metri, stâlpi de care erau prinse plăcuţe.

În Calle Diderot erau nouăzeci şi şase de case. În Calle Perón, cincizeci şi patru. Eu am preluat comanda echipei care supraveghea Calle Diderot. Vă scutesc de detalii. Supravegherea unei străzi este o operaţiune plictisitoare, oricât de importantă ar fi. Într-un fel, e ca atunci când umfli o saltea gonflabilă: nu pare să se întâmple nimic şi totuşi fiecare gură de aer contează. Salteaua începe să capete formă abia odată cu ultimele suflări. Dar tu nu te poţi opri din suflat.

Pe unii oameni începe să-i doară capul doar aşteptând să se întâmple ceva. Ceas după ceas, nu se petrece nimic.

Aşteptarea îi paralizează. Ajung ca tatăl meu, amorţiţi de inactivitate. Sfârşesc prin a se aşeza şi holba la perete ori de câte ori simt cum se stârneşte înăuntrul lor furia sau pasiunea. Pentru că nu e suficient să fii răbdător. Trebuie să ştii când e nevoie de nerăbdare, când trebuie să acţionezi. Important este să prinzi momentul potrivit.

Echipa din Calle Diderot lucra în ture de opt ore. O operaţiune primitivă, după standardele vest-europene. În faza aceea, orice măsură mai rafinată nu ar fi făcut însă altceva decât să stârnească, probabil, curiozitatea. Sucre era gunoierul. Gomez făcea — în alternanţă cu Clorindo — adevărate minuni în uniforma albastru cu galben a grădinarilor municipali. Un cuplu, împrumutat de la Narcotice, petrecea ore în şir într-o cafenea sau se giugiulea pe bancheta unui Volkswagen rablagit. Am ţinut operaţiunea secretă chiar şi faţă de general, căruia îi ascunsesem conţinutul casetei video.

Foloseam în fiecare tură o altă maşină. Uneori, parcam într-o fundătură îngustă, alteori la colţ cu Calle Leme. Oamenii nu sunt chiar atât de atenţi. Nu se uită după fiecare maşină de pe stradă — iar eu nu conduceam un Cadillac liliachiu. Ascultam radioul. Citeam ziarul. Încheiam ziua folosind toaleta unui bar din Calle Pizarro, unde se vindeau sandviciuri. Şedeam opt ore, urmărindu-i din priviri pe trecători.

Noaptea foloseam un microbuz în locul maşinii, deoarece ar fi fost prea riscant să închiriez o cameră la unul dintre proprietarii de pe stradă. Era un microbuz de genul celor folosite de către instalatori, fără geamuri în spate şi cu o dungă neagră pe ambele laturi, la mijloc. Din exterior, părea vopsea. De fapt, era plexiglas fumuriu, prin care puteam urmări strada.

Şedeam în spate, pe un scaun pliant. Aveam un binoclu nocturn şi o sticlă în care urinam. Unul dintre oamenii mei, de obicei Sucre, parca microbuzul, se dădea jos, încuia şi pleca. Când se încheia tura, se întorcea şi repeta procedura în sens invers.

Mi-au devenit curând familiare chipurile locuitorilor de pe stradă, ştiam ce îi frământa, cine le plăcea şi cine nu. Nimeni nu părea tulburat sau temător. Era un cartier de oameni înstăriţi, aflat la mare depărtare de tensiunile din suburbii. În arborele de jacaranda cânta o pasăre. În pridvorul unei case dormea un câine. Tocmai liniştea aceasta era însă un motiv de a fi cu ochii în patru.

Îmi făceam notiţe. În prima după-amiază, de exemplu, pe la ora două şi un sfert, un bărbat mai în vârstă, înalt, cu petice cusute pe mânecile hainei a intrat în casa de la nr. 339. Patruzeci şi cinci de minute mai târziu a plecat valvârtej, la volanul unei broscuţe Volkswagen portocalii.

După o oră, servitoarea de la nr. 345 a intrat în magazinul de închirieri video Vargas. A ieşit cu două casete, vorbind de una singură. Proprietarul magazinului percepea o taxă suplimentară dacă nu derulai casetele.

La ora patru, a ieşit alergând din casa de la nr. 357 o femeie în jur de cincizeci de ani, îmbrăcată într-un trening turcoaz. S-a întors la pas după treizeci şi cinci de minute.

După zece minute, o tânără îmbrăcată îngrijit a sosit la nr. 365, în garajul căruia funcţiona agenţia imobiliară. Vedeam maşina din spatele biroului ei. La cinci şi jumătate a plecat cu un teanc de plicuri în mână.

Care dintre ei îl ascundea pe Ezequiel? Pentru că, vedeţi, eram sigur că se afla fie aici, fie în Calle Perón. Fusese mut şi zeflemitor ca un zeu, până în clipa în care-l văzusem pe caseta video. Datorită câtorva cadre filmate,

devenise failibil, în sfârşit o fiinţă umană. Chiar dacă sunetele pe care le emitea erau la fel de slabe ca zumzăitul îndepărtat al unei insecte, în nopţile acelea calde îi simţeam prezenţa.

Mi-e foarte uşor să mi-l imaginez în camera aceea. Îşi aprinde încă o ţigară. Ascultă muzica pe care am găsit-o în casetofon: *Simfonia a IX-a* de Beethoven. Poate se aude chiar finalul, în clipa în care se aşază, ca de obicei, în fotoliul din dreptul ferestrei, de unde tocmai le-a văzut pe cele şaisprezece fete intrând în studio.

Are impresia că e cald afară, dar se înşală de multe ori în privinţa temperaturii, astfel încât, când intră Edith în cameră, îmbrăcată într-un pulover gros, îl găseşte în maiou.

O văd pe Edith deschizând încet uşa, cu o tavă în mâini. O aşază pe servantă, în timp ce el zăboveşte în dreptul ferestrei, urmărind din priviri un cuplu care trece pe stradă. Aude cântecul unei păsări. Se scarpină la gât. Şi-a petrecut ultimii doisprezece ani închis în diverse camere înăbuşitoare ca aceasta.

Edith confirmă întâlnirea de luni. La opt dimineaţa, Comitetul Central îi va prezenta spre aprobare diverse amănunte. Totul va merge ca pe roate. În mai puţin de o săptămână, se va juca ultimul act al celui de-Al Cincilea Mare Plan.

Ascultă, mănâncă. L-a pus chiar el la cale, acum douăzeci de ani. Are întreaga strategie în minte. Dă din cap, ducând la gură o furculiţă de ceviche.[12]

Se aud pocnete în noapte. Edith trage puţin la o parte perdeaua. Focurile de artificii galbene confirmă opera-

[12] Fel de mâncare tipic pentru America de Sud, după toate probabilităţile originar din Peru, preparat din peşte şi/sau fructe de mare crude.

ţiunea de a doua zi, un atentat asupra hotelului Cleopatra. Revine în cameră şi se aşază pe marginea patului. Ia cu vârful degetelor câteva fire de păr de pe pantalonii ei negri.

La ora şapte, dă drumul la televizor, cu sonorul dat la minimum. Poliţia anunţă un progres important în goana după Ezequiel. Un general de poliţie, intervievat în faţa unei case albastre, ţine o perucă în mâna ridicată şi spune: „Să nu vă îndoiţi nicio clipă. L-am înconjurat din toate părţile".

Ezequiel se uită un minut la televizor, apoi îşi ia cartea. Pe pagina deschisă sunt urme de ceară, de la lumânarea din timpul ultimei pene de curent. E nemulţumit, pentru că e o ediţie frumoasă.

Edith spune:

— Mai ai nevoie de ceva? Ţigări? Apă?

— Îmi trebuie Kenacort. Nu trebuie să ridice vocea pentru a se face înţeles. Glasul lui e tangibil, cuvintele lui sunt o prezenţă distinctă în încăpere. Această a doua fiinţă îi stă alături, plămădită din lut cenuşiu şi umed, cu braţele încrucişate, fără trăsături faciale — însă atentă.

— S-a înrăutăţit?

Dă din cap. Eczema a-nceput să se întindă sub pielea care-i acoperă glandul. Când a urinat de dimineaţă, i-a venit să urle.

Împinge la o parte mâna pe care i-a aşezat-o Edith pe genunchi. Ea nu vrea să plece încă şi îl urmăreşte cum bea apă. Se hotărăşte să-i schimbe aşternuturile. Cearşafurile au pete maro roşietice de la Dithranol. Le dă jos de pe pat şi e pe punctul de a părăsi camera, încărcată cu lenjeria de pat murdară, dar ezită şi se apropie din nou de el.

El are gura plină de apă, limba şi buzele îi sunt uscate de la tabletele de Acitretin. Înghite.

— Ce e?

— Poate nu e important.

O ascultă cum îi explică motivele ei de îngrijorare.

— Să-l urmărim?

— Nu. L-am văzut. N-are nicio importanţă. S-a îndrăgostit de ea, atâta tot. Un nou Gabriel.

— Eşti sigur?

Deşi vorbeşte calm, ochii lui negri sunt pe cale să explodeze.

— Nu putem să-i verificăm chiar pe toţi. Goleşte paharul şi împinge tava din faţă.

— Ai terminat?

— Da.

— Te mai uiţi?

— Nu.

Îi închide televizorul şi iese. Nu se va mai întoarce astă-seară.

De jos aude scârţâitul pantofilor pe podea, parcă ar strânge cineva cu putere un şurub. Îşi aţinteşte privirea asupra covorului. Scârţâielile îi curmă lectura. Jos au început exerciţiile. Dinspre podeaua de la parter vor răsuna, de acum înainte, timp de o oră şi jumătate, loviturile surde ale picioarelor, „unu doi trei, unu doi trei, unu doi trei", cuvintele rostite de profesoara care măsoară ritmul şi, cu întreruperi, melodiile compozitorilor lui preferaţi.

Aceste întreruperi sunt un chin pentru el. Dar şi el le cere adepţilor lui aceeaşi supunere pe care o aşteaptă profesoara de balet de la elevele ei. Serile acestea îi devin mai

suportabile doar când le înrolează pe fetele de jos, în imaginaţie, în armata lui invizibilă.

Astăzi, au în program dans clasic. Fetele pornesc dinspre marginea sălii şi avansează tot mai rapid spre centru. Până la sfârşitul orei, îşi vor fi antrenat fiecare părticică a corpului, cu excepţia corzilor vocale. În studio, doar profesoara vorbeşte. Ele tac şi o ascultă, pentru că ea ştie cum să le facă să atingă perfecţiunea.

— Bun. Începem cu plié-ul de ieri. Să ne amintim ce am discutat. Trebuie să vă concentraţi forţa în centru şi să vă lăsaţi braţele libere.

Când ajunge în josul paginii, îşi vâră un deget sub foaie. Îl reciteşte pe Kant. Întoarce pagina.

— Ascultaţi atente muzica şi porniţi lăsându-vă greutatea pe piciorul din faţă. Bravo, Christina! Mai exersează!

Dansează pe „Cântecul Lunii" din *Rusalka*. Mâinile flutură în oglinzi. Trupurile se îndoaie ca ramurile în bătaia vântului. Mâinile şi trupurile se leagănă în ritmul compoziţiei lui preferate de Dvorák. Îşi întinde un picior.

— Jos şi sus, jos şi sus. Şoldurile în spate. Ascultaţi muzica. Nu eşti atentă la muzică, Gabriela. Muzica se întrerupe la mijlocul unui tact. Îmi pare rău, fetelor.

Pantofii freacă podeaua. Şi-o imaginează pe profesoară îndreptând un cap, ridicând un umăr, înfigându-i unei fete degetul în şale.

— Aşa, braţele voastre sunt acum aripi de condor.

Muzica reîncepe, acompaniată de bătăi ritmice din palme.

Ia de pe servantă un stilou. Îi deschide capacul şi notează, cu eforturi, pe margine: „Să deducem, aşadar, din

natură că omul ar trebui să fie liber? E liberă pasărea pe care o aud?"

Citeşte următorul paragraf, dar cuvintele îi scapă. Nici ele, nici muzica nu reuşesc să-l atingă. Tuşeşte şi zăreşte ceva mişcându-se pe ecranul întunecat din faţa lui. Televizorul îi reflectă imaginea. Şade în spatele servantei şi e izbit de contrastul dintre trupul acesta şi braţele de la parter, care tremură întinse, ţintind spre tavan.

— Privirile ridicate, spune vocea de jos. Deschideţi ochii, deschideţi ochii, priviţi spre tavan.

Ezequiel întoarce câteva pagini şi aşază cartea deschisă, cu cotorul în sus, pe braţul fotoliului. Se ridică greoi şi se îndreaptă spre uşă. Îşi descleştează degetele, mâna planează deasupra clanţei din inox. Dar nu o atinge. În cele din urmă, o lasă să cadă.

— Atenţie la picior, mai ales tu, Adriana.

Schimonosindu-se, îşi desface fularul şi-l aruncă pe pat. Mâncarea l-a făcut să transpire. Simte cum îi atârnă fălcile, greutatea burţii. La ce să se aştepte dacă mănâncă şi nu face mişcare? O mână îi alunecă sub maiou, începe să se scarpine.

Deşi a coborât în capitală, boala a continuat să se înrăutăţească. Pe pieptul fără păr are pete albe, de pe care se cojeşte pielea. Răni din acestea, de dimensiunea şi forma unor lacrimi, îi acoperă braţele şi partea interioară a picioarelor, pe ceafă e chinuit de o erupţie roşie, ca o crustă. O barbă încărunţită, neîngrijită ascunde pustulele de pe faţa buhăită. Printre buclele subţiri, încurcate se iveşte rozalie pielea capului. Când se scarpină, îi rămân fire de păr între degete.

Până şi lectura unei cărţi e un chin. Are pustule maronii în palme, pe tălpi, la subsuori, în urechi şi în buric.

De când a părăsit jungla, cu șase luni în urmă, au început să i se sfărâme unghiile. La mâna dreaptă i s-au desprins deja trei. În fiecare dimineață le înmoaie într-un castron cu ulei cald, însă carnea moale de sub ele și dimprejurul lor supurează. Un medic i-a recomandat următoarea terapie împotriva durerilor: „Alegeți o imagine care vă face plăcere. Imaginați-vă pe o plajă, sau cum vă mângâie soarele pielea".

Singurul lucru care l-ar putea ajuta ar fi expunerea la soare.

Încearcă fototerapia. Seara, șade sub lampa cu ultraviolete și citește, dar nu e bine să citească prea mult. Îi aduc articole despre evoluția cercetării legate de boala lui. Încearcă cele mai noi medicamente. Se roagă pentru o minune, dar raționea îi spune că nu există leac. Un medic i-a spus cândva: „E sângele dumneavoastră spaniol, care se manifestă". Dar nu și-a pierdut speranța.

La parter, ritmul s-a întețit. Fetele și-au încălțat pantofii pe poante și sar prin aer. Aude scârțâitul tălpilor, bufniturile picioarelor când aterizează, uneori sunetul mai puțin distinct al unei fete care cade, bătăile din palme ale profesoarei, care răsună prin podea ca niște focuri de armă.

— Laura, vrei să încerci?

Ezequiel închide ochii.

E trezit de aplauzele tinerelor balerine, care îi mulțumesc profesoarei.

Un țânțar suge din dosul palmei lui. Vede cum se umple de sânge. Ridică mâna, iar insecta își ia zborul.

Un minut mai târziu, merge cu pași târșâiți în baie și apucă un tub aplatizat aruncat în chiuvetă. Stoarce un gel verzui pe degete și se unge pe ceafă, în spatele urechilor și pe bărbie, până începe să-i sclipească barba. Își ridică

maioul şi întinde gelul urât mirositor pe burtă. Apoi îşi lasă pantalonii pe vine şi se unge pe partea interioară a picioarelor. După ce şi-a protejat rănile deschise, întinde Dithranolul — cu precauţie, pentru că arde. Înghite în final ultimele două pastile dintr-o cutie maro. Le ia din iunie. Îl fac irascibil, dar a observat că în unele regiuni ale corpului erupţia nu a mai avansat. Azvârle cutia goală într-o găleată, sub chiuvetă.

Sub picioarele lui, sub el, le aude pe fete dând drumul la duşuri. Sunetele sunt clare. Aude chicoteli, apa care le stropeşte trupurile, le adude cum se plâng de ora care s-a încheiat.

— I-am spus de la bun început că mă doare ceafa de ieri.

— De ce nu pricepe că suntem epuizate?

— Fizioterapeuta mi-a spus să nu exagerez — dar ea nu mă lasă în pace.

— La naiba, iar îmi sângerează picioarele.

Fetele vorbesc uneori despre sex, în timp ce se săpunesc sau când îşi aruncă pletele dintr-o parte într-alta sub jetul de aer cald. Dar astăzi, la duş, vorbesc despre Laura.

Dansul la care se referă l-a executat în timp ce el dormea.

— Mai demult dansai ca un urs, spune cineva cu ciudă. Ce-ai păţit?

Îi pun întrebări, încercând să pară nepăsătoare.

— Te-ai simţit la fel de grozav pe cât arătai?

— Hai, Laura. Spune cum a fost.

Fata pe care o numesc Laura vorbeşte. Pare stânjenită. A visat că stă nemişcată în aer.

După douăsprezece ore de la ultima mea întâlnire cu Yolanda, vineri dimineaţa, a explodat o maşină-capcană

într-un sens giratoriu de pe strada principală din Miraflores, ucigând douăzeci şi şapte de oameni şi scobind o gaură de dimensiunea unui camion în asfaltul din faţa cafenelei Haiti. Fragmentele aruncate în aer au rănit alte câteva zeci de persoane, printre care vesela chelneriţă din Judio, care a rămas fără nas. Ţinta vizată fusese, fără nicio îndoială, hotelul Cleopatra, unde ministrul de externe lua micul dejun cu ambasadori ai ţărilor Comunităţii Europene. Un accident salvase însă hotelul. Maşina cu care urmau să fugă teroriştii a intrat în sensul giratoriu într-o alta, care transporta un amestec de îngrăşăminte, motorină şi dinamită. Nu-şi mai putuseră desprinde barele de protecţie. Când paznicul cafenelei Haiti se apropiase, pentru a le oferi ajutorul, şoferii au luat-o la fugă prin parc. Coliziunea declanşase probabil detonatorul, pentru că în numai zece secunde a sărit în aer maşina din faţă şi a fost aruncată de forţa celor opt sute de kilograme de explozibil în cafeneaua Haiti, care a luat imediat foc.

Am auzit detunătura de la o distanţă de zece mile. Tocmai îmi ocupasem postul în Calle Diderot. Era ora şapte, strada abia se trezea. Pe partea cealaltă, o elevă stătea de vorbă cu o prietenă, sprijinită de un zid; în lumina soarelui, picioarele lor aveau culoarea uleiului prăjit. Băiatul care aduna sticle a trecut cu bicicleta pe lângă ele strigând şi când fetele şi-au îndreptat privirile spre el, s-a simţit încurajat să-şi fluture ambele braţe în aer. Cu feţele roşii, au început să vorbească amândouă deodată, s-au întors una spre cealaltă şi s-au prefăcut că nu-l bagă în seamă.

— Sticle! Sticle!

Pământul s-a cutremurat între strigătele lui, dar fetele nu i-au mai acordat importanţă.

Prin staţia radio n-am primit decât puţine informaţii de la cartierul general. Am încercat s-o sun pe Sylvina pe telefonul mobil. Când plecasem de acasă, îndrugase ceva despre nişte cumpărături pe care trebuia să le facă. Am sunat acasă, dar era ocupat. Am aşteptat cinci minute şi am încercat din nou. Era tot ocupat. O oră mai târziu a răspuns.

— Da?

— Sunt eu, Agustín. Eram atât de uşurat să-i aud vocea.

— Ce s-a-ntâmplat? E totul în regulă?

— Dar la tine? Ce-i cu bomba?

— O bombă? Am crezut că e o conductă de gaz.

— Deci n-ai păţit nimic?

— Nu. Mă spălam pe cap. Tocmai voiam să sun la reclamaţii. Nu merge aragazul.

— Doar ştii că te iubesc.

A urmat o pauză.

— Agustín, nu poţi să suni aşa tam-nisam, să-mi spui că mă iubeşti, de parcă asta m-ar consola pentru faptul că nu mi-o spui când suntem împreună. Nu aşa se face.

— Iubito, mi-am făcut griji.

— Aştept un telefon.

Vestea o neliniştise pe Sylvina. Voia să-i spun dacă bomba avea să-i afecteze în vreun fel prezentarea de duminică seara. Avea confirmările a zece potenţiale cliente, printre care Leonora — o adevărată lovitură (deşi Leonora era îngrijorată, pentru că şoricăriţa ei, care se împreunase cu setterul Patriciei, avea să fete, după toate probabilităţile, prematur, prin cezariană). Sylvina nu ştia unde să le aşeze pe toate. Îi mai trebuiau scaune, dar a refuzat categoric să-i roage pe vecinii de sus, chiar înainte de a-i propune eu acest lucru.

— Crezi că bomba va afecta zborurile internaţionale?
— De ce să le afecteze?
— Mai e ceva. Trebuie să merg azi la aeroport.
— De ce, pentru numele lui Dumnezeu?
— După-masă trebuie să ajungă produsele.
— E chiar atât de important?
— Da. Patricia a insistat că nu comandă decât dacă îşi primeşte rujul înainte de petrecerea de mâine a însărcinatului american cu afaceri. M-au invitat şi pe mine; foarte drăguţ din partea lor, având în vedere că n-am întâlnit-o decât o singură dată pe señora Tennyson. Împlineşte patruzeci de ani, deci va trebui să-i duc ceva... poate o cremă hidratantă de noapte...

La volanul unei maşini, l-am zărit pe doctorul Zampini, care-şi trecea o mână prin părul lung, cărunt. Autobuzul a sosit în staţie, iar cele două fete au urcat.

Sylvina mi-a spus, după o nouă pauză:

— Agustín, fă-mi, te rog, un serviciu. Am vorbit cu Marina. Poate să le ia ea pe fete deseară de la balet, dar nu crede că reuşeşte să le şi ducă. Poţi să le duci tu? Ştii că nu apelez des, dar azi m-ar ajuta foarte mult.

— Nu crezi c-ar fi mai bine s-o retragem pe Laura — cel puţin pentru o vreme?

— Acum, când merge atât de bine. Agustín, uneori pur şi simplu nu te înţeleg.

***

La ora trei a venit Gomez să mă schimbe. M-am întors la cartierul general.

În hol, sergentul Ciras m-a pus, cu o mină gravă, la curent cu ce se întâmplase. Când maşina străpunsese

vitrina cafenelei Haiti, se aflaseră douăzeci de persoane înăuntru. Printre morţi se numărau un director de la Banco Wiese şi un secretar de stat din ministerul de externe, care fusese aruncat în aer înainte de a apuca să-şi rostească discursul din servietă. Numărul răniţilor crescuse între timp, deoarece locuitorii unor blocuri din apropiere aruncaseră, fără să stea prea mult pe gânduri, cioburile ferestrelor sparte pe trotuar.

Am urcat, gândindu-mă la masa din colţ, care acum nu mai exista.

Când a aflat generalul că eram în clădire, m-a chemat la el.

— Ce se-ntâmplă? m-a întrebat buimac, de parcă tocmai se trezise dintr-un leşin. M-a prins de braţ şi a închis uşa. Calderón îmi freacă ridichea de azi-dimineaţă.

S-a aşezat greoi. Fructiera era aproape goală. Situaţia de criză îl privase de ciudăţeniile lui, nu-i mai rămăsese decât o singură portocală zbârcită. A-nceput s-o cojească.

— Ultimele ordine: cine pune mâna pe Ezequiel trebuie să i-l predea lui Calderón şi să-şi ţină gura. Şi-a vârât prima felie de portocală în gură.

— Pentru Ezequiel, asta ce înseamnă?

— Înseamnă c-o să-l împuşte.

S-a strâmbat şi a scuipat un sâmbure.

— Armata a luat locul guvernului — guvernul se află într-o situaţie atât de disperată, încât încearcă să-şi cumpere scăparea. Răsplata pentru captura lui Ezequiel a ajuns la zece milioane de dolari. Am auzit că se gândesc să ceară ajutorul americanilor.

S-a aplecat în faţă şi şi-a frecat obrajii cu mâinile.

— Ascultă-mă, motanule, rahatul e cât casa.

Avea o expresie pierdută, de persoană neînsemnată.

— Spune-mi, ceva nou în Perón şi Diderot?

— Până acum, nimic.

— Intuiţia ce-ţi spune?

— Intuiţia îmi spune că suntem aproape, dar nu trebuie să ne pripim...

— Da, da, îţi cunosc teoria saltelei gonflabile.

Îşi făcea de lucru cu coaja de portocală, scotea pieliţele şi le arunca în fructieră. Cu un glas atât de scăzut, de parcă ar fi vorbit de unul singur, dar n-ar fi avut nimic împotrivă să-l aud şi eu, mi-a spus:

— Cert este, dragul meu, că Fratele Ezequiel a câştigat deja, într-un sens, bătălia. Americanii, care cred orice citesc în *Der Spiegel*, sunt de părere că întreaga ţară a-ncăput deja pe mâinile lui.

A ridicat capul.

— Păcat că a venit cu chestiile astea din Kant şi Mao. L-am fi înţeles foarte bine şi fără tâmpeniile astea.

Sucre era la subsol. Stătea în spatele unei mese, cu masca ridicată în creştetul capului, şi prindea o etichetă de un sac cu gunoi. În încăpere puţea, deşi deschisese uşa, ca să intre puţin aer din curte. Când m-am apropiat, s-au ridicat roiuri de muşte de pe pardoseala de beton.

— Ceva palpitant?

În spatele lui Sucre, alţi poliţişti în salopete, cu mănuşi de cauciuc albastre, scotoceau într-o grămăjoară de gunoi.

— Nimic să te-nfioare.

S-a uitat peste o listă, strâmbând din nas. „Capturile zilei? Calle Perón. Obiectul nr. 1: trei exemplare din *Marxismul astăzi*, de la nr. 29. Obiectul nr. 2: urme de

cocaină într-un plic adresat ataşatului cultural de la nr. 34. Obiectul nr. 3: un cuţit cu lama crestată, mâner din os, de la nr. 63, aruncat probabil din greşeală, devreme ce-n pungă am găsit şi resturi de canard à l'orange".

— Medicamente? Alifii?

— Aspirină, cremă Nivea, pudră de talc franţuzească, apă de gură, metri de aţă dentară, prezere folosite. Nimic neobişnuit pentru nişte diplomaţi.

— Calle Diderot?

— Deseară colectăm. Aţi spus să nu fim prea punctuali. Să nu-i neliniştim pe clienţi.

— Clorindo a raportat ceva?

— I-a făcut vânt unui tip care se căţăra pe geam la 456. Probabil un hoţ. În rest, a văruit aproape toţi copacii.

— Gomez?

— A avut probleme cu servitoarea de la 345, zice că şefului ei îi place să planteze singur muşcatele. Ieri a sădit toate anualele pe care i le-am dat. A pus hârtia la loc pe masă şi a-ncercat să şteargă o pată de grăsime, pe care o făcuse cu degetul mare. În curând, toţi or să vrea să locuiască pe străzile astea.

La ora şase, am pornit spre şcoala de balet, la volanul uneia dintre maşinile folosite pentru supraveghere. Înduram chinurile unui tată, din cauza pericolelor la care se expunea fiica mea. Să-i spun Sylvinei, care comanda zi de zi, ca în extaz, rujuri? Să o rog pe Marina să o ducă şi să o ia ea pe Laura de acum înainte? Nu voiam ca persoana mea să fie asociată cu fiica mea. Să o retrag de la balet? Dumneavoastră v-aţi fi trimis copilul la balet pe strada aceea?

— Laura!

Nu recunoştea maşina. Am mai strigat o dată, dar mi-a întors spatele.

Am deschis portiera şi am strigat:

— Laura! Samantha! S-au întors şi au venit spre mine.

— Unde-i mama? a întrebat Laura, în timp ce urca în spate.

— S-a dus la aeroport.

— Vrea să plece?

— Aşteaptă un pachet. Pentru prezentarea de duminică. Vă duce Marina mai târziu acasă.

În oglindă am văzut că avea o mină serioasă.

— Tati, crezi că o să ne-mbogăţim?

— Nu.

— Ba da. Mama spune c-o să fim bogaţi şi o să ne cumpere o casă în Paracas şi o să ne ducă în fiecare weekend acolo, într-o maşină mare, roşie.

— Hai să nu ne certăm în faţa Samanthei.

La care fiica Marinei, o fată cu ochi mici şi obraji rumeni, şi-a luat un aer superior. Cu o lună în urmă, o înţepase pe Laura cu un creion.

Laura privea pe geam afară.

— Nu pe aici trebuia s-o iei.

Mergeam pe strada paralelă cu ţărmul mării. Străzile din jurul cafenelei Haiti erau blocate.

— A explodat o bombă.

— Samantha ştie pe cineva care a fost rănit.

— E o prietenă de-a mamei, nu de-a mea, Laura.

— Ai spus că-i prietena ta.

— Nu-i adevărat.

— Ce face fluierul tău? am întrebat-o pe Laura.

Cu o seară înainte, mă întorsesem acasă de la studioul de balet. După duş, o găsisem pe Laura în bucătărie. Îşi aruncase braţele în jurul gâtului meu.

— Tati, îţi mulţumesc! M-am purtat oribil. Am crezut că ai uitat. Mama spune că l-ai ascuns probabil, ca să fie o surpriză.

— La ce te referi?

— Ştiu că n-ar fi trebuit să mă uit în geanta ta, dar căutam ziarul... Şi-a retras capul de sub mâna mea. Degetele ei, încă prea scurte pentru a acoperi toate găurile, strângeau fluierul pe care mi-l dăruise Yolanda.

În maşină, din spate, am auzit glasul Laurei.

— Face bine.

— Atâta tot?

— Aşa spui şi tu când te întreb ceva. De-abia aştept să i-l arăt Yolandei.

— Nu vreau să-l iei cu tine la studio, am spus repede. E prea valoros.

— Dar, tati...

— Ce aţi dansat săptămâna asta? Samantha?

— Ieri am dansat *Spărgătorul de nuci*. Alaltăieri, am exersat un dans din munţi.

— Ce dans?

Laura, care-şi amintise de călătoria ratată, a spus:

— Nu cred că-l ştii.

— Pune-mă la-ncercare.

— Eu ştiu cum se cheamă, a spus Samantha zglobie.

— Să nu-i spui.

— *Taqui Onqoy*, a pronunţat Samantha foarte clar.

— Dansul bolii? Era un dans mesianic.

— Samantha dă concurs la Metropolitan, a spus Laura.

Cu un glas letargic, de adult şi cu privirea rătăcindu-i pe geam afară, Samantha a spus:

— Dar nici nu ştiu dacă să mă duc acolo sau nu. Tata spune că ar fi mai bine în Florida.

— Dar de Yolanda, am întrebat, sunteţi mulţumite?

Laura s-a aplecat în faţă şi a îmbrăţişat tetiera. Îmi sufla în ceafă.

— Credem că are un iubit, a spus cu şiretenie.

Au început să chicotească amândouă. Eu am roşit. Oare despre mine vorbeau?

Am adoptat tonul blazat al Samanthei.

— Cine-i, îl cunoaşteţi?

— Christina a văzut un tort în frigider, a spus Laura. Îşi scosese agrafa şi îşi scutura părul. Şi paharele alea două de vin. Mai ştii, Samantha?

— Cineva i-a dăruit un urcior vechi, a adăugat Samantha. S-a înfuriat toată când mi-am stins ţigara în el.

— Samantha! Şşşş!

Eram mult prea interesat de subiect pentru a acorda atenţie unei ţigări interzise.

— De unde ştiţi că e un iubit?

— Ştim, a spus Laura. Pare schimbată, nu-i aşa, Samantha? A-nceput s-o intereseze cum arată. Înainte nu-i păsa.

Simţeam o mâncărime neplăcută la ceafă. Poate că Yolanda avea într-adevăr un iubit.

— Tati, a şoptit Laura, nu te mai scărpina. Ţi-au apărut deja pete roşii.

— Aţi trecut de studio, a observat Samantha.

— Vă las aici.

Am parcat la colţ. Fetele au coborât. Am ajustat oglinda retrovizoare şi le-am văzut cum merg înapoi şi se opresc în faţa porţii din zidul verde. Samantha a sunat. Laura se juca cu fermoarul de la geanta Adidas. Ştia că le urmăresc şi nu voia să se uite înapoi. Îşi ridica ba un

picior, ba celălalt, exersând nişte paşi. Ea era singurul motiv pentru care rezistase căsnicia mea.

Poarta s-a deschis. Am văzut cum se luminează faţa Laurei.

Am trecut pe lângă Gomez, care m-a urmat la mică distanţă, până la o parcare dincolo de Banco Wiese, în Calle Salta. Am urcat în microbuzul lui şi Gomez m-a dus înapoi în Calle Diderot, unde a parcat într-o fundătură îngustă, vizavi de studio. Gomez a coborât, a încuiat şi s-a-ndepărtat, iar eu mi-am ocupat postul, în spate. Prin fâşia de plexiglas vedeam lămpile cu neon din studio. Laura îşi uitase agrafa în maşină. O ţineam în mână şi mi-o imaginam la ora de balet, în preajma Yolandei.

Nu ştiu dacă înţelegeţi, dar atunci când stai la pândă se mai amestecă ceva în sentimentele tale — dorinţa. Eram foarte tulburat când mi-am ocupat locul în microbuz. *Credem că are un iubit.* Cuvintele Laurei mă săgetaseră. Laura era eleva Yolandei, eu eram tatăl ei, iar Yolanda trebuia să repete pentru *Antigona*. Nu era treaba mea — dar dacă *exista* cineva în viaţa Yolandei? Îmi vorbise, la un moment dat, despre un logodnic. O, n-am stat *chiar degeaba*. Şi apoi călătoria aceea, pe care o făcuse în munţi. Se dusese singură la sărbătoarea gheţii? Sau o însoţise iubitul ei, când studiase ansamblurile de dans? Oamenii se feresc, în general, să-i pomenească pe cei care i-au însoţit în trecut, atunci când vorbesc cu o a treia persoană la care ţin — iar eu nu mă îndoiam că Yolanda mă plăcea. Dar cât de mult? Iar fratele ei, oare era într-adevăr fratele ei? Sau eram gelos pe mine însumi?

De câte ori nu-mi spusesem că toate acestea n-ar trebui să mă intereseze? Dar, auzind vorbele Laurei şi ale Samanthei, speranţele şi bănuielile mele o luaseră razna. Dacă acum radiam de bucurie, o clipă mai târziu simţeam ghearele geloziei. Cu tot ce se petrecea în jurul meu, îmi venea foarte greu să mă împac cu gândul că mă îndrăgostisem.

E inutil să încercăm să pricepem de ce ne îndrăgostim. Întâlnirile mele cu Yolanda fuseseră scurte şi rare, dar intense. Aveam patruzeci şi trei de ani, dar abia de câteva zile începusem să trăiesc. Dacă te trezeşti aşa, ca mine, din somn, nu mai poţi adormi la loc. Cel puţin nu uşor. De câteva luni, de când ne întâlniserăm întâmplător în Pasajul Bullrich, abia dacă mai dormisem. Inima îmi devenise ceva incomod şi vast. Voia să iasă afară din piept, îmi împingea capul pe spate, încât abia mai respiram. Cu fruntea lipită de fâşia de plexiglas, am înţeles că nu-mi mai puteam ascunde motivul pentru care simţeam şi mă purtam aşa.

În puţinele ceasuri care mai rămăseseră până când aveam s-o revăd, mi-au trecut următoarele lucruri prin minte: eram prins de o pasiune care nu putea duce nicăieri. Am început să trec prin sită felul de a fi al Yolandei, în căutarea unor defecte. Am încercat să le descopăr în fâşia îngustă de lumină. Era imatură şi imprevizibilă. Avea obraji prea plini, o poftă nestăpânită de prăjituri, picioare urâte. Mi-am imaginat-o în poziţii dezgustătoare. Am rechemat în memorie imaginea picioarelor ei şi le-am suprapus deformările peste faţă, peste ochi. Aşa! Mi se mai părea atrăgătoare? Da. Da! Eram chinuit. Eram nefericit. Eram ruşinat. Eram vrăjit. Orice lucru, oricât de mărunt, evoca numele ei: de la

silueta arborelui de jacaranda până la petele de grăsime de pe plexiglas.

Vă amintiţi că vă povestisem cum răsturnase Yolanda urciorul în aer? Ei bine, ce s-a întâmplat... ce s-a întâmplat după aceea... A rămas nemişcată, cu ochii închişi şi braţele ridicate, ţinându-şi respiraţia. Nu pot să vă spun altceva decât că am avut senzaţia că aerul din jurul ei se înfiorase de ceea ce făcuse. Chipul ei părea să exprime revelaţia unui adevăr extraordinar. Imaginaţi-vă. Cu gestul acela simplu îşi îngropase fratele, îngropase statul şi se îngropase pe sine.

Şi-a lăsat braţele să cadă, expresia de pe faţa ei s-a şters. Respira gâfâit. Pe gât şi pe umeri avea picături de transpiraţie. Cristale minuscule de colofoniu îi sclipeau în ochi, pe piept. Rochia se desfăcuse în faţă. Materialul subţire se agăţase de sfârcurile purpurii care se întrezăreau sub rochie. Era epuizată, dar euforică.

Ne-am aruncat unul în braţele celuilalt. Simţeam părul ei mângâindu-mi obrazul, respiraţia ei, cu iz de vin şi tort de banane, îmi ardea gâtul. Apropierea ei era insuportabilă. Îmi doream să-mi las mâinile să alunece pe spatele ei transpirat, să-i dau rochia jos. Sânii ei se lipiseră de pieptul meu şi simţeam mirosul de cupru al pielii. În clipa aceea, am dorit-o mai mult decât orice văzusem, cunoscusem sau făcusem vreodată.

Am atins-o şi m-am transformat în altceva. Toate experienţele importante din viaţa mea prevestiseră acest moment. Când am atins-o, au revenit toate, le-am retrăit şi le-am simţit reverberând. Eram o lumânare arzând în zăpadă. Eram tatăl meu, purtând-o pe mama în braţe. Eram tristeţe şi bucurie.

Încet, și-a lăsat capul pe spate. Mi-a luat fața în mâini și m-a sărutat.

Apoi s-a tras înapoi.

— Ah, iubitule, ce o să facem? A clipit și a întins o mână spre bară. Îi intrase colofoniu în ochi. S-a frecat cu podul palmei la ochi.

— Nu avem voie, știi și tu. Ce o să facem? Eu...

Căuta să scape de chipul meu reflectat în oglindă, dar nu reușea. Nici de efectul cuvintelor ei asupra mea.

— Și crede-mă, vreau, vreau...

Și-a încrucișat brațele și s-a chircit de durere.

— Agustín, trebuie să pleci. Nu se poate. În afară de asta, curând nu mai ai voie să circuli pe stradă.

Glasul meu era răguşit, disperat. Sărutul, care o transformase într-o ființă vulnerabilă și încordată — parcă fără piele —, mă arsese.

— Dar mâine, ne putem întâlni mâine?

Și-a desfăcut brațele. Acum își frângea mâinile.

— Prezența ta aici mă răscolește.

— Te răscolește?

— E o decizie importantă. Pentru amândoi. Pe care nu pot s-o iau acum. Nu în clipa asta. Spectacolul mă împiedică, Agustín. Am lucrat prea mult. Nu pot să-mi adun gândurile.

Se uita pe furiș la mine, în oglindă. Acolo îi venea mai ușor să mă respingă. Răvășită, mi-a spus:

— Nu ne putem arunca așa, fără să ne gândim. După spectacol — după aceea o să vorbim, bine? Când o să fim siguri.

Ora de balet s-a încheiat la opt și jumătate. Prin fâșia de plexiglas am văzut cum veneau mamele după fete.

Marina a sosit în BMW-ul ei roşu, Laura şi Samantha au urcat în spate. Am îndreptat binoclul spre uşă, dar n-am văzut-o pe Yolanda.

Un ţânţar bâzâia în dreptul feţei mele, apoi a tăcut. M-am plesnit peste obraz.

După un timp, am auzit o cheie în broască. Portiera s-a deschis şi a intrat Sucre. A venit în spate, făcând şasiul să se legene. I-am desfăcut un scaun pliant. Inspectase sacii cu gunoi din Calle Perón. Nu găsise nimic interesant. A scos o pungă de hârtie din buzunarul hainei.

— Vreţi un sandvici?

Duhnea a beci şi m-am văzut nevoit să-l întreb cu ce era umplut sandviciul.

Lumina felinarelor de pe stradă arunca o fâşie portocalie pe feţele noastre. Sucre şi-a atins obrazul, pentru a-mi indica locul.

— V-a muşcat ceva.

Mi-am şters faţa şi m-am uitat la deget. Pe buric era o picătură de sânge.

— Am un spray în maşină.

— Nu mai contează. Plec curând. Spune-i lui Gomez să vină la zece.

Sucre pornea să colecteze gunoiul de îndată ce începea interdicţia de circulaţie. Saci negri se strânseseră în timpul zilei, în grămezi, în faţa caselor. Puţin înainte de zece, încetau să mai apară. Mai erau douăzeci de minute până când începea interdicţia, dar giulgiul ei cobora deja treptat deasupra oraşului. Se lăsa tăcerea şi se făceau auzite sunete pe care în mod normal nu aveai cum să le auzi. Mormăitul frânt al unui beţiv. Motorul răguşit al unei motociclete care se îndepărta.

Zornăitul unui sac de gunoi lovit de o uşă.

Am auzit zgomotul şi am aruncat o privire pe partea cealaltă a străzii. Ce am văzut m-a făcut să înţepenesc, cu spatele drept, în scaun. Toată ziua tânjisem după această priveliştе. Imaginea Yolandei m-a înfiorat.

Îmbrăcată într-un body negru şi leggingşi negri, părul prins cu o bandă elastică, roşu aprins, se strecura lateral pe poarta din zidul verde, pe trotuar. La piept ţinea un sac de gunoi şi în spate mai târa unul după ea. I-a zvârlit pe grămada de sub felinar şi şi-a şters mâinile. Mă aşteptasem să o văd intrând înapoi, dar a mai zăbovit câteva clipe în lumină.

Mi-am reglat binoclul. Mi-era ruşine că o urmăream. Ce-ar fi gândit dacă ar fi ştiut că mă aflam la nici cincizeci de metri de ea şi o spionam?

Cu tălpile depărtate, a făcut câţiva paşi în direcţia mea. Umbra ei se alungea şi răsfrângea de pe zid. S-a ridicat pe vârfuri şi a privit în josul străzii.

Capul mi se învârtea: Aştepta pe cineva.

— Se mişcă tare drăguţ, a observat Sucre. Profesoara fetei dumneavoastră, nu-i aşa?

— Da.

— E singură, aşa-i?

— Aşa-i.

— O fată ca ea, singură — e mare păcat.

Yolanda se balansa pe vârfurile pantofilor de balet, scrutând din nou strada.

— Pe de altă parte, a spus Sucre, e cam mult gunoi pentru o femeie singură.

S-a răsucit şi s-a întors, cu paşi săltaţi şi capul plecat, spre studio. Am reglat binoclul şi am urmărit-o înăuntru. Mă aşteptam să închidă poarta şi să pună lanţul. Dar ea

stătea într-un picior şi îşi dădea jos un pantof. L-a fixat între poartă şi prag.

Sucre îşi râcâia ceva de pe dinte. A înghiţit.

— Hopa! Aşteaptă pe cineva.

Tati, credem că are un iubit.

Înainte de a coborî din microbuz, mi-am lăsat pistolul în torpedou.

— E timpul să strângem gunoiul.

M-a zărit de îndată ce am intrat. Cu toate oglinzile acelea, nu trebuia să se întoarcă pentru a vedea cine intrase în studio.

— Tu eşti.

A rămas cu spatele la mine, neîntoarsă, cu un braţ înălţat şi un picior întins, ridicat înapoi, în poziţia de arabesc.

— Încă mai repeţi?

Am zărit urciorul de la Lazo şi casetele, pe care nu le mutase din loc — casetele pe care le ascultasem împreună cu ea. Am zărit, acolo unde le lăsasem, pe podea, cele două pahare, pe care vinul evaporat lăsase o urmă roşie.

— Nu te aşteptam.

Din glasul meu a răzbătut toată dragostea pe care o simţeam.

— voiam să te văd.

Şi-a coborât piciorul.

— Te iubesc.

Într-un studio de balet pustiu — sau, poate, oriunde altundeva — o şoaptă de iubire e asurzitoare. Nu ştiusem nici eu că voi rosti acele cuvinte. Însă în microbuz, când îmi amintisem momentele petrecute împreună, simţisem că redevin cel mai pur adevăr al fiinţei mele.

Şi-a plecat capul, de parcă ar fi ascultat rugăciunea rostită de către altcineva.

— Nu, te rog.

— Dar toată săptămâna asta...

S-a învârtit spre mine.

— Şi tot ce am spus e adevărat.

Apoi s-a ghemuit pe podea.

E ciudat ce amintiri păstrăm despre oameni. Momentele care ne rămân în minte nu sunt întotdeauna cele mai evidente. Ultima mea amintire despre părintele Ramón e imaginea lui, într-o pereche de tenişi murdari, cum îmi aşază un lanţ de argint la gât. Mi-o amintesc pe mama cum încearcă să izgonească papagalii şi pe tata, într-un costum prea mare, la nunta mea, şi pe soţia mea rezemată de tocul ferestrei din bucătărie, bătând cu unghia în geam. Voia să alunge o pasăre de pe gazon, să o salveze. Însă, speriată de zgomot, pisica a sărit. „Şi Agustín voia să te eutanasieze, i-a spus după aceea, mângâind-o."

Iar aceasta este aproape ultima amintire pe care am păstrat-o despre Yolanda. E o imagine la care îmi stă inima în loc. Şade cu picioarele încrucişate pe podea. Cu mâinile lungi îşi acoperă faţa, printre degete ies şuviţe de păr, iar banda roşie de pe cap e pe cale să alunece. Lângă ea e urciorul de la Lazo şi Yolanda plânge înăbuşit.

E straniu, dar nu aud sunetul unei femei care plânge, ci un râu care se sparge peste pietre şi vântul care-şi târăşte picioarele prin iarbă, şi plesnetul unui sac de vânt ferfeniţit. Am sentimentul că am condus-o pe Yolanda de-a lungul malului şi apoi pe cărarea îngustă şi abruptă, până la pista de aterizare. Văd gheaţa care acoperă munţii

şi străvechiul câmp din fundul văii şi peticul umed de pământ unde iarba n-a apucat să crească la loc.

Am spus ceva şi am plecat.

14

Nu te trezeşti dimineaţa, vezi cerul senin şi îţi spui: „Ce zi perfectă pentru a-l prinde pe Ezequiel".

Era o nouă dimineaţă care nu promitea nimic interesant. La ora zece, cerul era acoperit. Crengile se mişcau uşor, iar din geamul maşinii — un Ford Falcon, cred — urmăream o raţă care zbura spre est. Aerul mirosea a peşte.

Toţi de pe stradă erau de acord. Astăzi sau mâine, avea să plouă.

La zece şi jumătate, mi-a sunat mobilul. Era generalul. În timpul nopţii, arestaseră o femeie în apropierea principalei uzine de apă a oraşului. Avea o sticlă cu urină la ea.

— Cei de la laborator spun că era infestată cu bacil tific.

Mă sunase pentru că nu avea pe nimeni căruia să-i transmită vestea. Nu credea că se va încheia vreodată violenţa aceasta năucitoare. Nu m-a întrebat dacă aveam ceva de raportat.

La unsprezece, l-am sunat pe Sucre. Dormise trei ceasuri şi avea un glas sfârşit. Am aşteptat până şi-a găsit

notiţele. Avea pe undeva o listă cu cei care încălcaseră interdicţia de circulaţie în Calle Diderot.

Doctorul Zampini, pe care-l chemaseră probabil de la spital. „Dar o să verificăm."

Proprietarul magazinului de închirieri video. Se întorsese la miezul nopţii, beat.

Două femei şi un bărbat, care intraseră la nr. 459.

Mi-a trebuit o vreme până am înţeles.

— Dar ăsta-i studioul de balet...

— Au venit după un sfert de oră, după ce aţi plecat cu Gomez.

— Cu maşina?

— Pe jos.

— Cum arătau?

— Bărbatul avea barbă.

Lorenzo. Coregraful depresiv. Bineînţeles! Cum de nu-mi dădusem seama? *Mi-ar plăcea să văd o probă de costum. Şi ceilalţi ar fi încântaţi.* Venise cu celelalte dansatoare din trupa Yolandei, cele care, la început, voiseră să danseze în *Antigona*. Luaseră probabil un autobuz din centru. Poate avusese întârziere sau îl pierduseră pe cel de dinainte. De-aceea lăsase Yolanda poarta deschisă, cu ajutorul pantofului de balet. Nu voia ca musafirii să aştepte în stradă, după începerea interdicţiei.

Gelozia mea s-a domolit. Eram bucuros.

— Când au plecat?

— Erau încă acolo când am strâns sacii cu gunoi. Adică pe la miezul nopţii.

— Cu gunoiul cum staţi?

— Am terminat şaptezeci şi şase de saci.

— Şi câţi mai aveţi?

— Cam tot atâţia.

— Când crezi că terminaţi?

— Pe la cinci, şase.

La ora trei, când a venit să mă schimbe Gomez, m-am dus la cartierul general. Aveam de gând să mă întorc mai târziu în Calle Diderot, să rămân peste noapte în microbuz. Până atunci, voiam să termin raportul despre atrocităţile comise de armată în La Posta. Încercam să nu mă mai gândesc la Yolanda.

> Conform declaraţiei Mariei Valdes, 67 de ani, ofiţerii care au târât-o pe câmp aveau poreclele Pulpo şi Capitan...

În faţa ochilor nu aveam însă imaginea unei bătrâne într-un cabinet stomatologic, care ridică mâna pentru a lua cuvântul. Vedeam o cicatrice de forma unui peştişor, o rochie bej, care se lipise de un sân, scânteierea unei bucăţi de piele printr-o pereche de leggingşi rupţi, un şir de dinţi albi care muşcă în buza inferioară.

La ora cinci, am sunat-o pe Sylvina. Era exaltată. Cincisprezece persoane se anunţaseră pentru prezentarea de duminică! Din cauza petrecerii însărcinatului american cu afaceri, nu avea să ajungă astăzi decât târziu acasă. Patricia o asigurase că vor veni şi câţiva ambasadori. De asemenea, dacă avea noroc, câţiva generali cu soţiile lor. Mi-am imaginat-o dând din mâini agitată la gândul că i se iveau potenţiali noi clienţi.

— Ascultă-mă pe mine, Agustín, o să ne îmbogăţim!

În aşteptarea acestui eveniment, se gândise deja să reamenajeze apartamentul şi să-şi schimbe culoarea de păr.

— Şi ţi-am cumpărat un tricou polo. Mi l-a descris, era albastru-marin, fără mâneci şi îl cumpărase de la un

magazin din Pasajul Bullrich. Marina spune că e timpul să te răsfăţ şi pe tine puţin!

Am băut o cola. M-am întrerupt la jumătatea raportului, pentru a-i scrie lui Lazo că-i dădusem fiicei lui banii înapoi şi mă achitasem de promisiunea făcută. I-am cerut cópii după fişele lui medicale — pentru că speram să găsim trupul neînsufleţit al lui Tomasio.

La şapte fără cinci, a sunat telefonul de pe birou. Era Sucre, vorbea răguşit.

— Şefu, cred c-ar fi bine să coborâţi.

Sucre aşezase separat, pe masă, trei tuburi. De asemenea, două cutii de medicamente şi zece pachete de ţigări, mototolite. Duhoarea din pivniţă s-a risipit de îndată ce mi-a căzut privirea pe ele.

Tuburile fuseseră rulate, până la capac. L-am despăturit pe unul dintre ele: Dithranol. Cutiile maro de medicamente conţinuseră Methrotexate şi Cyclosporin A. Ţigările erau marca Winston.

— Care casă? Încă înainte de a primi răspunsul lui Sucre am simţit că mă cuprinde o senzaţie de amorţeală.

Sucre a netezit capătul sacului de gunoi şi a studiat eticheta pe care o ataşase.

Era şapte şi zece. Nu aveam timp de gândire. Primul impuls fusese să o avertizez pe Yolanda, însă ora de balet începuse punctual. Gomez aştepta într-un Renault verde. Mi-a confirmat că intraseră paisprezece fete, printre care şi Laura. Dacă aş fi avertizat-o pe profesoara lor, aş fi creat panică în rândul fetelor şi l-aş fi alarmat pe Ezequiel, care se afla în apartamentul de la etaj.

I-am spus lui Sucre:

— Află de când e închiriată locuinţa, cine e proprietarul, dacă există un plan al casei. Toţi oamenii din Calle Perón să vină în parcarea din Calle Salta, lângă Banco Wiese.

Am sunat-o pe Marina. Era marţi şi rândul ei de a le duce pe fete acasă după balet. Nu a răspuns nimeni. Am sunat-o pe Sylvina. Spusese că vrea să meargă la coafor. Nu era nimeni acasă.

Douăzeci de minute mai târziu, m-am adresat întregii echipe prin staţia radio. Nu aveam timp să vorbesc cu fiecare în parte şi i-am rugat să fie foarte atenţi. Le-am spus că fusesem înăuntru, în casa de la nr. 459.

Casa era împărţită în două. La parter, era şcoala de balet. Suspectul se afla probabil în apartamentul de la etaj. Din studio nu exista uşă de acces, iar profesoara de balet nu ştia cine locuia la etaj. Suspectul folosea probabil o scară aflată în spatele sau pe o latură a clădirii, pe care eu însă nu o văzusem.

După ce ajungeau în curte, nu aveau voie să deschidă focul, decât în apărare. Oricine se afla înăuntru trebuia prins viu.

— La parter, se desfăşoară în momentul de faţă o oră de balet. Vreau să aşteptăm până se încheie.

Înainte de a pleca, am sunat din nou la Marina şi la Sylvina, dar niciuna din ele nu era acasă.

La opt fără un sfert, am pornit spre Calle Diderot. În afara oamenilor mei, nu spusesem nimănui nimic.

Nu trece zi în care să nu-mi amintesc scena.

Se înserează. Parchez în fundătură. La etaj, lumina e aprinsă şi îmi îndrept binoclul spre perdeaua galbenă. În spatele elefanţilor din desene animate, o umbră gesti-

culează, parcă ar vorbi în faţa unui public. Dispare, iar singura mişcare e cea a perdelei care se umflă şi se dezumflă de la curent.

Gomez, în salopeta de grădinar, se opreşte cu roaba în dreptul maşinii mele. Microfonul direcţional e ascuns în greblă. De treizeci de minute ţine unda laser îndreptată spre fereastra de la etaj, pentru a recepta vibraţiile geamului.

— Întâlnirea s-a încheiat cu câteva minute în urmă. Acum se uită la televizor.

— Cine mai e acolo?

— Alte patru persoane. Sunt într-o cameră din spate.

— Elevele de la parter?

— Tocmai le-am auzit aplaudând, dar încă n-a ieşit nimeni.

Se îndepărtează, împingând roaba. Sucre se aşază pe locul de lângă mine.

Tăcem amândoi. Deşi aştept de atâta vreme momentul acesta, nu mă simt istovit. Mă gândesc la Laura şi la Yolanda. Trebuie să le scot de acolo.

Aplauzele înseamnă că lecţia s-a încheiat. Îmi fac de lucru cu agrafa Laurei şi încerc să-mi imaginez fiica aşteptându-şi rândul la duş. Fetele mai mari şi-au aprins probabil ţigări. S-au întins probabil epuizate pe jos, cu tălpile lipite de perete, cu picioarele mai sus decât capul. Se uită în tavan. La Ezequiel.

Are arme la el, explozibil? Are vreo ieşire de urgenţă, secretă? O să ne lase să-l prindem viu? Sau o să vrea să-şi ia lumea cu el în mormânt?

Nu putem să facem nimic altceva decât să aşteptăm.

Simt briza binefăcătoare, care adie dinspre mare, şi îl aud pe băiatul cu sticle strigând pe strada alăturată. Servi-

toarea din casa aflată peste drum de studio bate un covor de gard. În alte case, oamenii se machiază, merg la petreceri, fac cunoștință, se îndrăgostesc.

Pe fundalul cerului istovit, crengile arborelui de jacaranda par pete de cerneală. O pasăre coboară în zbor pe un gazon udat de o stropitoare. În pridvorul pătat de la stropii de apă se trezește și se scutură un câine. Pasărea se întoarce în copac, creanga se încovoaie ușor sub greutatea ei. Se întunecă rapid.

În cafeneaua de lângă studio, un bărbat durduliu, cu păr blond, cârlionțat, mângâie urechea unei tinere. Se sărută. Misiunea lor e de a supraveghea partea de stradă pe care mă aflu eu — și de a mă proteja. De la ora trei după-amiaza sunt acolo. În spatele lor, Clorindo, într-o jachetă gri din piele de porc, cumpără țigări și provoacă o ceartă pe tema restului.

La opt se aude un claxon. Doctorul Zampini parchează în fața casei lui. Ușa se deschide, iar pe cărare cade o rază de lumină portocalie, care îl atrage pe doctor spre soția lui. Stă în prag, cu părul proaspăt tapat și brațele ridicate în semn de bun venit.

— Vin! șoptește Sucre.

Poarta din zidul verde se deschide și pe ea iese o coloană de fete. Le număr și îmi țin respirația, până când o văd, ieșind penultima, pe Laura. La urmă vine Yolanda, într-un tricou lung și fusta neagră de voal pe care o purtase când ne-am cunoscut. Stă pe trotuar și le face mamelor semne amabile cu mâna. Când își ridică brațul și se scarpină în cap, văd că îi strălucește ceafa. Sucre nu-și poate desprinde privirile de ea.

Laura se sprijină de trunchiul văruit al arborelui de jacaranda și le urmărește din priviri pe fetele care pleacă.

Marina întârzie. Brusc, îmi dau seama că nu vine nimeni după fiica mea. E singură, nici măcar Samantha nu e în preajmă. Ulterior, am aflat că, după atentatul cu bombă din Miraflores, Marina a retras-o pe Samantha, la sfaturile lui Marco, de la balet.

Mamele pleacă una după alta. Doar Laura rămâne.

— O, Doamne, spune Sucre, se întoarce înăuntru!

Yolanda îi spune:

— De ce nu aştepţi înăuntru?

Laura îşi ridică geanta adidas de pe trotuar şi porneşte spre poartă. În clipa în care apuc mânerul portierei, aud un claxon şi văd Peugeotul nostru gri frânând cu o smucitură în faţa porţii.

Sylvina s-a gătit pentru petrecere. Îmi dau seama că e, slavă Cerului, grăbită. Deschide portiera din dreapta şi strigă pe deasupra scaunului. Yolanda, cu palmele lipite, între genunchi, se apleacă pe geam.

O aud pe Sylvina spunând:

— Succes, mâine.

„Hai odată", îmi spun în gând.

Sylvina se uită în oglindă. Îşi trece o mână prin părul coafat altfel decât de obicei. Mai mult ruj, pare să-şi spună. Îl aplică cu mişcări lente. Yolanda, stânjenită, găseşte de cuviinţă să mai aştepte. Se lasă pe vine şi îi spune ceva Laurei, atingându-i umărul prin geam.

— Mişcă-te odată!

În sfârşit, porneşte. Îşi fac semne cu mâna. Sylvina trece prin faţa noastră. Cu limba îşi şterge dinţii şi buzele.

O dorinţă creşte şovăielnic în mine, ca o furie. Îmi vine să mă reped afară, să strig, să alerg cât pot de repede la Yolanda, s-o previn să nu intre înapoi în casă. Indiferentă la gândurile mele, indiferentă la ochii aţintiţi

asupra ei, îşi dă jos banda elastică de pe cap. Îşi tamponează tâmplele şi obrajii cu ea, apoi o întinde la loc, peste păr. Cu o zvâcnire din cap, dispare în spatele porţii.

Strada e pustie, pare încremenită.

— Uitaţi acolo sus!

La etaj, perdeaua se dă în lături; în cutele materialului, recunosc contururile unor degete, ale unui obraz.

— El e, nu-i aşa?

Întâi învârt rotiţa de mărire a binoclului în sens invers, până când se dizolvă imaginea. Apoi îl prind în obiectiv.

Capul se răsuceşte dintr-o parte într-alta, parcă ar avea dureri. În spatele lentilelor groase ale ochelarilor, doi ochi negri, luminoşi scrutează strada. La gât, înnodat lejer, are un fular. O mână se iveşte şi se scarpină distrat la ceafă.

Staţia radio din maşină pârâie. „Toţi pe poziţie." Sucre, cu glasul întretăiat de spaimă, se teme că se va lua curentul.

Eu vreau însă să prelungesc momentul. Ştiu că viaţa mea se va schimba. Într-o încăpere din spatele zidului verde, Yolanda se dezbracă. Dă drumul la duş. O văd cum îşi săpuneşte picioarele, sânii. O văd cum udă buretele, îl stoarce, îşi întinde braţele pe după umeri şi se freacă pe spate. Închide ochii şi îşi ţine faţa sub jetul de apă. În minte are sunete de talgere şi fluiere. Totul e pregătit pentru spectacolul de a doua zi. O aud îngânând melodia, acompaniată de apa care curge.

Pe stradă se aprind luminile. Mai privesc o dată în lungul străzii Diderot. De după colţ, apare pe bicicletă băiatul cu sticle. Servitoarea loveşte covorul cu bătătorul. Cu o clipă în urmă, când am recunoscut fulgerător chipul

de la fereastră, mi-am simţit mintea inundată de linişte. Acum, valul s-a retras şi aud uşoarele bătăi din palme ale atâtor mii de morţi.

Sucre vorbeşte iarăşi. „Putem intra."

Las agrafa din mână. Apuc staţia.

15

Nu mai sunt multe de povestit. Am dat ordinul, după care cei şapte oameni s-au căţărat peste zid. Pentru că n-au găsit nicio scară laterală sau dosnică, au spart uşa glisantă şi au năvălit în studio. În bucătărie, au dărâmat o uşă, de unde pornea o scară scurtă, care ducea în apartamentul de la etaj. Ezequiel şade sub lampa cu ultraviolete. În mâini ţine *Critica raţiunii pure*. Televizorul merge. Se uită la un meci de box.

Sucre îmi transmite prin staţia radio. „El e."

A început să plouă. Vin dinspre maşină şi traversez curtea în fugă. Pe podea, Yolanda se zbate în mâinile a doi dintre oamenii mei. Peste tot sunt cioburi. Indiferent la urletele ei, un al treilea poliţist îndreaptă o armă cu pompă spre tavan.

Yolanda simte prezenţa unei alte persoane în studio şi îşi ridică privirea. Şocul i-a dilatat pupilele şi i-a colorat obrajii în purpuriu şi gri, ca frunzele de anghinare.

Se agaţă cu privirea de mine.

— Agustín! Ajută-mă. Nemernicii ăştia...

— Daţi-i drumul.

Gomez vrea să spună ceva.

— Taci din gură, îi zic.

Îi dă drumul Yolandei, care aleargă spre mine, îşi aruncă braţele în jurul gâtului meu şi scânceşte uşurată.

O mângâi pe păr.

— Slavă Cerului! n-ai păţit nimic. Habar n-ai cine locuieşte deasupra ta.

La ceafă, simt cum i se încordează braţele. Se desprinde de mine, cu gesturi infinit de încete.

— Ce se-ntâmplă? întreabă cu glas confuz. Un maxilar îi atârnă strâmb.

Îi apuc mâinile. Venele ies în relief, în timp ce încearcă să se elibereze.

— Linişteşte-te. Sunt oamenii mei.

Ochii ei scapără. Ceva sălbatic i-a transformat privirea şi întrezăresc acum, în ea, ceva ce am zărit uneori şi pe chipul Laurei. Se holbează undeva în gol, un gol în care eu nu exist.

Îşi eliberează cu o smucitură un braţ, loveşte aerul cu el şi zbiară:

— Să nu te atingi de el! O să plăteşti cu viaţa ta dacă te atingi de el!

— Yolanda... În clipa în care se răsuceşte pe călcâie, simt colţii adevărului.

— Viva El Presidente Ezequiel.

Gomez o prinde de un braţ, Ciras de celălalt, iar Yolanda se prăbuşeşte.

Am reuşit cumva să trec peste ea, prin bucătărie, în sus, pe treptele fără covor, în direcţia unei izbânde lipsite de strălucire.

Şedea în fotoliul îmbrăcat în catifea, un bărbat bolnav, în jacheta galbenă din lână de alpaca pe care i-o dăruise ea. Sucre şi Clorindo ţinteau armele spre el.

Şi-a îndreptat privirea de la Sucre spre mine şi înapoi spre Sucre, care i-a spus:

— Ridică-te în picioare în faţa colonelului.

Chinuit de durere, Ezequiel s-a ridicat încet, pironindu-mă cu privirea. Nici el, nici eu nu ştiam ce să facem. Mi-a întins mâna şi când i-am scuturat-o, conştient de pielea aspră, ca o scoarţă, a tresărit.

Sucre, încurajat de acest contact, l-a căutat de arme. Foarte precaut, de parcă n-ar fi avut de-a face cu o fiinţă din carne şi oase, a pipăit picioarele prizonierului.

Ezequiel era calm. Nu dăduse încă drumul mâinii mele. Cu mâna liberă s-a bătut peste frunte.

— N-o să ucideţi niciodată ce-i aici.

Vorbea cu limpezimea unui dement. Ochii lui negri nu clipeau, pupilele păreau nişte nasturi. Cred că se aştepta să fie împuşcat, deşi eu nici măcar nu-mi scosesem arma.

Dintr-o încăpere din spate am auzit nişte femei zbierând. Edith şi o altă femeie îmi strigau să nu mă ating de el. La parter, Yolanda începuse din nou să ţipe. Gomez i-a pus atunci probabil căluşul în gură.

Pentru că eram îmbrăcat în civil, m-am prezentat şi m-am adresat lui Ezequiel cu titlul de profesor. Pentru a doua oară în viaţă, i-am cerut documentele. Şi-a golit buzunarele fără grabă. A scos o batistă murdară, întărită de flegmă.

— Nu am.

Nu părea tulburat. M-am gândit că un om care are atâţia morţi şi atâta haos pe conştiinţă nu poate fi tulburat de captura propriei persoane.

— Câţi mai sunt? l-am întrebat pe Sucre.

— Trei în camera de alături — două femei, un bărbat — plus Edith Pusanga. Sanchez şi Cecilia îi păzesc.

— Şi jos?

— Doar profesoara de balet.

M-am întors spre Ezequiel. Pentru că mintea îmi era bântuită de o balerină cu ochi goi, nu reuşeam să disting trăsăturile feţei lui.

— Yolanda e de partea ta?

Firele de barbă s-au despărţit, iar răspunsul a alunecat afară cu un zâmbet, înjunghiindu-mă cu lama rece a înţelegerii.

— Toţi sunt de partea noastră, colonele. Nu are nicio importanţă dacă ne împuşcaţi. Am intrat deja în istorie.

I-am spus că trebuie să mă însoţească. Voia să ia cu el o insignă cu chipul lui Mao Tse-tung, dintr-un sertar de lângă pat. Şeful de partid chinez i-o dăruise personal.

I-am aruncat o privire lui Sucre, dar era copleşit de emoţie. Am căutat eu însumi insigna. După ce Ezequiel şi-a încleştat degetele în jurul ei, i-am făcut semn lui Clorindo să-i pună cătuşele. L-a prins pe Ezequiel de încheieturile mâinilor şi atunci mi-am spus: „Iată-mi victoria! Un bolnav care n-are nimic de spus şi se teme să nu piardă suvenirul de la Mao".

După ce am ieşit din cameră, a devenit alt om. Se aşteptase să-i dăm lovitura de graţie. De îndată ce a înţeles că era prizonierul nostru, şi-a pierdut tăria. Nu avea niciun alt plan — un al Şaselea, al Şaptelea sau Douăzeci şi cincilea Mare Plan. Sus, în camera lui, se putea imagina porumbelul lui Kant, plutind în propriul vid. Când l-am dus jos, în stradă şi picăturile de ploaie i-au atins pielea, a simţit ciocul ascuţit al fricii.

Am luat liftul din spate, pentru a ajunge în biroul meu. Am încuiat uşa. Patru bărbaţi stăteau de pază afară,

în coridor. Nimeni nu avea voie să intre. Conform ordinului primit, deşi fără nicio tragere de inimă, am sunat la biroul căpitanului Calderón.

O voce de femeie mi-a comunicat tăios că se afla la o petrecere în casa însărcinatului american cu afaceri. Dacă era ceva urgent, putea să-mi dea un număr de contact.

— E ceva urgent.

Am început să formez numărul. Eram conştient de prezenţa lui Ezequiel, care şedea pe scaun, cu Sucre în spate şi Gomez ţintind spre el. Gândurile mele erau însă lipsite de coerenţă.

Suna. M-am uitat la Ezequiel. Picături de apă străluceau ca nişte diamante pe jacheta galbenă şi în păr. Simţea probabil nevoia să se scarpine, pentru că a ridicat mâinile şi a încercat să ajungă cu degetele la tâmplă. Cătuşele îl împiedicau şi şi-a aruncat din greşeală ochelarii de pe nas. Brusca dezvăluire a feţei lui goale a făcut să-mi treacă prin minte, ca un fulger, amintirea peticului de pământ bătătorit din Sierra de Pruna, a lăzii de bere răsturnate, a încăperii înghesuite din postul de poliţie.

— Sucre, dă-i ochelarii.

Ezequiel căuta orb în poală, însă unghiile rupte se agăţau în cutele pantalonilor.

În receptorul pe care-l ţineam la ureche a bubuit un glas în limba engleză:

— Denver Tennyson. Ce doriţi?

— Aş dori să vorbesc cu căpitanul Calderón. Se poate?

— Cine întreabă?

De partea cealaltă a biroului l-am văzut pe Ezequiel schimonosindu-se. Atunci am priceput ce se întâmplase. Când Gomez îi pusese cătuşele, îi desprinsese o unghie.

Când Ezequiel îşi aruncase ochelarii de pe nas, nu încercase să se scarpine, ci să şi-o lipească la loc în carne.

— Îmi pare rău, m-am înşelat. Îmi cer scuze că v-am deranjat. Am aşezat receptorul în furcă.

Cu grimasa aceea, Ezequiel îşi asigurase locul printre cei vii. Dacă m-aş fi conformat ordinului şi l-aş fi predat lui Calderón, l-ar fi torturat şi apoi ucis. L-aş fi lăsat în voia unei sorţi la care se aşteptase, pentru care se pregătise. Ştia că mort s-ar fi transformat în altceva: într-o amintire care i-ar fi îmboldit mai departe pe oamenii lui. Cea mai mare răzbunare a mea a fost să-i salvez viaţa.

Am sunat la Canal 7.

— Cecilia, am ceva pentru tine. Da. E important.

La ora nouă dimineaţa, după ce l-am interogat pe Ezequiel toată noaptea, l-am prezentat presei. Din discuţia noastră am aflat mai multe decât v-aş putea spune acum, dar nimic nu m-a putut face să mă răzgândesc. Odată răspândită vestea că îl prinsesem — viu şi nevătămat —, guvernul nu mai avea cum să-l împuşte. Profesia dumneavoastră l-a salvat pe Ezequiel.

Şi mai era ceva. Voiam să demonstrez că instituţia pe care o slujisem vreme de douăzeci de ani era suficient de puternică pentru a face posibil un proces cinstit. Am fost naiv, iar procesul cinstit nu a avut loc. Dar nici nu l-au executat. Calderón a conceput un decret-lege — a numit până şi membrii unui pluton de execuţie — însă preşedintele s-a temut de protestele din străinătate.

Dacă tot nu putea să-l execute pe Ezequiel, Calderón a decis să-l umilească. I-a venit ideea să-l expună pe prizonier într-o cuşcă. L-a îmbrăcat într-o uniformă alb cu negru, ca un personaj de desen animat, şi l-a închis într-un

fel de colivie încăpătoare, metalică, acoperită cu o prelată. În momentul considerat de el oportun, Calderón a îndepărtat prelata. Dar nu pe Ezequiel l-a înjosit astfel, ci pe noi. De parcă ne-am fi uitat la o maimuţă, în grădina zoologică. De parcă noi i-am fi fost superiori. Dar dumneavoastră aţi fost de faţă, împreună cu toţi ceilalţi jurnalişti. Aţi văzut cum s-au purtat cu el. Aţi scris despre asta în articolul dumneavoastră.

— Dar Yolanda? a întrebat Dyer după o pauză lungă.

Nimic din îndelungata lui experienţă de jurnalist nu-l făcuse pe Dyer indiferent la disperarea care a răzbătut din răspunsul lui Rejas.

— Îl interogam încă pe Ezequiel când am primit mesajul. Yolanda, Edith, Lorenzo şi celelalte două femei din Comitetul Central fuseseră transferaţi din Calle Diderot în celulele din subsol. Dădusem ordin ca Yolanda să fie închisă singură în celulă. Avusese o criză de isterie, dar asistenta îi făcuse o injecţie. Acum dormea.

Am sunat la subsol.

— Am să vin s-o văd mai târziu, i-am spus asistentei. Vă rog să-i daţi încă o pătură.

A urmat o pauză lungă, de uimire. Şi atunci am spus:

— E profesoara de balet a fiicei mele. Nu pricepe ce se întâmplă.

— Nu ştie, nu-i aşa? l-am întrebat pe Ezequiel.

Mâna lui continua să se deschidă şi închidă în jurul insignei cu Mao, aşa cum făcuse de-a lungul întregii noastre conversaţii. În spatele lentilelor îi vedeam ochii obosiţi.

— Tovarăşa Miriam nu e doar o dansatoare minunată, colonele.

Încă mai speram că era o greşeală. Părea imposibil. Yolanda era naivă în ceea ce privea politica, dar speram că, dacă aş fi reuşit să stau un ceas de vorbă cu ea, am fi găsit o portiţă de scăpare. Nu puteam crede că nu exista scăpare.

Am încercat s-o văd cu câteva minute înainte de începerea conferinţei de presă. Îmi trebuia o autorizaţie specială pentru a putea pătrunde în subsol. Eu însumi dispusesem astfel. Sucre mi-a adus autorizaţia.

Asistenta m-a privit furioasă.

— Acolo e.

Pe o bancă, într-o celulă îngustă, cu faţa la perete, dormea Yolanda.

— Când o să se trezească? O acoperise cu o pătură. Nu i se vedea decât creştetul capului.

— Cam într-un ceas. I-am mai făcut o injecţie la şase.

— Nu pricepe ce se întâmplă, am repetat.

Un glas epuizat a rostit în spatele meu:

— Vă înşelaţi, şefu'.

Sucre dădea din cap în spatele zăbrelelor. Avea expresia unui om care îşi adunase toate puterile, pentru a putea exprima inexprimabilul.

***

— Calderón nu mi-a mai oferit altă şansă de a o interoga pe Yolanda. După douăzeci de minute de la încheierea conferinţei de presă, intrarea în cartierul general a fost blocată de un convoi de camioane. Dinăuntru au sărit soldaţi, urmaţi de furiosul meu omolog din cadrul armatei.

Mi-a trântit un ordin oficial pe birou. Conform acestuia, Ezequiel, cei patru membri ai Comitetului Central

şi tovarăşa Miriam, cum avea să se numească Yolanda de atunci înainte, nu se mai aflau în custodia mea.

Când am văzut-o ultima dată pe Yolanda, înainta poticnindu-se, între două şiruri de soldaţi, cu capul acoperit de o glugă neagră.

16

În următoarea zi, seara, Dyer a traversat piaţeta şi a urcat treptele spre Cantina da Lua pentru ultima oară. Avea un bilet de avion pentru zborul de a doua zi dimineaţa.

Rejas comandase o sticlă de vin. A umplut două pahare, iar Dyer s-a aşezat la masă.

Avea veşti bune. Medicul specialist îi comunicase la telefon rezultatele analizelor surorii sale. Antibioticul începuse să-şi facă efectul. Cisticercoza, de a cărei evoluţie fatală se temuseră, era curabilă.

Sora lui, din nou lucidă, nu îşi mai amintea starea de confuzie în care se aflase până de curând. Pentru prima oară, de două săptămâni încoace, îl rugase pe Rejas să-i citească. Voia să evadeze, cel puţin mental, din atmosfera înăbuşitoare a dormitorului.

Rejas zâmbea.

— I-am citit câteva pagini din *Revoltă în hinterland.*

Şi-a umplut din nou paharul, dar l-a golit fără să-i savureze gustul. Comandase vinul pentru a sărbători însănătoşirea surorii lui. Dar nu bea pentru a sărbători.

Se apropia de final şi dorea ca Dyer să-l asculte.

Nu v-am povestit multe din câte s-au petrecut din seara capturării lui Ezequiel. Calderón mi-a interzis să scot o vorbă şi m-a ameninţat explicit cu diverse urmări neplăcute dacă aveam să nesocotesc pentru a doua oară ordinele lui. În lunile care au urmat, m-a ţinut sub supraveghere. Însă rana mea era de natură privată. Parcă uitasem să respir, să merg, să fac cele mai simple gesturi. Presa avea să declare în repetate rânduri că intervenţia mea vindecase ţara de „molima numită Ezequiel". Realizasem tot ce-mi propusesem să realizez, dar pierdusem tot ce-mi dorisem mai mult. Adevărul este că mă rupsesem de tot ceea ce-mi era scump.

Au urmat cele mai întunecate zile din viaţa mea. De ce decisese soarta să lege viaţa mea de a lui Ezequiel în modul acesta? Nu mă puteam obişnui nici cu coincidenţa care făcuse ca şcoala de balet a Laurei să fie în acelaşi timp casa conspirativă a lui Ezequiel. De fiecare dată când îmi condusesem fiica la balet, o dusesem, fără să ştiu, în bârlogul lui.

Îmi doream să o pot urî pe cea care o luase de mână şi o condusese înăuntru, dar nu puteam. O vedeam mereu pe Yolanda, ţintuită pe podea de braţele celor doi poliţişti, cu privirea încărcată de ură şi părul răvăşit de nebunie. Imaginea ei îmi zbuciuma gândurile, inima mea nu o mai suporta.

Ştim atât de puţin despre oameni. Şi mai puţin despre cei pe care-i iubim. Fusesem atât de orbit de iubire, încât nu o putusem vedea. Fusesem ca americanul acela căruia nu-i venise să creadă că femeia pe care o filmaserăm era soţia lui. Or fi mii de nenorociţi care n-au nici cea mai mică idee ce-i în capul femeilor lor. Mereu, în fiecare clipă, nu făcusem altceva decât să caut justificări.

Să vă spun ceva? Să vă spun un secret despre Yolanda? Şi asta e cel mai trist. Cred că, până în ultima clipă, când nu se poate să nu fi înţeles cine eram, Yolanda a încercat să se amăgească. Dacă e adevărat, e jalnic — dar altfel cum să-mi explic apropierea noastră? În ziua aceea, când am stat în iarbă şi i-am povestit despre masacrul comis de armată, şi-a spus probabil că sunt de partea lor. A ei şi a lui Ezequiel. Nu avea, desigur, posibilitatea de a dovedi acest lucru. Nu putea să alerge la Ezequiel în cameră şi să-i spună: „Am cunoscut un bărbat..." Ar fi încălcat regulile disciplinei. Şi atunci şi-a demonstrat loialitatea prin faptul că nu l-a informat. Când mi-a spus „Tăcerea face parte din dans", mi-a spus un adevăr.

La nivelul ei, nu-i era permis să aibă contact decât cu unu sau doi tovarăşi. Şi se adresau unul celuilalt cu „tovarăşe cutare", pentru ca nimeni să nu afle numele adevărate. După ce-şi împlineau misiunea, redeveneau persoanele care fuseseră înainte. Astfel, nimeni nu putea da în vileag nimic, în cazul în care era torturat. Aşa se explică eficienţa lui Ezequiel.

Dar e ciudat, nu-i aşa? Ba, e de-a dreptul cumplit. I-am spus Yolandei tot ce aveam pe suflet şi în tot acest timp am trăit toată încordarea şi toate grijile pe care le trăia şi ea. E posibil ca vreuna din formulările criptice cu care căutam să-mi tăinuiesc munca să-şi fi găsit ecoul în vreuna din lozincile pe care le învăţase — şi ar fi tipic pentru ea să fi gândit că dacă nu recunoaşte cifrul, era din vina ei, nu a mea.

Şi mai era o problemă. Vedeţi, în lumea lui Ezequiel iubirea era interzisă. Sexul era acceptat, dar Ezequiel le cerea oamenilor lui o viaţă fără iubire, o viaţă închinată numai lui. Dar, dintr-un motiv oarecare, nu ştiu dacă din

cauza tatălui ei sau a logodnicului aceluia, sărmana Yolanda, o discipolă în alte privinţe perfectă, nu reuşise să umple golul sufletesc cu filosofia lui Ezequiel. Rămăsese un loc ascuns în adâncul sufletului ei, pe care revoluţia nu-l putuse satisface.

Toată educaţia ei, anii petrecuţi alături de călugăriţe, lunile în junglă, ar fi trebuit să-i întipărească în minte ideea că un bărbat ca mine nu era potrivit pentru ea. Dar când o consolasem în timpul penei de curent se întâmplase ceva ce Yolanda nu putuse prevedea.

A trecut o săptămână, poate chiar zece zile, până când m-am putut decide să stau de vorbă cu singurul om care îmi putea alina suferinţa: fostul ei logodnic, poetul.

Era un bărbat slab, cu faţa colţuroasă, ochi de culoarea păstrăvului şi obiceiul Yolandei de a privi în gol. Ne-am plimbat prin Parque Colón şi ne-am aşezat pe o bancă. Vizavi, un grădinar în uniformă albastru cu galben planta muşcate în pământul negru.

Poetul se codea să stea de vorbă cu mine. O iubea încă. La fel şi eu. Eram rivali şi mi-era ruşine, dar trebuia să văd ce aveam noi doi în comun şi dacă Yolanda lăsase vreo amprentă asupra lui.

I-am oferit o singură alternativă. Fie stătea de vorbă cu mine, aici, neoficial, fie îl reţineam pentru a-l interoga. Era absolut necesar să vorbim. Voiam să clarific anumite chestiuni pentru procesul Yolandei.

Era o zi plăcută, de fapt, prea răcoroasă pentru a sta afară, iar el era agitat. Şi-a ţinut tot timpul cât a vorbit o mână la gât, de parcă s-ar fi sugrumat.

— Nu mi-a venit să cred. Când am văzut fotografia ei, urlând, mi-am spus: „Nu, nu poate fi Yolanda". Şi totuşi

ea era. A pus mâna pe o carte învelită într-o îmbrăcăminte cam uzată. Bănuiesc că o luase cu el pentru a-şi demonstra nevinovăţia. A fost ca şi cum ar sări în aer cartea asta, de îndată ce aş deschide-o.

I-am cerut cartea. Era *Când vorbesc morţii*, de Miguel Angel Torre. „Nimeni nu acordă atenţie poeziei", era motto-ul cărţii.

— Nu e o vreme propice pentru poezie, mi-a spus.

Mi-a căzut privirea pe o poezie dedicată Yolandei.

... lume invizibilă,
otrava iscusită a
invariabilei tale posturi...

Am fost copleşit de invidie. Tânărul acela, cu o aluniţă roşie pe frunte, simţise acelaşi lucru ca mine, dar dorinţa lui îşi găsise împlinirea.

Pe pagină cădea umbra lui.

— Yolanda a dansat odată poezia aceasta.

A început să-mi vorbească despre ea. Despre prima lor întâlnire, la petrecerea unui prieten de la Universitatea Catolică. Despre muzica ei preferată (îi plăceau The Doors, Pink Floyd, King Crimson). Despre pasiunea ei pentru prăjituri. (A doua zi, m-am trezit stând la coadă în cofetăria ei preferată din San Isidro.) Avea o putere de seducţie înnăscută. Nu spunea niciodată nimic urât despre altcineva. Nu avea duşmani. Dacă voia să meargă de la A la B, mergea. Indiferent cât o costa.

O forţă de care trebuia să ţii cont.

La scurt timp, s-au mutat în casa albastră din Calle Tucumán. El a montat o bară din lemn de caoba în dormitor, pentru ca Yolanda să poată dansa. Fusese o perioadă

frumoasă din viaţa lor. Mergeau la plajă, găteau, făceau dragoste. Apoi, când se afla în convalescenţă după accidentul de la picior, a fost invitată în Cuba, la o conferinţă despre artă.

Urma să lipsească două săptămâni. După o lună, el a început să-şi facă griji. Poate cunoscuse pe altcineva. Era întotdeauna gelos când ea dansa pe scenă cu un alt bărbat. Dar nu — nu era vorba de un alt bărbat. Descoperise tipul de societate în care putea să creadă. După patru luni de la întoarcerea din Cuba, a plecat de la Metropolitan.

Baletul clasic era prea schematic. Era balet pentru burghezie. Ea avea să se dedice de acum înainte dansului modern. Dansul modern însemna eliberarea spiritului asuprit.

— Vorbea numai despre dans. Cel puţin aşa am crezut. Dar juca teatru, tot timpul. Vedea lumea cu ochii altcuiva.

— Nu aţi avut nicio bănuială?

Îşi apăsa o mână pe faţă. Se temea. Crezuse în multe dintre lucrurile în care crezuse şi ea. Şi acum credea că, admiţând acest lucru în faţa mea, îşi semna propria condamnare. Se temea, probabil, că aveam să descopăr activitatea lui de poet din subteran. Dar cunoşteam şi eu, din perioada studenţiei, barurile pe care le frecventa. Ştiam şi eu, ca şi el, cum se ţes din fum de ţigară vise îndrăzneţe. Kloaka, Dalmacia, Café Quilca — acestea erau locurile preferate ale celor care vorbesc despre revoluţie, care vorbesc şi nu fac nimic altceva. Aveam mai multe în comun, eu şi el, decât îşi imagina. Yolanda ne-ar fi considerat laşi.

— Am crezut că e o credinţă religioasă, nu un crez politic, a răspuns precaut. Avea un grup de călugăriţe care-i plăceau. De două ori pe săptămână, lua maşina mea şi

mergea cu ele în mahalale. Cocea prăjituri pentru copii, îi învăţa să danseze. Cel puţin, asta îmi imaginam eu că făcea. Dar era foarte rezervată, nu vorbea niciodată despre acele lucruri care o priveau doar pe ea.

Relaţia noastră a început să scârţâie când mi-a cerut să mă alătur lor.

— Cum vrei tu să reprezinţi masele, dacă nu trăieşti alături de ele? i-am spus. În afară de asta, eu eram poet, nu revoluţionar.

— Atunci, hai să trăim alături de ele, mi-a răspuns.

Mai demult, poate că aş fi acceptat. Însă relaţia noastră nu mai era la fel de pătimaşă ca înainte. Existau tot felul de frecuşuri. Un poet trebuie să trăiască o vreme în lumea proprie, pentru ca ulterior să poată stabili o relaţie cu publicul lui. O balerină trebuie să se afle mereu în centrul atenţiei. Pentru Yolanda, eu devenisem o parte din viaţa ei de zi cu zi. Dar ea era zi de zi consumată de dorinţa de a impresiona un public nou.

Începuse să meargă într-un studio de dans modern din Calle Mitre, unde avea de-a face cu oameni care mie nu-mi plăceau. Venea acasă seara târziu, vorbea despre adevăr şi dreptate. Vorbea despre grecii antici, despre Platon şi Sofocle. Ea, care nu citise niciodată nimic, îmi vorbea acum despre Sofocle!

Dar dumneavoastră nu o cunoaşteţi, desigur. Nu aveţi cum să vă imaginaţi toate acestea. Yolanda citindu-l pe Sofocle...

Într-o bună zi, a sunat-o cea mai tânără dintre călugăriţe. Armata luase cu asalt închisoarea din Lurigancho şi ucisese două sute dintre oamenii lui Ezequiel. Am auzit-o pe călugăriţă cum îi cerea Yolandei să distribuie manifeste despre cei ucişi.

Am protestat:

— Yolanda, ăştia sunt oamenii lui Ezequiel. Şi i-am interzis să facă aşa ceva. În seara aceea, s-a întors târziu acasă, la volanul maşinii mele.

Nu a negat ce făcuse. Îmi adusese o plantă în ghiveci. Am aruncat-o în geamul de la bucătărie. Yolanda a strâns cioburile, pământul, bucăţile de lut. Mai târziu, când mi-am cerut scuze pentru că spărsesem geamul, mi-a spus:

— Nu ai distrus doar geamul.

Timp de o săptămână nu am mai vorbit. Apoi am găsit un fluturaş care anunţa o dezbatere ce urma să aibă loc la Universitatea Catolică, despre masacrul din închisoare.

— Vreau să vin şi eu, am spus.

Personajul principal al serii a fost un tip bărbos — Lorenzo. Dădea din mâini şi zbiera, îndemna la răscoală, la asasinarea preşedintelui. După aceea, a venit la noi şi s-a arătat foarte prietenos faţă de Yolanda.

— Yolanda, am spus, nu vreau să-l văd pe tipul ăsta la noi în casă.

Trei zile mai târziu, când m-am întors acasă, l-am găsit stând în bucătărie. L-am dat afară. Era a doua oară când îmi pierdeam firea. Pentru Yolanda era inacceptabil să-ţi pierzi firea. L-a condus pe Lorenzo până la uşă şi a rămas privind în urma lui. Nu a făcut scandal, nu a spus nimic. Însă în noaptea aceea, întinşi în pat, mi-a spus că începuse să se îndoiască de relaţia noastră.

A devenit rece şi distantă. Îmi făceam griji în privinţa sănătăţii ei, printre altele, nu-i mai venise ciclul de douăsprezece luni. Şi nu mânca nimic, doar prăjituri. Slăbise atât de mult, încât îşi îndesa ciorapi în sutien, ca să-i

pară sânii mai mari. Însă credinţa ei era de nestrămutat. Cred că, în sinea ei, luase deja decizia.

Au trecut două zile. Apoi, la micul dejun, mi-a spus că pleacă în junglă cu nişte călugăriţe canadiene, pentru exerciţii spirituale.

M-am aşezat şi i-am spus:

— Yolanda, tu nu te duci în junglă pentru exerciţii spirituale, nu-i aşa?

Nu m-a minţit. Nu ştia să mintă.

— Te duci cu prietenii tăi politici.

— Da.

— Atunci nu cred că mai putem trăi împreună, în casa asta.

Şi-a făcut bagajul şi a plecat. O săptămână mai târziu, când încă nu se întorsese, m-am mutat şi eu de acolo.

Am revăzut-o după aproximativ şase luni. A fost foarte amabilă, mi-a vorbit două ore despre junglă, despre ce văzuse şi făcuse acolo. La sfârşit, mi-a cerut bani. Se mutase din nou în Calle Tucumán. Trebuia să plătească facturile. Am refuzat-o, i-am spus că ştiam la ce-i trebuiau banii. Şi atunci, pentru prima dată, şi-a pierdut şi ea firea. S-a răstit la mine, s-a răsucit pe călcâie şi dusă a fost.

Am mai văzut-o o singură dată. Mergea pe Calle Sol. La început, n-am recunoscut-o. Se îngrăşase. Mi s-a părut teribil de atrăgătoare. Venea spre mine şi am strigat-o pe nume. Dar ea a trecut pe lângă mine.

Un bărbat s-a aşezat cu toată greutatea pe bancă, lângă noi, şi a deschis un ziar.

Ne-am ridicat. În apropierea noastră, un alt grădinar începuse să sape. Dar nu avea mâini de grădinar.

Am trecut pe sub arborii de lalea africani, spre poarta din capătul parcului.

— Credeţi că va dezminţi public? am întrebat.

A scuturat din cap.

— Nu, felul în care au evoluat lucrurile au făcut-o probabil şi mai puternică, şi mai hotărâtă. Nu va renunţa niciodată. Baletul a învăţat-o să fie disciplinată.

— Dar fratele ei? E şi el implicat?

— Care frate? a întrebat. Yolanda nu are niciun frate.

Ne-am oprit în dreptul porţii. I-am dat mâna şi i-am mulţumit că-şi făcuse timp să stea de vorbă cu mine. Ştiam că discuţia noastră îl tulburase. Un barman din Café Quilca îmi spusese că, după părerea lui, poetul încercase să se sinucidă, după ce-l părăsise Yolanda. Acum parcă îi venea greu să se despartă de mine. Mai era o întrebare care nu-i dădea pace.

— Spuneţi-mi, care a fost relaţia dintre Yolanda şi Ezequiel? În ziare scrie că se culca cu toate adeptele lui. Dar ea nu s-a culcat cu el, nu-i aşa?

Aceeaşi întrebare mă chinuia şi pe mine. Stăteam faţă în faţă, doi rivali, fiecare căutând să obţină de la celălalt o asigurare imposibil de dat.

— Nu putem afla cu certitudine nici una, nici alta.

A dat din cap cu o mină gravă, şi-a încheiat fermoarul de la jachetă şi l-am văzut îndepărtându-se, cu capul plecat într-o parte, cu cartea sub un braţ şi cu cealaltă mână alunecând de-a lungul balustradei.

Încă mai există întrebări ale căror răspunsuri sunt imposibil de aflat. Ce poziţie deţinuse Yolanda? Care fusese relaţia ei cu Comitetul Central? Cu Edith? Aş putea să jur că Edith fusese geloasă. Yolanda era o femeie din clasa de mijloc, cu anumite privilegii. Nu era o ucigaşă antrenată în junglă. Sau era? Montase bombe în maşini? Tăiase beregate? Când îl întrebasem pe poet, îşi amintise de

un prânz, într-o duminică, şi de hipersensibilitatea ei. Nu putuse tăia capul unui pui. Biata creatură se zvârcolise şi împroşcase sânge în jur, până când preluase el treaba.

Acestea sunt întrebările pe care mi le adresez mereu. Dar nu mă pot împiedica să revin la relaţia ei cu Ezequiel. Ce s-a petrecut între ei?

Procesul Yolandei a fost o farsă. Puţinele informaţii pe care le am le-am primit de la directorul închisorii în care se află acum.

Au dus-o cu un avion la Villaria şi de acolo cu un camion la o bază militară de pe malul lacului. Procesul s-a derulat atât de repede, încât o apărare temeinică a fost imposibil de pregătit. Nu şi-a văzut judecătorii la faţă. Şedeau în spatele unui panou de sticlă reflectantă; vorbea cu ei de parcă ar fi vorbit cu pereţii de sticlă din studioul ei.

Glasurile au acuzat-o de cincizeci şi patru de crime. Avocatul ei a susţinut că Yolanda nu fusese decât comisionara din Calle Diderot nr. 459, însă pledoaria lui a fost respinsă. Yolanda făcuse parte din Unitatea pentru Susţinere Operativă. Ea se ocupase de găsirea caselor conspirative, de stabilirea contactelor, de relaţiile dintre celule. Profesia ei, poziţia ei privilegiată îi permiseseră să se mişte liberă în societate fără să trezească suspiciuni. Cea mai incriminatoare dovadă a fost faptul că în agenda ei era notat numele cafenelei din Miraflores, în faţa căreia a explodat bomba.

A fost condamnată la închisoare pe viaţă, în penitenciarul pentru femei din Villaria. Judecătorul principal a recunoscut că era o sentinţă dură. Care demonstra, după spusele lui, voinţa statului de a preveni „ca acuzaţii să

continue să-şi exercite forţa superficială de atracţie asupra altora". Sentinţa a fost un răspuns la cererea procurorului de a acorda o pedeapsă exemplară.

Au condamnat-o la o celulă fără lumină.

Nu am fost niciodată în penitenciarul din Villaria. Şi bănuiesc că e mai rău decât ce am auzit despre el. Dar, de un lucru sunt sigur: dacă celula ei seamănă cu cea a lui Ezequiel, e de neîndurat.

Imaginaţi-vă o încăpere minusculă, fără geamuri, la zece metri sub pământ. Dacă întinzi braţele, te loveşti cu unghiile de pereţii din beton netencuit. Dacă le ridici, atingi plafonul. Dacă faci trei paşi, te izbeşti cu capul de perete.

Lipit de un perete e un pat îngust, cu o saltea şi o pătură. Aerul pătrunde în încăpere printr-o răsuflătoare din tavan. În afara patului, nu mai e mare lucru: un prosop, o cană de plastic pentru apă şi un lighean din plastic, care poate fi folosit ca toaletă. Cel puţin, asta e ce se vede cu lumina aprinsă. Fără lumină, nici nu-mi pot imagina.

Înţelegeţi grozăvia? O femeie obişnuită să se mişte liber, care se teme de întuneric, care e obişnuită cu apariţii pe scene scăldate în lumină, e obligată să trăiască în întuneric total, iar de prezenţa ei nu e conştient decât gardianul care-i duce tava. Nu are oglinzi. Nu-şi poate da seama cum arată. Poate că ochii ei vor deveni lăptoşi, precum cei ai peştilor care trăiesc la mare adâncime, în întuneric, şi pe care-i pescuiesc cu plasa, în lacul de acolo, din munţi.

Nu vede ce mănâncă, ce bea, ce defechează. Nu are idee dacă e zi ori noapte. De unde să ştie când să doarmă, când să se trezească? Singura ei lumină sunt probabil visele, dar ce poate visa? Şi cum se simte când se

trezeşte din vis şi în jur e beznă şi ştie că tot restul vieţii se va trezi în întuneric, că, până în mormânt, va fi mereu întâmpinată de întuneric?

Putem spera, desigur, că nu va rămâne acolo până la sfârşitul vieţii, putem spera într-o amnistiere, un act de clemenţă. Îmi amintesc ultimele cuvinte pe care mi le-a spus părintele Ramón: „Mila Domnului e mai mare decât dreptatea Lui". Dar, într-un fel, e mai rău să nu ştii. Dacă ar şti că va trebui să trăiască aşa tot restul vieţii, ar putea renunţa pur şi simplu. Sau, dimpotrivă, şi-ar putea regăsi curajul, dacă ar şti că nu va trebui să îndure condiţiile acestea decât un număr limitat de ani. Dar să nu ştii...

Rejas a tăcut. Când a reînceput să vorbească, făcea pauze între propoziţii şi îşi cântărea atent cuvintele, de parcă nu i-ar mai fi rămas multe.

***

— În primul an, i s-a aprobat o singură vizită din partea unui reprezentant al Crucii Roşii. Acum, familia ei are voie să o viziteze o dată la două săptămâni. Dar nu vrea să-i vadă. Nu a mai văzut pe nimeni de cincisprezece luni.

E de neimaginat, chiar în încăperea aceea întunecată, să nu încerci să te mişti în vreun fel. Dar, dacă nu te-ai născut la altitudinea aceea, rişti să te îmbolnăveşti de soroche. Dumneavoastră aţi fost în Villaria, ştiţi că nu poţi alerga cincizeci de metri fără să ai rău de munte. Bănuiesc, aşadar, că, pentru a se încălzi, face exerciţii de întindere, folosind patul ca suport. Nopţile sunt adesea reci, cu temperaturi sub zero grade.

I-a mai rămas simţul tactil, mă gândesc. Dar asta e tot. Nu mai e ancorată de lumea aceasta decât prin atingerea podelei de ciment, sub tălpile goale, prin nasul lipit de perete, prin vârfurile degetelor, care ating plafonul.

Am reuşit să trimit nişte pături directorului închisorii, cu rugămintea să le dea Yolandei. Păturile mi-au fost trimise înapoi, împreună cu un mesaj. „Spuneţi-i că am murit, că nu mai trăiesc decât pentru Revoluţie."

Ştiu ce spune lumea. Spune că acum e învăluită tocmai de acel lucru, pentru care a luptat, că celula aceasta e o pedeapsă binemeritată. Nu a cufundat Ezequiel pentru atâta vreme ţara într-un întuneric asemănător? De ce să nu servească ea drept învăţătură, pentru ca nimeni să nu fie tentat să-i urmeze exemplul?

Dar eu nu împărtăşesc aceste sentimente. Pentru mine, Yolanda în închisoare e o lumânare care se stinge, mă gândesc la muşchii ei, care se atrofiază. Curând va fi prea bătrână pentru a mai dansa. E o pierdere atât de mare. De parcă v-ar spune dumneavoastră cineva că, de acum înainte, nu mai aveţi voie să citiţi.

Veţi gândi, poate, că simt astfel pentru că sunt îndrăgostit de ea. Dar, dacă aţi întâlni-o, aţi vedea şi dumneavoastră în ea în primul rând o balerină, nu o teroristă. Niciun om nu e doar un singur lucru, nu-i aşa? Eu sunt politist, dar mai sunt şi tată, încă soţ, îngrijitor al unei surori, pentru care mă rog să supravieţuiască bolii. Dumneavoastră sunteţi jurnalist, scriitor şi mai ştiu eu ce altceva. Dacă te uiţi la o persoană dintr-un singur unghi, o deformezi. Yolanda nu e doar vinovată pentru că l-a protejat pe Ezequiel, ci e, în acelaşi timp, un om care se teme de întuneric. Şi nu pot să uit că eu am vârât-o acolo. În închisoare. În întuneric veşnic.

Rejas terminase.

Pe chei, gunoiul colectat de angajaţii din tura de noapte era încărcat în containere, pe vapoare. Păsări negre cu galben ţâşneau în conurile de lumină ale proiectoarelor. În apă, ceva a plescăit.

Astrud era înmormântată într-un cimitir deasupra Golfului Botafogo. Hugo alesese sicriul negru, de lemn, căptuşit cu satin bleu. Fusese înmormântată în cămaşă de noapte; ceafa încreţită a fetiţei născute moarte, învelită în şalul lui Astrud, se ivea dintre braţele încrucişate.

Privirea lui Dyer s-a întors în încăpere.

— De ce mi-aţi povestit toate acestea?

17

Valizele ei rămăseseră jos, în dreptul scării. Dyer a trecut pe lângă ele, urmând direcţia indicată de râsetele ei, printr-un coridor lambrisat, până când a ajuns în seră.

Vivien şedea la masa aranjată pentru micul dejun. Cu o mână ţinea mâna lui Hugo, cu cealaltă gesticula în lumina dimineţii. Purta pantaloni negri de catifea, pantofi verzi de balet, o bluză albă din organdi, cu guler deschis, şi o eşarfă de marinar, legată lejer în jurul gâtului. Butoni cu rubine — care nu-i aparţineau, probabil, lui Hugo — încheiau manşetele franţuzeşti.

— Ar fi trebuit să cânte mult, mult mai repede în primul act, dar ei s-au grăbit în al doilea. Apoi: Johnny!

A sărit de pe scaun şi s-a ridicat în vârful picioarelor, pentru a-l săruta pe obraz.

— Tocmai îi povesteam lui Hugo despre spectacolul nostru din Pará. Deşi nu prea cred, dragă, că pe tine te interesează câtuşi de puţin.

Hugo i-a trimis lui Dyer zâmbetul lui de diplomat.

— Cafeaua e pe bufet, a spus Vivien. Fii drăguţ şi aşteaptă cuminte, până când termin povestea.

Hugo, care auzise deja totul despre spectacolul de balet — ceva modern, o comandă specială —, era acum nerăbdător să afle cum arăta Amazonul.

— Se vede celălalt mal?

Vivien l-a atins cu un gest tandru pe burta care îi umfla uşor cămaşa din mătase.

— Ah, e de-a dreptul ridicol. Două săptămâni am rămas captivă în opera aceea şi abia aseară am apucat să-l văd pentru prima oară. Iubitule, e un râu ca toate celelalte.

Dyer tăcea. Îşi turnase o ceaşcă de cafea şi o asculta pe Vivien, care tocmai descria o petrecere organizată de către guvernator — „fetele l-au poreclit Bulbucatul" — şi speciile de peşte din care gustase.

În final, Vivien a bătut din palme.

— Gata, destule am spus despre mine. L-a privit insistent pe Dyer. Johnny, dragă, spune-mi ce ai mai făcut tu în ultima vreme.

***

Abia la prânz a apucat Dyer să-i răspundă la întrebare.

Vivien rezervase o masă într-un restaurant de pe Malecón.

— Doar noi doi. Hugo are, din păcate, o altă obligaţie. Mi-a spus că te-ai purtat foarte drăguţ cu el.

— L-am invitat o singură dată la Costa Verde.

— Mi-a tot povestit despre asta. Cum ţi s-a părut?

— În formă, aş spune.

— E foarte necăjit că nu mai are sprâncene. Dar, altfel, e vioi.

Au dat comanda chelneriței. Vivien vorbea în stilul ei caracteristic, plin de entuziasm, despre orfelinat, despre copii și un dormitor separat, pe care-l amenajase pentru fete.

— Nu-mi vine să cred că sunt deja adolescenți. Pe băieți îi găsesc tot timpul ascunși pe sub pături.

Toate amănuntele — bufete, chiuvete, oale noi — îi erau proaspete în minte.

— Acolo ai fost toată săptămâna trecută, Vivien?

— De ce întrebi, dragă?

— Am fost în Pará.

I-a susținut privirea cu ochii ei albaștri pali.

— Ciudat, dar chiar nu mi te-am putut imagina în mijlocul indienilor Ashaninka.

— Nu te-am găsit acolo.

— Pará e un oraș mare.

— Nu chiar atât de mare pe cât ai crede.

Vivien râdea și se juca cu butonii de manșetă.

— Când am aflat că nu se pregătea niciun spectacol de balet, a spus Dyer, m-am gândit că poate te afli din alt motiv acolo.

— Crezi că m-aș fi dus la Pará, dragule, dacă aș fi bănuit că vei veni și tu?

— Ai știut că voi veni?

— Hai să spunem așa: am avut o presimțire. Dar cum să fi scăpat altfel de tine? Aveam oricum câte ceva de rezolvat — singură. Îmi pare rău că nu te-am putut ajuta cu Tristan. Dar, te rog să mă înțelegi. Instinctul tău de a-i considera pe cei puternici dubioși din punct de vedere moral este lăudabil, dar nu întotdeauna acceptabil pentru aceia dintre prietenii mei care sunt, întâmplător, implicați în politică.

— Poţi să mă ajuţi acum, a spus Dyer.

— Johnny, îţi citesc în privire. Ai tot felul de idei răutăcioase despre ce pune la cale mătuşa ta. Dar nu e ce crezi tu. Fără protecţia lui Tristan, orfelinatul ar înceta să mai existe. Şi nu am de gând să pun în pericol viitorul acelor copii doar pentru a-ţi mijloci ţie un interviu pentru un ziar oarecare. Punto final.

— Am ceva important de comunicat lui Calderón, a spus Dyer.

— Dragul meu, te porţi ca un copil. Nu o să te primească. Nu doar că nu o să te primească, dar nu te va lăsa nici măcar să intri pe poartă.

— Nu vreau să mă primească.

— Bine.

Dyer zâmbea.

— Ai spus la un moment dat că viaţa ta a fost o serie de întâlniri fericite şi întâlniri ratate.

— Ce poetic.

— Te refereai la fuga ta cu Hugo.

— Au trecut patruzeci de ani de atunci, dragule.

— Eu am ratat întâlnirea cu Calderón. Dar, datorită ţie, am dat peste o persoană şi mai interesantă.

Vivien îl privea sfidătoare.

— Mai interesantă decât Tristan?

— Agustín Rejas.

Vivien a lăsat meniul din mână.

— Nu se poate! L-ai întâlnit pe Rejas? Unde?

— În Pará. În timp ce te aşteptam pe tine.

— Dar, dragule, nimeni nu l-a întâlnit vreodată pe Rejas. Pricepi cât de incredibil este? Presa de aici vociferează că ar fi plecat din ţară, că a stat de vorbă cu americanii. Şi tu îmi spui acum că a stat de vorbă cu tine. Ce fel de om

e? Am cunoscut-o la un moment dat pe soţia lui. Voia să-mi vândă rujuri. Spune-mi totul.

Povestea lui Dyer a durat aproape tot atât cât prânzul. Vivien l-a ascultat fără să-l întrerupă. La sfârşit, a comandat o a doua sticlă de vin.

— Da, da, umple paharele, i-a spus chelneriţei în spaniolă, cu un accent oribil. De ce vrei să gust? Dacă e greţos, îl trimit oricum înapoi. Doar n-ai aşteptat nici după peşte, să vezi dacă ne-a plăcut, nu?

Clătina paharul în mână. După un timp, a spus pe un ton serios:

— Aşadar, Rejas s-a înamorat de Yolanda. Am auzit eu câte ceva. Nu mă miră. Era o făptură adorabilă.

— De ce nu mi-ai spus niciodată nimic despre ea?

— Am uitat, probabil. S-au întâmplat atâtea în perioada aceea. Eu aveam repetiţii. Apoi a urmat atacul lui Hugo. Noi toţi — toată ţara — încercam să regăsim normalitatea vieţii după Ezequiel. Şi apoi uiţi, probabil, că cei mai mulţi dintre oameni, printre care şi eu, nu sunt interesaţi de politică. Mie îmi place să am o viaţă bine organizată. Nu-mi plac oamenii care îşi vântură în public armele. Am fost uşurată când au încetat penele de curent. Doar tu, dragă, eşti fascinat de veştile proaste.

— Nu-i adevărat.

— Nu am înţeles niciodată obsesia ta pentru Ezequiel. Un lucru nu pot să-i iert, felul în care s-a folosit de fata asta. Studioul de dans a fost ascunzătoarea perfectă. Cine şi-ar fi putut imagina că la etaj, deasupra domnişoarelor acelora de familie bună, se ascundea coregraful violenţei?

— Deci, era adorabilă? Mă refer la Yolanda.

— Văd că eşti foarte tulburat.

— Tot ce mi-a spus Rejas...

— Dragule, nu eşti cu nimic mai breaz decât el. Atracţia asta obsesivă, abia consumată printr-o atingere... Pare să n-o fi cunoscut cu adevărat — lucrul cel mai înţelept, de altfel. Nu e bine să te apropii prea mult de scenă, Johnny.

— Ştii că oricum nu mă prea interesează scena, dar părea atât de atrăgătoare, atât de... fermecătoare.

— Era şi nu era. La început mi-a plăcut, apoi nu mai, sau, cel puţin, nu la fel de mult.

— Povesteşte-mi despre ea.

— Despre Yolanda? Am cunoscut-o prin intermediul lui Dimitri. Îţi aduci aminte de Dimitri?

— Bielorusul? Tipul acela înalt şi chel?

— Exact. Cam demodat, dar altfel foarte haios. Ei bine, pe vremea aceea era directorul Baletului Miraflores şi a insistat să mi-o prezinte. Avea paisprezece ani, puţin cam mult, dar, de dragul lui Dimitri, am acceptat să o văd. A venit să dea concurs. Toţi candidaţii au dansat puţin, iar ea a dansat jazz, cu puţină pantomimă şi o piesă de Paganini. A fost minunată. La final, aveam lacrimi în ochi — Dimitri ştia cum să-mi înmoaie inima. Avea personalitate şi ştia să se mişte. Mama ei, o doamnă din Miraflores, scundă şi cu părul cărunt, stătea în primul rând şi o urmărea. Ei bine, am luat-o la noi, unde a rămas — să mă gândesc — vreo nouă, zece ani. La un moment dat, m-am gândit chiar că ar putea deveni primă balerină. Dar apoi am decis, probabil, că e prea influenţabilă. Şi apoi a avut accidentul acela la picior.

Vivien a luat paharul în mână, a sorbit din el şi l-a aşezat la loc.

— Spunea tuturor că se accidentase în timpul dansului. Dar eu n-am fost atât de naivă. De la dans, dragule, nu te alegi cu o cicatrice ca a ei. Foarte suspectă.

Într-o zi, când dădea o mână de ajutor la orfelinat, mi-a mărturisit. Participase la un marş de protest la Universitatea Catolică. Poliţia a aruncat gaz lacrimogen, s-a produs panică şi a fost călcată în picioare de mulţime.

— Nu era cam periculos să-ţi mărturisească aşa ceva?

— Nu, deloc. Ştia că-i voi accepta convingerile. Petrecuse atâtea sâmbete la orfelinat, gătise, spălase rufe, îi învăţase pe copii să facă plié-uri. La început, acceptasem fără prea multă tragere de inimă să mă ajute. Cei care vor să facă bine ajung să te încurce mai mult. Însă Yolanda, trebuie să recunosc, era altfel. Se purta admirabil cu copiii. Dar, după câteva luni, nu a mai venit.

Iar cu baletul s-a întâmplat, din păcate, la fel. Baletul clasic începuse să i se pară prea constrângător. M-am gândit că-i va plăcea, poate, ceva mai modern, mai agresiv — în stilul Marthei Graham, eventual —, dar nu, ea prefera folclorul. Apoi a plecat în Cuba şi s-a întors teribil de impresionată. A venit cu tot felul de idei. În loc să ne apucăm de repetiţii, trebuia să purtăm discuţii despre chestiuni de morală, dragă. Oricât aş fi ţinut la ea, a început să devină cam obositoare. Parcă aş fi vorbit cu o marionetă.

Mai rău însă decât discuţiile astea era faptul că lipsea de la repetiţii. Ăsta-i un lucru rău, dacă vrei să te ocupi serios de dans. Uneori, dispărea câte o lună şi nimeni nu ştia pe unde îşi făcea veacul.

Apoi, într-o bună zi, la mijlocul lecţiei, a renunţat la tot — ţac-pac! Aşa, pur şi simplu. Eu am înţeles-o. Sau, cel puţin, aşa am crezut. Nu ştiam dacă e o poveste de

dragoste la mijloc sau altceva. Dar politică — nu, la asta nu m-am gândit nicio clipă. Era prea naivă.

Cine poate şti ce se petrecea în mintea ei? Nu făcuse nimic pentru alţii, aşa credea. Şi atunci a întâlnit probabil pe cineva, care i-a vorbit despre creativitatea indienilor şi i-a spus că singura cale de a-i ajuta să-şi recapete identitatea era izbăvirea prin revoluţie. O idee foarte romantică despre societatea indiană, dragă. Multe alte femei ca ea — educate, frumoase, de familie bună, credincioase — ar fi putut păţi la fel. Porneşti de la o intenţie umanitară şi sfârşeşti, fără să-ţi dai seama, tăind beregate.

Curând, n-am mai ştiut nimic de ea. Apoi, cu doi ani în urmă, am aflat că deschisese propria ei şcoală de balet. Am vizitat-o o dată sau de două ori, ca s-o încurajez, dar şi pentru a-i spune că uşa mea rămăsese deschisă, în cazul în care lucrurile n-ar fi ieşit cum îşi dorea ea. Am recomandat-o unor părinţi. Din câte mi-am dat eu seama, era mulţumită. Dar eu aveam alte griji. Pentru mine, Yolanda era o dansatoare foarte talentată care încetase să mai vină la repetiţii.

— Rejas e convins că era excepţională.

— Unii dintre profesorii mei au exagerat într-adevăr cu laudele la adresa ei. Dar aşa se întâmplă de obicei. Când cineva devine faimos, oamenii încep să spună: „Ah, a fost eleva mea — o elevă excepţională". Tu mai pictezi în acuarelă? Dacă ai fi luat-o şi tu razna, cu un pistol-mitralieră în mână, sigur s-ar fi găsit cineva să spună: „Ah, ce tragedie — un artist atât de talentat".

Dyer nu şi-a putut reţine un zâmbet.

— Atrocitatea este, aşadar, domeniul în care excelează pictorii proşti?

— Dragul meu, picturile tale sunt minunate. Una dintre ele e chiar în camera noastră de oaspeți. Nu. Mă întreb însă, dacă era o balerină atât de grozavă, de ce să renunțe?

— Și tu ai renunțat.

— Eu nu mi-am făcut nicio iluzie. Lumea avea să continue să existe și fără mine. Dar nu credeam că eu voi putea continua să exist fără Hugo. Asta a fost tot.

Vivien îl privea cu o urmă de asprime.

— Nu vreau să diminuez cu nimic grozăvia sorții ei, dar nu a devenit până la urmă ceea ce aspira să devină pe scenă? Nu e îngropată acum de vie, ca Antigona? Tot ce te rog e să nu faci din soarta ei o parte din viața ta. Vorbesc serios, Johnny. Yolanda e adorabilă și nu-mi vine greu să pricep ce a simțit Rejas, bietul om. Imaginează-ți-o pe femeia aceasta tânără, atrăgătoare, croindu-și calea spre el, printre ruinele vieții lui. Cine să-i reziste? Corpul ei! Chipul ei! Grația ei! Dragule, Rejas trebuie să se fi simțit de parcă i se așezase goală în poală.

Dar, dacă e să fiu severă, ți-aș putea înfățișa o altă imagine a Yolandei. Ți-aș putea spune că Yolanda nu avea nimic, în afara frumuseții. Aș putea afirma că îi lipsea consistența unui caracter puternic, iar când va îmbătrâni, acest lucru se va arăta pe chipul ei. Noi, oamenii în vârstă, suntem fideli caracterului nostru. Uită-te la mătușa ta — ce vezi e adevărul gol-goluț. Poți ascunde ceva multă vreme, dar apoi, de la o anumită vârstă, adevărata ta față iese la iveală. Poate că, peste douăzeci de ani, ochii ei mari, căprui se vor îngusta și atunci se va vedea că frumusețea ei nu a fost decât o spoială. Poate că tenul ei va fi lipsit de strălucire, părul ei negru își va pierde luciul, degetele ei suple se vor bătători și vor arăta precum cele

ale scumpei noastre chelneriţe. Poate că temniţa va şterge graţia ei fundamentală, iar Yolanda nu va mai fi o făptură adorabilă.

— Iar eu nu te-aş crede.

— Adevărul este că ai dreptate, a spus Vivien supărată. E de datoria mea însă să te împiedic să te legi sentimental de o persoană pe care nu ai întâlnit-o niciodată — fie şi numai de dragul sărmanei tale mame.

A chemat chelneriţa şi i-a cerut să acopere peştele cu o farfurie, împotriva muştelor.

— Nu, mai lasă-l. Ştiu că am servit deja desertul, dar poate vrem să o luăm de la capăt.

— Dar relaţia ei cu Ezequiel?

— Rejas ce spune?

— Nu crede că au avut ceva. Poate nu vrea să creadă.

— Bărbaţii sunt atât de proşti. Ascultă, ştii cum era Yolanda în perioada când studia la Metropolitan? Era sălbatică, dragă. Sălbatică. Avea o vitalitate debordantă. Nimeni nu-i putea rezista — de ce să-i fi rezistat Ezequiel? Atâta vreme închis în camera aceea de compresie... Poate au avut ceva, poate nu. Ce importanţă are? Nu te uita atât de aspru la mine — pentru mine, Ezequiel e diavolul în persoană, dar asta nu înseamnă că nu putea fi o companie amuzantă. Poate s-a purtat atent şi respectuos cu ea. Femeile care ştiu întotdeauna să găsească minciuni consolatoare iartă aproape orice unui bărbat care îşi dă silinţa să fie tandru şi haios. Doar un pic trebuie să te străduieşti şi ajungi departe, dragule. Nu vreau să susţin că aşa a fost. Dar cine poate şti ce se întâmplă în relaţia dintre două fiinţe umane? Nu a spus însuşi Rejas că nu ştim aproape nimic despre cei pe care îi iubim?

A oftat.

— Acelaşi lucru e valabil şi pentru tine, Johnny. Uneori, mă gândesc că eşti unul dintre orfanii mei. Când pleacă, le spun întotdeauna: „Mergeţi mai departe, pentru numele lui Dumnezeu. Ridicaţi-vă — sus, sus, staţi pe picioarele voastre". Şi mi-aş dori să faci şi tu la fel. Când mi-a spus Hugo că se gândise să te combine cu Mona, i-am zis: „Fata aia subţirică nu e potrivită pentru Johnny. Are nevoie de o femeie mai rotunjoară".

Vivien şi-a golit paharul de vin. Cu o expresie din nou serioasă, a spus:

— O balerină nu e persoana potrivită pentru tine, scumpule. Aşadar: mesajul tău pentru Calderón — e ceva în legătură cu alegerile?

— Da şi nu.

— Rejas are de gând să candideze?

— Dar Tristan ce crede?

— Nu fă pe şmecherul cu mine, Johnny.

— Cred că problema se pune în felul următor: „Nu voi candida dacă..."

— Dacă ce?

Ochii ei se îngustaseră. Îşi asculta nepotul cu cea mai mare atenţie. Dar Dyer ştia că întrebarea ei viza o altă persoană.

O persoană pe care acum o vedea cât se putea de limpede, de la prima lor întâlnire în Cantina da Lua. Rejas îl recunoscuse de la bun început şi mizase pe el, fără să ştie ce fel de om era — mizase totul. Poliţistul îi vorbise fără ocolişuri, pentru prima oară în cariera lui. Chinurile lui sufleteşti erau imposibil de alinat, însă Dyer îi oferise, fără să ştie, prin simpla lui înrudire cu Vivien, o slabă speranţă. Pentru a câştiga încrederea jurnalistului,

Rejas îi povestise totul, în cele mai mici amănunte, fără să omită nimic. În acelaşi timp, sperase, probabil, că Dyer se va hotărî să nu publice povestea, atunci când îi va fi înţeles adevăratul motiv.

Dyer ştia că, după ce-i transmitea lui Vivien mesajul, povestea avea să rămână în sertar. Nu avea s-o uite, dar era prea personală, prea desprinsă de istorie şi de politică pentru a putea fi folosită ca subiect jurnalistic. Doar dacă lăsa toate elementele reale la o parte, putea scoate ceva din ea.

Dar nu o ascultase degeaba. Rejas i se confesase dintr-un motiv anume — Dyer avea posibilitatea de a realiza ceva ce devenise imposibil pentru Rejas.

Datorită poveştii lui Rejas, Dyer avea putinţa de a-i reda Yolandei lumina.

— Am un mesaj, pe care te rog să i-l transmiţi mai departe lui Calderón. Rejas vrea să fie sigur că o vor trata pe Yolanda — spre deosebire de Ezequiel — aşa cum se cuvine, că Tristan Calderón îşi va folosi influenţa pentru a-l determina pe preşedinte s-o elibereze în doi, trei ani. Dacă îi promite acest lucru, Rejas nu va candida.

— Şi tu îl crezi?

— Da, îl cred. În primul rând, Rejas e un om cinstit. În al doilea rând, Yolanda nu şi-a mânjit mâinile cu sânge. De aceea a ales-o Ezequiel. În al treilea rând, o iubeşte, la naiba!

— Tu nu ai văzut-o la televizor? Urla în gura mare că e de partea revoluţiei.

— Da, dar e tânără. Rejas e convins că nu a pus niciodată mâna pe o armă. Doar ai cunoscut-o, Vivien. Era o revoluţionară? Rejas face apel la tine.

— Ţi-a spus că şi-a donat recompensa pentru orfelinat?

— Nu, nu mi-a spus. Dar ştiam, oricum.

— Deci nu aşteaptă nimic în schimbul darului lui, a spus Vivien gânditoare.

— Doar nu crezi că ţi-a dat banii ca să intervii pe lângă Calderón. Şi-a comunicat decizia pe treptele clădirii poliţiei, a doua zi după capturarea lui Ezequiel.

Vivien a dat din cap.

— Poţi să-i spui prietenului tău că a făcut un lucru măreţ, dar n-are stofă de preşedinte.

Dyer şi-a coborât privirea spre faţa de masă şi a apăsat furculiţa cu atâta forţă în material, încât a lăsat nişte slabe urme paralele. Şi-a privit din nou mătuşa. Trebuia neapărat să o convingă.

— E un om bun, Vivien. Eu am încredere în el.

Vivien s-a lăsat pe spate şi l-a privit la rândul ei pe Dyer.

— Dacă e aşa cum crezi tu şi Rejas nu se amestecă în politică — ei bine, atunci orice e posibil. Atunci există o speranţă. Povestea aceea strigătoare la cer, pe care ţi-a spus-o Rejas, cu şobolanul în apă... Să ştii că are dreptate. Dar, dacă se hotărăşte să se opună guvernului sau numai să facă vreo declaraţie publică, pericolul e evident: Yolanda va putrezi în temniţă.

— Deci, ăsta e răspunsul tău?

Vivien clipea, amuzată de îngrijorarea lui Dyer.

— Rejas a ştiut ce face, nu-i aşa? Să lăsăm deoparte faptul că eşti nepotul meu. E o povară cumplită pentru el această poveste pe care nu are voie să o relateze nimănui, dar pe care toată lumea a înţeles-o greşit. Şi ce modalitate mai bună ar putea avea de a o păstra secretă, dacă nu să o încredinţeze unui jurnalist care o pricepe cât de cât,

însă ai cărui cititori nu sunt interesaţi de America de Sud? Ştii ce ţi-ar fi spus cei de acasă, nu? Cei de la ziar, adică.

„O poveste drăguţă, băiete, păcat că nu se petrece în Provence!" Prin faptul că ţi-a relatat întreaga poveste, Rejas a închis-o de fapt într-un cufăr cu şapte peceţi. Aşa că nu-ţi fă tu griji în legătură cu Rejas, Johnny. Te-a ales cu bună ştiinţă.

S-au întors acasă pe jos, de-a lungul Malecónului. Copacii purtau ultimele flori şi iarba uscată dintr-un mic parc public de pe faleză era presărată cu petale.

— Vreau să-ţi mai cer un serviciu, a spus Dyer.

— I-am promis lui Rejas că voi vorbi cu tine despre fiica lui, Laura. Fosta elevă a Yolandei.

— Câţi ani are?

— Paisprezece.

— E prea mare.

— Visul ei este să intre la Metropolitan.

— De asta sunt convinsă. Sau e visul tatălui ei? Oricum, nu are nicio importanţă. În profesia asta, nu e loc de sentimente.

— Pe Yolanda ai acceptat-o la aceeaşi vârstă.

— Yolanda avea talent.

— Cred că Laura e bună, zău.

— Sau e ceea ce crede Rejas? Vivien, care tocmai voise să clatine din cap, părea acum amuzată. Iar dacă Laura va deveni o balerină de succes, atunci o parte din Yolanda va continua să trăiască în ea? La asta v-aţi gândit amândoi? Toţi oamenii ăştia pe care nici măcar nu-i cunoşti, Johnny... Bine, am s-o las să dea concurs. Las-o mai moale, Johnny. Mergi prea repede. Stai puţin, să-mi trag sufletul.

S-au oprit să se uite la o mare cenuşie, care se amesteca la orizont cu un cer şi mai cenuşiu. Un vas de transport se îndepărta de chei. Printre macarale, parcă atârnată de ele, Dyer a zărit contururile unei insule. Sub stâncile ei stropite cu guano se întindea acoperişul plat al închisorii lui Ezequiel.

Dyer se gândea la cel care-l prinsese pe Ezequiel şi se afla încă în străinătate. Nu putea uita mâhnirea de pe chipul poliţistului când îşi luaseră rămas-bun cu douăzeci şi patru de ore în urmă. Un om care nu luptase împotriva unui singur sistem, ci a două. Ceea ce întruchipa el era mai bun decât ambele. Însă actul lui salvator îl distrusese, iar ceea ce el numise „nebunia" lui îl salvase.

Ajuns în centrul piaţetei, Dyer auzise oblonul lovindu-se de perete şi se oprise pentru a mai arunca o privire spre Cantina da Lua. Rejas stătea pe balcon, cu mâinile încleştate pe balustrada de fier şi, pentru o clipă, Dyer a crezut că se ridicase de pe scaun pentru a-i face cu mâna. A ridicat şi el o mână, dar Rejas îşi aţintise privirea asupra fluviului. La început, nu a înţeles ce se întâmpla. Apoi şi-a dat seama. O briză puternică bătea pe suprafaţa fluviului, în amonte, astfel încât părea să curgă în sens invers, spre izvoare. Cu privirea pierdută pe suprafaţa apei, Rejas i se păruse atât de singur şi mărunt, un om cu o parte din suflet frântă.

— Te gândeşti la Rejas? a întrebat Vivien.

— Da.

— E ca atunci când termini de citit o carte. Va continua să trăiască. Noi, oamenii, suntem fiinţe foarte rezistente. Poate va întâlni pe altcineva. Eu am trăit zece revoluţii şi tot atâtea necazuri în dragoste. E adevărat ce se spune aici. Iubirea e veşnică atâta vreme cât durează.

— Vivien...

— Sunt convinsă că tot ce mi-ai povestit va ajunge la urechile lui Tristan, a spus iute. Dar trebuie neapărat să-mi faci rost de perechea aia de pantofi — vorbesc foarte serios.

Au cotit pe strada lui Vivien, purpurie de la arborii de jacaranda şi felinarele demodate, aşezate între copaci, care proveneau din perioada de glorie a comerţului cu cauciuc. Era după-amiaza devreme, însă flăcările de gaz pâlpâiau deja în spatele abajururilor din sticlă.

În Pará, Rejas se aşeza probabil la masă.

Dyer a trimis faxul din biroul lui Vivien.

> Până la urmă, povestea nu a fost atât de interesantă pe cât crezusem. Un motiv în plus de a-ţi transmite pe această cale că nu pot accepta postul din Orientul Mijlociu. Viaţa mea e aici, cu sau fără ziar. Jeremy nu mai e probabil la Personal, dar te rog să mă pui în legătură cu cineva cu care pot discuta termenii demisiei.

Între timp, Dyer trebuia să termine cartea. S-a pus pe treabă de îndată ce a încheiat formalităţile de închidere a biroului din Joaquim Nabuco. Se trezea la şase dimineaţa şi lucra până la prânz. După-amiaza, îşi făcuse obiceiul de a se plimba pe plaja Ipanema până în locul în care Doãs Irmãs coborau în mare. În drum spre munţii aceştia, se gândea deseori cum să formuleze mai bine ceea ce scrisese; în drum spre casă, pregătea în minte următoarele capitole.

Munca începuse să-i facă plăcere. Cartea se va adresa unui număr limitat de cititori, dar era o temă despre care

se simţea calificat să scrie. Săptămânile treceau, iar Dyer uitase promisiunea lui Vivien de a o accepta pe Laura să dea concurs. Era genul de subiect pe care mătuşa lui nici nu s-ar fi gândit să-l readucă în discuţie şi, în afară de asta, o corespondenţă regulată cu Vivien era de neimaginat. Dyer se aşteptase oricum să iasă prost; aşa se întâmplă de obicei cu astfel de încercări vagi de a ajuta pe cineva.

Ajunsese la capitolul şaptesprezece când a sosit scrisoarea. Plicul fusese trimis lui Dyer la adresa señorei Vallejo. Vivien i-l trimisese mai departe şi scrisese pe dos: „Pantofii sunt perfecţi, culoarea la fel. Mulţumesc. V".

Înăuntru era o carte poştală.

În legendă, scria: „Pelerini urcând muntele Ausangate în ultima noapte a Sărbătorii Gheţii de Joia Verde". Ilustrata color înfăţişa un şir de lumini în zigzag, pe fundalul unei pante albastre-închis şi, ca nişte puncte pe vârful acoperit de zăpadă, un rând de persoane în costume ciudate.

Era de la Rejas.

Sora lui murise. Emilio era tot în Pará şi s-ar fi bucurat să-l revadă pe Dyer, în cazul în care ar fi revenit în oraş.

Soţia lui se mutase la Miami.

Ezequiel semnase o declaraţie prin care accepta politica guvernului.

Dyer va afla foarte curând numirea lui Rejas în funcţia de ministru pe problemele indienilor.

Rejas spera ca Dyer să-şi facă timp să cineze din nou cu el, oricând s-ar fi aflat în capitală.

Apoi: „Laura a fost acceptată la Metropolitan. Mulţumesc". Şi iniţialele lui.

Asta era tot.

NICHOLAS SHAKESPEARE

«Nu există scriitor occidental care să fi descris atât de bine labirintul politic al țării mele.»

Mario Varga Llosa

Detectivul Agustin Rejas primește misiunea de a-l captura pe revoluționarul peruan Ezequiel, liderul unei mișcări de gherilă ai cărei membri organizează atacuri și asasinate teroriste în întreaga țară. Vânătoarea liderului fascinat de ideile comuniste ale lui Mao se transformă într-un adevărat calvar pentru colonelul Rejas, pus în situația de a urmări un om fără chip, căci nu există nici măcar o fotografie oficială a celui care instigă oamenii la revoltă. Cu excepția uneia, făcută întâmplător chiar de Rejas, în timpul unui control de rutină. Jocul de-a șoarecele și pisica dintre El Presidente Ezequiel și consecventul său urmăritor durează ani de zile fără niciun rezultat. Până când indiciile îi conduc pe polițiști chiar la școala de dans a Iolandei, profesoara de balet a fiicei lui Rejas, femeia de care acesta era îndrăgostit. V-ați gândit vreodată câtă violență se poate ascunde în spatele mișcărilor grațioase ale unei balerine?

Cartea a fost ecranizată în 2002 (sub titlul *În pași de dans*). Filmul, cu Javier Bardem în rolul principal, a constituit debutul regizoral al lui John Malkovich, care l-a întruchipat, totodată, pe ecran pe teroristul Ezequiel.

ISBN 978-973-707-365-5
www.edituratrei.ro